

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Extras

– formă anonimizată –

RECHIZITORIU

Anul 2017 luna 06 ziua 12

(...), procurori militari la Secția Parchetelor Militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;

Examinând actele de urmărire penală efectuate în dosarul penal (...), privind **pe inculpații**:

1. **Civil Iliescu Ion**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de infracțiuni contra umanității, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

2. **Civil Roman Petre**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de infracțiuni contra umanității, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

3. **Civil Voiculescu Gelu Voican**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de infracțiuni contra umanității, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.; (...)

4. **Civil Dumitru S. Nicolae**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de infracțiuni contra umanității, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

5. **Civil Măgureanu Virgil**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

6. **General maior (rez.) Florescu Mugurel Cristian**, având la data faptelor gradul de colonel, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. a, g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

7. **Amiral (rez.) Dumitrescu Emil**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

8. **Civil Ionescu Cazimir Benedict**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.

9. **Civil Sârbu Adrian**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

10. **Civil Cozma Miron**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

11. **Civil Drella Matei**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

12. **Civil Burlec Plăieș Cornel**, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

13. General (rez.) Dobrinoiu Vasile, având la data faptelor gradul de colonel, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.;

14. Colonel (rez.) Peter Petre, având la data faptelor gradul de maior, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.,

15. Civil Ghinescu Alexandru – (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit. g din Codul penal, cu aplic. art. 5 C.p.

EXPUNEM URMĂTOARELE:

I. OBIECTUL CAUZEI

Faptele ce fac obiectul prezentei cauze penale au fost comise în luna iunie 1990 (zilele de 13-15), într-o perioadă de profunde transformări ale vieții sociale, dar mai ales ale vieții politice. Evenimentul a rămas în conștiința publicului sub denumirea **„Mineriada din 13-15 iunie 1990”**.

Limba română este singura limbă din lume în care a fost creat substantivul **mineriadă** care, ulterior, a fost tradus în toate limbile pământului.

În dimineața zilei de 13 iunie 1990, autoritățile statului au declanșat un atac violent al forțelor de ordine, în Piața Universității din București, împotriva opozanților politici care contestau rezultatul alegerilor din data de 20 mai 1990. Urmare acțiunii, peste două sute de persoane au fost ridicate și transportate la U.M.(...) Măgurele, unde au fost reținute

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

până în după amiaza aceleiași zile, când au fost lăsate să plece, fără a se efectua vreun act de cercetare față de aceștia.

Concomitent, s-a pătruns în forță, fără drept, în sediul Institutului de Arhitectură, fiind percheziționate mai multe birourile, iar persoanele aflate în incintă au fost evacuate prin acte de violență din clădire, trei dintre ele fiind transportate în afara mun. București, la U.M. (...) Măgurele, unitate ce aparținea Ministerului de Interne motivul fiind că „*au pactizat cu manifestanții*”.

Conform hotărârii luate de către **președintele** Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, **prim viceprim - ministrul**, **viceprim-ministrul** ai Guvernului României, **conducători ai instituțiilor de forță**, precum și de către **persoane din conducerea** Frontului Salvării Naționale, în Piața Universității au fost aduși muncitori de la Intreprinderea Mașini Grele București, avându-l în frunte pe **directorul** acesteia.

Aceștia din urmă s-au manifestat violent agresând fizic persoanele întâlnite în zona Institutului de Arhitectură, după care au încercat să ocupe Piața Universității, pentru a împiedica revenirea manifestanților.

Acțiunile întreprinse de autorități statului au generat o ripostă violentă din partea opozanților, astfel că au fost incendiate sediile **Poliției Capitalei, Ministerului de Interne, Televiziunii Române și Serviciului Român de Informații**.

S-a făcut uz de armă cu muniție de război de către forțele de ordine, în aceste împrejurări fiind împușcați mortal numiții (...), iar numiții (...) au fost răniți, de asemenea, prin împușcare.

Represiunea autorităților a continuat, în zilele de 14 și 15 iunie 1990, printr-un atac sistematic desfășurat împreună cu minerii și muncitorii din mai multe județe ale țării, care deveniseră o adevărată forță de ordine paralelă cu cele recunoscute și organizate potrivit legii. Acțiune acestei forțe a fost menită de a menține în funcție puterea politică instaurată în decembrie 1989 și care câștigase alegerile din 20 mai 1990, căzându-i victime toți cei

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

care erau considerați „*elemente extremiste, reacționare*” și care ar fi organizat o „*rebeliune legionară*”.

Obiectul prezentului dosar îl constituie stabilirea răspunderii penale a persoanelor vinovate de:

- **uciderea** numiților (...), în contextul evenimentelor din 13-15 iunie 1990;
- **vătămarea integrității fizice și psihice** a unui număr de **1388 de persoane**, care au fost agresate fizic sau lipsite ilegal de libertate;
- **lipsirea de libertate** a unui număr de **1250 de persoane**.

Faptele vizate privesc intervalul de timp în care aceste persoane s-au aflat sub puterea autorităților sau a celor chemați să sprijine acțiunea acestora și a încetat, odată cu punerea în libertate a ultimei persoane reținute nelegal.

Prezenta cauză penală nu va analiza:

- stabilirea responsabilităților fiecărui participant în parte, respectiv numai a persoanelor care au inițiat acest plan menit a înlătura orice formă de opoziție sau care au sprijinit, sub orice formă, aceste acțiuni, cunoscând că, în acest fel, le asigură realizarea scopului urmărit;
- distrugerile provocate la sediilor unor instituții publice, asociații, redacții de ziare ori a altor pagube materiale, produse în patrimoniul unor persoane fizice sau juridice;
- legalitatea măsurilor de arestare luate de organele de urmărire penală față de persoanele reținute, în lipsa oricăror indicii privind săvârșirea vreunei infracțiuni, întrucât aceste situații au făcut obiectul unui dosar de urmărire penală separat, întocmit de Secția de Urmărire Penală și Criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și înregistrat sub nr. (...), în care, la data de 31.05.2006, s-a dispus neînceperea urmăririi penale.

Soluția a fost confirmată prin încheierea (...) din 03.11.2015, pronunțată în dosarul nr (...) al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția Penală.

- evenimentele petrecute în București sau în țară, în perioada 01 ianuarie -13 iunie 1990, care sunt descrise în capitolul privind contextul general al cauzei.

Aceste aspecte nu fac obiectul cauzei, întrucât, re deschiderea urmăririi penale, confirmată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin încheierea (...) din 09 martie 2015, în dosarul (...), privește doar infracțiunile contra păcii și omenirii și infracțiunile de omor prevăzute de Codul penal anterior.

II. DATE PRIVIND CONTEXTELUL GENERAL AL CAUZEI

În cele ce urmează vor fi punctate momentele istorice, pe care le considerăm importante pentru a putea contextualiza starea de fapt, care formează obiectul acestui dosar.

Odată cu dizolvarea fostelor structuri de conducere ale statului român, puterea a fost preluată de nou înființatul Consiliul Frontului Salvării Naționale (C.F.S.N.), formațiune înființată la 22 decembrie 1989. Înființarea acestuia a fost anunțată, în aceeași zi, în jurul orelor 23.30, la posturile naționale de radio și televiziune de către inc. **Ion Iliescu**, la acea dată director al Editurii Tehnice, devenit ulterior președinte de facto al țării. Acesta a fost cel care a dat citire **Comunicatului către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale**. Prin acest comunicat Consiliul Frontului Salvării Naționale și-a definit și asumat rolul de „**organism al puterii de stat din România**”.

Comunicatul a avut conținutul pe care îl prezentăm în cele ce urmează:

Cetățeni și cetățene,

Trăim un moment istoric. Clanul Ceaușescu, care a dus țara la dezastru, a fost eliminat de la putere. Cu toții știm și recunoaștem că victoria de care se bucură întreaga țară este rodul spiritului de sacrificiu al maselor populare de toate naționalitățile și, în primul rând, al admirabilului nostru tineret, care ne-a restituit, cu prețul sângelui, sentimentul demnității naționale.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Un merit deosebit îl au cei care, ani de zile, și-au pus în pericol și viața, protestând împotriva tiraniei.

Se deschide o pagină nouă în viața politică și economică a României.

În acest moment de răscruce am hotărât să ne constituim în Frontul Salvării Naționale, care se sprijină pe armata română și care grupează toate forțele sănătoase ale țării, fără deosebire de naționalitate, toate organizațiile și grupările care s-au ridicat, cu curaj, în apărarea libertății și demnității, în anii tiraniei totalitare.

Scopul Frontului Salvării Naționale este instaurarea democrației, libertății și demnității poporului român.

Din acest moment se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaușescu. Guvernul se demite, Consiliul de Stat și instituțiile sale își încetează activitatea, întreaga putere în stat este preluată de Consiliul Frontului Salvării Naționale. Lui i se vor subordona Consiliul Militar Superior, care coordonează întreaga activitate a armatei și a unităților Ministerului de Interne. Toate ministerele și organele centrale, în actuala lor structură, își vor continua activitatea normală, subordonându-se Frontului Salvării Naționale, pentru a asigura desfășurarea normală a întregii vieți economice și sociale.

În teritoriu se vor constitui consilii județene, municipale, orașenești și comunale ale Frontului Salvării Naționale ca organe ale puterii locale.

Miliția este chemată ca, împreună cu comitetele cetățenești, să asigure ordinea publică.

Aceste organe vor lua toate măsurile necesare pentru asigurarea aprovizionării populației cu alimente, cu energie electrică, cu căldură și apă, pentru asigurarea transportului, a asistenței medicale și a întregii rețele comerciale.

Ca program, frontul propune următoarele:

1. Abandonarea rolului conducător al unui singur partid și statornicirea unui sistem democratic pluralist de guvernământ.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

2. Organizarea de alegeri libere, în cursul lunii aprilie.

3. Separarea puterilor legislativă, executivă și judecătorească în stat și alegerea tuturor conducătorilor politici pentru unul sau, cel mult, două mandate. Nimeni nu mai poate pretinde puterea pe viață. Consiliul Frontului Salvării Naționale propune ca țara să se numească, în viitor, România. Un comitet de redactare a noii Constituții va începe să funcționeze imediat.

4. Restructurarea întregii economii naționale pe baza criteriilor rentabilității și eficienței. Eliminarea metodelor administrativ-birocratice de conducere economică centralizată și promovarea liberei inițiative și a competenței în conducerea tuturor sectoarelor economice.

5. Restructurarea agriculturii și sprijinirea micii producții țărănești. Oprirea distrugerii satelor.

6. Reorganizarea învățământului românesc potrivit cerințelor contemporane.

Reșezarea structurilor învățământului pe baze democratice și umaniste. Eliminarea dogmelor ideologice care au provocat atâtea daune poporului român și promovarea adevăratelor valori ale umanității. Eliminarea minciunii și a imposturii și statuarea unor criterii de competență și justiție în toate domeniile de activitate. Așezarea pe baze noi a dezvoltării culturii naționale. Trecerea presei, radioului, televiziunii din mâinile unei familii despotice în mâinile poporului.

7. Respectarea drepturilor și libertăților minorităților naționale și asigurarea deplinei lor egalități în drepturi cu românii.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

8. Organizarea întregului comerț al țării, pornind de la cerințele satisfacerii, cu prioritate, a tuturor nevoilor cotidiene ale populației României. În acest scop, vom pune capăt exportului de produse agroalimentare, vom reduce exportul de produse petroliere, acordând prioritate satisfacerii nevoilor de căldură și lumină ale oamenilor.

9. Întreaga politică externă a țării să servească promovării bunei vecinătăți, prieteniei și păcii în lume, integrându-se în procesul de construire a unei Europe unite, casa comună a tuturor popoarelor continentului. Vom respecta angajamentele internaționale ale României și, în primul rând, cele privitoare la Tratatul de la Varșovia.

10. Promovarea unei politici interne și externe subordonate nevoilor și intereselor dezvoltării ființei umane, respectului deplin al drepturilor și libertăților omului, inclusiv al dreptului de deplasare liberă. Constituindu-ne în acest front, suntem ferm hotărâți să facem tot ce depinde de noi pentru a reinstaura societatea civilă în România, garantând triumful democrației, libertății și demnității tuturor locuitorilor țării.

În mod provizoriu, în componența consiliului intră următorii: Doina Cornea, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, László Tőkés, Dumitru Mazilu, Dan Deșliu, general Ștefan Gușă, general Victor Atanasie Stănculescu, Aurel Dragoș Munteanu, Corneliu Mănescu, Alexandru Bârlădeanu, (...), **Petre Roman**, Ion Caramitru, Sergiu Nicolaescu, Mihai Montanu, Mihai Ispas, **Gelu Voican Voiculescu**, Dan Marțian, Mihail Lupoi, Gheorghe Voinea (general), căpitan de rangul I. **Emil Dumitrescu**, Vasile Neacșa, Cristina Ciontu, Marian Baci, Bogdan Teodoriu, Eugenia Iorga, Paul Negrișiu, Gheorghe Manole, Vladimir Ionescu, Neculae Radu, **Adrian Sârbu**, Constantin Cîrjan, Géza Domokos, Magdalena Ionescu, Marian Mierlă, Constantin Ivanovici, Ovidiu Vlad, Valeriu Bucurescu, **Ion Iliescu**".

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Comunicatul către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale a fost publicat în Monitorul Oficial Partea I nr.1 din 22 decembrie 1989.

După ce a citit Comunicatul către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale, **Ion Iliescu** a mai precizat, referitor la acest organ al puterii de stat: „Deocamdată, este o structură provizorie, gândită într-un mod foarte operativ. Lista rămâne deschisă. Nu aceasta va fi componența completă a consiliului. Am menționat doar câteva nume de oameni care sunt legate de transformările pe care le cunoaște țara, oameni care au demonstrat spirit de sacrificiu în anii tiraniei, tineri care în aceste zile au fost pe baricade, care și-au pus viața în pericol, reprezentanți ai muncitorilor, ai studenților, ai intelectualității, ai armatei, acele forțe care au fost active, prezente în procesul de instaurare a noului regim al puterii. Lista rămâne deci deschisă. Pentru a putea completa componența consiliului așteptăm propuneri din partea tuturor categoriilor și forțelor sociale care au luptat și au învins. Acest comunicat este o primă formă de platforma-program a noului organism al puterii de stat din România”.

Persoanele din componența Consiliului Frontului Salvării Naționale, așa cum a fost anunțată în seara zilei de 22 decembrie 1989, pot fi împărțite în trei categorii.

Prima categorie și cea mai numeroasă era formată din persoane al căror trecut a fost legat, în mod strâns, de U.R.S.S. și pot fi enumerați aici **Ion Iliescu**, Nicolae Militaru, Silviu Brucan, Alexandru Bârlădeanu, Károly Király, capitanul de rangul I **Emil „Cico” Dumitrescu**. Aceștia li s-au atașat, în ziua de 22 decembrie 1989, Sergiu Nicolaescu, **Gelu Voican Voiculescu**, Mihail Montanu, **Petre Roman**, **Cazemir Ionescu**, Dan Marțian, Constantin Ivanovici.

A doua categorie o reprezintă intelectualii, cunoscuți pentru poziția lor anticomunistă manifestată încă din timpul dictaturii comuniste și care, în acea perioadă, reușiseră să intre în contact cu cancelariile europene și enumerăm aici pe Doina Cornea, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Ion Caramitru, Dan Desliu, Aurel Dragoș Munteanu, Domokos Géza, Dumitru Mazilu.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

A treia categorie era formată din revoluționari, care se făcuseră remarcați în zilele anterioare datei de 22 decembrie 1989.

Consiliul Frontului Salvării Naționale s-a întrunit oficial la 27 decembrie 1989, dată la care au fost anunțate organizarea și modul de funcționare a acestui organism. Membriilor inițiali li s-au adăugat alții, astfel că numărul lor a ajuns la 141, după ce a fost completat cu reprezentanți ai tuturor județelor din România.

La aceeași dată a fost constituit Biroul Executiv al Consiliului Frontului Salvării Naționale format din: președinte – **Ion Iliescu**, prim-vicepreședinte – Dumitru Mazilu, vicepreședinți – **Cazemir Ionescu** și Károly Király, secretar – Dan Marțian, membrii: Bogdan Teodoriu, Vasile Neacșa, Silviu Brucan, Gheorghe Manole, Ion Caramitru și Neculae Radu.

Pe lângă Biroul Executiv funcționa și un „colectiv pentru relațiile cu publicul și mijloacele informației de masă”, precum și comisii de specialitate.

Dintre acestea amintim Comisia constituțională, juridică și pentru drepturile omului coordonată de - Dumitru Mazilu, care a redactat proiectul Decretului nr. 92/1990 privind alegerea Parlamentului și a Președintelui României (Monitorul oficial nr. 35 din 18.03.1990).

Prin Decretul nr.1 din 26 decembrie 1989 al C.F.S.N, semnat de **Ion Iliescu**, în vigoare de la 27 decembrie 1989, **Petre Roman** a fost numit prim - ministru al Guvernului provizoriu.

Prin Decretul C.F.S.N. nr.2 din 26 decembrie 1989, generalul colonel în rezervă Nicolae Militaru, a fost rechemat în cadrele active ale armatei. Prin Decretul nr.3 din aceeași dată, Nicolae Militaru a fost numit în funcția de ministru al apărării.

Prin Decretul-Lege nr.5 al C.F.S.N. din 28 decembrie 1989, în vigoare din 29 decembrie 1989, au fost numiți, în funcția de viceprim-ministru al guvernului, Mihai Drăgănescu și **Gelu Voican Voiculescu**.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Prin Decretul-Lege nr.22 al C.F.S.N. din 28 decembrie 1989, în vigoare din 29 decembrie 1989, generalul locotenent Mihai Chițac a fost numit în funcția de ministru de interne. Prin Decretul nr.24 din 28 decembrie 1989 al C.F.S.N., Mihai Chițac a fost înaintat în gradul de general – colonel, iar prin Decretul nr.242 din 14 iunie 1990 al C.P.U.N. a fost eliberat din funcția de ministru de interne.

Prin Decretul Lege nr.10 din 31 decembrie 1989 al C.F.S.N., publicat în Monitorul Oficial nr.9 din 31 decembrie 1989, s-a constituit Guvernul României, ca organ suprem al administrației de stat, care avea obligația de a îndeplini obiectivele cuprinse în programul C.F.S.N. asigurând executarea măsurilor stabilite prin decretele adoptate de acesta. În art. 3 se specifică că C.F.S.N. aproba componența Guvernului României la propunerea prim-ministrului.

Din componența Guvernului Provizoriu **Petre Roman** au făcut parte, printre alții: Prim viceprim-ministru - **Gelu Voican VOICULESCU**, Ministrul de Interne - **Mihai CHIȚAC**, Ministrul Justiției - **Teofil POP**, Ministrul Apărării Naționale - **Nicolae MILITARU**, Ministrul Economiei Naționale - **Atanase-Victor STĂNCULESCU**, Ministrul Petrolului - **Victor MUREA**, Ministrul Minelor - **Nicolae DICU**, Ministrul Poștelor și Telecomunicațiilor - **Stelian PINTILIE**, Ministrul Transporturilor - **Corneliu BURADA**.

Aceste persoane vor fi regăsite cu diferite acte de participare în evenimentele din 13-15 iunie 1990.

La 25 decembrie 1989 a avut loc, la Târgoviște, procesul soților Nicolae și Elena Ceaușescu urmat, în aceeași zi, de execuția acestora. La procesul și execuția soților Ceaușescu au participat, ca delegați, din partea C.F.S.N., **Gelu Voican Voiculescu**, general **Victor Atanase Stănculescu** și **Virgil Măgureanu**. De asemenea, au mai fost prezenți maiorul **Mugurel Cristian Florescu** și locotenentul-major **Trifan Matenciuc**.

În data de 28 decembrie 1989, prin Decretul-Lege nr.20/1989, în vigoare de la 29 decembrie 1989, a fost eliberat din funcția de șef al Marelui Stat Major din cadrul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ministerului Apărării Naționale și adjunct al ministrului apărării naționale, generalul-maior Ștefan Gușă.

În aceeași zi, prin Decretul C.F.S.N. nr.17, publicat în Monitorul Oficial în 29 decembrie 1989, a fost rechemat în activitate generalul-colonel (...) și numit, prin Decretul C.F.S.N. nr.20/1989, semnat de **Ion Iliescu**, în funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei Române, funcție pe care a îndeplinit-o până la 30 aprilie 1991. În această calitate, (...) a cumulat și funcțiile de prim-adjunct al ministrului apărării (28 decembrie 1989 - iunie 1990) și secretar de stat al M.Ap.N. (iunie 1990 - mai 1991).

Inculpatul **Ion Iliescu** l-a numit, apoi, pe g.-ral.col. (...), consilier prezidențial șef al Administrației Prezidențiale, la 01.05.1991, funcție pe care a deținut-o până la 01.09.1994 când, tot **Ion Iliescu**, l-a numit consilier prezidențial pentru apărare și siguranță națională în cadrul Administrației Prezidențiale, funcție în virtutea căreia a fost și membru al C.S.A.T., până la 21.11.1996. La data de 21.10.1994, (...) a fost avansat la gradul de general de armată, iar după trecerea sa în retragere, a fost numit, la 27.02.2004, administrator al Uzinei de Armament M.F.A. Mizil. A decedat în anul 2015.

Generalul-colonel (...) care, în perioada 1949 – 1954, a urmat cursurile Academiei Militare de Artilerie și Rachete din U.R.S.S., a fost trecut în rezervă de Nicolae Ceușescu, în cadrul procesului de îndepărtare din armată a generalilor care își efectuaseră studiile în Uniunea Sovietică.

În ziua de 31 decembrie 1989, a fost arestat generalul-colonel Iulian Vlad, în biroul său de la Ministerul Apărării Naționale, prezent la arestare fiind și **Gelu Voican Voiculescu**. Generalul Iulian Vlad era șeful Direcției Securității Statului care, încă din 27 decembrie 1989, prin Decretul nr.4/1989 al C.F.S.N., trecuse în subordinea Ministerului Apărării Naționale. Prin același Decret nr.4/1989, au mai trecut în subordinea Ministerului Apărării Naționale, Comandamentul Trupelor de Securitate împreună cu organele și unitățile din subordinea acestora.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Consiliul Frontului Salvării Naționale, ca organ al puterii de stat, trebuia să fie unul **neutru politic**. Subsumat acestui scop, prin Decretul- Lege nr. 8/31 decembrie 1989, publicat în Monitorul Oficial nr.9 din 31 decembrie 1989, a fost reglementată înregistrarea și funcționarea partidelor politice, trecându-se de la sistemul partidului unic la sistemul pluripartid. În art. 1 se preciza că: „În România este liberă constituirea partidelor politice, cu excepția partidelor fasciste sau care propagă concepții contrare ordinii de stat și de drept, în România.

Nici o altă îngrădire, pe motiv de rasă, naționalitate, religie, grad de cultură, sex sau convingeri politice nu poate împiedica constituirea și funcționarea partidelor politice”.

Tot la 31 decembrie 1989, s-a constituit Grupul pentru Dialog Social (G.D.S.), „ca un grup de sine stătător, care acționează legal, începând de astăzi, 31 decembrie 1989. El aspiră să reprezinte conștiința lucidă a acestei societăți care a fost umilită și destructurată. Vrem să contribuim la ieșirea din dezastru și la regenerare.

Grupul pentru Dialog Social este un grup independent, strict informal, care nu se subordonează niciunei grupări politice și care refuză orice colaborare cu cei care au susținut vechiul regim.

Declarăm explicit: Nu vrem să fim un centru de putere ci un centru de influență. Pe cont propriu fiecare membru al grupului are dreptul la propriile sale opțiuni și orientări politice, care nu afectează însă, în niciun fel, statutul și orientarea Grupului.

Grupul pentru Dialog Social este o instanță de reflexie critică asupra problemelor fundamentale care frământă societatea civilă română, asupra inserării ei în contextul european: civilizație – cultură – politică – societate civilă – ecologie. Este un club de dezbateri între intelectuali de diferite profesii, care își propun să prospecteze căile de evoluție și organizare ale acestei societăți, o evoluție bazată pe valorile umane și pe drepturile omului. Grupul pentru Dialog Social își propune să fie un laborator în care economiști, sociologi, politologi, istorici, filozofi, urbaniști, scriitori, teologi, etc. să

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

găsească (să caute) împreună strategiile și soluțiile de care societatea română va avea nevoie în viitorul imediat”, se arăta, printre altele, în declarația de constituire a acestei organizații neguvernamentale.

Începând din 2 ianuarie 1990, ministrul apărării Nicolae Militaru, împreună cu **Gelu Voican Voiculescu**, prim-viceprim-ministru, au coordonat preluarea de către M.Ap.N. a structurilor fostei securității. La conducerea fostelor Direcții Județene de Securitate au fost desemnați ofițeri din cadrul M.Ap.N.

Ofițerii din cadrul Securității Municipiului București au fost trecuți în rezervă, considerându-se că aceștia au făcut poliție politică în favoarea regimului Ceaușescu însă, după puțină vreme, așa cum vom arăta în continuare, unii dintre ei au fost încorporați într-o nouă structură informativă, U.M. (...), sub ordinele lui **Gelu Voican Voiculescu** în cadrul Ministerului de Interne.

La 03.01.1990, Consiliul Frontului Salvării Naționale a anunțat că nu este și nu se va constitui în partid politic însă, la 23.01.1990, cu 128 de voturi pentru, 8 contra și 5 abțineri, Consiliul Frontului Salvării Naționale a hotărât transformarea Frontului Salvării Naționale (F.S.N.) în partid politic, cu intenția de a participa la viitoarele alegeri, hotărâre materializată la 06.02.1990 când F.S.N. a fost înscris în Registrul Partidelor Politice. Primul președinte al F.S.N. a fost inculpatul **Ion Iliescu**.

Silviu Brucan a fost acela care a lansat și susținut transformarea F.S.N. într-un partid politic. Pentru a fi convingător, Silviu Brucan a trecut în revistă ceea ce s-a întâmplat în țările foste comuniste din Europa, unde au apărut partide noi formate din cei care au participat la schimbarea de regim politic. De asemenea, acesta a mai spus că ar fi absurd să părăsească sfera puterii cei care au decis schimbarea României pentru ca, în final, Silviu Brucan să facă o previziune: „*va fi un urllet de fiară înjunghiată din partea opoziției, dar noi vom aduce observatori străini și le vom închide gura*”(declarație martor Caramitru Ion-Horia-Leonida din 01.02.2017, vol.397, filele 8-17).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Referitor la transformarea F.S.N. în partid politic, la data de 25 ianuarie 1990, **Ion Iliescu** a mers la Televiziunea Română și a spus: „*Nicio dată conducerea F.S.N. nu a afirmat că nu va participa la alegeri. Am întârziat să dezbatem în Consiliu această problemă întrucât nu problemele campaniei electorale ne-au preocupat în această perioadă ci probleme mult mai presante ale vieții noastre economice și sociale*”.

Unii membrii ai C.F.S.N., ca **Dumitru Mazilu**, **Mircea Dinescu**, **Ion Caramitru**, **Andrei Pleșu**, **Dan Hăulică**, **Gabriel Lăiceanu** și **Doina Cornea** au demisionat înainte ca F.S.N. să se transforme în partid politic.

La data de 05 ianuarie 1990, s-a depus, la Tribunalul București, dosarul pentru constituirea (de fapt, reînființarea) Partidului Național Țărănesc - Creștin Democrat. Un rol deosebit de important în viața acestui partid l-a avut **Corneliu Coposu** care, de altfel, de la reînființarea partidului și până la data de 11 noiembrie 1995, când a decedat, a îndeplinit funcția de președinte al partidului. **Corneliu Coposu** a fost, în perioada respectivă, un adevărat lider al opoziției politice. În zilele de 5 și 6 ianuarie 1990, acesta a avut două întâlniri cu **Dumitru Mazilu**. La 10 ianuarie 1990, la Palatul Victoria, a avut loc o întâlnire între **Corneliu Coposu** și **Ion Iliescu**, întâlnire la care au mai participat aproximativ 25 de persoane, printre care **Petre Roman**, **Dumitru Mazilu**, **Cazemir Ionescu**, **Nicolae S. Dumitru**, **Dan Iosif**, **Liviu Petrina**, **Ion Diaconescu**, ultimii doi membri marcanți ai P.N.Ț.-C.D. La această întrunire s-a discutat despre pluripartitism. Pentru prima dată, **Corneliu Coposu** a lansat ideea ca cei prezenți să se înscrie într-unul din partidele istorice, Partidului Național Țărănesc - Creștin Democrat (P.N.Ț.-C.D.), Partidul Național Liberal (P.N.L.) sau Partidul Social Democrat Român (P.S.D.R.).

La 15 ianuarie 1990, prin Decizia Civilă nr. 4 a Tribunalului Municipiului București, a fost reînființat Partidul Național Liberal (P.N.L.), continuatorul Partidului Național Liberal constituit în 1875. Decizia reînființării acestui partid a fost luată încă din după - amiaza zilei de 22 decembrie 1989.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Din grupul de inițiativă pentru reînființarea P.N.L. au făcut parte, printre alții, Dan Amedeo Lăzărescu, Radu Câmpeanu, I. V. Săndulescu, Nicu Enescu, Dinu Zamfirescu.

În ianuarie 1990 Sergiu Cunesco, împreună cu Adrian Dimitriu, fost secretar general al Partidului Social Democrat Independent condus de Constantin Titel Petrescu, Mira Moscovici, Constantin Avramescu, Mircea Iscriu Stănescu, au înscris, la instanță, noul Partid Social Democrat din România, continuator legitim și unic al Partidului Social Democrat Independent.

Partidul Național Țărănesc - Creștin Democrat, Partidul Național Liberal și Partidul Social Democrat Român au constituit, în 1990, opoziția politică la Frontul Salvării Naționale.

Prin Decretul nr. 41 din 09.01.1990 al președintelui C.F.S.N., **Ion Iliescu**, procurorul Gheorghe Robu a fost numit în funcția de procuror general al României.

Prin Decretul nr.11 din 19.07.1990 al președintelui României, procurorul Gheorghe Robu a fost reinvestit în funcția de procuror general al României.

În ziua de 12 ianuarie 1990, cetățenii din București, Timișoara, Brașov, Cluj și din alte localități s-au adunat să amintescă amintirea victimelor Revoluției din decembrie 1989.

Mulțimea strânsă în fața sediului Consiliului Frontului Salvării Naționale și Guvernului au cerut celor două instituții să-și precizeze poziția referitor la: asigurarea de alegeri libere sub egida ONU; să anunțe numărul victimelor represiunii; să informeze corect opinia publică cu privire la teroriștii despre a căror existență s-a vorbit intens în timpul revoluției; să judece, în procese publice, apropiatii lui Ceaușescu și teroriștii; să scoată partidul comunist în afara legii și să asigure distribuirea bunurilor și fondurilor acestui partid tuturor partidelor politice din România; să facă precizări cu privire la opțiunile politice, atât ale membrilor Consiliului Frontului Salvării Naționale cât și ale guvernului provizoriu.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Seara târziu, s-a desfășurat, la Palatul Victoria, un dialog între membri ai conducerii Consiliului Frontului Salvării Naționale și reprezentanții participanților la mitingul din Piața Victoriei, în urma căruia s-a anunțat adoptarea a trei decrete-lege privind:

- declararea în afara legii a Partidului Comunist Român;
- organizarea, la 28 ianuarie 1990, a unui referendum pentru reintroducerea în Codul Penal a pedepsei cu moartea;
- instituirea unei Comisii naționale pentru rezolvarea sesizărilor și doleanțelor tuturor cetățenilor țării.

De asemenea, au fost făcute o serie de clarificări privind participarea egală la alegeri a partidelor politice, repartizarea unor fonduri egale pentru organizarea campaniilor electorale, cu șanse egale pentru fiecare.

În aceeași seară, Gheorghe Robu, procurorul general al României, a acordat un interviu, Televiziunii Române, în care a precizat că, toate persoanele cu funcții importante în conducerea Partidului Comunist Român au fost arestate și procesul lor urmează să înceapă în următoarele 10 zile. Totodată, procurorul general al României a mai afirmat că sunt arestați și anchetați câteva sute de teroriști.

Aceste aspecte au fost relatate în ziarul „Adevărul”, apărut în data de 13 ianuarie 1990.

La data de 17 ianuarie 1990, prin Decretul nr.61, colonelul dr. inginer Gheorghe Andriță din Ministerul de Interne, a fost înaintat la gradul de general-maior (cu 1 stea), iar prin Decretul nr.64, din aceeași dată, a fost numit în funcția de adjunct al ministrului de interne, șef al Comandamentului Serviciilor și Înzestrării.

În perioada 17 ianuarie 1990 - 16 iulie 1992, gen. dr. ing. Gheorghe Andriță a îndeplinit funcția de secretar de stat în Ministerul de Interne.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Tot prin Decretul nr.64 din 17 ianuarie 1990 al C.F.S.N., (...) a fost numit în funcția de adjunct al ministrului de interne și șef al Statului Major din Ministerul de Interne iar, la data de 25 aprilie 1990, a fost numit prim adjunct al ministrului de interne și șef al Inspectoratului General al Poliției Române.

Prin Decretul nr.69 din 19 ianuarie 1990 al C.F.S.N. lui (...) i s-a acordat gradul de general – maior. Acesta fusese trecut în rezervă de Nicolae Ceaușescu, la data de 05 octombrie 1984, cu gradul de colonel, interzicându-i-se accesul în unitățile M.I. În perioada 1971-1984, (...) a fost șef de Stat Major al Trupelor de Securitate. De remarcat este faptul că, între 1956-1960, (...) a absolvit, în U.R.S.S., Academia „Felix Dzerzhinsky”.

Prin Decretul nr.145 din 28 februarie 1990 al C.P.U.N., (...) a fost rechemat în activitate, la Ministerul de Interne, unde a fost numit comandantul Trupelor de Pază și Ordine. În aprilie 1990, a fost numit adjunct al ministrului de interne și șef al Statului Major al Ministerului de Interne.

În ianuarie 1991, (...) a fost avansat la gradul de general - locotenent cu două stele, iar în decembrie 1991, a fost trecut în rezervă, la 66 ani. Prin Decretul Prezidențial nr. 243 din 28 noiembrie 1994 al președintelui **Ion Iliescu**, a fost avansat, în rezervă, la gradul de general – colonel cu trei stele, iar prin Decretul Prezidențial nr.277 din 09 mai 2003, același președinte l-a avansat la gradul de general de armată cu patru stele, în retragere.

În ziua de 19.01.1990, reprezentanții sindicali ai minerilor din Valea Jiului au avut întâlniri cu Iliescu Ion - președintele C.F.S.N., **Roman Petre** - prim-ministru și Dicu Nicolae - ministrul minelor, iar în urma discuțiilor au fost satisfăcute toate revendicările minerilor, printre care:

- stabilirea săptămânii de lucru de 5 zile;
- posturi de câte 6 ore;
- salariu dublu pentru zilele de sărbători legale;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

-36 de zile de concediu de odihnă, față de 30 de zile câte erau anterior, pentru muncitorii din subteran;

-creșterea sporurilor pentru munca de noapte de la 15% la 20%;

-plata integrală a salariului pentru zilele de spitalizare cauzate de accidente de muncă;

-pensie de urmaș pentru soțiile celor decedați în accidente de muncă.

Fără a pune în discuție oportunitatea satisfacerii acestor revendicări, care țin de politica adoptată în domeniu, de către reprezentanții puterii politice, trebuie remarcat că acest fapt i-a determinat pe mineri să devină fideli celor care exercitau, la acel moment, puterea politică în stat, având credința că alți reprezentanți ai puterii nu au aceeași deschidere față de satisfacerea revendicărilor lor. Așa cum se va dovedi ulterior, li s-a creat minerilor credința că apărarea revendicărilor obținute îi obligă să-i apere pe cei care le-au satisfăcut aceste revendicări, iar simpla punere la îndoială a concepțiilor politice ale acestora reprezintă o amenințare pentru însăși clasa socială din care minerii făceau parte.

Autoritățile statului român, constituite în 1990, au acordat o atenție deosebită minerilor din Valea Jiului care, întotdeauna, au lucrat în condiții foarte grele și care, indiferent de orânduirea socială, nu au ezitat să aibă și să își susțină revendicările.

În acest context se înscrie și numirea, la începutul lunii martie 1990, a lui **Burlec Plăieș Cornel**, inginer minier, în funcția de ministru adjunct al minelor, în guvernul provizoriu **Petre Roman**.

În mod succint, vom prezenta câteva repere istorice referitoare la acțiunile revendicative ale minerilor și modul cum au înțeles a fi rezolvate de structurile de putere, în decursul timpului.

În afara grevei minerilor de la Lupeni din 1929, mai puțin cunoscută, dar de aceeași importanță socială, politică, economică și istorică este și greva începută, tot la Lupeni, în data de 1 august 1977.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La 30 iunie 1977, a fost adoptată Legea nr.3/1977 privind asigurările sociale de stat și asistență socială, conform căreia minerii pensionați nu mai aveau dreptul să obțină câștiguri mai mari decât cele obținute anterior pensionării, fiind afectați minerii pensionați în urma invalidității de gradul III, caracterizată prin pierderea parțială a capacității de muncă care, pe lângă pensie, mai obțineau și salarii în situația în care erau încadrați pentru munci mai ușoare sau $\frac{1}{2}$ din normă.

La data de 1 august 1977, minerii de la Mina Aninoasa au refuzat să intre în subteran solicitând, ca la fața locului, să vină un activist al Partidului Comunist Român (P.C.R.) și cu persoane din conducerea Centralei Cărbunelui Petroșani.

Acestora li s-au alăturat câteva sute de pensionari cu grupa III de muncă, din Lupeni pentru ca, împreună, să hotărască să se deplaseze la București, pentru a cere lămuriri în privința legii asigurărilor sociale de stat și asistență socială.

În ziua de 2 august 1977, organele locale de partid au încercat să-i oprească pe mineri pentru a pleca la București, însă revolta minerilor luase amploare. A fost înștiințat, despre aceste evenimente, Manea Mănescu, prim-ministrul Consiliului de Stat al României, care a trimis la fața locului o echipă formată din Ilie Verdeț, prim viceprim-ministru, Gheorghe Pană și Constantin Băbălău.

Minerii nu au avut încredere în această echipă din conducerea superioară a P.C.R., astfel că, în ziua de 3 august, s-a deplasat în Valea Jiului, Nicolae Ceaușescu, care a luat act de revendicările minerilor, printre acestea regăsindu-se:

- reducerea programului de lucru la timpul de 6 ore pe zi,
- pensionarea minerilor pentru limită de vârstă la 50 de ani,
- să nu se adopte lucruri în acord global,
- să se mențină deciziile de pensionare privind gradul de invaliditate III,
- reducerea planului de producție proporțional cu forța de muncă productivă.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Aceste revendicări au fost acceptate însă, după încetarea grevei, au început și represaliile împotriva minerilor.

Liderii grevei au fost condamnați pentru infracțiuni de drept comun dar, ca măsuri de prevedere, **cadrele securității au fost angajate ca muncitori în minele din Valea Jiului, cu scopul de a culege informații, de a-i supraveghea și chiar de a-i intimida fizic pe mineri.** De asemenea, au mai fost angajați, în minele din Valea Jiului, foști delicvenți de drept comun iar, pentru suplimentarea forței de muncă, au fost trimiși să lucreze în exploatarea miniere, militari în termen din unitățile Ministerului Apărării Naționale.

Revenind la evenimentele din 1990 menționăm că, imediat după ce s-a anunțat intenția de constituire a F.S.N. în partid politic, Corneliu Coposu l-a contactat telefonic pe **Ion Iliescu** și i-a cerut să respecte pluripartitismul și l-a anunțat că, față de decizia F.S.N., P.N.Ț.-C.D. va organiza, în ziua de duminică 28 ianuarie 1990, un miting împreună cu celelalte două partide politice P.N.L. și P.S.D.R.

În ziua de 28 ianuarie 1990, în jurul orei 11:00, participanții la miting au pornit de la sediul P.N.Ț.-C.D., către sediul guvernului din Piața Victoriei, pe traseul Piața Rosetti – Piața Universității – B-dul Magheru.

La acest miting au participat, alături de lideri ai P.N.Ț.-C.D. și domnii Călin Popescu Tăriceanu și Dinu Patriciu, din partea P.N.L. și Sergiu Cunescu, din partea P.S.D.R.

În jurul orei 12:30 – 13:00, în fața guvernului, care era apărat de armată, s-au strâns în jur de 100.000 de oameni, care au răspuns apelului partidelor istorice de a participa la miting.

La câteva minute după ce liderii partidelor politice au ajuns în fața guvernului, **Cazemir Ionescu** i-a invitat în sediul guvernului, la discuții, cu persoanele din conducerea țării.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Astfel, la aceste discuții au fost prezenți Corneliu Coposu, Ion Diaconescu, Liviu Petrina, Iftene Pop, Ion Rațiu, Gavrilă Copil, Dudu Ionescu și Ion Gherasim, din partea P.N.Ț.-C.D., Călin Popescu Tăriceanu și Dinu Patriciu, din partea P.N.L., iar din partea P.S.D.R. au participat Sergiu Cunesu și Constantin Avramescu.

Din partea C.F.S.N. au fost prezenți **Ion Iliescu**, **Petre Roman**, **Cazemir Ionescu**, **Nicolae S. Dumitru**, Claudiu Iordache și Dan Iosif.

Cu prilejul acestei întâlniri, Corneliu Coposu le-a spus interlocutorilor că, participanții la miting protestează în mod democratic, că nu au intenția să dea jos conducerea țării și solicită pluripartitismul.

Cu acest prilej, Corneliu Coposu, l-a invitat pe **Ion Iliescu** să facă parte din P.N.Ț.-C.D., oferindu-i chiar și funcția de președinte al acestui partid.

În toată după-amiaza zilei de 28 ianuarie 1990, în sediul guvernului, a fost o forfotă continuă și se vehiculau tot felul de informații.

La un moment dat, în ușa unei uși întredeschise, a fost observat Silviu Brucan, care era foarte atent la dialogul dintre putere și opoziție.

Deoarece oamenii din stradă începuseră să-și piardă calmul, Corneliu Coposu și Ion Iliescu, însoțiți de alte persoane, au ieșit la balcon pentru a se adresa mulțimii.

În cursul după-amiezii, (...) i-a transmis lui **Ion Iliescu** că, *„începe să fie umplută piața de oamenii noștri”*, după care, **Ion Iliescu** a devenit mult mai sigur pe sine în discuțiile care aveau loc.

Adunarea „oamenilor noștri” nu a fost întâmplătoare, de această acțiune ocupându-se, în mod deosebit, Dan Iosif și cu **Gelu Voican Voiculescu**, acesta din urmă a afirmat chiar, la un moment dat, că *„forțele legionare au fost anihilate”* (...).

Cei doi nu au fost singurii care au mobilizat simpatizanții F.S.N., pentru a veni în Piața Victoriei, chiar **Ion Iliescu** a contactat telefonic întreprinderi din București și pe unii reprezentanți ai consiliilor județene F.S.N., pentru a mobiliza oamenii să vină în sprijinul guvernului. Din județele limitrofe capitalei, oamenii au venit la București, fie cu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

mijloace proprii de transport sau mijloace de transport în comun dar, în marea lor majoritate, au venit cu autobuze puse la dispoziție de către autoritățile locale (...).

În jurul orelor 22:00 din seara zilei de 28 ianuarie 1990, reprezentanții opoziției au părăsit sediul guvernului, punându-li-se la dispoziție, în acest scop, autoturisme ARO.

În dimineața zilei de 29 ianuarie 1990, au ajuns în București și aproximativ 5.000 de mineri din Valea Jiului, înarmați cu bâte, mobilizați de către sindicate. Aceștia au făcut deplasarea în capitală, cu o garnitură de tren ce le-a fost pusă la dispoziție, în mod expres, de către C.F.R.

Tot în dimineața aceleiași zile, în jurul orei 08.30, s-a umplut Piața Rosetti cu contestatari ai P.N.Ț.-C.D. Aceștia s-au manifestat violent spărgând unele geamuri de la sediul partidului și strigând lozinci „Moarte lui Coposu!”, „Coposu roade osu!”.

După ceva timp, căpitanul Mihai Lupoi a trimis militari pentru a asigura paza sediului P.N.Ț.-C.D. și securitatea celor care se aflau înăuntru, printre aceștia aflându-se Corneliu Coposu, Liviu Petruța, Ion Lupu, Ion Diaconescu, Ion Gherasim.

În jurul orelor 12.00, la sediul P.N.Ț.-C.D., au apărut **Petre Roman** și **Cazemir Ionescu**, pentru a-i scoate pe liderii P.N.Ț.-C.D. din clădire.

Corneliu Coposu a fost de acord să părăsească sediul partidului, numai după ce **Ion Iliescu** a fost de acord ca Televiziunea Română să-i transmită un mesaj în direct. Deși tancheta cu care liderii partidului istoric au fost scoși din sediul P.N.Ț.-C.D. i-a dus direct la Televiziunea Română, unde Corneliu Coposu a înregistrat, timp de 45 de minute, un protest cu ce se întâmpla în acele vremuri în țară, acest protest nu a fost niciodată difuzat pe postul național de televiziune.

De la sediul Televiziunii, delegația P.N.Ț – C.D. a fost dusă la Ministerul Apărării Naționale unde, numai lui Corneliu Coposu i s-a permis să aibă o discuție cu ministrul apărării, gl. Nicolae Militaru. La ieșirea de la această discuție, Corneliu Coposu a afirmat către unul dintre apropiații săi: „*Interesul rușilor ca lucrurile să degenereze în România și să fie haos este important*”.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ca urmare a prezenței minerilor la București, în ziua de 29 ianuarie 1990, s-a semnalat unele incidente între aceștia și populația capitalei. Pe străzile Bucureștiului s-au auzit lozincile: „Nu ne vindem țara!”, „Moarte intelectualilor!”, „Noi muncim nu gândim!”.

Venirea minerilor la București, în ziua de 29 ianuarie 1990, pentru sprijinirea reprezentanților F.S.N. și ai guvernului, a constituit ceea ce opinia publică cunoaște sub denumirea de „**Prima mineriadă**”.

Toate acestea au fost tolerate de către autorități, care nu au întreprins nimic pentru a arăta că violența fizică nu poate fi un mod de exprimare într-o societate care pretinde că funcționează pe principii democratice, iar acest fapt a creat, în mentalul colectiv, convingerea că acest mod de acțiune este unul potrivit și eficient, mai ales că ecourile răsturnării, prin forță, a regimului comunist nu se stinseseră încă, iar chemările adresate muncitorilor, chiar prin vocea președintelui **Iliescu Ion**, îndemneau la „restabilirea ordinii și apărarea democrației”.

După evenimentele din 28-29.01.1990, au avut loc discuții între reprezentanții C.F.S.N. și cei ai partidelor devenite de opoziție, discuții în cadrul cărora s-a stabilit ca puterea legislativă să fie exercitată, în continuare, de un alt organism ce a fost denumit Consiliul Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N.), din care să facă parte reprezentanți ai tuturor partidelor politice. Astfel, configurația noului organ legislativ provizoriu a fost următoarea: 50% reprezentanți ai F.S.N. și 50% reprezentanți ai celorlalte partide politice, adică din reprezentanții partidelor istorice și a partidelor politice nou înființate.

Constituirea C.P.U.N. s-a consfințit, prin Decretul Lege nr. 81 din 9 februarie 1990, publicat în Monitorul Oficial nr. 27 din 10 februarie 1990.

După modelul central s-au înființat Consilii Provizorii de Uniune Națională în fiecare județ, în componența lor fiind incluși reprezentanți ai tuturor partidelor politice.

La 13.02.1990, a fost stabilită componența C.P.U.N., a Biroului Executiv al acestuia cât și a comisiilor de specialitate.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

C.P.U.N. era format din 255 de membri, dintre care 112 aparțineau F.S.N., 112 se distribuiau între diferitele partide politice, 27 erau reprezentanți ai minorităților naționale și 3 ai Asociației Foștilor Deținuți Politici. Un vot era rezervat președintelui.

Biroul Executiv al C.P.U.N. a avut următoarea componență:

-președinte-**Iliescu Ion**;

-vicepreședinți-**Ionescu Cazemir Benedict**, Câmpeanu Radu, Mânzatu Ion, Király Károly și Ion Caramitru;

-secretar-Marțian Dan;

-14 membri: **Nicolae S. Dumitru**, Serghei Mesaroș, Virgil Andrei Vâță, Gheorghe Manole, Corneliu Mănescu, Radu Ciuceanu, Alexandru Bârlădeanu, János Vincze, Constantin Gurilă, Toma George Maiorescu, Mircea Dinescu, Dan Hăulică, Ion Diaconescu, Nicolae Radu.

La 1 februarie 1990, a fost înființată U.M. (...), structură aflată în subordinea Ministerului de Interne și care avea ca obiectiv asigurarea protecției informative a personalului Ministerului de Interne. Această structură era în subordinea prim-ministrului **Petre Roman** și controlată direct de **Gelu Voican Voiculescu**, cel care, de altfel, a și avut inițiativa constituirii acestei unități militare.

În componența U.M. (...) au intrat fostele cadre ale Securității Municipiului București care, așa cum am arătat, după decembrie 1989, fuseseră trecute în rezervă, precum și cadre din fosta Direcție a IV a Contrainformații Militare.

Nu s-a făcut nicio selecție riguroasă cu privire la trecutul ofițerilor încadrați în U.M. (...).

Primul șef al acestei structuri a fost colonelul Florin Calapod, (...).

Prin Decretul C.F.S.N. nr.111 din 08.02.1990, a fost înființat Centrul de Informații Externe, ca instituție a statului român, iar pentru ca prin Legea nr.39 din 13.12.1990 să se acorde identitate Serviciului de Informații Externe. Primul director al Serviciului de Informații Externe (S.I.E.) a fost Mihai Caraman. În perioada 08.02.1990 – 13.12.1990,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

acesta a fost comandant al Centrului de Informații Externe, având rang de adjunct al ministrului apărării naționale. Din 13.12.1990 și până în 09.04.1992, Mihai Caraman a fost director al S.I.E.

Prin Decretul nr.113 din 09 februarie 1990 al C.F.S.N., publicat în Monitorul Oficial nr.27 din 10 februarie 1990, Aurel Dragoș Munteanu a fost eliberat, la cererea sa, din funcția de președinte al Radioteleviziunii Române și a fost numit în această funcție Răzvan Theodorescu.

Încă din decembrie 1990, au existat ofițeri ai armatei care au început să protesteze pentru faptul că, în conducerea Ministerului Apărării Naționale, au reapărut comandanți, în frunte cu generalul Militaru Nicolae, ministrul apărării naționale, despre care se știa că fuseseră colaboratori sau chiar agenți ai Serviciului de Spionaj Sovietic. Acești ofițeri au format Grupul de Inițiativă pentru Democratizarea Armatei (G.I.D.A.).

La manifestația din 12 ianuarie 1990, ofițerii din cadrul G.I.D.A. au refuzat să execute ordinul generalului Militaru, pentru a ieși cu subunitățile de intervenție în Piața Victoriei. Pentru acest motiv au fost arestați 10 ofițeri, sub acuzația de insubordonare însă, pe data de 13 ianuarie 1990, au fost eliberați.

În data de 12 februarie 1990, a avut loc, în Piața Victoriei, un protest al cadrelor militare la care au participat cadre militare din București, Timișoara, Boteni și din alte unități militare.

Reprezentanți militarilor protestatari au avut o întâlnire cu **Gelu Voican Văculescu**, ca reprezentant al guvernului, căruia i s-au transmis cerințele cadrelor militare. Printre cele mai importante au fost: stabilirea adevărului privind rolul armatei în Revoluția din decembrie 1989; înlăturarea din armată a cadrelor militare care s-au compromis în timpul dictaturii ceaușiste; trecerea în rezervă a ministrului apărării Nicolae Militaru; trecerea în rezervă a ministrului de interne Mihai Chițac care participase, în mod direct, la reprimarea manifestațiilor de la Timișoara, din decembrie 1989.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Consecința imediată a acestei acțiuni a fost că, la 16 februarie 1990, generalul Nicolae Militaru și-a dat demisia, din funcția de ministru al apărării, în locul său fiind numit generalul Victor Atanase Stănculescu.

Data de 12 februarie 1990 consfințește înființarea Comitetul de Acțiune pentru Democratizarea Armatei (C.A.D.A.), a cărei desființare a fost solicitată de **Ion Iliescu**, în data de 14 iunie 1990, considerând-o responsabilă pentru neintervenția în evenimentele din 13 iunie 1990, în București.

În continuare, viața politică a fost una foarte zbuciumată, marcată de manifestații și contramanifestații organizate sau spontane, iar la 18.02.1990 a avut loc o astfel de manifestație, în Piața Victoriei din capitală. Inițial, aceasta a debutat ca o manifestație anticomunistă, fiind scandate lozinci împotriva comunismului și a securității, însă nemulțumirile manifestanților au început să se îndrepte spre cei care preluaseră puterea, după revoluția din 1989 și care erau percepuți, de către manifestanți, ca făcând parte din „nomenclatura” comunistă. În acest sens au fost afișate pancarte cu inscripții ca: „F.S.N.=P.C.R.” iar, în scurt timp, manifestația a devenit una violentă, manifestanții pătrunzând în sediul guvernului, unde au fost comise acte de violență sau au fost sparte geamurile, au fost distruse documente și mobilierul din birouri. Persoanele care au pătruns în sediul guvernului l-au găsit pe prim viceprim-ministrul **Gelu Voican Voiculescu**, pe care au vrut să-l arunce peste balcon. Ulterior, o parte dintre aceștia au fost reținuți și au fost prezentați pe postul național de televiziune ca fiind contrarevoluționari, plătiți de partidele istorice pentru a răsturna, prin forță, conducerea politică recent instalată, cu toate că reprezentanții partidelor de opoziție declaraseră, la unison, că nu sunt implicați în organizarea acelei manifestații. Au fost reținute 106 persoane care au fost duse la U.M. (...) Măgurele, unde comandant era maiorul inculpat **Peter Petre**.

În Ordinul de zi pe unitate nr. (...)/19.02.1990, emis de maiorul **Peter Petre** se menționează, la rubrica Diverse: „Ca urmare a unor manifestări care au avut loc în piața palatului de către unele persoane intrând în sediul consiliului de uniune națională

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(spărgând gemuri, distrugând imobile, etc.). Conform ordinului ministrului apărării naționale transmis prin ordinul scris cu nr.(...) din 18.02.1990 de către comandantul Trupelor de Apărare Teritorială în ziua de 19.02.1990, orele 00.00 un număr de 106 persoane au fost reținute de către unități ale Ministerului de Apărare Teritorială fiind cazați și hrăniți în B31 apărare teritorială. Anexăm alături tabelul cu persoanele reținute”.

U.M. (...) Măgurele era o unitate militară a Trupelor de Securitate și care, așa cum s-a specificat mai sus, fusese trecută în subordinea Ministerului Apărării Naționale, având ca eșalon superior Comandamentul Trupelor de Apărare Teritorială, care era continuatorul Comandamentului Trupelor de Securitate.

În luna martie 1990, Comandamentul Trupelor de Apărare Teritorială a trecut în subordinea Ministerului de Interne, sub denumirea de Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine, pentru ca, în urma Hotărârii de Guvern nr.0749 din 5 iulie 1990 cu privire la creșterea capacității de acțiune și îmbunătățirea structurii organizatorice a Ministerului de Interne, Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine să fie transformat în Comandamentul Trupelor de Jandarmi. Prin Legea nr.40 din 18 decembrie 1990, s-au legiferat structura și atribuțiile Jandarmeriei Române.

Revenind la evenimentele din **18-19 februarie 1990**, cu ajutorul liderilor sindicali, au fost aduși, în București, în sprijinul puterii politice, aproximativ 4.000 de mineri din Valea Jiului, iar reprezentanții F.S.N. și ai guvernului le-au cerut acestora să restabilească ordinea deși, la sosirea minerilor în Piața Victoriei, nu mai existau manifestanți întrucât fuseseră deja împrăștiați de forțele de ordine. Pentru aducerea minerilor la București, **Voiculescu Gelu Voican** și **Ionescu Cazemir Benedict**, împreună cu alte patru persoane, s-au deplasat la Petroșani, cu elicopterul, în scopul de a organiza deplasarea acestora.

Aceasta a fost considerată „**adoua mineriadă**” care, alături de mineriada din ianuarie 1990, a constituit precedentul pentru aducerea minerilor în București, în iunie 1990 și a devenit un mod de acțiune pentru conducerea politică a țării din acea perioadă,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

acela de a pune față-n față, într-o confruntare, diferitele categorii sociale, iar această confruntare nu putea fi decât una cu consecințe ce nu mai puteau fi controlate și care poate fi asimilată ușor unui război civil.

În acest context, deosebit de relevantă este afirmația pe care a făcut-o suspectul **Cozma Miron** care, interpellându-l pe ministrul de interne Mihai Chițac, i-a spus acestuia că, dacă instituțiile statului nu sunt capabile să-l apere pe președintele **Ion Iliescu**, atunci îl vor apăra minerii. De asemenea, minerii au promis că vor reveni în București ori de câte ori vor mai avea loc astfel de evenimente.

Tot în seara zilei de 18 februarie 1990 au fost chemați, în sprijinul guvernului, muncitori din județele limitrofe (...).

În februarie 1990, (...) cofondator, alături de (...), al Sindicatului Șoferilor din România, împreună cu (...) președintele Sindicatului Liber Independent Policolor, au fondat Confederația Sindicală Frăția, căreia i-a fost atribuit sediul fostului Consiliu Municipal al Sindicatelor, situat în București, str. Anghel Saligny nr.8 din sector 5.

În urma celei de-a doua mineriade, în data de 22 februarie 1990, a avut loc la Timișoara, un miting de protest la care, George Șerban a propus redactarea unei Proclamații a Timișoarei către țară.

La 27 februarie 1990 membrii Societății Timișoara au aprobat textul Proclamației propus de George Șerban. La această Proclamație a aderat, în data de 09 martie 1990, C.P.D.N. Municipal Timișoara. În ziua de 11 martie 1990, s-a organizat o adunare populară, în Piața Operei din Timișoara, la care au participat peste 15.000 de oameni și în cadrul căreia George Șerban a lansat Proclamația de la Timișoara.

Proclamația de la Timișoara a avut 14 puncte. Făcând o sinteză a acestor puncte, cu excepția punctului 8, ideile desprinse au fost:

- idealul Revoluției din Decembrie 1989 a fost și a rămas reîntoarcerea la valorile autentice ale democrației și civilizației europene;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

- toate categoriile sociale au fost oprite de regimul comunist și niciuna nu dorește răul celorlalte;
- oameni de toate vârstele s-au bătut cu aceeași dârzenie pentru cauza revoluției;
- Timișoara este un oraș românesc și european în care naționalitățile au refuzat și refuză naționalismul;
- s-a susținut ideea pluripartitismului, toate partidele politice având dreptul la existență, cu excepția celor de extrema stângă și extrema dreaptă;
- rescrierea corectă a istoriei țării din perioada 1944-1950;
- a fost acuzată lașitatea membrilor P.C.R. care, la Congresul al XII-lea al P.C.R., au intenționat să-l înlăture de la putere pe Nicolae Ceaușescu, însă nu au făcut acest lucru;
- orientarea cheltuielilor țării pentru realizarea unui nivel minim de civilizație;
- privatizarea, prin înproprietărirea lucrătorilor din întreprinderi, prin acordarea unui număr egal de acțiuni, urmând ca statul să păstreze un procent de fonduri care să îi asigure controlul asupra activității;
- s-a lansat principiul descentralizării economice și administrative;
- rechemarea în țară a celor plecați în exil pentru reconstrucția țării;
- desemnarea ca zi națională a României, ziua de 16 decembrie, adică ziua în care românii au avut curajul să se ridice la luptă împotriva totalitarismului.

Cel mai important punct al Proclamației de la Timișoara a fost punctul 8, al cărui conținut este următorul: „Ca o consecință a punctului anterior, propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură, pe orice listă, al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate. Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care frământă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară. Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foștilor activiști comuniști,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

candidatura la funcția de președinte al țării. Președintele României trebuie să fie unul dintre simbolurile despărțirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vină. Știm cu toții în ce măsură era condiționată viața individului, de la realizarea profesională până la primirea unei locuințe, de carnetul roșu și ce consecințe grave atrăgea predarea lui. Activiștii au fost însă acei oameni care și-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist și a beneficia de privilegiile deosebite oferite de acesta. Un om care a făcut o asemenea alegere nu prezintă garanțiile morale pe care trebuie să le ofere un Președinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei funcții, după modelul multor țări civilizate ale lumii. Astfel, pentru demnitatea de Președinte al României ar putea candida și personalități marcante ale vieții culturale și științifice, fără o experiență politică deosebită. Tot în acest context propunem ca prima legislatură să fie de numai doi ani, timp necesar întăririi instituțiilor democratice și clarificării poziției ideologice a fiecăruia dintre multe partide apărute. De-abia atunci am putea face o alegere în cunoștința de cauză, cu cărțile pe față.

După lansarea Proclamației, au început să se strângă semnături pentru susținerea ei, dar în același timp apar și primele reacții ostile, în special cu privire la controversatul punct 8.

La 19 martie 1990, **Ion Iliescu** s-a întâlnit cu o delegație a Societății Timișoara, formată din George Șerban, Vasile Popovici, Daniel Vighi și Dorel Mihiț și au discutat pe tema Proclamației. La 20 martie 1990, textul Proclamației de la Timișoara a fost citit integral la Televiziune Română, dar fără a se face comentarii pe marginea acestuia.

În urma difuzării textului, au avut loc mai multe mitinguri la Cluj, Lugoj, București, de solidaritate și de adeziune la Proclamația de la Timișoara. La 11 aprilie 1990 s-a organizat, la Timișoara, un miting de protest împotriva refuzului C.P.U.N. de a adopta punctul 8 al Proclamației din 11 martie 1990. Același lucru l-au făcut și bucureștenii, la 22 aprilie 1990, într-un miting de protest, în fața Televiziunii, care s-a transformat într-un marș către Piața Universității.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La data de 14 martie 1990, Consiliul Provizoriu de Uniune Națională a adoptat Decretul-Lege nr.92 pentru alegerea Parlamentului și a Președintelui României, publicat în Monitorul Oficial nr.35 din 18.03.1990.

Proiectul legii electorale a fost elaborat de către Comisia Constituțională, Juridică și pentru Drepturile Omului a Consiliului Frontului Salvării Naționale, în urma unor dezbateri, care au început la 27 ianuarie 1990 și la care au participat reprezentanți ai tuturor partidelor legal înființate după decembrie 1989, precum și în calitate de observatori, reprezentanți ai altor formațiuni politice, aflate în acel moment în proces de constituire și înregistrare legală.

Discuțiile au continuat și în luna februarie 1990 și s-a ajuns la un acord asupra proiectului legii electorale supus apoi dezbaterii și aprobării Consiliului Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N.).

După sesiunile C.P.U.N. din 9 și 13 martie 1990, la 14 martie 1990, cu un singur vot împotriva și două abțineri, Consiliul a adoptat Decretul-Lege nr. 92 din 14 martie 1990 pentru alegerea Parlamentului și a Președintelui României, primele alegeri libere parlamentare și prezidențiale fiind stabilite pentru ziua de 20 mai 1990.

În art. 2 din Decretul-Lege nr.92/1990 se prevedea că guvernarea României se realizează pe baza sistemului democratic pluralist, precum și pe separația puterilor legislative, executive și judecătorească, iar în art. 3 se menționa că Parlamentul este alcătuit din două camere, Adunarea Deputaților și Senatul și este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Tot în art. 3 se mai statua că și președintele României se alege tot prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Membrii Parlamentului urmau să fie aleși pe liste de partid, prin vot proporțional, fără a fi impus un prag electoral.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Decretul-Lege nr.92/1990 mai prevedea că Adunarea Deputaților și Senatul, în ședință comună, se constituiau în Adunare Constituantă, care avea ca și scop adoptarea Constituției României.

După intrarea în vigoare a noii Constituții, Parlamentul trebuia să mai hotărască organizarea de alegeri în termen de cel mult un an.

Candidații pentru Adunarea Deputaților și cei pentru Senat urmau să fie aleși pe liste separate, depuse de partide, de formațiuni politice sau pe care erau înscrise persoane independente.

Decretul-Lege nr.92/1990 a reglementat și modul de constituire a Parlamentului, precum și validarea alegerii președintelui României și atribuțiile acestuia.

Conform art.79, Adunarea Deputaților și Senatul urmau a fi convocate în prima ședință, în a douăzecea zi de la data alegerilor și, separat, sub președinția celui mai în vârstă deputat sau senator urmau să fie aleși, dintre membrii fiecărei camere, o Comisie de Validare care trebuia să verifice dosarele și legalitatea legilor, după care propuneau Adunării Deputaților și Senatului validarea și invalidarea mandatului fiecărui deputat și senator.

Validarea alegerii președintelui se făcea de Curtea Supremă de Justiție, în termen de 20 de zile de la data alegerilor. Hotărârea Curții Supreme de Justiție se prezenta în ședința comună a Adunării Deputaților și Senatului, iar de la acea dată, cel ales era declarat Președintele României.

La 18 martie 1990, în conformitate cu prevederile legii electorale, a fost declanșată, în întreaga țară, campania electorală.

În timpul campaniei electorale, unii lideri de sindicat ai minerilor s-au implicat activ în campania electorală a lui **Ion Iliescu** și F.S.N.

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În luna martie 1990 au avut loc incidente în mun. Târgu Mureș, care s-au soldat cu victime. Cercetarea acestor fapte s-a realizat de către unitățile de procuratură care au și dat soluții.

La 24 martie 1990, a avut loc conferința de constituire a Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului, la care au participat 193 de delegați, care reprezentau următoarele sindicate: I.M. Lonea, I.M. Petrila, I.M. Dâlja, I.M. Livezeni, I.M. Vulcan, I.C.I.T.P.M.H., I.M. Lupeni, Preparația Livezeni, I.M. Paroșeni, I.M. Bărbăteni, I.M. Aninoasa, I.M. Petrila Sud, I.M. Câmpu lui Neag. Scopul constituirii Ligii este de a asigura unitatea de acțiune a sindicatelor afiliate, care cuprind 25.000 de membri și de a asigura un cadru organizat de luptă sindicală, pentru rezolvarea problemelor profesionale, economice, sociale și culturale de interes general ale membrilor săi.

Activitatea sindicală din domeniul minier s-a organizat, la nivel național, începând cu 11.04.1990 la Petroșani, prin înființarea Federației Sindicatelor Miniere din România, care cuprinde activitatea de exploatare a carbunelui, minereurilor feroase și neferoase, a uraniului și a sării.

La 27 aprilie 1990, la Judecătoria Petroșani, s-a hotărât înregistrarea Ligii Sindicatelor Miniere Libere „Valea Jiului”. Primul birou executiv a fost alcătuit din: președinte – **Miron Cozma**, vicepreședinte – Torsan Ilie, vicepreședinte – Napău Ion, secretar – Croitoru Nicolae.

Ca urmare a acestui fapt, interesele minerilor din Valea Jiului erau reprezentate, pe linie sindicală, de Liga Sindicatelor Miniere Libere Valea Jiului, iar interesele celorlalți mineri din țară, atât din exploatările carbonifere cât și din exploatările minereurilor feroase și neferoase, din exploatările de uranium și sare, era reprezentate de Federația Sindicatelor Miniere din România.

În luna martie 1990, a fost înființată Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România (C.N.S.L.R.) care, de fapt, a fost continuatoarea Uniunii Generale a

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Sindicatelor din România (U.G.S.R.), preluând întregul patrimoniu și fondurile bănești ale Uniunii. Primul președinte al C.N.S.L.R. a fost Victor Ciorbea.

La 26 martie 1990, prin Decretul nr.181/1990, a fost înființat Serviciul Român de Informații (S.R.I.), având ca scop obținerea de date și informații referitoare la activitatea serviciilor de spionaj, a organizațiilor extremist teroriste îndreptate împotriva României, a elementelor cu intenții de a organiza și desfășura acțiuni de diversiune și atentat, de subminarea economiei naționale, de destabilizarea ordinii de drept. În îndeplinirea atribuțiilor, S.R.I. colabora cu Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, organele procuraturii, Direcția Vămir și celelalte organe ale administrației de stat, în funcție de competențele, atribuțiile și sarcinile specifice ale acestora (a se vedea art. 1 și 6 din decretul privind înființarea Serviciului Român de Informații).

S.R.I. s-a constituit ca organ central al administrației de stat și funcționa în subordinea directă a președintelui C.P.U.N., iar după alegerile din 20 mai 1990, în subordinea președintelui României.

S.R.I., conform prevederilor art. 4 din Decretul nr.181/1990, era condus de un director numit prin decret, având rang de ministru. Primul director al S.R.I. a fost inculpatul **Virgil Măgureanu**, funcție pe care a deținut-o în perioada 26.03.1990 – 25.04.1997.

La înființare s-a estimat că S.R.I. avea aproximativ 8.000 de angajați, iar aproximativ 3.000 proveneau atât din fosta Securitate cât și din diverse structuri ale armatei.

La data de 7 mai 1990, prin Decretul nr.204 al C.P.U.N., s-a înființat Unitatea Specială de Pază și Protocol (U.S.P.P.), în componența Brigăzii de Gardă, în subordinea Ministerului Apărării Naționale, cu misiunea de a asigura protecția și paza demnitarilor români și a celor străini care vizitau România.

Prin Legea nr.51/26 iulie 1991 privind siguranța națională a României, U.S.P.P. a căpătat denumirea de Serviciul de Protecție și Pază (S.P.P.), devenind un organ de stat, cu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

atribuții în domeniul siguranței naționale. Activitatea s-a desfășurat pe baza prevederilor unui Regulament aprobat de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, la 15.11.1991.

Bazele S.P.P. au fost puse, încă din data de 26 decembrie 1990, când ofițerii, (...), toți din cadrul U.M.(...) și, din cadrul U.M.(...), au primit misiunea să asigure paza și protecția președintelui C.F.S.N. **Ion Iliescu**.

În primele trei luni ale anului 1990, s-au fost înființate mai multe ligi și asociații, printre cele mai importante fiind Liga Studenților din Universitatea București – președinte Marian Teofan Munteanu, Asociația 21 Decembrie 1989 – președinte Alexandru Nancu și Asociația 16-21 Decembrie 1989 – președinte Ion Nemțiu, Asociația Foștilor Deținuți Politici, Grupul Independent pentru Democrație, Alianța Poporului.

La 05 aprilie 1990 a avut loc, în zona Universității, în București, o manifestație a tinerilor care au inițiat Revoluția în București, în ziua de 21 decembrie 1989. Manifestația a început la orele 12:00 și a durat până în jurul orelor 24:00 și la ea au participat circa 2.000 de persoane. În aceeași zi o delegație a Asociației 21 Decembrie 1989, condusă de Alexandru Nancu a avut o întâlnire, la Palatul Victoria, cu **Petre Roman** în urma căreia prim-ministrul le-a atribuit, ca și sediu, fostul Hotel „Luca” al P.C.R., clădire situată pe str. Batiștei.

În jurul orei 23:00, membrii delegației au revenit la miting, însoțiți de **Cazemir Ionescu Benedict** și, fiind mulțumiți de sediul primit, au hotărât să părăsească zona Universității. Cei prezenți la respectivul miting au scris pe clădirile din zonă inscripții cum ar fi: „Jos comunismul și foștii activiști!”, „F.S.N. = P.C.R.!", „Revoluția continuă!", „Jos Iliescu, Roman, Brucan, Voican, C.Ionescu, Chițac și restul vânzătorilor!", „Niciun activist deputat!”.

În zilele de 13 și 14 aprilie 1990, au avut loc, în București, două manifestații pentru apărarea drepturilor omului.

La 23 aprilie 1990, președintele C.P.U.N. Ion Iliescu l-a numit pe inculpatul **Florescu Mugurel Cristian**, adjunct al procurorului general și șef al Direcției Procuraturii Militare, funcție pe care a deținut-o până la 14.04.1993.

Între 1970-1972, **Florescu Mugurel Cristian**, a fost procuror civil la Procuratura Locală Medgidia, între 1972-1983 a fost procuror militar la Procuratura Militară București. În perioada 1983 - decembrie 1989, acesta a fost consilier juridic la Direcția de Comerț Exterior a Armatei și apoi la Departamentul pentru Producție și Înzestrare al Armatei din subordinea gen. Victor Atanase Stănculescu. Așa cum s-a mai specificat, inculpatul a fost prezent și la procesul, de la Târgoviște, al soților Ceaușescu. Din decembrie 1989 și până la numirea sa în funcția de adjunct al procurorului general și șef al Direcției Procuraturii Militare, inculpatul a fost consilier al prim viceprim-ministrului **Gelu Voican Voiculescu**, funcție în virtutea căreia avea acces la discuțiile care se purtau între membrii guvernului (vol. 159, fila 201). În cele aproximativ 4 luni de zile în care a fost consilier al lui **Gelu Voican Voiculescu**, inculpatul **Florescu Mugurel Cristian** a reușit să obțină nu numai o promovare pe o funcție înaltă, în cadrul statului român ci și o promovare în grad, pe linie militară, de la gradul de maior la cel de colonel.

III. MANIFESTAȚIA DIN PIAȚA UNIVERSITĂȚII

Pe 22 aprilie 1990, la ora 11:30, a început, în Piața Unirii din București, un miting electoral al „Grupării Democratice de Centru”, cartel format din 10 partide, a cărui deviză era „Uniți pentru Victorie, Prosperitate, Națiune, Democrație”.

În aceeași zi, Asociația 16-21 Decembrie și Alianța Poporului, au organizat un marș, la Cimitirul Eroilor, unde s-au depus coroane de flori în memoria celor căzuți în Revoluția de decembrie 1989 după care, participanții la marș s-au îndreptat, ca de obicei, spre Televiziune, pe traseul Piața Unirii – Piața Universității – Piața Victoriei – Televiziune.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Mitingul „Grupării Democratice de Centru” s-a terminat la ora 12.30, iar participanții la acest miting s-au alăturat marșului tradițional către Televiziune al Asociației 16-21 Decembrie și al Alianței Poporului.

Oamenii strigau lozinci: „Cine stă de-o parte nu vrea libertate”, „Viză pentru rege”, „Apel din Timișoara, trezește, Doamne, țara”, „Jos Chișac”, „Ilescu s-a aflat, lovitura ta de stat”, „Ilescu nu uita, tineretul nu te vrea”, „Ilescu pentru noi este Ceaușescu II”, „Ilescu nu fi trist, Ilescu e comunist”, „Ilescu și ai lui trădătorii neamului”, „Nu vrem vilă la Șosea, noi îți vrem demisia”, „Ilescu nu uita, te votăm la Moscova” și purtau pancarte pe care scria: „PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA, LEGE PENTRU TOATĂ ȚARA”, „JOS ILIESCU ȘI GUVERNUL COMUNIST”, „JOS COMUNISMUL, JOS DECRETELE CEAUȘISTE”, „F.S.N. = P.C.R.!” „MINISTERUL DE INTERNE = MAN = KGB?”.

Pe 22 aprilie 1990, P.N.Ț.-C.D. a organizat un miting, în Piața Aviatorilor. Mitingul a durat aproximativ 2 ore, în intervalul de timp 12:30-14:30. La acest miting au participat fruntași ai P.N.Ț.-C.D., respectiv președinte partidului Corneliu Coposu, Ion Rațiu, Ion Puiu și alții, precum și invitați din Franța, Grecia și Anglia care au transmis mesaje, dar și membrii ai altor partide și asociații.

În Piața Aviatorilor au sosit timișorenii (...), cu un steag tricolor și pancarte pe care era scris: „Proclamația de la Timișoara” și „Timișoara-București”. Timișorenii parcurseseră distanța Timișoara-București pe jos, purtau drapele tricolore și adunau semnături pentru susținerea punctului 8 din Proclamația de la Timișoara.

În cadrul discursurilor ținute, mulți dintre vorbitori au scos în evidență importanța Proclamației de la Timișoara, insistându-se, în mod deosebit, pe conținutul punctului 8 din această proclamație.

În discursul său, Ion Rațiu, a spus, printre altele: „Voi v-ați sacrificat, voi ați vărsat sângele vostru sfânt, voi trebuie să faceți acum România de care se va bucura poporul, generație după generație”, (Ziarul „România Liberă” din 24 aprilie 1990). În încheierea

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

mitingului, Corneliu Coposu a înmănat o medalie reprezentantului Franței, care a susținut o scurtă alocuțiune încheiată cu cuvintele: „Nu vă fie frică, comunismul pică”, cuvinte rostite în limba română, (Ziarul „România Liberă” din 24 aprilie 1990).

Participanții la mitingul P.N.Ț.-C.D. s-au alăturat manifestanților care venea, în marș, dinspre Piața Victoriei și, cu toții, au mers la Televiziunea Română pentru a cere schimbarea conducerii acesteia și abrogarea Decretului nr.473/1977, conform căruia televiziunea era subordonată direct președintelui țării. S-a redactat un comunicat al participanților la acest marș pentru a fi înmănat, spre difuzare, la singurul post de televiziune existent, în țară, la acea vreme. Răzvan Teodorescu a refuzat dialogul cu demonstrații, care au părăsit zona.

În timp ce coloana formată din circa 1.000 de oameni se deplasa pe Calea Dorobanți, din blocul „Sofia” s-a aruncat cu un ghiveci de flori care a rănit-o pe d-na Sanda Lugoj, în vârstă de 69 de ani, participantă la marș, provocându-i acesteia o fractură craniană. Victima a fost dusă la Spitalul de Urgență, unde medicii au apreciat ca fiind gravă starea în care se afla.

În jurul orei 19:00, o parte dintre participanții de la marșul organizat la Televiziunea Română au ajuns în Piața Universității, unde au blocat circulația, pe toate sensurile și au hotărât să rămână în piață, peste noapte, în semn de solidaritate cu d-na (), dar și cu victimele Revoluției din decembrie 1989, susținând, totodată, introducerea în Decretul-Lege nr. 92 din 14 martie 1990 pentru alegerea parlamentului și a președintelui României, a unui amendament conform celor stipulate în punctul 8 al Proclamației de la Timișoara. S-a mai solicitat, de către cei rămași în Piața Universității, abrogarea Decretului nr.473/1977. Numărul celor care au rămas în Piața Universității a fost de circa 100 de tineri.

În jurul orei 21:00, au apărut două autobuze cu soldați din cadrul M.I., înarmați cu bastoane de cauciuc. Mulțimea din piață a început să scandeze: „Voi ați tras în noi 16-22!”. După circa 15 de minute, în zona blocului Dunărea, au apărut „scutierii”, care au

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

trezit o puternică emoție în rândul manifestanților, deoarece au amintit de intervenția acestora din 21-22 decembrie 1989, fapt ce a generat altercații între forțele de ordine și demonstranți, în urma cărora scutierii s-au retras.

Manifestanții din Piața Universității au oprit circulația folosind niște panouri metalice găsite în zona Spitalului Colțea.

Televiziunea Română, a cărei independență era cerută de către manifestanți, nu a transmis imagini sau informații despre aceste evenimente. Demonștrânții rămași în piață, peste noapte, au marcat cu o bandă tricoloră spațiul în care, în 21 decembrie 1989, au căzut, în București, primele victime ale revoluției. În dimineața zilei de 23 aprilie 1990, cei rămași în piață s-au retras spre gura metroului din apropierea Hotelului Intercontinental.

În cursul zilei de 23 aprilie 1990, celor rămași li se mai adaugă și alte persoane care au ocupat trotuarul din fața Teatrului Național. O parte dintre ei au rămas aici și peste noapte. În dimineața zilei de 24 aprilie 1990, în jurul orelor 05.00, au apărut polițiști care au cerut să fie desființate baricadele, respectiv banda tricoloră despre care s-a făcut vorbire mai sus. Cei circa 100 de tineri au refuzat, în semn de protest la adresa guvernului, care nu dorește să ia act de solicitările lor. La ora 05:30 poliția a desfășurat o acțiune de împrăștiere în forță a demonstranților, folosind bastoane de cauciuc. Pe străzile laterale zonei Pieței Universității au fost aduși polițiști, pentru a-i putea prinde pe demonstranții care fugeau. La ora 07.00, la postul național de radio, se anunța că, în Piața Universității, se manifestează în masă, solicitându-se demisia guvernului.

Despre manifestațiile care au avut loc, în perioada 12-24 aprilie 1990, în București, au scris pe larg și agențiile străine de presă.

Agencia de presă REUTER transmitea că „demonștrânți antiguvernamentali au ocupat un bulevard central din București, într-o confruntare tensionată cu poliția. Geamul unui autobuz al poliției a fost spart în timp ce sute de manifestanți cereau demisia președintelui interimar Ion Iliescu și a guvernului Frontului Salvării Naționale, etichetat drept neocomunist. Polițiștii s-au îndreptat de mai multe ori spre demonstranții care

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

strigau «TERORIȘTI» și «JOS cu ILIESCU», dar s-au retras fără să ia măsuri împotriva acestora, în timp ce mulțimea se extindea în Piața Universității. Cei mai tineri manifestanți au înconjurat un grup de aproximativ 100 de elevi polițiști înarmați cu bastoane, strigând: «F.S.N. este o agenție a K.G.B.» și «F.S.N. = P.C.R. »”.

Agencia FRANCE-PRESSE a făcut, la vremea respectivă, comentarii despre mitingul Partidului Național Țărănesc, despre acțiunea celor 8 timișoreni plecați pe jos, de la Timișoara la București, precum și despre marșul Asociației 16-21 Decembrie și Alianța Poporului.

Agencia de Presă TASS a scris, printre altele, „După cum s-a aflat ulterior, participanților la acest miting din capitală, organizat de către P.N.Ț., de grupul democratic al partidelor de centru, precum și de Uniunile 16-21 Decembrie și Alianța Poporului, li s-au raliat participanții la marșul pornit pe jos de la Timișoara. După încheierea mitingului au ocupat Piața Universității. Acolo se aflau câteva sute de persoane. Multe dintre acestea fluturau steaguri tricolore, pe asfalt erau scrise cu creta lozinci ca: «F.S.N. ÎNSEAMNĂ PARTIDUL COMUNIST», «JOS COMUNISMUL», «NU-L VREM PE ILIESCU». O persoană cu un megafon în mână cerea oamenilor să rămână pe loc, să mențină acest basion al luptei împotriva F.S.N. și împotriva comunismului”. Tot Agenția TASS mai menționa, „În centrul capitalei României, în Piața Universității, încă din primele ore ale dimineții zilei de 23 aprilie a fost blocată circulația rutieră. De-a lungul străzilor care dau în Piață au fost desfășurate panglici în culorile steagului național românesc, au fost ridicate baricade improvizate. Grupuri de tineri cu banderole tricolore pe mâneci nu permit mașinilor să intre în Piață, dirijându-le spre străzile din preajmă unde apar numeroase baricade”.

În ziua de 24 aprilie 1990, în ședința C.P.U.N., s-a discutat și despre situația persoanelor care protestau în Piața Universității. Referindu-se la aceștia, **Ion Iliescu** a spus: „Uneori se face aceasta cu intenție bine elaborată: pentru a provoca acte de dezordine, pentru a discredita organele de ordine că nu sînt capabile să întrețină ordinea,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

*pentru a arunca acuzații de partea cealaltă, nemotivate, că nu ar putea să se asigure condițiile necesare derulării alegerilor libere în mod corespunzător. Eu cred că fără o colaborare activă, responsabilă din partea tuturor, nu vom putea într-adevăr asigura aceste condiții. Dar este datoria noastră, responsabilitatea politică a tuturor, să asigurăm asemenea condiții. Trebuie să dăm creditul necesar popoului nostru, alegătorilor, cetățenilor și alegerile să fie cele care să se pronunțe asupra mandatelor care să fie acordate cu acest prilej. Aceasta ar fi în legătură cu ceea ce s-a spus, că dimineață organele de ordine au venit cu forțe numeroase în Piața Universității pentru a degaja circulația. Și sînt unii care le plîng de milă cătoiva **golani** care provoacă dezordine în centrul orașului. A face ordine, asta nu înseamnă încălcarea drepturilor oamenilor. Democrația nu se confundă cu anarhia. Trebuie să fim înțeleși. A ocupa o zi întreagă circulația în artera centrală a orașului, este bine, este civilizat? Este ordine?"*

Ion Lupu a protestat împotriva etichetării cetățenilor care sunt prezenți în Piața Universității ca fiind „golani”.

În ședința C.P.U.N., care a avut loc în după-amiaza zilei de 24 aprilie 1990, s-a discutat despre intervenția forțelor de ordine asupra protestatarilor din Piața Universității. (...)

Din aceste discuții reiese că, încă din data de 24 aprilie 1990, inculpatul **Ion Iliescu**, nu excludea posibilitatea ca minerii să vină în București, să facă ordine, așa cum aceștia veniseră și în 28-29 ianuarie 1990, precum și în 18-19 februarie 1990, atunci când **Miron Cozma** se oferise să vină în București cu minerii, ori de câte ori era necesar, pentru a-l apăra pe președintele C.P.U.N.

După ce la postul de radio s-a aflat că președintele C.P.U.N., **Ion Iliescu**, a afirmat despre protestatarii din Piața Universității că sunt „golani”, tinerii din Piață și-au pus în piept cartonașe pe care era scris „GOLAN”, cuvânt pe care manifestanții din Piața Universității l-au transformat într-un simbol al luptătorilor împotriva neocomunismului.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Tot pe 24 aprilie 1990, pe Institutul de Arhitectură a fost afișată o bucată de pânză pe care scria „FACULTATEA DE GOLANI”, iar deasupra acesteia a fost pus portretul poetului național, Mihai Eminescu. Tot pe Institutul de Arhitectură a mai fost pusă, mai jos, o altă bucată de pânză pe care scris: „APEL DIN TIMIȘOARA, TREZEȘTE, DOAMNE, ȚARA”.

În aceeași zi, și-au anunțat participarea la demonstrațiile din Piața Universității, Liga Studenților din Universitatea București, Grupul Independent pentru Democrație, Frontul Antitotalitar Român, Asociația 16-21 Decembrie, Alianța Poporului. S-a anunțat că participanții la manifestație nu fac parte din niciun partid politic și nu reprezintă interesele niciunui partid.

Manifestanții au ocupat perimetrul cuprins între clădirea Universității, Institutul de Arhitectură, locul unde în seara de 21 decembrie 1989 s-au ridicat baricadele împotriva tancurilor regimului Ceaușescu, Hotelul Intercontinental, Teatrul Național și intersecția de la Universitate, fiind blocată, în totalitate, circulația autovehiculelor pe bulevardul Magheru, de la Universitate până în spatele Hotelului Intercontinental.

În jurul orei 17:00, Marian Munteanu, președintele Ligii Studenților din Universitatea București, a deschis balconul de la Facultatea de Geologie, care a intrat în istorie ca fiind locul de unde au fost lansate, de numeroși participanți la demonstrație, ideile anticomuniste și calea de urmat a poporului român, după revoluția din decembrie 1989. Deasupra balconului a fost pusă icoana Fecioarei Maria cu pruncul Isus Hristos, iar ceva mai sus, un banner pe care scris „Unitate, Libertate, Victorie”. Pe cele două coloane a fost pus portretul lui Mihai Eminescu.

În noaptea de 24 spre 25 aprilie 1990, au manifestat, în Piața Universității, studenți, elevi, muncitori, oameni cu condiții sociale sau educație diferită, s-au scandat: „LIBERTATE!”, „TIMIȘOARA!”, „JOS NOMENCLATURA!”, „JOS COMUNISMUL!”, „JOS ILIESCU!”, „JOS CHIȚAC!”, s-au cântat cântece despre Avram Iancu și au fost auzite acordurile Simfoniei nr.9 - Oda Bucuriei.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

De asemenea, s-a cântat „NOI DE-AICEA NU PLECĂM, NU PLECĂM ACASĂ, PÂNĂ NU VOM CÂȘTIGA, LIBERATEA NOASTRĂ!”.

În zilele următoare numărul manifestațiilor a sporit, ajungând, ca după orele 17:00, în Piața Universității, să fie în jur de 30.000 de oameni. La balconul Universității au apărut personalități ale vieții culturale, artistice, profesori universitari, teologi, dar și oameni cu nivel mediu de pregătire care, în discursurile lor, au afirmat că sprijină ideea continuării revoluției pentru ca la conducerea țării să nu ajungă persoane din eșalonul 2 și 3 al nomenclaturii comuniste. De asemenea, s-a susținut ca Televiziunea Română să fie independentă și să nu mai răspundă la comenzile politice ale puterii provizorii, să înceteze manipularea conștiinței publice al cărui efect este pregnant în provincie, unde nu se cunoștea mai nimic din ceea ce se întâmpla în București. Figura centrală a Pieței Universității a fost Marian Teofan Munteanu, liderul Ligii Studenților din Universitatea București.

În Piața Universității s-au înlocuit revendicări pe care organizatorii mitingului doreau să le înainteze guvernului. Printre acestea, cea mai importantă revendicare se referea la introducerea punctului 8 din Proclamația de la Timișoara, ca amendament la Decretul-Lege nr.92 din 14 martie 1990 pentru alegerea parlamentului și a președintelui.

Încă din primele zile ale manifestației din Piața Universității, au luat cuvântul, de la balcon, reprezentanți ai Grupului pentru Dialog Social. Radu Filipescu, cunoscut dizident din timpul regimului Ceaușescu, a spus „*Sînt golan! Este cea mai frumoasă manifestație și extraordinar ce frumos se vede de aici de sus. E atît de dătătoare de speranță după atîtea dezamăgiri!*”. Stelian Tănase, membru G.D.S. și fondator al Revistei „22”, a afirmat, de la același balcon, „*Este o onoare pentru noi să fim calificați drept golani, huligani, atîta timp cît la Timișoara tot niște golani au pornit Revoluția!*”.

De asemenea, în Piața Universității și-a făcut apariția, de la bun început, Gabriel Liiceanu, Florin Gabriel Mărculescu, Octavian Paler, ultimul afirmând, într-un articol publicat în ziarul „România Liberă” din 28 aprilie 1990, „*Spiritul democratic e străin în*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

egală măsura de negația sumbră și de aderența necondiționată, care vede în orice obiecție o libertate nepermisă. Dincolo de aceasta paranteză teoretică, nu cred că ignorarea și cu atât mai puțin disprețuirea tinerilor de la Universitate ar fi o idee înțeleaptă, indiferent cum sînt văzute cererile lor. Și ar fi de rău augur refuzul autorităților de a intra în dialog cu ei. Măcar pentru a sterge ofensa pe care le-au adus-o într-un moment de iritare, pe care firesc ar fi să-l regrete, domnul Iliescu s-ar cuveni să-l asculte...”, „...se vor găsi oare și acum români care, din motive egoiste, să acționeze de fapt împotriva intereselor României? E posibil oare ca oamenii care au doborât un dictator prin coborîrea disperării în stradă să nu spere la înlăturarea dictaturii din ei? Să fie la mijloc, oare, un blestem istoric reînnoit, cauza patimilor marunte care ne orbesc, împiedicându-ne să vedem interesul general, de a înlătura orice armă a coșmarului totalitar? Sau sîntem victimele unor lupte sălbatice pentru putere cărora puțin le pasă de fericirea sau nefericirea țării? Și dacă da, care e prețul? Zădărnicierea miracolului din decembrie, cînd cei din stradă eram toți solidari? E un timp, acum, cînd vinile vechi pot fi sporite sau răscumpărate. Fiecare poate și trebuie să aleagă”.

În data de 27 aprilie 1990, la orele 19:00, a avut loc o conferință de presă, la Palatul Victoria, a președintelui C.P.U.N., **Ion Iliescu** și a primului-ministru interimar **Petre Roman**, conferință la care au participat, atât ziariști români, cât și ziariști străini. În timpul acestei conferințe de presă, unul dintre ziariști, făcând referire la manifestanții din Piața Universității, a afirmat că aceștia sunt decise să rămână în piață până la 20 mai 1990 – data alegerilor parlamentare și pentru președintele țării. La această remarcă, inculpatul **Ion Iliescu** a răspuns: „Nu au decît să stea, să fiarbă în sucul propriu, cît îi va duce răbdarea”. De asemenea, președintele C.P.U.N., de la acea dată, a mai susținut că manifestanții din Piața Universității urmăresc să obțină un statut de victimă, în caz că ar fi atacați de muncitori.

Tot în această zi, Grupul de Dialog Social, au prezentat un comunicat prin care se cerea inculpaților **Ion Iliescu** și **Petre Roman** să vină la tratative cu reprezentanții

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

manifestanților. Chiar dacă obiectivele demonstrației au fost exclusiv morale și de înlăturare totală a comunismului din România, reprezentanții puterii au văzut în manifestația din Piața Universității doar o chestiune de circulație rutieră. În aceste împrejurări, unii manifestanți au declanșat greva foamei, scopul acestora fiind susținerea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, libertatea de expresie a Televiziunii, aflarea adevărului despre Revoluția din decembrie 1989 și abolirea structurilor comuniste. Ulterior, în greva foamei au intrat și alți manifestanți, situația în parte a fiecăruia urmează a fi prezentată, pe larg, în prezentul rechizitoriu. Această formă extremă de protest se desfășura pe peluza din fața Teatrului Național, unde s-au instalat niște corturi pentru persoanele aflate în greva foamei.

(...)

În primele zile ale manifestațiilor din Piața Universității, Cristian Pațurcă a scris „Imnul Golanilor”, în care se regăsesc principalele revendicări ale protestatarilor:

*„A fost o dată ca-n povești,
A fost în România,
O gașcă mare de «golani»,
Ce-au alungat sclavia.
Noi nu ne-am confundat nicicând
Cu «oamenii de bine»,
Numiți și neocomuniști
Și fără de rușine.*

Refren:

**Mai bine haimana,
Decît trădător,
Mai bine huligan,
Decît dictator,**

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Mai bine «golan»,

Decît activist,

Mai bine mort,

Decît comunist.

Vrem libertate

Nu comunism

Și nici schimbări de formă

Și de aceea, securiști,

Să nu ne puleți normă.

Noi nu vrem neocomunism,

Nici neolibertate,

«Democrații» orginale

Și nici minciuni sfruntate.

Ne-ați întrebat ce vrem aici

Dar știe toată țara,

Noi susținem punctul 8

De la Timișoara.

A căzut patru-sapte-trei

Ce ținea TVR,

Legată în lanțurile ei,

Dar tot degeaba e!

Alegeri fără comuniști,

Fără nomenclatură,

Și nu vă temeți de «golani»

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Fără coloratură.

Din cei care au murit aici

Ne-am reîntors năluci

Să nu mai fie cum a fost

Măcelul de atunci”

Aceste versuri au fost puse pe muzică de către Van Sterian și, seară de seară, „Imnul Golanilor” era cântat de toți cei prezenți în Piața Universității.

(...).

Printre personalitățile prezente în Piața Universității a fost și Rusan Otilia-Valeria, cunoscută sub pseudonimul Ana Blandiana. (...)

(...)

În Piața Universității au fost prezenți ziariști, reporteri și corespondenți ai agențiilor de presă, care transmiteau evenimentele din Piața Universității în aproape toate colțurile lumii, cu precădere însă, în Europa și S.U.A. Marea majoritate ai acestor ziariști și reporteri își aveau centrul de presă în Hotelul Intercontinental. Manifestațiile din Piața Universității au fost urmărite la fața locului și de mulți străini, unii dintre ei fiind chiar membrii ai ambasadelor acreditate la București.

Important de subliniat că printre manifestanții din Piața Universității au existat, în permanență, și cadre militare din instituțiile cu rol de apărare a ordinii publice și din domeniul securității statului, care urmăreau atent desfășurarea demonstrațiilor, precum și persoanele care erau prezente în piață și își expuneau opiniile. Notele informative pe care cadrele militare din M.I. le întocmeau și, în special, cele întocmite de U.M. (...), ajungeau la președintele C.P.U.N. **Ion Iliescu** și la primul-ministru **Petre Roman**. Tot la aceștia ajungeau și informările transmise de Serviciul Român de Informații prin directorul său, **Virgil Măgureanu**.

Beneficiar al informațiilor din zona Pieței Universității era și inculpatul **Gelu Voican Voiculescu**, (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La data de 09.05.1990, primul-ministru a fost informat de către structurile de informații că numitul (...), deși nu posedă permis de conducere, se deplasa zilnic, cu autoturismul cu numărul de înmatriculare, 15-B-8744, aparținând tatălui său, în Piața Universității, pentru a aproviziona cu alimente manifestanții.

La 27 aprilie 1990, U.M. (...) informa că, Petre Minai Băcanu împreună cu Octavian Paler, l-au folosit pe conducătorul auto (...), pentru a aproviziona cu pâine și produse alimentare manifestanții din Piața Universității, folosind în acest scop autoturismul cu numărul 24-B-4265, al Autobazei 4 Militari.

(...)

În perioada manifestațiilor din Piața Universității, comanda U.M. (...) a hotărât ca un grup de ofițeri să filmeze, permanent, dintr-o cameră a Hotelului Intercontinental, ce se întâmpla în Piața Universității. Trebuie specificat că această unitate militară beneficia și de un serviciu în care își desfășurau activitatea ofițeri acoperiți, despre existența lor știind numai cei care aveau acces la asemenea informații: (...).

Exemplele pot continua în acest sens, cele menționate fiind doar câteva dintre ele.

Televiziunea Română a prezentat manifestațiile din Piața Universității, într-un mod cu totul și cu totul deformat, manipulator, cu scopul de a prezenta opiniei publice că această demonstrație este de mică amploare și că ideile vehiculate sunt contrare intereselor țării și poporului. În acest scop, Televiziunea Română transmitea imagini din Piața Universității filmate în cursul dimineților, când numărul manifestanților era mai redus, iar atunci când prezenta imagini și din cursul după-amiezii, filmările erau făcute din unghiuri care să creeze iluzia optică a unui număr mai mic de oameni prezenți în Piață. De asemenea, se prezentau reportaje despre oameni care se alipiseră zonei Pieței Universității și ale căror preocupări contraveneau legii, oameni a căror prezență, putem spune că era cel puțin tolerată de către autorități, pentru a-i compromite pe manifestanții care solicitau înlăturarea neocomunismului și înscrierea țării în rândul statelor democratice din occident. Tot Televiziunea Română prezenta date nereale referitoare la persoanele care luau

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

cuvântul de la balconul Universității, dar și cu privire la organizatori și, în special, cu privire la Marian Munteanu. (...)

Aceeași tactică a dezinformării o aplicau și instituțiile de apărare a ordinii publice și cu rol de securitate cu scopul ca populația țării să dezaprobe manifestațiile din Piața Universității.

Era evident faptul că demonstrațiile din Piață iritau puterea politică instituită în decembrie 1989 și, în special, partidul Frontul Salvării Naționale, cu atât mai mult cu cât, în perioada respectivă, toate partidele se aflau în plină campanie electorală pentru alegerile parlamentare și prezidențiale a căror dată fusese stabilită la 20 mai 1990.

Inculpatul **Adrian Sârbu**, consilier al inculpatului **Petre Roman** a fost în stare să gândească atacuri teroriste asupra manifestațiilor din Piața Universității, solicitând ministrului apărării să-i pună la dispoziție 20 kg. de trotil pentru a-i arunca în aer pe protestatari.

(...).

La alegerile din 20 mai 1990 s-au prezentat la vot 86,19% din numărul alegătorilor înscriși pe listele electorale. Alegerile au fost câștigate, în mod detașat, de către F.S.N., care la Senat a obținut 67.62% din voturile valabil exprimate, ceea ce a însemnat un număr de 91 locuri din totalul de 119 locurile.

Pentru Camera Deputaților, F.S.N. a obținut 66,41% din numărul voturilor valabil exprimate, respectiv 263 de locuri în Cameră din totalul de 383 locuri.

Pentru alegerile prezidențiale au votat 86,19% din totalul alegătorilor înscriși pe listele electorale. **Ion Iliescu**, candidatul F.S.N., a obținut 85.07% din numărul voturilor valabil exprimate, Radu Câmpeanu, candidatul P.N.L., 10,64% și Ion Rațiu, candidatul P.N.Ț., 4,29%. Aceste cifre arată scorul zdrobitor cu care F.S.N. a câștigat alegerile a căror corectitudine și legalitate nu au fost puse la îndoială.

Trebuie subliniat faptul că, în urma acestor alegeri, inculpații Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu și Cazimir Benedict Ionescu, au devenit membri ai

Parlamentului, candidând ca independenți, dar pe liste electorale ale F.S.N. Dacă structura politică a F.S.N. nu ar fi acceptat candidatura celor trei inculpați, pe locuri iligibile, ei nu s-ar mai fi putut bucura de privilegiile conferite de puterea politică. Exemplul contrar, în acest sens, îl reprezintă modul în care au participat, la alegerile din 20 mai 1990, (...), care au candidat pe lista candidaților independenți și nu au obținut numărul de voturi necesar accederii în Parlament.

După alegerile din 20 mai 1990, Liga Studenților din Universitatea București, Liga Studenților de la Institutul de Arhitectură, Grupul Independent pentru Democrație și Asociația 21 Decembrie au considerat că votul reprezintă voința poporului și au hotărât să se retragă din Piața Universității, dând totuși posibilitatea membrilor lor de a participa la manifestații ca simple persoane, fără vreo apartenență civică. A fost închis balconul de la Universitate. În aceste împrejurări, manifestațiile din Piața Universității, treptat, au început să scadă în intensitate. S-a încercat o întâlnire între manifestații din Piața Universității și președintele **Ion Iliescu** pentru a negocia o evacuare a zonei. (...).

(...)

După retragerea din Piața Universității a Ligii Studenților din Universitatea București, a Ligii Studenților de la Institutul de Arhitectură, a Grupului Independent pentru Democrație și a Asociației 21 Decembrie, singura asociație care a continuat manifestațiile a fost Alianța Poporului, (...).

După alegerile din 20 mai 1990, numărul participanților la manifestațiile din Piața Universității a scăzut la câteva sute, iar pe timpul nopții, uneori, mai rămâneau în Piața Universității chiar și sub 100 de persoane. Cu toate acestea, cei care au declarat greva foamei și-au continuat această formă de protest.

IV. STAREA DE FAPT

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La data de 9 iunie 1990, au fost convocate, în prima ședință, cele două camere ale Parlamentului, Camera Deputaților, respectiv Senatul, pentru a stabili comisiile de validare a mandatelor de deputați și senatori, făcându-se astfel aplicarea art. 79 din Decretul Lege nr.92/1990.

În data de 8 iunie 1990, la sediul F.S.N. din str. Varșoviei nr. 4, a avut loc o întâlnire la care au participat inculpații **Ion Iliescu**, **Petre Roman**, Dumitru S. Nicolae, **Cazemir Benedict Ionescu**, precum și (...) și alții. În cadrul acestei întâlniri s-a pus în discuție eliberarea Pieței Universității, discutându-se trei posibile scenarii și anume: neintervenția forțelor de ordine pentru înlăturarea manifestanților, intervenția forțelor de ordine pentru eliberarea Pieței Universității de persoanele care au mai continuat să demonstreze, iar cel de-al treilea scenariu l-a reprezentat implicarea muncitorilor în eliberarea Pieței Universității și, în mod special, a minerilor având în vedere precedentele intervenții ale acestora, din 28-29 ianuarie 1990 și respectiv 18-19 februarie 1990. Unii dintre cei prezenți s-au opus eliberării Pieței Universității, cu motivarea că numărul celor prezenți în Piață este în continuă scădere, iar demonstrațiile se vor stinge de la sine. La un moment dat, inculpații **Ion Iliescu** și **Petre Roman** au părăsit sediul F.S.N., iar întâlnirea celor menționați s-a încheiat fără a se lua vreo decizie referitoare la Piața Universității (...).

Astfel de întâlniri au mai continuat la sediul F.S.N., discuțiile dintre fruntașii partidului fiind purtate pe aceeași temă, iar în afara persoanelor menționate mai sus la ele au mai participat (...), **Adrian Sârbu**, (...).

În ziua de 11 iunie 1990, la sediul Guvernului, a avut loc o ședință condusă de către **Ion Iliescu** și **Petre Roman** (...). Subiectul acestei ședințe l-a constituit intervenția forțelor de ordine pentru înlăturarea demonstranților din Piața Universității.

Ion Iliescu a dorit ca această acțiune să se desfășoare în data de 12 iunie 1990, însă **Mihai Chițac** a avut o obiecțiune solicitând ca întreaga operațiune să se desfășoare în dimineața de 13 iunie 1990, aceasta pentru a avea timp în vederea organizării acțiunii. De asemenea, ministrul de interne **Mihai Chițac** a mai solicitat ca poliția să fie ajutată de către

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

armată pentru blocarea străzilor care converg spre Piața Universității, pentru a se împiedica pătrunderea populației în zonă, până la curățarea zonei (...)

Prin această decizie de a folosi forțe civile împotriva altor civili, **Ion Iliescu** a încălcat, în mod grav, normele ce caracterizează un stat de drept, întrucât rolul său de președinte ales, iar în acel moment de președinte al C.P.U.N., era de a veghea la respectarea drepturilor tuturor cetățenilor țării și de a susține, în mod imparțial, interesele și opțiunile acestora.

De remarcat faptul că președintele Federației Sindicatelor Miniere, (...), știa încă din jurul acestei date de 11 iunie 1990, că inculpatul **Iliescu Ion** dorește să aducă mineri în București, pentru a face curățenie în Piața Universității. (...)

(...)

În perioada 11-15 iunie 1990, din ordinul inculpatului **Măgureanu Virgil**, toți șefii Secțiilor Județene de Informații au fost convocați la București, la o ședință, cu o ordine de zi banală. Trebuie reamintit că la comanda Secțiilor Județene de Informații se aflau, la acea dată, ofițeri provenind din rândurile Ministerului Apărării Naționale, iar locțiitorii acestora erau ofițeri proveniți din structurile fostei Securități din timpul regimului comunist, înlocuit la 22 decembrie 1989. Prin dislocarea din teritoriu a comandanților Secțiilor Județene de Informații, la comanda acestora au rămas, în perioada respectivă, ofițeri de securitate de carieră. Acest fapt dovedește că inculpatul **Măgureanu Virgil** a dorit ca la conducerea structurilor teritoriale ale S.R.I. să fie oameni pe care să se poată baza, în derularea evenimentelor ce urmau să aibă loc în zilele următoare.

Tot în data de 11 iunie 1990, la sediul S.R.I., a avut loc o ședință la care au participat toți ofițerii cu funcții de conducere din structura centrală a serviciului. Aceasta ședință a fost condusă de **Virgil Măgureanu** și a avut pe ordinea de zi un punct unic care se referea la pregătirea eliminării manifestanților care mai existau în Piața Universității.

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În dimineața zilei de 12 iunie 1990, ministrul apărării Victor Atanase Stănculescu a plecat în Germania, la Berlin, unde avea loc o întâlnire a miniștrilor apărării din statele membre ale Tratatului de la Varșovia. Acesta a revenit în țară, în dimineața zilei de 14 iunie 1990. În respectivul interval de timp, la comanda armatei s-a aflat g-ral col. (...), care, așa cum s-a precizat mai sus, fusese numit, în luna decembrie 1989, de către inculpatul **Ion Iliescu**, în funcția de prim-adjunct al ministrului apărării naționale.

În ziua de 12 iunie 1990, la sediul F.S.N., Dumitru S. Nicolae a avut o întâlnire cu persoane cu funcții de conducere în partid, împreună cu care a discutat despre mobilizarea unor muncitori din București care, în ziua următoare, să fie aduși în Piața Universității pentru a-i înlocui pe manifestanții ce urmau a fi evaluați.

Bogdan Niculescu Duvăz s-a opus acestei propuneri, însă a rămas stabilit că prin intermediul primăriilor de sector se va face mobilizarea muncitorilor pentru a doua zi.

În cursul aceleiași zile, ministrul de interne gen. (rez.) Chițac Mihai a prezentat primului-ministru inc. **Roman Petre**, Planul de acțiune pentru evacuarea Pieței Universității, iar acesta din urmă l-a aprobat, fiind convins de necesitatea aprobării lui, atât de către inculpatul **Măgureanu Virgil**, cât și de procurorul general (...)

Tot în 12 iunie 1990, la cabinetul ministrului de interne a venit inculpatul (...), care a spus că se va ocupa de aducerea muncitorilor și a cerut detalii cu privire la acțiunea Poliției, pentru a ști când să introducă muncitorii în Piața Universității.

De asemenea, acest plan a fost prezentat și general-maior (...)iu, pe care ministrul l-a informat că la indicația inculpatului **Petre Roman**, trebuie organizată o ședință de instruire cu factorii de răspundere din Poliție, S.R.I. și M.Ap.N. ședință ce urma să aibă loc la Poliția Capitalei, începând cu orele 21.00.

În seara zilei de 12.06.1990, în jurul orelor 18:00, general-maior (...)iu a convocat, la sediul Poliției Capitalei, pe șefii sectoarelor de poliție din București, cu care a stabilit în concret modalitatea de intervenție. Ședința s-a ținut în Sala de Consiliu și a început în jurul orei 22.00, la ea participând comandanții unității militare, U.M.(...) Măgurele, inculpat

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Peter Petre și al Școlii de Ofițeri de Poliție de la Băneasa, inculpat **Dobrinou Vasile**, inculpat gl. mr. (rez.) **Florescu Mugurel Cristian**, din parte Procuraturii Generale, gl. mr. Stan Mihai, adjunctul directorului S.R.I., de la M.Ap.N. gl. mr. Paul Romulus, comandantul Garnizoanei București. Au mai participat la ședință, gl. mr. (...) și gl. (...) – adjuncți ai ministrului de interne, col. (...) – comandantul Trupelor de Pază și Ordine, gl. mr. (...) - șeful Poliției Capitalei, Predescu Dan – primarul Capitalei. De asemenea, au mai participat reprezentanții Poliției Capitalei și șefii de Sectoare de Poliție din București, precum și reprezentați de la apărarea civilă și comandantul Corpului de pompieri.

Aici, gl. (...) a prezentat, în detaliu, Planul de acțiune, comunicând fiecărei categorii de forțe misiunile pe care le aveau de îndeplinit, (...).

De comun acord, s-a stabilit, în cadrul ședinței, ca eventualii reținuți a doua zi din piață, să fie transportați cu mijloacele auto ale poliției, în principal la unitatea militară de la Măgurele și, ca rezervă, în cazul în care numărul acestora va fi mai mare, la Școala de Ofițeri de Poliție de la Băneasa, unde urma să fie făcută trierea persoanelor aduse de către polițiști, anchetatori și procurori.

Conform Planului de acțiune, în seara zilei de 12.06.1990, pentru a se oferi forțelor de ordine pretext de a acționa în Piața Universității pentru evacuarea manifestanților, Procuratura României a emis un comunicat care a fost publicat pe fluxul de știri interne al Rompres și apoi a fost citit pe postul național de televiziune, de către Olteanu Ionel, procuror în cadrul Procuraturii Generale, cu următorul conținut:

În ultimul timp, numeroși cetățeni au sesizat organele procuraturii cu privire la actele de încălcare gravă a legalității și a ordinii publice, săvârșite în centrul Capitalei, exprimându-și nedumerirea și îngrijorarea față de lipsa de reacție a organelor competente ale statului care nu au întreprins acțiuni eficiente pentru asigurarea climatului normal în care trebuie să se desfășoare viața și activitatea locuitorilor orașului.

De mai multe săptămâni, în perimetrul stradal situat pe Bd. Magheru, între str. Batiștei și Bd. Republicii, un grup de persoane, încălcând în mod flagrant legea, desfășoară o manifestație neautorizată, împiedicând libera circulație a autovehiculelor și a cetățenilor.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În acest perimetru și în imediata lui apropiere se înmulțesc, pe zi ce trece, actele infracționale sancționate ca atare de Codul penal. Se practică specula, prostituția și jocurile de noroc; au loc furturi și acte de violență; se consumă droguri și își găsesc refugiul infractori periculoși. Totodată, se face apologia infracțiunilor, iar unele persoane, prin comportamentul lor insolent și agresiv, tulbură grav liniștea publică și lezează bunele moravuri, nesocotind drepturile și libertățile cetățenilor.

Abdicând nu numai de la respectul datorat legii, dar și de la cele mai elementare reguli de conviețuire interumană, indivizi irresponsabili instigă la escaladarea violenței, chiar până la suprimarea vieții unor persoane. Pe acest fond de dezordine și incitare s-au produs acte de agresiune împotriva unor cetățeni pașnici, a unor reprezentanți ai organelor de ordine aflați în exercitiul funcției și chiar împotriva reprezentanților Guvernului, ajungându-se, astfel, la o situație intolerabilă.

Exercitarea liberă a drepturilor fiecărui om – esența oricărei democrații – nu este cu puțință decât în condițiile respectării legilor țării. Nu-i este permis nimănui să-și aroge mai multe drepturi decât îi îngăduie legea; nu-i este permis nimănui ca, abuzând de regimul de libertate apărut de lege, să dăuneze la liniștea, munca și drepturile celorlalți.

Luând în considerare consecințele nefaste ce pot decurge din perpetuarea stărilor de lucruri menționate și bazându-se pe principiile statului de drept, Procuratura României se consideră îndreptățită să ceară Guvernului țării să-și exercite prerogativele legale și să dispună măsurile necesare pentru restabilirea ordinii publice, în conformitate cu legile în vigoare”.

Acest comunicat a fost scris la solicitarea procurorului general Nicolae Robu, de către prim-adjunctul procurorului general, Nicolae Cochinescu, funcție pe care o deținea din 17.03.1990. Trebuie amintit faptul că la 15.04.1993, Nicolae Cochinescu a fost numit procuror general la Curtea de Conturi, iar prin Decretul nr.334 din 27.08.1996, semnat de către președintele **Ion Iliescu**, a fost numit procuror general al României. În luna iunie 2001, Senatul, în care P.S.D. avea majoritatea, l-a numit pe Nicolae Cochinescu judecător la Curtea Constituțională (...).

Pentru citirea comunicatului procuraturii la postul național de televiziune a fost chemat de acasă, în jurul orelor 21.00, procurorul Olteanu Ionel. După ce a făcut, la sediul Procuraturii Generale, o repetiție în fața oglinzii, Ionel Olteanu s-a deplasat la sediul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

T.V.R. cu mașina ce i-a fost pusă la dispoziție și a fost introdus, în direct, pentru a prezenta comunicatul la știrile de noapte (...).

În perioada 1992 – 1996, Olteanu Ionel a fost acreditat la Strasbourg, mai întâi în calitate de viceconsul iar, mai apoi, în calitate de adjunct al Reprezentantului Permanent al României la Consiliul Europei. Între 2000 – 2004 a fost deputat P.S.D.

Pregătirea forțelor armate ale Ministerului de Interne pentru intervenția din Piața Universității, în vederea îndepărtării manifestanților a început încă din data de 11 iunie 1990. Din Jurnalul Acțiunilor de Luptă de la Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine – U.M. (...) București rezultă că, *în vederea îndeplinirii unor misiuni specifice în București*” s-a aprobat, de către comandantul Trupelor de Pază și Ordine, dislocarea unor forțe din teritoriu, astfel: (...).

Conform aprobării, sosirea efectivelor trebuia să se facă în București până la data de 11 iunie 1990, ora 20.00, ținută fiind aceea de serviciu, iar trupele să aibă armamentul din dotare fără muniție, cu căști metalice, bastoane de cauciuc și scuturi de protecție din material plastic.

Întrucât, în ședința din 11 iunie 1990, care s-a desfășurat la Palatul Victoria, sub conducerea inculpaților **Ion Iliescu** și **Petre Roman** s-a hotărât ca intervenția forțelor de ordine pentru înlăturarea manifestanților din Piața Universității să aibă loc în data de 13 iunie 1990 și nu în 12 iunie 1990, cum ar fi dorit **Ion Iliescu**, deplasarea în București, din teritoriul a Trupelor de Pază și Ordine nu s-a mai efectuat în ziua de 11 iunie 1990.

În ziua de 12.06.1990, gl.mr. Dumitru Penciu, adjunct al ministrului de interne și șef al Statului Major a emis mai multe dispozițiuni pentru pregătirea acțiunii de intervenție care urma să aibă loc în ziua de 13 iunie 1990, așa cum se stabilise în ședința de la Palatul Victoria, din data de 11 iunie 1990, condusă de către inculpații **Ion Iliescu** și **Petre Roman**.

La ora 08.15, gl. mr. (...) a emis Dispozițiunea (...) comandantului pompierilor, căruia i se ordona:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

„1. Pentru întărirea dispozitivelor de prevenire și stingere a incendiilor, pregătiți și dizlocați imediat câte două mașini de luptă la sediul Guvernului și sediul Televiziunii Române.

2. Verificați și instruiți toate forțele de intervenție, în vederea acțiunii, la nevoie și la alte obiective.

3. Sînd date conform cărora unele elemente turbulente au în intenție să folosească sticle incendiare și alte mijloace ușor inflamabile sau explozive.

4. Intrarea în dispozitiv-azi 12.06... Despre ajungerea la obiective se va raporta la ofițerul de serviciu principal pe M.I....

5. Luați măsuri, ca la nevoie, să asigurați hrănirea efectivelor care vor rămâne în dispozitive mai mult timp” (...).

Din această dispozițiune reiese că la nivelul conducerii Ministerului de Interne se cunoștea, cu exactitate, cum vor evolua evenimentele în București, ca urmare a evacuării manifestanților din Piața Universității, evenimente ce vor fi redată în continuare. Numai în acest mod se explică de ce a fost atenționat comandantul pompierilor, că sunt date conform cărora unele elemente turbulente au intenția să folosească sticle incendiare și alte mijloace ușor inflamabile sau explozive. În condițiile în care se știa despre intenția folosirii unor sticle incendiare și a unor materiale ușor inflamabile, în timpul evacuării manifestanților, era firesc ca Ministerul de Interne să ia toate măsurile pentru împiedicarea folosirii acestora, fapt pe care, însă, nu l-a făcut, ceea ce dovedește că Ministerul de Interne a dorit ca în timpul intervenției de evacuare a Pieței Universității, unele elemente turbulente” să folosească materiale pirotehnice pentru crearea de diversiuni.

Tot la ora 08:15, gl.mr. (...) a emis Dispozițiunea nr. (...) /12.06.1990, către comandantul Trupelor de Pază și Ordine, conform căreia:

„În vederea prevenirii sau contracarării oricăror fapte care ar putea pune în pericol sediile Guvernului, Televiziunii Române sau a altor instituții, treceți la luarea următoarelor măsuri:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

1. *Organizați și pregătiți toate forțele disponibile pentru intervenție la obiectivele din responsabilitate.*

2. *Întăriți dispozitivele de pază și ordine de la Guvern cu minim 4 Cp. de pază și ordine și de la Televiziunea Română cu 2 Cp. Pz.O, astfel:*

- *La Guvern, de la Brigada de Pază și Ordine, de la unitatea 8 și unitatea 3 de Pază și Ordine, iar la Televiziune de la unitatea 1 Pază și Ordine și din B.53/Bg.11 Pz.O.*

3. *Forțele de la Guvern vor intra în dispozitiv în mod succesiv pe măsura pregătirii lor, astfel încât:*

- *la ora 09.00 dispozitivul exterior să fie deja întărit;*

- *la ora 10.00 toate forțele destinate întăririi dispozitivului să fie în posturi.*

4. *Militarii vor avea asupra lor armamentul din dotare, fără muniție, bastoane de cauciuc, căști metalice și cei care au în dotare – scuturi de protecție din material plastic. Căștile și scuturile se vor purta sau folosi la ordin, iar scuturile vor fi păstrate în autobuze (mașini), ferite de privirile curioșilor. Se vor asigura condițiile de hrănire la timp a efectivelor.*

5. *Toate plutoanele de militari în termen și companiile constituite vor fi comandate de ofițeri;*

Dispozitivele constituite vor fi comandate:

- *cel de la Guvern- de comandantul Trupelor de Pază și Ordine, ajutat de comandantul Brigăzii București al Trupelor de Pază și Ordine;*

- *cel de la Televiziunea Română – de șeful secției operative, ajutat de comandanții U.1 și B.53 Pz.O.*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

- la P.C. de la Guvern se va instala și o stație portabilă Radio-telefon necesară realizării cooperării cu forțele de poliție.

6. Despre sosirea efectivelor la obiective, succesiunea realizării dispozitivelor și desfășurării evenimentelor și despre orice situație deosebită sau eveniment, șefii de dispozitive vor raporta la ofițerul de serviciu principal pe minister-telefoane..., începând cu ora 10.00, la Punctul de Comandă al M.I. – telefoane...”. (...)

Din conținutul acestei dispozițiuni, ca element principal reiese că, încă din dimineața zilei de 12.06.1990, s-a constituit un punct de comandă la Ministerul de Interne și s-au luat măsuri pentru întărirea pazei la Guvern și la Televiziune. La Televiziunea Română au avut loc evenimente importante, în data de 13 iunie 1990, ce urmează a fi redade, dar cu toate măsurile de pază luate, cursul evenimentelor nu a fost schimbat pentru că nu s-a dorit, urmărindu-se crearea de pretexte pentru ceea ce urma a se întâmpla, în București, în zilele următoare.

La ora 09.30 s-a emis Dispozițiunea nr. (...) către Școala Militară Superioară de Ofițeri a M.I., conform căreia se cerea ca în cazarmă să fie pregătite 4 companii de elevi, care, la ordin, să fie în măsură să intervină pentru întărirea dispozitivelor de pază și ordine de la Guvern, Televiziunea Română, Ministerul de Interne și alte instituții. Și din această dispozițiune se constată că, încă din data de 12 iunie 1990, s-a previzionat că urma să fie atacat și Ministerul de Interne. În aceeași zi s-a emis Dispozițiunea nr. (...)/12.06.1990 adresată comandantului Trupelor de Pază și Ordine de către gl.mr. (...). Ordinul era următorul:

1. În vederea suplimentării, la nevoie, a forțelor care acționează la obiectivele din Capitală, pregătiți unitățile de trupe Pază și ordine mai apropiate de municipiul București, 5 companii de tăria a minim 80 gradați și soldați fiecare.

Companiile cât și plutoanele de pază și ordine vor fi comandate de ofițeri.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

2. Subunitățile să fie în măsură pentru deplasarea începând cu data de 13.06. (data deplasării a fost trecută după ce, inițial, se menționa că deplasarea se va efectua la ora 17.00) la ordin, cu mijloacele auto și dotarea unității implicate și cu respectarea prevederilor legale și regulamentare în vigoare.

3. Atenție deosebită se va acorda activității... subunităților la intrarea în Capitală, în situația când acestea trebuie să intre direct în dispozitivele de pază și ordine stabilite.

4. Ținuta-de serviciu cu armamentul din dotare, fără muniție, cu căști metalice, bastone de cauciuc, scut de protecție din material plastic pe care le au subunitățile respective în dotare. Scuturile vor fi păstrate ferite de privirile curioșilor și vor fi folosite...

5. Până la primirea ordinului de deplasare... se va organiza studierea „Dispozițiunii nr. (...) din 5.04.1990, privind misiunile, modul de echipare și dotarea cadrelor de poliție, trupelor de pază și ordine și elevilor din școlile militare”.

Și această dispozițiune a fost semnată de către (...) care a revenit asupra ei și a ordonat, în aceeași zi, ca subunitățile menționate în Dispozițiunea nr. (...) să fie prezente în București, în cursul zilei de 12.06.1990, până la orele 21.00 (...).

Nu este o simplă coincidență faptul că, în jurul orelor 13:00-14:00, (...), membru al Alianței Poporului și persoană obișnuită cu confruntările pe stradă, prezent la aproape toate evenimentele care au avut loc în București, începând cu 21 decembrie 1989, s-a prezentat la Televiziunea Română unde se dublase paza, amenințând dur pe directorul Radioteleviziunii, Răzvan Theodorescu că, dacă nu va trimite o echipă de filmare în Piața Universității, va veni și va rade clădirea Televiziunii de pe fața pământului: (...)

Conform dispozițiilor de luptă a comandantului Trupelor de Pază și Ordine nr. (...) din 12 iunie 1990, în data de 12 iunie 1990, la orele 18:00 a plecat la București, de la Brigada (...) Ploiești – U.M.(...), Compania (...), cu un efectiv de 4 ofițeri, un maestru militar și 75 de militari în termen, cu armamentul din dotare, scut protecție, cască metalică, baston cauciuc. Comandantul efectivului a fost comandantul unității, lt. col. (...).

(...)

În jurul orelor 19:30, compania a ajuns la Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine, iar lt. col. (...) s-a deplasat cu mașina de serviciu la sediul guvernului, unde se afla col. Bunoaica Ion, comandantul Trupelor de Pază și Ordine, căruia i-a raportat despre sosirea efectivelor.

În aceeași zi de 12 iunie 1990, în jurul prânzului, a fost alarmată și U.M. (...) Fetești, căreia i s-a ordonat deplasarea în București. Deplasarea s-a făcut sub comanda șefului de Stat Major, (...), militarii fiind dotați cu armament, respectiv pistoale mitralieră fără muniție de război sau de manevră, bastoane de cauciuc, căști metalice și scuturi din plastic. În jurul orei 20.00, militarii de la U.M. (...), au ajuns la Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine, unde li s-au asigurat masa și cazarea.

1. Intervenția din Piața Universității, 13 iunie 1990, ora 04:00

În dimineața zilei de 13.06.1990, în jurul orelor 04:00 a început acțiunea de degajare efectivă a Pieței Universității, care a durat câteva zeci de minute și a constat în ridicarea corturilor unde efectuau greva foamei cei care recurseseră la această formă de protest și a persoanelor care ocupau zona, precum și în unele acțiuni de curățenie.

La acțiune au participat următoarele efective: 1.400 militari din cadrul M.I. (650 cadre de poliție, 500 militari în termen de la trupele de pază și ordine, 250 elevi de la Școala Superioară de Ofițeri de la Băneasa), precum și 3 autospeciale ale pompierilor, efective ale Serviciului Român de Informații, respectiv luptători din cadrul U.S.L.A., comandată de col.(...), 80 militari din Batalionul de Poliție Militară al M.Ap.N. și 10 autosanitare cu personalul medical necesar de la Ministerul Sănătății, pentru a transporta greviștii foamei.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Acțiunea a fost coordonată în teren de prim-adjunctul ministrului de interne și șef al Inspectoratului General al Poliției, gl. (rez.) (...)iu, ca locuitor în această misiune fiind desemnat șeful Poliției Capitalei, gen. (...).

Acțiunea a fost supervizată de către ministrul de interne Chițac Mihai, precum și de către inculpații, **Măgureanu Virgil**, Dumitrescu Emil și **Florescu Mugurel Cristian** (...).

În general s-a dispus închiderea Pieței Universității pe un aliniament mai îndepărtat, respectiv Muzeul de Istorie al municipiului București, Spitalul Colțea asigurat de cadre din Sectorul 3 Poliție, Ministerul Agriculturii, str. Săhla asigurat cu cadre din Sectorul 2 Poliție, fața Teatrului Național cu cadre din Sectorul 4 Poliție, latura dinspre Hotelul Intercontinental și Sala Mică a Teatrului Național cu efective din Școala Băneasa, B-dul Bălcescu spre 13 Decembrie și str. Bătești cu cadre din Sectorul 1 Poliție, porțiunea dinspre str. Arhitecturii (în fața Restaurantului Dunărea) cu cadre din Sectorul 6 Poliție, iar porțiunea din fața Ministerului Comerțului Exterior și intrarea principală în Universitatea București de către cadre din Sectorul 5 Poliție. Detașamentul de poliție militară din cadrul M.Ap.N. a fost împărțit să asigure cele 6 (șase) guri de metrou din zona Pieței Universității. Au fost dispuse în zonă și câteva rezerve formate din subunități din trupele de pază și ordine devenită, după 5 iulie 1990, Trupele de Jandarmi.

Conform observațiilor înscrise pe Planul de intervenție, în urma acțiunii forțelor de ordine *„au fost reținute 276 persoane care dormeau în piață pe trotuare, în corturi, în tomberoane destinate colectării gunoaielor”*, majoritatea dintre acestea fiind duse inițial la sediul Poliției Transporturi Feroviare, iar de acolo la sediul U.M. (...) Măgurele, unde comandant era inculpatul **Peter Petre**, pentru efectuarea de cercetări.

De remarcat este faptul că, acțiunea a vizat „capturarea manifestanților” și nu dispersarea lor, prin mijloace pașnice, fiind relevant în acest sens faptul că în planul de acțiune pentru evacuarea Pieței Universității, aprobat în cursul zilei de 12.06.1990 de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

primul - ministru inc. **Roman Petre**, la pct. 3 lit. b se prevedea ca 4 detașamente de poliție să acționeze „**pentru încercuirea și reținerea persoanelor existente în piață**”.

Situația tuturor persoanelor vătămate, în urma evenimentelor care au avut loc în zilele de 13,14 și 15 iunie 1990 va fi expusă, în mod detaliat, într-un capitol separat din prezentul rechizitoriu, iar în prezentarea stării de fapt vor fi nominalizate persoanele vătămate, modul în care acestea au fost reținute și actele de violență exercitate asupra lor.

În cursul cercetărilor, au fost identificate un număr de **228** de persoane, dintre cele ridicate din zona Piața Universității, după cum urmează:

(...)

În cursul acțiunii a fost agresat și numitul (...), însă acesta nu a mai fost ridicat de forțele de ordine, fiind abandonat datorită stării în care aceasta se afla ca urmare a loviturilor primite.

Dintre cele ridicate, un număr de **4 persoane** au fost duse la sediul unor unități de poliție: (...), iar restul de **221 persoane** au fost transportate la U.M. (...) Măgurele.

În ce privește pe numiții (...), care la momentul intervenției se aflau în greva foamei, aceștia au fost duși inițial tot la U.M. (...) Măgurele, însă au fost transportați la scurt timp la Spitalul Clinic de Urgență pentru a li se recolta glicemia, iar apoi au fost lăsați să plece întrucât au refuzat internarea.

Alte două persoane care se aflau în greva foamei, respectiv (...) au rămas la U.M. (...) Măgurele, deși li se spusese încă de la sediul Poliției T.F. că greviștii foamei pot pleca acasă, (...). Printre persoanele reținute în Piața Universității s-au mai aflat și altele care făcuseră greva foamei, dar renunțaseră înainte de 12.06.1990 (...).

Odată aduse în incinta U.M. (...) Măgurele, persoanele reținute au fost fotografiate și cu această ocazie a fost întocmit un album foto, însă nu toate și-au declarat datele de identificare corecte și la acel moment nu s-a putut realiza o identificare completă.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Așa se explică faptul că nu toate persoanele care figurează în albumul foto cu persoanele reținute în ziua de 13.06.1990 și conduse la U.M. (...) Măgurele au putut fi identificate și audiate în calitate de persoane vătămate, deși au fost efectuate toate demersurile posibile, inclusiv trimiterea albumelor foto la Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date pentru a ajuta la identificare pe baza datelor existente, ulterior fotografiile și numele atribuite fiind prezentate public pe pagina web a Ministerului Public.

Ceea ce s-a remarcat în cadrul acțiunii de evacuare, a fost disproporția vădită între numărul forțelor de ordine angrenate, respectiv 1480 de persoane, și numărul manifestanților rămași peste noapte în piață, care se rezuma la maxim 200.

Comunicatele transmise de autorități cu privire la evacuarea Pieței Universității au reflectat în mod vădit realitatea din teren. Astfel, s-a menționat, printre altele, că „în cursul operațiunii s-au manifestat încercări de a răspunde prin violență din partea persoanelor ce ocupau piața, confiscându-se arme și obiecte contondente”, informații care nu au avut niciun suport în realitate, neexistând probe care să demonstreze acest punct de vedere al autorităților din acea perioadă.

De asemenea, și în informările ulterioare ale Ministerului de Interne s-a acreditat ideea că din corturi au fost ridicate „o mare cantitate de arme albe (cuțite, topoare, răngi, lanțuri cu bile etc.), medicamente, seringi de autoinjectat etc.”, demers de natură a crea o imagine generală negativă a celor ce manifestaseră în acea zonă, dar și de a justifica reacția în forță a autorităților.

Ca temei al acțiunii s-a invocat de către Ministerul de Interne „cererea insistentă și repetată a cetățenilor care locuiesc în zonele limitrofe Pieței Universității, a unor colective de salariați din întreprinderi bucureștene și apelul adresat Guvernului în seara zilei de 12 iunie a.c. de Procuratura României”.

Răspândirea știrii că Piața Universității a fost evacuată, iar manifestanții arestați a atras în zona centrală, în scurt timp, grupuri din ce în ce mai numeroase de protestatari. În

aceste împrejurări au fost reținute și din aceste grupuri unele persoane care se manifestau dezaprobator la adresa forțelor de ordine.

Astfel, contrar afirmațiilor din comunicatele oficiale, în tot cursul dimineții de 13 iunie 1990, în Piața Universității violențele și reținerile au continuat, fiind ridicate din zona centrală a Capitalei alte **10 persoane**, respectiv (...), care au fost transportate, la rândul lor, **la U.M. Măgurele**.

Alte persoane au fost numai agresate fizic de către forțele de ordine, după care au fost lăsate să plece, respectiv (...), iar numitul (...), după ce a fost agresat fizic, a fost predat la Centrul de primire minori București, întrucât era minor.

În cursul dimineții, la sediul U.M. (...) Măgurele, s-a prezentat o echipă de polițiști și procurori de la Procuratura Municipiului București pentru triere și efectuarea de cercetări. Aceștia au audiat mai multe persoane aduse din Piața Universității și, constatând că nu se poate reține în sarcina lor săvârșirea vreunei infracțiuni, au raportat pe cale ierarhică și, ca urmare, în după-amiaza aceleiași zile, ca urmare a deciziei luate de procurorul general și de conducerea Ministerului de Interne, toate persoanele reținute au fost eliberate, cu excepția persoanelor minore, care au fost predate părinților în măsura în care aceștia au putut fi contactați, sau la Centrul de primire minori București.

Astfel, un număr de **21** persoane au fost predate la Centrul de primire minori București: (...).

2. Atacul lansat de lucrători ai Ministerului de Interne asupra Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” în ziua de 13 iunie 1990

Atacul declanșat, în dimineața zilei de 13 iunie 1990, nu a vizat numai persoanele aflate în Piața Universității, ci a fost îndreptat împotriva tuturor opozanților politici, astfel că, începând cu primele ore ale dimineții, unii dintre organizatorii manifestațiilor din Piața Universității, (unii lideri ai organizațiilor implicate în inițierea și desfășurarea

manifestațiilor din Piața Universității) cum ar fi (...), au fost invitați, de la locuințele lor sau chiar de pe stradă, la sediile organelor de poliție pentru a fi chestionați sub diferite pretexte, fiind lăsați să plece abia după mai multe ore.

De remarcat este faptul că, persoanele vizate au fost anterior verificate și monitorizate de către lucrătorii de poliție, cunoscându-se, pentru fiecare în parte, locul unde se găseau. Semnificativ în acest sens este cazul lui (...), care a fost ridicat din locuința unei prietene și nu de la domiciliul său.

Totodată, forțele de ordine au vizat și persoanele aflate în incinta Institutului de Arhitectură, întrucât acesta reprezenta „Atelierul de creație” pentru Piața Universității, aici fiind create toate pancartele și banerile afișate în piață. De asemenea, studenții din cadrul Institutului de Arhitectură au proiectat în piață, în cursul lunii mai 1990, cu ajutorul unui videoproiector, diverse filme despre „activitățile președintelui Iliescu”: scene din sediul C.C. al P.C.R. cu **Ion Iliescu** și (...), mărturii privind eventuala conspirație premergătoare evenimentelor din decembrie 1989, etc.

Astfel, în jurul orei 05:00 lucrători de poliție au pătruns în sediul Institutului de Arhitectură, au efectuat percheziționarea atelierelor, iar persoanele găsite au fost târâte în exteriorul clădirii, unde au fost interogate, după care un număr de **3 persoane**, respectiv numiții (...), au fost transportați la **U.M. Măgurele**. În aceleși împrejurări a fost scos din clădire și agresat fizic și studentul (...), însă acesta a fost lăsat să plece.

3. Atacul lansat de muncitorii de la I.M.G.B. asupra studenților de la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”

În cursul zilei de 13 iunie 1990, în jurul orelor 11:00, aprox. 200 muncitori de la I.M.G.B., care strigau „I.M.G.B. face ordine”, unii dintre aceștia fiind înarmați cu bâte și alte obiecte contondente, au intrat în altercații verbale și ulterior fizice cu studenții și celelalte persoane care scandau lozinci împotriva președintelui Iliescu sub porticul de la

intrarea în Institutul de Arhitectură. În aceste împrejurări au fost sparte geamurile de la intrarea în institut și s-au înregistrat victime în rândul studenților, dar și în rândul persoanelor civile care treceau întâmplător prin zonă, acestea fiind și ele agresate fizic de către muncitori.

Studenții care au suferit vătămări fizice, ca urmare a acțiunii muncitorilor de la I.M.G.B., în fruntea cărora se afla directorul general **Ghinescu Alexandru** au fost: (...).

3a. Pregătirea atacului

În dimineața zilei de 13.06.1990, în urma primirii unui fax la Primăria Sectorului 4 de la Guvern, respectiv **de la inculpatul Gelu Voican Voiculescu**, conducerea I.M.G.B. a dispus mobilizarea unui grup de muncitori pentru a acționa în vederea dispersării manifestanților din Piața Universității.

(...)

La data menționată, în jurul orei 08:00, cu ocazia ședinței operative, directorul general **Ghinescu Alexandru**, a dat dispoziție șefilor de secție să mobilizeze muncitorii, pentru a participa la un miting organizat în centrul Capitalei, pe bază de voluntariat, pentru a face ordine. (declarații martori Ciuntu Petrea, Romano Eugeniu, Titov Adrian, Cojocaru Ion).

După ședința operativă, **Ghinescu Alexandru** a ținut o scurtă cuvântare muncitorilor strânsi în curtea I.M.G.B., prin care le-a comunicat că se vor deplasa în Piața Universității pentru a-i scoate pe „golani” din zonă, scandând „I.M.G.B., face ordine!” (...)

Pe la ora 9:30, o coloană formată din aprox. 1.000 de muncitori, a plecat de la I.M.G.B. În grupuri, muncitorii au luat metroul până în stația Piața Unirii. La ieșirea din metrou însă nu s-au mai putut regrupa decât vreo câteva sute de muncitori, care au pornit pe jos spre Piața Universității, strigând: "I.M.G.B. face ordine!".

În jurul orelor 10:00 aceștia au ajuns în Piața Universității având în fruntea lor pe directorul general **Ghinescu Alexandru**. Cordoanele de polițiști le-au permis accesul spre Piața Universității prin str. Academiei și str. Edgar Quinet, ajungând astfel în fața Institutului de Arhitectură în jurul orei 11.00.

Trebuie arătat faptul că, în jurul orelor 10:30, decanul Facultății de Arhitectură, (...), însoțit de prodecanul (...), și de alți doi studenți, au plecat la sediul Procuraturii Municipiului București, pentru a cere informații cu privire la reținerea studenților din noaptea de 12/13.06.1990. După plecarea acestora, mai mulți studenți din cadrul Institutului au ieșit în fața clădirii pentru a protesta (prin metode grafice - afișe, panouri) împotriva reținerii celor trei colegi ai lor.

Atmosfera era calmă și se purta civilizat cu polițiștii ce formau două cordoane în dreptul Institutului.

După aproximativ o oră și-a făcut apariția o coloană formată din aprox. 200 de muncitori, care strigau „I.M.G.B. face ordine!”, iar când s-au apropiat, cele două cordoane de poliție s-au dat la o parte, pentru a-i lăsa pe muncitori să se apropie de clădirea Institutului de Arhitectură. (...)

3b. Desfășurarea atacului muncitorilor de la I.M.G.B.

Inițial, aceștia au fost aclamați de către cei aflați în zonă, însă în momentul în care unul dintre studenți a strigat „Jos comunismul”, au devenit foarte violenți, au tăbărit asupra studenților care protestau în fața clădirii, lovindu-i cu pumnii și picioare, după care s-au repezit și au smuls de pe stâlpii de la intrare toate afișele. Prin declararea poziției împotriva regimului comunist, studenții au fost identificați de către muncitori ca fiind dușmani ai F.S.N.-ului, iar din acel moment, toată lumea a înțeles care era sensul sloganului „I.M.G.B. face ordine”, având în vedere că Piața Universității era „curățată” de câteva ore.

Studentii au reușit să se refugieze în hol și să blocheze ușa de acces, după care au baricadat-o cu mai multe mese și planșete din ateliere.

Câțiva dintre atacatori s-au aruncat în ușa din sticlă, spargând-o, fără ca vreunul să reușească să pătrundă în interior, continuând însă să arunce către cei din hol cu diverse obiecte contondente: pietre, cuțite...

Atacul a durat aproximativ o jumătate de oră și a indignat pe toată lumea de pe stradă, care a sărit în ajutorul studenților.

În acel moment, forțele de ordine care până atunci asistaseră pasiv la actele de violență comise de muncitorii de la I.M.G.B., au intervenit, folosind bastoanele din dotare, asupra celor care se adunaseră în stradă pentru susținerea studenților.

Acest fapt a declanșat o serie de confruntări violente între forțele de ordine și manifestanțiarora li s-au alăturat și câțiva dintremuncitorii de la I.M.G.B., restul muncitorilor plecând sub conducerea directorului **Ghinescu**, pentru a-și afirma sprijinul față de conducerea, încă provizorie, a țării.

(...)

4. Evenimentele petrecute în după-amiaza zilei de 13 iunie 1990 la Poliția Capitalei, sediul Serviciului Român de Informații, sediul Ministerului de Interne, Televiziunea Română, Romarta Copiilor

În acest timp, în zona centrală, actele de violență s-au intensificat, punctele cele mai fierbinți fiind pe linia barajelor formate de forțele de ordine, care închideau străzile adiacente Facultății de Arhitectură. Aceste străzi fiind relativ înguste, barajele de poliție erau susținute de un număr suficient de cadre, deoarece manifestanții nu se puteau desfașura decât pe acest front îngust. La un moment dat altercațiile verbale au degenerat în loviri și apoi în aruncări cu pietre din ambele părți, având ca rezultat un flux și reflux repetat al barajului poliție - manifestanți.

În cursul confruntărilor care au avut loc între forțele de ordine și manifestanți, au fost vătămați și militari din dispozitivele de menținere a ordinii, respectiv: (...)

O parte din manifestanți s-au îndreptat spre sediul Poliției Capitalei, pentru a cere eliberarea arestaților din zorii zilei, unii s-au îndreptat, cu același scop, spre sediul Ministerului de Interne, alții au rămas pe loc și manifestau în continuare.

În cursul după amiezii, începând de la orele 17:00–17:30, grupuri de manifestanți au atacat instituții de stat și anume: Poliția Capitalei, Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne, iar spre seară sediul Televiziunii.

În timpul confruntărilor au fost incendiate autobuze ale Ministerului de Interne, iar așa cum se va arăta, incendiarea autobuzelor a fost o acțiune intenționată chiar a forțelor de ordine, pentru a crea aparența unei violențe exagerate din partea manifestanților și pentru a legitima acțiunea violentă împotriva acestora, precum și măsurile ce au urmat cu privire la privarea de libertate a manifestanților.

Civili agresați fizic de către manifestanți: (...).

Civili agresați fizic de forțele de ordine: (...)

4a. Evenimentele de la Poliția Capitalei, sediul Serviciului Român de Informații și al Ministerului de Interne

În jurul orelor 15:30-16:00, având în vedere faptul că muncitorii pe care conta conducerea C.F.S.N. nu au mai venit, iar presiunea exercitată de protestatari era din ce în ce mai mare, dispozitivul poliției s-a retras în dezordine și Piața Universității a fost reocupată de manifestanți. Tot atunci s-au retras în cazărmi și trupele de pază și ordine.

În timpul confruntărilor ce au avut loc între manifestanți și forțele de ordine, au fost incendiate autobuze ale Ministerului de Interne, incendiarea fiind de fapt o acțiune facilitată chiar de forțele de ordine, pentru a crea aparența unei violențe exagerate din partea manifestanților și pentru a legitima acțiunea violentă împotriva acestora, precum și măsurile ce au urmat, cu privire la privarea de libertate a manifestanților.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(...)

Protestatarii aflați în Piața Universității, care se strâneau în număr din ce în ce mai mare, solicitau eliberarea celor reținuți în cursul dimineții și demisia ministrului de interne Mihai Chițac, unii dintre manifestanții deplasându-se în acest scop, încă din jurul orelor 14:00, la Poliția Capitalei și Ministerul de Interne.

Violențele care au avut loc la Poliția Capitalei au atras curiozitatea multor persoane, inclusiv a celor care erau din provincie. Una dintre aceste persoane a fost (...) care, în urma alegerilor din 20 mai 1990, a fost ales ca deputat de Brașov pe listele F.S.N., iar în ziua de 13 iunie 1990, se afla în București pentru probleme organizatorice privind validarea mandatelor. Acesta a mers către Poliția Capitalei pentru a constata, personal, ceea ce se întâmpla, ocazie în care s-a întâlnit cu secretarul Ambasadei U.R.S.S., cu care se cunoștea și care i-a cerut să apere ceea ce obținuseră, în urma Revoluției din decembrie 1989, pentru că există grupuri care vor să le ia puterea: (...).

În jurul orelor 17:00, în balconul de la Universitate, și-au făcut apariția mai mulți lideri ai Ligii Studenților, printre care și persoana vătămată (...), care au decis să lanseze, către manifestanții din piață, un apel la solidaritate și nonviolență. (...)

Cu toate acestea, o mare parte a manifestanților s-a îndreptat către sediul Poliției Capitalei, unde au scandat sloganuri prin care solicitau eliberarea arestaților. Au existat încercări de detensionare a atmosferei prin dialog din partea locuitorilor șefului Poliției Capitalei, col. (...), fiind constituită și o delegație a manifestanților, care a fost invitată în interior, pentru a se convinge că arestații din Piața Universității nu se află în sediu, însă acestea nu au produs efectul scontat. Cu același rezultat a fost soldată și încercarea întreprinsă de inculpatul **Dumitrescu Emil** de a calma situația, acesta deplasându-se în curtea interioară a Poliției Capitalei, la solicitarea directă a inculpatului **Iliescu Ion**, de a-l informa cu privire la mersul evenimentelor.

În jurul Poliției Capitalei s-au strâns, într-un timp relativ scurt, câteva sute de persoane, iar pe măsură ce starea de nemulțumire a crescut, o parte dintre manifestanți au

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

forțat intrările pe la punctele de acces din str. Eforie și Domnița Anastasia, au pătruns pe platoul din curtea interioară și apoi în sediul instituției, fiind devastate și incendiate mai multe birouri de la etajele inferioare.

Este de menționat faptul că, în interiorul clădirii se afla un număr redus de angajați, mulți dintre aceștia civili, în total aprox. 150 de persoane dintre care 18 cadre și 20 de militari în termen, având în vedere că majoritatea forțelor fuseseră angrenate în acțiunea de evacuare a Pieței Universității și la acel moment se dispersaseră. Așa cum se stabilise inițial, paza instituției trebuia să fie asigurată de o unitate de militari în termen din cadrul trupelor de pază și ordine, însă aceasta a fost ridicată, în jurul orelor 09:00-10:00, din dispoziția comandantului acestora, col. (...).

(...)

Un alt aspect care trebuie evidențiat este acela că, la etajele superioare ale Poliției Capitalei au fost observate focare de incendii încă înainte de pătrunderea manifestanților pe platoul din curtea instituției, împrejurare confirmată chiar și de polițiștii care se aflau în sediu în acel moment (...).

Concomitent, punctul de acces din str. Domnița Anastasia, unde se afla și sediul SRI, a fost asediat cu un autobus, cu ajutorul căruia manifestanții au izbutit să spargă porțile și să pătrundă în curtea interioară și de aici în clădirea Poliției Capitalei. (...)

În contextul devastării clădirii Poliției Capitalei au fost incendiate birourile compartimentelor cercetări penale, judiciar, criminalistică, evidența populației, centrala telefonică și dispecerat și, de asemenea, au fost sustrate uniforme de poliție, documente de uz intern și cantități însemnate de armament și muniție, (...)

Ulterior, au fost recuperate 72 de arme: 2 pistoale Carpați cal. 7,65 mm, 6 pistoale mitralieră cal. 7,62 mm, 14 pistoale Makarov cal. 9 mm, 6 pistoale Stecikin cal. 9 mm, 37 arme de vânătoare diverse calibre. S-au mai recuperat 7 arme de diferite tipuri și 5.857 cartușe (188 de la diferite persoane și 5.669 găsite abandonate). O mare parte a armelor și muniției au fost recuperate, chiar în ziua de 13.06.1990, la ieșirea manifestanților din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

sediul asediat al Poliției Capitalei, ca urmare a inițiativei militarilor din cadrul Secției de Pază și Control Acces.

Ulterior, pentru infracțiuni legate de sustragerea sau deținerea unor arme și muniție, sustrase în ziua de 13.06.1990, au fost trimise în judecată mai multe persoane, rechizitoriile întocmite de procurorii militari fiind atașate la dosarul cauzei (vol. 361, filele 110-163).

De asemenea, tot în contextul devastării de către manifestați a clădirii Poliției Capitalei au eliberat un nr. de 80 de persoane aflate în arest preventiv, în curs de urmărire penală pentru „fapte de drept comun”, situația acestora fiind prezentată în vol. 361, filele 4-17.

Între aceste persoane se găsea și persoana vătămată (...), care fusese ridicată în dimineața aceleiași zile din Piața Universității și introdusă în arest fără vreun document legal, fiind suspectată pentru sustragerea de la unitatea la care era angajat și aducerea în Piața Universității a unui camion pe care manifestații îl foloseau ca „baricadă”.

După ce au ocupat sediul Poliției Capitalei, unii dintre manifestați s-au alăturat celor care se aflau în fața sediului Serviciului Român de Informații, încă din jurul orelor 17:00. Astfel, câteva zeci de persoane au pătruns prin forță în clădire, au distrus centrala telefonică și au incendiat parterul, fumul degajat cu mare densitate împiedicându-le să înainteze la etajele superioare. Potrivit celor comunicate de Serviciul Român de Informații, în aceste împrejurări au fost distruse mai multe documente, pentru a nu cădea în mâinile agresorilor, însă cu toate măsurile de precauție luate, manifestații ar fi reușit să sustragă, pe lângă diverse aparate și obiecte, o parte din documentele instituției. De remarcat este faptul că, paza Serviciului Român de Informații era asigurată de un personal restrâns (3 persoane), care în momentul atacului s-au retras.

(...)

(...), inculpatul **Virgil Măgureanu**, învinovățea, pentru atacarea sediului S.R.I., lipsa pazei din partea autorităților militare, pentru ca mai apoi să afirme că erau suficiente

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

două sau trei echipaje ale Brigăzii Antitero care i se subordonau, pentru a împiedica pătrunderea „turbulenților” în sediul instituției. Inculpatul nu a putut explica de ce nu a ordonat Brigăzii Antitero să împiedice pătrunderea civililor în sediul S.R.I. În schimb, a găsit de cuviință să ordone Brigăzii Antitero, ca în dimineața zilei de 13 iunie 1990, să intervină în Piața Universității, pentru a ridica persoanele ce se aflau în greva foamei, ca și când aceste persoane, care recuseseră la un gest extrem, pentru ca țara să o rupă definitiv cu trecutul comunist, ar fi fost teroriști care amenințau existența statului.

În jurul orei 12:00, s-a dat ordin ca personalul care își desfășura activitatea în sediul S.R.I. să plece. Cu câteva excepții din rândul ofițerilor, ordinul a fost respectat: (...)

Faptul că s-a ordonat ca personalul care își desfășura activitatea în sediul S.R.I. să părăsească clădirea, în condițiile în care, normal ar fi fost, ca în situația dată, ofițerii să rămână la posturi, denota faptul că persoanele din conducerea S.R.I. aveau cunoștință de modul în care urmau să evolueze evenimentele, cel puțin în ceea ce privește atacarea sediului S.R.I.

Salariații instituției, cu această ocazie, au distrus o mulțime dintre documente „pentru a nu cădea în mâinile agresorilor”. Totuși, pe lângă diverse obiecte și aparate, atacanții au sustras și o parte din documentele instituției.

Trebuie remarcat faptul că, cei care au pătruns în instituție, cunoșteau planul clădirii, întrucât au urcat pe scara din dreapta, care făcea accesul la etajele superioare și niciunul dintre ei nu a urcat pe scara din partea stângă, care făcea accesul numai la etajul 1 unde se afla biroul prim-adjunctului directorului S.R.I., gl. (...), care, în acel moment, era în birou. Acest fapt dovedește că persoanele care au pătruns în sediul S.R.I. nu erau manifestanți, așa cum autoritățile au dorit să acrediteze ideea.

(...)

După ce manifestanții s-au convins că persoanele reținute dimineața nu se află nici în clădirea în care își avea sediul S.R.I., aceștia s-au alăturat celor care erau deja strânși în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

fața Ministerului de Interne, solicitând eliberarea arestaților și demisia ministrului de interne.

Cele 4 posturi exterioare de pază ale Ministerului de Interne erau asigurate de militari în termen, din trupele de pază și ordine, dotați cu armament fără muniție, care însă au fost retrași în interiorul clădirii, în momentul în care manifestații au început să coboare pe str. Eforie. În afară de aceștia, în dispozitivul de apărare a sediului se mai aflau 55 de angajați ai Ministerului, comandantul secției pază control acces și cei 18 militari din subordine, toți aceștia fiind dotați cu armament și muniția aferentă.

În jurul orelor 17:30, în sediul Ministerului de Interne au reușit să intre două plutoane de militari de la U.M. (...) București (Batalionul (...)), sub comanda lt. col. (...), care erau dotați cu armament fără muniție și care au fost dispuși în sistemul de apărare al clădirii, fiind folosiți la blocarea intrărilor și la stingerea incendiilor.

De asemenea, în intervalul orar 16:00-17:50 au mai intrat în dispozitivul de pază al clădirii Ministerului de Interne și două plutoane de intervenție din trupele de pază și ordine de la U.M. (...) București, sub comanda lt. (...) și lt. (...), precum și trei plutoane din trupele de pază și ordine de la U.M. (...) Ploiești, comandate de lt. col. (...).

Trebuie precizat că ministrul Chițac Mihai nu se afla în acel moment în sediul Ministerului de Interne, ci, invocând întreruperea legăturilor telefonice, în jurul orelor 17:30 a părăsit clădirea și s-a deplasat la Inspectoratul General al Poliției Române unde a rămas până a doua zi dimineața, asistând împreună cu șeful I.G.P., gen. (...), la desfășurarea evenimentelor.

Atacul asupra sediului Ministerului de Interne a fost declanșat cu violență în jurul orelor 18.30, manifestații aruncând inițial cu pietre, ghivece de flori și apoi cu sticle incendiare în geamurile clădirii, folosind și diverse vehicule găsite în zonă pentru a forța intrările. Numărul participanților efectivi era de ordinul sutelor, însă în zonă se aflau câteva mii de persoane care asistau la evenimente în calitate de spectatori, unele dintre

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

acestea încurajându-i pe atacatori și clamând diferite sloganuri împotriva forțelor de ordine.

În prima fază, atacurile au fost îndreptate împotriva biroului de informații și a studioului cinematografic al Ministerului de Interne, care au fost complet incendiate, precum și asupra zonei unde se afla arhiva.

Pe măsură ce presiunea exercitată de manifestanți creștea în intensitate și aceștia asediau clădirea cu sticle incendiare și cu autovehicule cu care loveau în porțile de acces, fiind iminentă pătrunderea atacatorilor în incinta ministerului, din interior au început să fie executate focuri de armă care inițial au determinat mulțimea să se îndepărteze în panică, însă ulterior manifestanții au revenit și au continuat asaltul cu și mai multă agresivitate.

În jurul orelor 19:30, o subunitate de 10 TAB-uri comandată de mr. (...), de la U.M. (...) București, a reușit să ajungă la sediul Ministerului de Interne, pentru a forma un baraj în jurul clădirii și de a împiedica manifestanții să se apropie. Aici însă, unii militari au fost molestați iar echipamentele de pe TAB-uri au fost deteriorate. Manifestanții au încercat inclusiv capturarea unor transportoare și s-a solicitat folosirea acestora, prin tractare cu cablu sau prin lovire directă, pentru a sparge ușile de la intrările Ministerului de Interne.

(...)

În momentele în care se executau focurile de avertisment de către ofițerii de la U.M. (...) Proiești și subofițerii din secția pază control acces, militarii în termen care erau constituiți în dispozitivul de pază de la intrările nr. 2 și 3 erau retrași și li s-a ordonat să se lățească de pereții laterali, pentru a nu fi loviți de eventualele ricoșeuri. (...)

Trebuie precizat că, având în vedere timpul scurs de la evenimentele din iunie 1990, precum și faptul că la vremea respectivă nu au fost realizate activitățile de cercetare absolut necesare în astfel de situații (cercetarea la fața locului, ridicarea tuturor armelor și efectuarea expertizelor balistice pentru a se identifica trăgătorii, audierea militarilor și a cadrelor prezente în sediul Ministerului de Interne imediat

după producerea evenimentelor etc.), nu s-a reușit identificarea certă a persoanelor care au executat focurile de armă și acest lucru nici nu mai este posibil.

De asemenea, singura referire la numărul de cartușe trase în data de 13.06.1990 din sediul Ministerului de Interne aparține gen. (...) într-o notă întocmită de acesta la data de 27.09.1990 cu unele precizări solicitate de Comisia Parlamentară pentru cercetarea evenimentelor din 13-15.06.1990, în care a menționat faptul că, pentru salvele de avertisment trase în interiorul sediului ministerului, numai în momentele în care s-au forțat porțile de intrare, s-au consumat 130 cartușe (...).

Ca urmare a executării focurilor de armă din sediul Ministerului de interne, în condițiile descrise anterior, au fost ucise două persoane, respectiv victimele (...).

Prima victimă a fost (...) (25 de ani) care, în jurul orelor 19:15-19:20, în timp ce se afla în zona Ministerului de Interne, mai precis pe carosabilul dintre clădirea ministerului și părculețul din fața acestuia, a fost împușcată mortal în ceafă, decesul fiind constatat la ora 19.40, la Spitalul de Urgență.

(...)

Unul dintre manifestanții care a observat victima căzută pe trotuarul din fața Ministerului de Interne și că aceasta era împușcată în zona feței este martorul Radu Ștefan, care a menționat în declarația sa faptul că împreună cu alte persoane l-a convins pe șoferul salvării să vină în locul unde se afla victima. Aici mai mulți manifestanți au urcat victima în mașina salvării și el a fost unul dintre cei care au însoțit-o la spital. (...)

La datele de 16.11.1999 și 11.01.2004 au fost efectuate măsurători pentru a se determina exact locul din care a fost ridicată victima (...), rezultând în final o distanță de 15 metri față de intrarea nr. 2 a Ministerului de Interne (...).

În cauză a fost întocmit **Raportul de expertiză criminalistică** (...) din 06.09.2005 de către Institutul Național de Expertize Criminalistice – Laboratorul Interjudețean de Expertize Criminalistice București, concluziile fiind următoarele: (...).

).

Concluziile care pot fi trase din cele prezentate sunt următoarele:

- Victima (...) a fost împușcată în ceafă (cervical stânga) cu un glonț al cărui calibru nu poate fi determinat din cauza dimensiunilor mari ale orificiului de intrare, cel mai probabil acesta fiind deformat ca urmare a unui ricoșeu.

- Nu este cert faptul că victima (...) ar fi fost împușcată de către militarii aflați în dispozitivul constituit la intrarea nr. 2, în interiorul Ministerului de Interne,. Pentru a admite această ipoteză, ar fi fost necesar să se stabilească faptul că victima s-a aflat, în momentul în care a fost împușcată, la o distanță mai mică de 6,80 metri de intrarea nr. 2, însă probele administrate în cauză dovedesc doar împrejurarea că victima a fost găsită și ridicată dintr-un loc situat la 15 metri de această intrare.

În jurul orelor 20:00, în zona din fața intrării în Casa de Cultură a Ministerului de Interne a fost împușcată mortal victima (...) (25 de ani), care a fost dusă pe brațe de manifestanți la salvarea condusă de martorul (...). Acesta a declarat că, înainte ca victima să fie adusă la mașină, a auzit două împușcături trase „foc cu foc”. Victima, care era îmbrăcată într-un costum de blugi și avea buzunarele pline cu gumă de mestecat, fusese împușcată în gât dar încă mai trăia când a fost urcată la salvare. Însoțit de mai mulți manifestanți, martorul a transportat victima la Spitalul Clinic Municipal, iar în registrul camerei de gardă se consemnează faptul că: „(...) a fost adus la 13.06.1990, ora 20,40 decedat ca urmare a unei plăgi împușcate laterocervicale” (...).

(...) proiectilele trase ca focuri de avertisment în plafonul holului de la poarta nr. 2 din str. Brezeianu, cu pistoale mitralieră 7,62 mm, de militarii ce asigurau paza sediului Ministerului de Interne în după amiaza zilei de 13.06.1990, puteau ricoșa în exterior și puteau lovi doar manifestanții din fața porții nr. 2 care se găseau în intervalul 0 – 6,80 de metri. Trăgătorul care a lovit victima (...) se afla în spatele victimei și în dreapta acesteia, ținând arma cu gura țevii lipită de omoplatul drept al victimei și înclinată ușor de jos în sus (...).

(...)

Concluziile ce se desprind din cele prezentate mai sus sunt următoarele:

- Victima (...) a fost împușcată în ceafă (cervical stânga) cu un glonț de calibru 7 mm - 8 mm, posibil 7,62 mm.

- Nu este cert faptul că victima (...) ar fi fost împușcată de către militarii aflați în dispozitivul constituit la intrarea nr. 2, în interiorul Ministerului de Interne. Pentru a admite această ipoteză, ar fi fost necesar să se stabilească faptul că victima s-a aflat, în momentul în care a fost împușcată, la o distanță mai mică de 6,80 metri de intrarea nr. 2, însă probele administrate în cauză dovedesc contrariul, respectiv împrejurarea certă că victima a căzut și a fost ridicată dintr-un loc situat la 41 de metri de această intrare.

În afară de cele două victime care au fost ucise, în aceleași împrejurări a fost rănită prin împușcare și persoana vătămată (...). În jurul orei 20.00, în timp ce acesta se deplasa dinspre Calea Victoriei către stația de metrou Izvor, în momentul în care a ajuns lângă Casa de Cultură a Ministerului de Interne **a fost împușcat în picior și în braț**, fiindu-i produsă la nivelul brațului drept o plagă adâncă, ce a început să sângereze abundant. De asemenea, rana de la picior sângera foarte mult, provocându-i dureri foarte mari. A fost luat de două persoane și transportat cu un autoturism la Spitalul Floreasca, unde a rămas internat aprox. 10-12 zile, suferind o operație chirurgicală la picior.

S-a stabilit că deschiderea focului de avertisment, cu muniție de război, a fost ordonată de gen. (...), adjunct al ministrului de interne și cel mai mare în grad și funcție dintr-o fițerii aflat în acel moment în sediu. Din ordinul acestuia, col. (...), șeful Secției Pază Control Acces, și col. (...) au dispus să fie distribuite pistoale mitralieră cal. 7,62 mm și muniție de război către cei patru ofițeri de la U.M. (...) Ploiești, respectiv (...). Aceștia, împreună cu subofițerii (...) din cadrul Secției Pază Control Acces, care erau deja înarmați, la ordin au deschis foc de avertisment din interiorul Ministerului de Interne, mai exact din holurile punctelor de acces nr. 2 și 3, respectiv cele dinspre Calea Victoriei și str. Brezoianu. Focurile au fost executate pe rând și prin rotație, în serii scurte „foc cu foc”, în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

plafoanele de la intrările în aceste holuri, pe direcție oblică la 60°, doar atunci când manifestații atacau porțile cu violență deosebită.

(...)

În acest context se impun a fi făcute precizări cu privire la cadrul legislativ care reglementa uzul de armă în astfel de situații, în vigoare la data de 13.06.1990:

Decretul nr. 367/1971 privind regimul armelor, munițiilor și materialelor explozive specifică la art. 36 faptul că se putea face uz de armă de către persoanele dotate cu arme de foc, pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu sau a misiunilor militare, „numai dacă este absolut necesar și dacă folosirea altor mijloace de împiedicare sau constrângere nu este posibilă, în următoarele situații:

- a) *Împotriva acelor care atacă prin surprindere pe cei aflați în serviciul de gardă, escortă, pază sau securitate, precum și împotriva acelor care, prin actul săvârșit prin surprindere, pun în pericol grav obiectivul păzit;*
- b) *împotriva persoanelor care pătrund sau ies, în mod ilegal, în sau din perimetrele ori zonele păzite, stabilite în consemn;*
- c) *pentru imobilizarea sau reținerea infractorilor care ripostează sau încearcă să riposteze cu arma sau cu orice alte obiecte care pot pune în pericol viața ori integritatea corporală;*
- d) *pentru a împiedica fuga de sub escortă sau evadarea celor aflați în stare legală de reținere sau de deținere;*
- e) *pentru imobilizarea infractorilor care, după comiterea unei infracțiuni grave, încearcă să fugă, iar rămânerea pe loc în stare de libertate ar crea un pericol deosebit de grav”.*

În cazurile prevăzute la art. 36 lit. b, d și e se putea face uz de armă numai după ce s-ar fi făcut somațiile legale.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Conform art. 39, uzul de armă trebuie să se facă *„în așa fel încât să ducă la imobilizarea celor împotriva cărora se folosește arma, tragându-se, pe cât posibil, la picioare, pentru a se evita cauzarea morții acestora”*, iar potrivit art. 40 alin. 2, *„se interzice uzul de armă împotriva copiilor, femeilor gravide, precum și în situațiile în care s-ar primejdui viața altor persoane”*.

Regulamentul serviciului de gardă și în garnizoană (RG2), aprobat prin Ordinul general al ministrului apărării naționale al R.S.R., nr. O.G. nr. 52 din 04.12.1986, prevede la art. 47 că *„pe timpul serviciului, personalul gărzii dotat cu arme de foc poate face uz de armă, potrivit legii, numai în situațiile prevăzute în anexa nr. 10”*.

(...)

În **„Sinteza acțiunilor desfășurate de către trupele M.Ap.N. în perioada 13-15.06.1990”** (...), se menționează că, între orele 16:00-16:30, de la Președinția României s-a cerut ca Marele Stat Major să ia măsuri pentru a se interveni cu trupe în sprijinul efectivelor ministerului de interne care apărau Palatul Victoria, TVR și celelalte obiective de stat. De asemenea, s-a solicitat să fie sprijinită apărarea sediilor Ministerului de Interne, Poliției Capitalei și S.R.I., asupra cărora se desfășurau acțiuni agresive de către grupuri de turbulenți și s-au semnalat începuturi de incendii în zonele din apropierea acestora.

Ca urmare, între orele 16:30-18:30, subunități de intervenție și altele (prezente în cazărmi), totalizând 1.769 de militari și 13 TAB-uri, s-au deplasat la obiective pentru a sprijini trupele Ministerului de Interne, astfel: la Palatul Victoria 632 militari și 13 TAB-uri, la TVR 455 militari, iar în zona sediilor Ministerului de Interne, Poliției Capitalei și S.R.I. 682 militari. Dintre aceștia, 82 au reușit să intre în sediul Ministerului de Interne (*respectiv cele două plutoane de transmisioniști de la U.M. (...) București, comandate de lt. col (...)*), iar ceilalți au fost regrupați pentru acțiuni ulterioare sau deplasați spre celelalte obiective (Radiofuziunea, Palatul Telefoanelor), întrucât au fost blocați de manifestanții care acționau cu agresivitate, folosind obiecte contondente și sticle

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

incendiere. Efectivele care au fost trimise pentru pază și securitatea obiectivelor de stat nu au avut muniție asupra lor.

Ca urmare a agravării situației, Marele Stat Major a alarmat la ora 17:25 toate comandamentele și unitățile militare din garnizoana București, Mihai Bravu, Slobozia și Ploiești, precum și cele de parașutiști din garnizoanele Boteni, Buzău și Caracal. S-a ordonat ca unitățile de parașutiști să fie aduse pe calea aerului la București, cu avioane de transport. În ordinul de alarmare s-a specificat că unitățile pleacă în misiune cu armament, dar fără muniție.

La sediul Ministerului de Interne, trupele M. Ap.N. au făcut mai multe încercări de a pătrunde în interior dar nu au reușit din cauza numărului foarte mare de demonstranți și acțiunilor deosebit de dure ale acestora asupra cadrelor și militarilor în termen. De asemenea, se menționează că din interiorul M.I. se executa foc în diferite direcții.

Totuși, în jurul orelor 19:30, o subunitate de 10 TAB-uri comandată de mr. Șerb Ion a reușit să ajungă la sediul Ministerului de Interne, unde unii militari au fost molestați iar unele echipamente de pe TAB-uri au fost deteriorate. S-a încercat inclusiv capturarea unor transportoare și s-a solicitat folosirea acestora, prin tractare cu cablu sau prin lovire directă, să spargă ușile de la intrările M.I. pentru a se pătrunde în interior. De reținut că unele cadre au fost amenințate cu arme de foc, iar col. (...) de la U.M. (...) a reușit să captureze de la unii indivizi un pistol Walter cu 7 cartușe și un pistol Beretta.

Subunitatea a reușit să se replieze în afara zonei de pericol.

În continuare, demonstranții au încercat spargerea ușilor sediului M.I. cu autobasculante și alte vehicule și au atacat cu sticle incendiare.

Față de această situație, s-a ordonat executarea unei puternice acțiuni cu subunități de infanterie, parașutiști, pază și ordine, împreună cu tancuri și TAB-uri pentru despresurarea sediului Ministerului de Interne. La această acțiune au participat 520 de militari (200 parașutiști, 160 militari din trupele terestre, 80 militari din trupele de pază și

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

ordine și 80 polițiști militari) 10 tancuri și 10 TAB-uri. Pentru conducerea acțiunilor a fost numit gl. mr. (...), comandantul Comendurii Garnizoanei București.

S-a ordonat ca acțiunea să fie precedată de folosirea în zona sediului M.I. a substanțelor lacrimogene, a căror pulverizare dintr-un elicopter s-a realizat la orele 23.45, după care s-a declanșat acțiunea de depresurare a acestui sediu, misiunea fiind finalizată la orele 01:07.

În zona Ministerului de Interne trupele M.Ap.N. nu au făcut uz de armă. Muniția s-a distribuit la militari în jurul orelor 23:00, când situația s-a agravat foarte mult și era pusă în pericol viața acestora. S-a precizat tuturor comandanților că se va trage numai asupra celui care trage asupra militarului (militarilor). După ce s-a primit muniția, s-a executat doar de trei ori foc de avertisment, de către cpt. (...) de la U.M. (...) București (de 2 ori) și cpt. (...) de la U.M. (...) București, cu „țeava la verticală”.

(...)

La ora 15.45, președintele României a cerut telefonic la M.St.M. (...) să se intervină cu două detașamente de militari din unitățile M.Ap.N., în sprijinul trupelor M.I. existente în Piața Universității (...) a propus președintelui ca M.Ap.N. să nu intervină în Piața Universității, ci să întărească paza la Guvern și Televiziune. Propunerea a fost aprobată.

La ora 16:00, Ministrul de interne, gl. col. Chițac, a solicitat telefonic la M.St.M. ca M.Ap.N. să intervină cu trupe în Piața Universității. Gl. mr. (...) i-a comunicat că președintele țării a dispus ca armata să întărească paza la Palatul Victoriei și la Televiziune.

La ora 16:20, președintele a cerut ca armata să întărească apărarea și la celelalte obiective de stat (M.I., S.R.I., etc).

Ora 16:30, la cererea contraamiralului **Dumitrescu Emil** (care a comunicat că sediul Poliției este incendiat) gl. mr. (...) a transmis comandanților Armatei 1 și Trupelor de Transmisiuni ordinul prim-adjunctului ministrului apărării naționale și șef al M.St.M. de a interveni la Poliția Capitalei cu câte un detașament alcătuit din 50 de militari.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La ora **16:45**, prim-adjunctul ministrului apărării naționale și șef al M.St.M. a ordonat comandantului Armatei 1 să constituie unele subunități de intervenție (infanterie și tab) pentru a interveni la sediul Ministerului de Interne.

Ora **16:50**, se ordonă punerea în mișcare a detașamentelor pregătite pentru sediul M.I. (150 militari și 10 tab-uri) care să acționeze pe două direcții (Piața Unirii – sediul M.I. și Teatrul Bulandra – sediul M.I.).

Ora **17.00**, s-a ordonat ca un detașament de 150 militari de la Bg. 30 Gardă să se deplaseze în centrul Capitalei și să acționeze pe direcția restaurantului Gambrinus – sediul M.I. pentru depresurarea localului acestei minister.

Ora **17.15**, s-a ordonat ca Bg. 30 Gardă să trimită 150 de militari pentru apărarea sediului S.R.I.

Ora **17.20**, prim-adjunctul ministrului apărării naționale și șef al M.St.M., căutând să intre în legătură cu conducerea Ministerului de Interne, a obținut legătura telefonică cu prim-adjunctul ministrului de interne, șef al Inspectoratului General al Poliției, gl. mr. **Corneliu Diamandescu**, care a făcut afirmația că nu se cunoaște situația și acțiunile ce le desfășoară trupele Ministerului de Interne și că este hotărât să-și dea demisia.

Ora **17:25**, prim-adjunctul ministrului apărării naționale a ordonat să se alarmeze comandamentele și unitățile militare din București și Mihai Bravu, regimentele mecanizate din Slobozia și Ploiești și regimentele de parașutiști din Caracal, Boteni și Buzău. Potrivit indicativului primit, **unitățile nu au scos din depozite niciun fel de muniție (nici de muniție nici de manevră).**

La ora **17:35**, se primește ordinul președintelui să se folosească gaze lacrimogene în zona sediului M.I. Se transmite ordinul (...).

Ora **17:50**, prim adjunctul ministrului apărării naționale și șef al marelui stat major a ordonat comandantului Armatei 1 să fie pregătit (...) pentru a interveni cu substanțe lacrimogene la sediul M.I.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ora 17:55, comandantul trupelor de transmisiuni raportează că are 70 de soldați în localul M.I. iar 80 de soldați din B69 Trs. sunt blocați de demonstranți în zona restaurantului Bucur.

Ora 18:40, Se ordonă comandantului Armatei 1 să acționeze cu TAB-uri și tancuri în zona localului M.I. și a Poliției Capitalei.

Ora 18:50, Comandantul Armatei 1 raportează că militarii trimiși la sediul Poliției Capitalei și M.I. au fost blocați de către grupurile de turbulenți existente în zonă și nu se mai pot deplasa. Au fost controlați în încărcătoare dacă au muniție. Tancurile ordonate de șeful M.St.M. pentru a se duce la sediul M.I. nu au plecat din cazarmă.

Ora 19:00, Col. (...) se prezintă în cabinetul prim adjunctului ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major și raportează următoarele:

- sediul Poliției Capitalei este incendiat de jur împrejur, fiind în pericol și magazinul Victoria;

- sediul pompierilor din apropierea localului M.I. este blocat de grupuri de turbulenți;

- trupele M.Ap. N. nu reușesc să pătrundă în clădiri, sunt blocați de mii de oameni. Din informațiile culese rezultă că vor fi atacate și alte obiective, printre care și S.R.I.. Demonstranții sunt foarte violenți și agresivi, printre ei fiind și mulți străini care filmează și incită la agresiune.

Orele 19:20 Comandantul Armatei 1 raportează că 8 TAB-uri și 10 tancuri au plecat către sediul M.I. pentru deblocarea acestuia.

Comandantul trupelor chimice a primit ordin să conducă personal întrebuințarea substanțelor lacrimogene la sediul M.I. și Poliției Capitalei. **În acest sens are aprobarea Președintelui Iliescu.**

La ora 19:25, președintele Iliescu informează pe prim-adjunctul ministrului apărării că pe sediul Poliției Capitalei s-a ridicat drapelul verde, legionar, deci mișcarea este o rebeliune legionară și se tratează ca atare.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ora 19:40, Se ordonă gl. Paul să trimită o subunitate de la Batalionul de Poliție Militară să-i aresteze pe cei din fața sediului M.I. care incită la acte de violență și se dedau la acte de vandalism.

Ora **19:50**, Prim adjunctul ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major ordonă să se numească comandanți militari unici la toate obiectivele. Prim adjunctul ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major ordonă ca **în toate unitățile alarmate să se pregătească muniție pentru a fi distribuită la ordin.**

Ora **20:30**, Col. (...) (M.I.) raportează că TAB-urile s-au retras din mulțime, iar **cadrele M.I. din clădire execută foc de avertisment.**

Ora 20:52, Mr. (...), ofițer de serviciu la Ministerul de Interne, comunică că sunt asediați de demonstranți, au fost atacati cu sicile incendiare și cer ajutoare.

Gl. (...) întreabă ce face cu oamenii de la M.I. I se comunică să rămână acolo și să încerce să le trimită muniție.

Ora **21:07**, Prim-adjunctul îl informează pe Președintele României că militarii destinați pentru a pătrunde cu fiole lacrimogene în mijlocul demonstranților din jurul clădirii M.I. sunt opriți de aceștia și-i propune să folosească pentru aceasta un elicopter. Președintele Iliescu a fost de acord și se solicită C.Av.M. un elicopter. În acest scop îi ordonă gl. Roman să trimită fiolele la Otopeni unde îi așteaptă un elicopter cu care se va trece la executarea misiunii.

Ora 21:32, Ora 21.32 Col. (...) de la M.I. raportează că situația este critică și cere sprijin de la M.Ap.N. Primul adjunct îi comunică că deocamdată nu poate folosi tancurile pentru că ar însemna să treacă peste oameni.

Ora 21:45, Primul adjunct îi comunică președintelui Iliescu că la M.I. nu se poate acționa în forță deoarece sunt oameni de diferite tendințe și propune să organizeze trei detașamente formate din parașutiști, poliție, poliție militară și sprijinite de tancuri să acționeze din direcții convergente, după folosirea gazelor lacrimogene, fără a se face uz de armă.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ora **22:00**, Sunt convocați la cabinetul primului adjunct: gl. mr. (...), gl. mr. (...) și cdt. B.265 Pol. Mil., lt. col. (...), pentru a pregăti misiunea în vederea eliberării localului M.I.

Președintele Iliescu comunică că în această noapte elementele turbulente vor încerca să pătrundă și în alte obiective; aceștia au asupra lor arme și muniție; nu se trage decât împotriva celui care trage; toți militarii să aibă baioneta pusă la armă și să se apere împotriva celor care atacă. Cei care atacă nu sunt revoluționari, sunt **contrarevoluționari-legionari**.

Primul adjunct i-a precizat col. Carp să se trimită muniția la subunitățile din paza obiectivelor, militarii acestora să pună baioneta la armă și **să nu tragă decât în cei care trag asupra lor**.

Ora 22:20, Se prezintă la cabinetul primului-adjunct gl. mr. (...), gl. mr. (...) și cdt. B.265 Pol. Mil. care sunt pregătiți asupra modului de acțiune pentru eliberarea localului M.I. și al Poliției Militare, precizându-le: în Piața M. Kogălniceanu se vor concentra 200 parașutiști, 80 polițiști ai M.I. conduși de lt. col. Bătrânu și 80 polițiști militari, care împreună cu tancurile și TAB-urile aparținând A1, în urma acțiunii elicopterului de împrăștiere a substanțelor lacrimogene vor acționa pe direcții convergente pentru depresurarea și ocuparea localului M.I.

Ora 23:17, Gl. mr. (...) comunică că tancurile ce trebuie să acționeze pentru depresurarea localului M.I. au ajuns la statuia M. Kogălniceanu.

Ora 23:20, Comandantul Aviației Militare a raportat că au sosit la Aerodromul Otopeni 200 de militari din (...) s-a ordonat ca aceștia să se deplaseze în Piața M. Kogălniceanu pentru a participa la depresurarea Ministerului de Interne.

Gl.mr. (...) raportează că mașina cu substanțe lacrimogene a ajuns la Otopeni.

Ora 23:43, A decolat elicopterul de la Otopeni spre localul M.I., unde a lansat cele 2.200 fiole lacrimogene.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ora 01:05, Gl. mr. (...). raportează că a mai trimis 100 militari/(...) pe direcția magazinului Victoria, localul M.I. și că lângă stația Peco din apropierea localului M.I. s-a produs un incendiu.

Ora 01:07, Gl. mr. (...) raportează din biroul ministrului de interne că localul a fost despresurat complet și ocupat de armată.

Ora 01:10, Șeful M.St.M. raportează primului ministru că TVR, localul M.I. și al Poliției Capitalei au fost eliberate și ocupate de armată.

Acțiunea de despresurare a sediului Ministerului de Interne a durat aproximativ o oră, cele câteva sute de manifestanți care mai rămiseseră, fiind forțate să se retragă către Poliția Capitalei.

Din Sinteza acțiunilor întreprinse de unitățile M.Ap.N. în zilele de 13 și 14.06.1990 (...) rezultă că, începând cu orele 15:00, președintele Ion Iliescu a ținut permanent legătura cu gl. col. (...) și cu generalii din grupa operativă a M.Ap.N., dispozițiile și recomandările dumnealui fiind îndeplinite. De asemenea, în document se mai menționează faptul că distribuirea muniției pe subunități și oameni s-a făcut cu aprobarea lui Ion Iliescu.

În Raportul sinteză privind acțiunile desfășurate de forțele M.Ap.N. în București, în perioada 13.06-15.06.1990 (...) se precizează că muniția a fost distribuită la unitățile de parașutiști la orele 20:30, iar la celelalte unități de la ora 23:00.

4b. Evenimentele de la Televiziunea Română

Revenind la momentele din Piața Universității, din jurul orelor 17:00, când mare parte a manifestanților a plecat spre Poliția Capitalei, s-a format încă o coloană care s-a deplasat de aici către Televiziunea Română.

Încă de la orele 17:30 au început să se adună în jurul sediului Televiziunii grupuri de persoane, care manifestau pașnic. Până la această oră, sediul TVR a fost apărat de o subunitate formată din 2 ofițeri și 60 militari în termen din cadrul mării unități de pază și

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

ordine a Ministerului de Interne, întărită cu 14 TAB-uri și 30 militari în termen de la U.M. (...) București. Muniția militarilor din cadrul M.Ap.N., respectiv 900 de cartușe, se păstra centralizat în camera comandantului pazei.

Ulterior, din ordinul dat de Marele Stat Major prin gen. (...), la TVR a ajuns subunitatea de intervenție pregătită de U.M. (...) București, cu 6 ofițeri și 150 militari în termen, fără muniție.

La orele 18:30, la TVR a mai ajuns un detașament de la U.M. (...) București cu 300 militari în termen sub comanda col. (...), având în dotare armament fără muniție.

La ora 19:00, forțele din dispozitivul de apărare la cele două porți de acces și între acestea era constituit din 635 militari (180 din trupele de pază și ordine și 455 din M.Ap.N.) și 18 TAB-uri, sub comanda col. (...), comandant de mare unitate în trupele de pază și ordine.

Către orele 19:00 a apărut prima coloană de manifestanți (1.500-1.700 persoane) la intrarea Pangratti, apoi s-a deplasat la intrarea Dorobanți pe unde a pătruns în curtea TVR, forțând cordoanele de militari.

În jurul orei 19:30, au început să sosească și persoane cu intenția de a apăra instituția, ca urmare a apelului făcut de președintele țării către populația Capitalei. Și aici se puteau distinge grupuri agresoare, grupuri care instigau și susțineau agresivitățile, dar cei mai mulți asistau pasivi la evenimente. Cetățenii veniți în apărarea clădirii au intrat în altercații deosebit de violente cu grupurile atacatoare, fiind folosite cuțite, răngi, bâte, numeroase persoane suferind răni grave.

O parte dintre manifestanți au sărit gardul, după care au agresat forțele de pază. În fața atitudinii pasive a militarilor, care au favorizat pătrunderea manifestanților în curte prin faptul că au divulgat lipsa muniției, manifestanții au invadat curtea și au pătruns în clădire. Unii dintre aceștia au urcat la etajul 11, unde își aveau birourile președintele Răzvan Theodorescu și directorul general Emanoil Valeriu, pentru a-i determina să permită difuzarea pe post a unei casete în care susțineau că sunt prezentate în imagini din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Piața Universității. Alți manifestanți se plimbau prin coridoarele instituției, încercând, fără succes, să pătrundă în studioul nr. 4, de unde se transmitea programul obișnuit. În aceste împrejurări, manifestanții au aruncat cu pietre și sticle incendiare în geamurile clădirii, au distrus mobilier, aparatură tehnică și materiale documentare.

În jurul orelor 20:15, emisiunea postului de televiziune a fost întreruptă din studio, fără ca redactorii de serviciu ai studioului 4 să avertizeze telespectatorii pentru a-i informa despre cauzele întreruperii emisiunii. La scurt timp (aprox. 10 minute), ca urmare a telefoanelor date succesiv atât de președintele Televiziunii Răzvan Theodorescu, cât și de directorul general Emanoil Valeriu, ministrul telecomunicațiilor Stelian Pintilie a decis oprirea emisiunii de la centrele de pe Calea Victoriei și clădirea Presei Libere, de unde programele preluate de la studioul din Calea Dorobanți erau retransmise în Capitală și restul țării. Trebuie menționat însă faptul că o astfel de operație nu mai era necesară din moment ce emisiunea din studio era întreruptă.

(...)

De asemenea, într-o declarație a colegiului TVR din 9 iulie 1990 se arată că prima întrerupere a emisiunii s-a făcut din inițiativa personalului tehnic și redacțional aflat în regia de emisie, ulterior președintele televiziunii a cerut ministrului poștelor și telecomunicațiilor scoaterea din funcțiune a emițătoarelor (...)

Actul de a fi oprită emisiunea TV timp de o oră în aceste condiții, în intervalul 20:15-21:15, a avut un rol incitant asupra populației țării, a sugerat telespectatorilor o situație foarte gravă, dar nereală. Având în vedere faptul că agresorii nu pătrunseseră în studio, considerăm acest act total nejustificat, mai ales că în situații similare, dar cu mult mai grave ivite în timpul Revoluției din decembrie 1989, nu s-a recurs la o astfel de măsură.

În acest context menționăm faptul că într-un comunicat al Ligii Sindicatelor Miniere Libere „Valea Jiului” s-a afirmat că „minerii au hotărât să vină la București doar atunci când a fost atacată și aproape ocupată TVR, simbol al Revoluției din decembrie 1989, și

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

care a fost nevoită să-și întrerupă emisiunea, ceea ce nu s-a întâmplat nici când a fost asaltată de teroriști” (...).

De asemenea, trebuie menționat faptul că trupele de parașutiști au început evacuarea clădirii televiziunii începând cu ora 19:30, la ora întreruperii emisiunii din studio agresorii fiind în marea lor majoritate, evacuați din clădire. Operația de evacuare completă a clădirii televiziunii a fost terminată la ora 20:30, așa cum rezultă atât din documentele întocmite la vremea respectivă de Ministerul Apărării naționale, de declarațiile cadrelor militare care au participat la această acțiune, dar și de documente emise de Televiziunea Română.

Astfel, din Nota cu analiza situației asupra evenimentelor petrecute în ziua de 13.06.1990 și noaptea de 13/14.06.1990 la sediul Televiziunii Române rezultă că în jurul orelor 19:30 a sosit la TVR un detașament format din 42 de parașutiști de la U.M. (...) Titu, sub comanda lt. col. (...).

(...) detașamentul condus de acesta a ajuns la TVR în jurul orelor 19:30 și în aprox. 30 de minute a eliberat incinta clădirii de manifestanți, fiind eliberată inclusiv conducerea TVR (...).

Același lucru rezultă și din declarația dată de col. (...), comandantul unității de parașutiști de la Titu, în fața Comisiei parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990 în care acesta a relatat faptul că primii militari care au ajuns la la Otopeni au fost preluați de lt. col. (...) de la Comandamentul Aviației Militare, și s-au deplasat la TVR unde au ajuns la orele 19:15. Ultimul eșalon de parașutiști, condus de col. (...), a ajuns la TVR la orele 21:00, când localul TVR era degajat de manifestanți (...).

De altfel, chiar și în scrisoarea de mulțumire adresată la data de 19.06.1990 de conducerea Televiziunii, prin președinte Răzvan Theodorescu, ministrului apărării naționale, se menționează textual: „*Tin să mulțumesc în chip cu totul special contribuția esențială și faptele de curaj ale domnului lt. col. Ion Manea care în fruntea unui grup de ostași ne-a despresurat în jurul orei 19,30, asigurându-ne integritatea și făcând posibil astfel reluarea emisiei pe postul național de televiziune*” (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Și după eliberarea localului Televiziunii de manifestanți, atacurile exercitate de aceștia au fost continuate până în jurul orelor 23:30, militarii din dispozitivul de apărare reușind să le respingă cu jeturi de apă, fără a folosi armamentul și muniția din dotare..

Între orele 19:40-20:50 au mai sosit la TVR 420 militari din trupele de uscat, iar până la 22:15 încă 302 parașutiști. Către orele 23:30 au sosit 13 TAB-uri.

Pentru eliberarea completă a TVR, la ora 23:40 prim-adjunctul ministrului apărării naționale a ordonat gl. (...) „să ia măsuri ca folosind întregul efectiv de militari care se află la TVR să încercuiască grupurile de vandali și să-i aresteze”. Gl. (...) a raportat, la ora 00.25, că peste 10-15 min „va declanșa atacul de prindere și arestare a acestora”.

La ora 00:50 a fost organizată acțiunea cu toate efectivele pentru eliberarea întregului teritoriu al TVR, iar la 01.05 acesta a raportat că „grupurile de vandali fug către Piața Aviatorilor, iar TVR este complet eliberată”.

Acțiunea de despresurare a sediului TVR s-a desfășurat dinspre interior către exterior și a avut ca scop urmărirea manifestanților, prinderea și aducerea acestora în sediul Televiziunii, însă nu a avut întregul efect scontat din cauza modului defectuos de realizare. Cu toate acestea, au fost ridicate de pe străzile adiacente un număr de aproximativ 45-50 de persoane, cu privire la care s-a stabilit ulterior că multe asistaseră la evenimente în calitate de simpli spectatori.

Persoanele reținute în aceste împrejurări au fost lovite într-un mod sălbatic de către militarii din dispozitivul de apărare al Televiziunii, precum și de unii dintre civilii veniți să prinde televiziunea în urma apelurilor lansate de președintele țării, **Ion Iliescu**, fiind ulterior filmați și prezentați pe post ca fiind principalii autori ai violențelor din ziua de 13.06.1990 de la sediul TVR.

Imaginile astfel înregistrate, care surprind cruzimea cu care au fost lovite persoanele reținute și locul unde au fost reținute acestea în noaptea de 13/14.06.1990, au fost atașate la dosar, ele regăsindu-se în fișierul „Civili bătuți cu bestialitate la Televiziunea Română

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

în 13 iunie 1990”, a cărei transcriere a fost realizată și materializată într-un proces verbal (...).

În dimineața zilei de 14.06.1990, aceste persoane au fost transportate la unitatea militară de la Măgurele, unde au fost reținute timp de mai multe zile, mai puțin persoana vătămată (...), care a fost condusă la spital pentru acordarea îngrijirilor medicale, după cum se va vedea ulterior în secțiunea dedicată persoanelor vătămate.

În urma cercetărilor efectuate, o parte dintre persoanele reținute la Televiziune, precum și alte persoane care au fost arestate ulterior, au fost trimise în judecată prin rechizitoriul (...) din 27.08.1990 al Procuraturii Municipiului București, pentru fapte constând în pătrunderea fără drept în sediul televiziunii și distrugerile provocate acestuia, în total fiind trimiși în judecată un număr de 29 de inculpați, după cum urmează: (...). În esență, s-a reținut în sarcina inculpaților faptul că, în seara zilei de 13.06.1990, împreună cu alte persoane, au pătruns fără drept, prin violență și efracție, în sediul Televiziunii Române, au provocat distrugerea, degradarea și aducerea în stare de neîntrebuințare a clădirilor, dotărilor tehnice ale acestora și ale materialelor documentare, pricinuind avutului obștesc o pagubă totală de 8.452.951,91 lei și 1.010.000 USD.

Din „Jurnalul activităților desfășurate de unitățile armatei în Garnizoana București, în perioada 13-15 iunie 1990”, rezultă următoarele:

Ora 18:30, Prim adjunctul ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major ordonă ca Regimentele (...) Parașutiști să fie deplasate pe calea aerului la București și să acționeze la Televiziune. Conducerea acțiunilor la Televiziune să fie preluată, la sosirea acestor trupe, de gl. mr. (...).

Ora 18:45, Cei 400 de militari de la (...) au ajuns la TVR.

Ora 19:30, Comandantul Aviației Militare raportează că la Televiziune au ajuns 42 de parașutiști din (...).

Ora 19:50, Prim-adjunctul ordonă comandantului Aviației Militare, gl. lt. (...), să trimită muniție pentru parașutiștii existenți la TVR.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ora **20:15**, Cpt. (...) – cdt. forțelor de Pz. și Ord., primește ordin de la primul adjunct, că dacă se va pătrunde prin forță în RTV, să se tragă. Acesta raportează că nu a primit un asemenea ordin de la cdt. Tr. Pz. și Ord.

Ora **20:25**, Se comunică că Studioul 4 din TVR a fost ocupat de bande de huligani, distrug birourile și molestează personalul.

Ministrul telecomunicațiilor, dl. (...), a comunicat că va întrerupe legăturile televiziunii care se folosesc pentru emisie, având în vedere că această instituție este ocupată de demonstrații.

Ora 21:45, Primul adjunct îi comunică președintelui Iliescu că TVR este în curs de eliberare

Ora **01:10**, Șeful M.St.M. raportează primului ministru că TVR, localul M.I. și al Poliției Capitalei au fost eliberate și ocupate de armată.

Concluzia este că, încă de la această oră conducerea țării știa că ordinea publică fusese restabilită în București, iar armata avea întreaga situație sub control și nu se mai impunea prezența în capitală a altor categorii sociale, pentru rezolvarea unor situații care erau de competența forțelor de ordine.

În cursul confrunțărilor dintre manifestanți, s-au înregistrat victime în rândul civililor: (...).

Manifestanții au pătruns în unele birouri din sediul televiziunii, agresând personalul aflat în incinta acestora: (...).

Totodată, au fost și civili agresați de forțele de ordine: (...).

4c. Evenimentele de la Romarta Copiilor

După despresurarea sediului Ministerului de Interne, ceilalți manifestanți s-au repleat succesiv pe direcția Poliția Capitalei, Magazinul Delta Dunării, Magazinul Romarta

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Copiilor, Restaurantul Havana, Hotelul Modern. Pe timpul replierii manifestații au continuat să reacționeze violent asupra militarilor și tehnicii militare.

La ora 01:35, primul adjunct al ministrului apărării naționale l-a informat pe președintele Iliescu despre situația din București, relatând că „sediul M.I. a fost eliberat și ocupat de armată, bandele de vandali sunt alungate, fiind în contact cu ele subunități de parașutiști pe bd. M. Kogălniceanu, în fața Casei Centrale a Armatei și pe str. Constantin Mille. **Militarii au ordin să nu tragă împotriva lor**”.

În jurul orelor 01:30, detașamentul de parașutiști de la U.M. (...) Buzău se deplasa pe Calea Victoriei spre Universitate, iar după ce au depășit magazinul Victoria li s-a alăturat un grup de infanterie cu un tanc. Manifestanții au aruncat cu sticle incendiare și pietre asupra militarilor, iar când mașonul de cauciuc de la turela tancului a luat foc și unul dintre militari era în pericol de a fi capturat, lt. col. (...) a luat un pistol mitralieră de la un militar în termen și a tras o rafală la foc automat, ordonând totodată soldaților să execute și ei foc de avertisment în aer. Militarii în termen au executat la foc automat mai multe rafale, în mod dezordonat, manifestații împrăștiindu-se.

În continuare, parașutiști au format un cordon la intersecția Calea Victoriei cu bd. Mihail Kogălniceanu, iar manifestații s-au regrupat, blocând spațiul dintre mag. Delta Dunării și mag. Romarta Copiilor cu tomberoane. De aici au continuat să arunce cu sticle incendiare și pietre asupra militarilor, care, fără să mai aștepte vreun ordin, au executat în mod repetat focuri de avertisment, la întâmplare, gloanțele lovind inclusiv zidurile clădirilor din zonă.

În aceste condiții au fost ucise prin împușcare victimele (...).

Victima (...) (19 ani) a fost împușcată, în timp ce se afla lângă restaurantul Havana (actualul Casino Princess), la o distanță de 44 de metri de cordonul de militari. În jurul orelor 01:30, aceasta se afla împreună cu martorul (...), în zona Librăriei Eminescu, observând că, de la magazinul Delta Dunării până la coloanele de la Magazinul Romarta Copiilor, era dispus un cordon de scutieri, în spatele lor aflându-se cadrele armatei, barând

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

tot bulevardul. Manifestanții aruncau cu sticle incendiare în scutieri, iar în acel moment martorul a observat că a început să se execute foc dinspre cordonul de pe bulevard, iar victima (...) a fost lovită de un glonț și a căzut la pământ. A fost transportată inițial la Spitalul Colțea și apoi Spitalul Gh. Marinescu, unde a decedat în 14.06.1990, la orele 11:15, după intervenția chirurgicală.

(...)

A doua victimă decedată ca urmare a executării focurilor cu muniție de război în zona „Romarta copiilor” este (...) (40 de ani).

Acesta a fost împușcat în șoldul drept cu un glonț care a ieșit prin fesa stângă, perforându-i intestinul subțire. Victima a fost transportată din zona „Romarta copiilor” în sediul Ministerului de Interne, unde a fost examinată de martorul (...), medic de gardă la Policlinica Ministerului de Interne. Acesta a relatat că dintre civilii reținuți aici i-a atras atenția o persoană cu o plagă sângerândă în zona bazinului, aflat sub influența băuturilor alcoolice, despre care militarii i-au spus că a fost observat la acțiunea de spargere a ușii ministerului în cursul serii și că a aruncat cu sticle incendiare. Acesta mirosea a benzină, ceea ce i-a confirmat martorului că victima participase la acțiunea de incendiere. Crezând inițial că este vorba despre o plagă produsă prin înjunghiere, împreună cu șoferul autosanitariei, plt. (...), a transportat victima la Spitalul Ministerului de Interne, unde au ajuns la orele 03:45 și s-a constatat că plaga era produsă prin împușcare. (...)

În afară de cele două persoane decedate, în contextul executării focurilor de armă în zona „Romarta Copiilor” au mai fost rănite prin împușcare persoanele vătămate (...).

Din cercetări a rezultat că Regimentul (...) a fost alarmat, în după amiaza zilei de 13.06.1990 și a deplasat la București pe calea aerului, un detașament cu un efectiv de 209 de parașutiști, sub comanda mr. (...). Aceștia au ajuns la Otopeni eșalonat, între orele 21:53-23:00, iar la sosire li s-a distribuit muniția de război, respectiv câte 2 încărcătoare pentru fiecare dintre cadrele și militarii în termen, cadrele fiind dotate cu pistoale cal. 7,65 mm iar militarii în termen cu pistoale mitralieră cal. 7,62 mm.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Din ordinul gen. mr. (...), șef de stat major al Comandamentului Aviației Militare, după ce a ajuns la Otopeni, detașamentul de parașutiști de la Buzău a fost trecut sub comanda unică a lt. col. (...) de la secția de parașutiști, cu misiunea de a participa la despresurarea sediului Ministerului de Interne, alături de alte forțe.

Cu această ocazie, militarilor li s-a atras atenția să nu folosească armamentul decât dacă se trage asupra lor cu arme de foc și dacă viața sau integritatea corporală le sunt puse în pericol.

În jurul orelor 23:15, detașamentul a fost transportat cu autobuzele în zona Pieței M. Kogălniceanu, unde militarii au fost puși la dispoziția generalului (...), comandantul Comendurii Garnizoanei București, acesta coordonând acțiunea de despresurare. Aici s-a ținut un instructaj cu comandanții de subunități, unde s-a reiterat ordinul de a nu se trage asupra manifestanților.

Din declarația marșurului gl. mr. (...), șef de stat major al Comandamentului Aviației Militare, rezultă că după primirea ordinului de alarmare, Statul Major al Aviației Militare a dat un ordin scris privind acțiunile și modul de folosire a armamentului din dotare, specificându-se că uzul de armă se face conform dispozițiilor legale în vigoare. Ordinul a fost adus la cunoștința tuturor celor implicați în acțiuni. După sosirea la Otopeni a parașutiștilor de la Buzău a primit ordin de la Marele Stat Major ca aceștia să se deplaseze la Piața Kogălniceanu, unde urmau să fie așteptați de gen. (...). În vederea coordonării tuturor trupelor de parașutiști l-a desemnat pe lt. col. (...) să se deplaseze la Aeroportul Otopeni de unde să preia comanda detașamentelor, ordonându-i ca la întoarcere să oprească la Comandamentul Aviației Militare pentru a-i comunica locul unde urma să se deplaseze. De la Piața Kogălniceanu, lt. col. (...) și parașutiștii au intrat sub comanda gen (...), care le-a stabilit misiunea. În dimineața zilei de 14.06.1990, lt. col. (...) i-a raportat că a îndeplinit misiunea dar că a avut puncte de rezistență în afluirea către Ministerul de Interne în zona Romarta Copiilor și spre Splaiul Independenței, și că din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

această cauză s-au tras focuri de avertisment în plan vertical în vederea îndepărtării manifestațiilor (...).

(...)

Conform notelor de primiri-distribuții întocmite de U.M. (...) Buzău, în baza cărora s-a predat (primit) muniția, rezultă că în data de 13.06.1990 s-au distribuit militarilor un nr. de 57.000 cartușe cal. 7,62 mm iar la data de 21.06.1990 s-au restituit 55.534 cartușe cal. 7,62 mm, rezultând, potrivit actului de justificare și actul de justificare nr. 6 din 21.06.1990, că **s-au scăzut 1.466 cartușe 7,62 mm, consumate în cadrul acțiunilor duse în București în perioada 13-14 iunie 1990** (...).

*

*

În după amiaza zilei de 13.06.1990, la Palatul Victoria se afla toată conducerea statului, (...). Există o stare de derută din cauza informațiilor contradictorii care denotau că situația din Capitală fusese scăpată de sub control.

În această situație, pentru a se informa în mod direct de pe teren, după ce și-a ras barba pentru a nu fi recunoscut, inc. Voiculescu Gelu Voican s-a deplasat împreună cu (...) la sediul I.G.P., unde i-a găsit pe gen. (...) iu, ministrul (...) și gen. (...), care beau coniac și erau relativ derutați. Aceștia i-au raportat că forțele de ordine au fost debandate și că singurele sedii sigure au rămas TVR și Guvernul. De aici a plecat în Piața Universității, care era pustie, s-a deplasat apoi pe lângă Poliția Capitalei fără să oprească și apoi pe lângă sediul M.I. unde a văzut un număr mare de persoane care aruncau cu sticle incendiare. De aici a mers acasă la (...), de unde l-a sunat pe **Iliescu Ion** și i-a raportat cele văzute, asigurându-l că doar Guvernul și TVR sunt păzite.

La scurt timp după această convorbire a constatat că emisiia TVR a fost întreruptă și s-a îngrijorat gândindu-se că paza ar fi putut ceda și la Guvern. S-a reîntors la Guvern, unde dispozitivul de apărare era pe poziții și în plus se adunaseră și mulți cetățeni în apărare.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În sala în care se aflau factorii de conducere se primeau, în continuare, informații contradictorii, fapt pentru care, după reluarea emisiei TVR, s-a luat hotărârea ca o echipă de voluntari să meargă să vadă ce se întâmplă în oraș. În acest scop s-au deplasat, cu două autoturisme Aro, inculpații Voiculescu Gelu Voican, **Dumitru S. Nicolae, Dumitrescu Emil**, martorul (...) și (...).

Principalele obiective la care persoanele susmenționate s-au deplasat pentru a se informa ce se întâmplă au fost Televiziunea și sediul Ministerului de Interne.

Inițial, acestea s-au amestecat printre manifestații de lângă sediul Ministerului de Interne, care încă se afla sub asediu, iar în zona Cheiului Dâmboviței inc. **Dumitrescu Emil** l-a abordat pe generalul (...), care i-a informat cu privire la planul care urma a fi pus în aplicare de către armată.

La sediul Televiziunii, aceștia au asistat la executarea acțiunii de respingere și capturare a manifestaților. După terminarea acțiunii, mai multe persoane suspectate de săvârșirea actelor de violență au fost prinse de militari și duse în încăperea corpului de gardă, situată la subsol. Asupra acestora au fost exercitate violențe fizice și acte umilitoare de către militari și civili veniți în apărarea Televiziunii, o parte dintre acestea fiind înregistrate pe bandă video de către operatorii televiziunii pentru a fi difuzate pe postul național. Cele mai relevante aspecte surprinse de aceste înregistrări au fost redată într-un proces verbal întocmit de către organele de urmărire penală și atașat la dosar. Aici se poate observa cum inc. **Dumitrescu Emil** a efectuat o așa-zisă anchetă cu persoanele reținute, promițându-le că le va elibera dacă spun cine le-a plătit pentru a devasta instituțiile statului. Aceste aspecte sunt confirmate și de persoana vătămată (...), care a declarat că inc. **Dumitrescu Emil** („Cico Dumitrescu”) întreba persoanele reținute în subsolul TVR ce au căutat să devasteze clădirea M.I.

Ulterior, în jurul orelor 03:00, inc. Voiculescu Gelu Voican, inc. **Dumitrescu Emil**, (...) și (...) au revenit la Ministerul de Interne, care era despresurat deja de către forțele de ordine, și au intrat în clădire, constatând că în holul mare de la etajul I se aflau mai multe

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

persoane reținute de militari. În aceste împrejurări, inc. **Dumitrescu Emil** a dat dispoziție subofițerului sanitar (...) să transporte victima (...), care aparent prezenta o rană deschisă în zona fesieră, la Spitalul Ministerului de Interne, urmând ca aceasta să fie reținută după acordarea îngrijirilor medicale ((la acel moment se bănuia că victima ar fi fost înjunghiată, însă la spital s-a constatat că a suferit leziuni prin împușcare și ulterior a decedat). Și aici inc. **Dumitrescu Emil** a chestionat, ca și la sediul TVR, persoanele reținute, susținând că deține puterea de a dispune asupra eliberării lor în cazul în care recunosc cine le-a plătit pentru actele de violență pe care acestea le-ar fi comis.

În jurul orelor 03:30, a fost observat la Ministerul de Interne și la sediul S.R.I. și inculpatul **Măgureanu Virgil**, care a rămas în zona centrală până la sosirea minerilor în Piața Universității (aproximativ 05,00).

În continuare, persoanele anterior menționate s-au deplasat la dispozitivul format de parașutiștii de la U.M. (...) Buzau în zona Casei Centrale a Armatei, cerând ofițerilor să reziste pentru că în zori vor sosi muncitorii de pe platformele industriale ale Bucureștiului, care-i vor împrăști pe manifestanți. Totodată, inc. Voiculescu Gelu Voican a solicitat lt. col. (...) un autoturism Aro și 5 militari pentru a-i însoți în zona restaurantului Modern, unde avea informații că se baricadaseră o parte dintre manifestanții respinși din zona C.C.A. Ordinul a fost executat și cu această ocazie au fost executate mai multe focuri de avertisment din dispoziția inc. Voiculescu Gelu Voican, pentru împrăștierea ultimilor manifestanți care se regrupaseră în zona str. Armenească. Inc. Voiculescu Gelu Voican a fost observat și în Piața Rosetti, chiar în momentele apariției primilor mineri în Piața Universității, aceștia devastând sediul PNT-CD.

Aceste aspecte rezultă nu numai din declarațiile militarilor parașutiști, ci și din documentele întocmite la vremea respectivă de Marele Stat Major. Astfel, din Nota (...) din 20.02.1991 a Marelui Stat Major, cu privire la discordanțele existente între textul Raportului comisiei parlamentare de anchetă instituită în vederea cercetării evenimentelor petrecute în zilele de 13-15.06.1990 și activitățile (acțiunile, misiunile) real desfășurate de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

armată, sau care privesc unitățile MApN în această perioadă, rezultă că „Viceprim-ministrul Voiculescu Gelu Voican și-a depășit competențele angajând subunități ale armatei în afara zonei pentru care acestea aveau ordin să intervină (sediile M.I., Poliției Capitalei, S.R.I., C.C.A.), scoțând aceste efective de sub conducerea M.Ap.N. ” (...)

Militarii de la U.M. (...) Buzău, aflați în dispozitivul format în zona Piața Rosetti, au încercat să-i oprească pe mineri să devasteze sediul PNȚ-CD și să agreseze la întâmplare persoanele care se deplasau prin zonă și inițial chiar au reușit, însă ulterior au intrat în altercații cu minerii și superiorii le-au ordonat să nu se mai amestece. Înainte de a pleca, militarii au discutat cu câțiva mineri și aceștia au spus că li s-a dat o descriere a „teroriștilor” pentru care veniseră la București, care trebuia să aibă ochii roșii de oboseală, să miroasă a benzină și să fie murdari de noroi pe încălțăminte deoarece plouase în noaptea precedentă (...).

*

*

*

Acțiunea forțelor de ordine îndreptată împotriva persoanelor suspectate că ar fi participat la manifestațiile din piață, a continuat pe tot parcursul nopții în zona centrală a Capitalei, fiind agresate mai multe persoane civile care treceau prin zonă, după care, majoritatea acestor persoane au fost duse la diferite sedii ale Ministerului de Interne, unde au fost ținute fără vreun document legal până în dimineața zilei de 14 iunie 1990, când au fost transportate la U.M. (...) **Măgurele** și Băneasa, cu excepția persoanelor care prezentau vătămări fizice grave, acestea fiind duse la unități spitalicești pentru îngrijiri medicale, multe din ele rămânând internate: (...).

În afara persoanelor reținute, în cursul nopții de 13/14 iunie 1990, s-au înregistrat și alte victime ale forțelor de ordine, mai mulți civili fiind agresați de către lucrătorii de poliție, în timp ce se deplasau prin zona centrală a Capitalei: (...).

În cursul dimineții zilei de 14 iunie 1990, toate persoanele ridicate în cursul nopții nopții și reținute în sediile Ministerului de interne, Televiziune și Guvern, au fost duse la

U.M. (...) Măgurele și Băneasa, conform dispozițiilor primite anterior de comandanții unităților unde aceștia au fost ținuți, cu excepția persoanelor care prezentau vătămări fizice grave, acestea fiind duse la unități spitalicești pentru îngrijiri medicale, multe din ele rămânând internate.

5. Organizarea și deplasare la București a muncitorilor din diferite centre industriale, precum și a minerilor din bazinele carbonifere

Așa cum s-a specificat încă din data de 11 iunie 1990 se hotărâse ca muncitorii să fie aduși în Piața Universității, pentru a lua locul manifestanților ce urmau să fie înlăturați de către forțele de ordine. Așa cum se va vedea în continuare s-a avut în vedere, inclusiv aducerea minerilor în București, pentru a sprijini puterea politică, așa cum, de altfel, se mai și întâmplase și în 28-29 ianuarie 1990 și 18-19 februarie 1990. În cursul zilei de 13 iunie 1990, inculpații **Ion Iliescu, Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu, Virgil Măgureanu, Mugurel Florescu, Adrian Sârbu** au contactat personal factori de decizie de la nivelul organelor locale ale puterii de stat, precum și unii lideri de sindicat cerându-le să mobilizeze cetățenii din respectivele zone, inclusiv minerii, pentru a veni în București și a-i sprijini în acțiunea de reducere la tăcere opoziției politici.

De asemenea, pe lângă aceste intervenții despre care vom face mențiuni mai jos, au fost transmise mai multe comunicate la Posturile Naționale de Televiziune și Radio, atât din partea inculpatului **Ion Iliescu**, cât și din partea Guvernului. În aceste comunicate se făcea apel la populație, pentru a fi alături de puterea politică, în „respingerea actelor de violență ale bandelor de huligani”, „a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare”, „pentru a curma încercările de forță ale acestor grupuri extremiste, pentru a apăra democrația atât de greu cucerită”. Expresiile folosite în aceste comunicate aveau drept scop crearea unei stări de îngrijorare în rândul populației țării și trezirea unui

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

sentiment de determinare a cetățenilor de a veni în sprijinul puterii politice, fiind exemple tipice de acte de manipulare a opiniei publice.

Rezultatul respectivelor comunicate a fost acela că, foarte mulți oameni din multe zone ale țării, au ieșit în stradă, dornice de a li se asigura deplasarea în capitală. De asemenea, în rândul populației s-a creat un sentiment de ură împotriva partidelor politice de opoziție și a liderilor acestora.

La ora 18:51 a fost transmis, pe Postul Național de Televiziune, următorul comunicat din partea președintelui României **Ion Iliescu**:

„În dimineața zilei de miercuri forțele de ordine au acționat, în baza temeiului legal, privind restabilirea ordinii publice, degajând Piața Universității, după care s-au întreprins toate operațiunile de salubritate a zonei. Aceste operațiuni s-au desfășurat fără incidente deosebite, fiind reținute un număr de persoane care se fac vinovate de încălcarea regulilor elementare de ordine publică.

Începând cu orele 14,00, un număr de indivizi cu cuțite și sticle incendiare, extrem de violenți, au atacat forțele de poliție, provocând molestări grave ale unora dintre acestea, au incendiat autobuze și camioane ale poliției și au pătruns în Piața Universității, instigând la violență și dezordine publică.

Ne adresăm tuturor cetățenilor capitalei, în numele democrației câștigate prin alegerile libere, să respingă cu toată hotărârea actele iresponsabile de violență și să sprijine organele de ordine în restabilirea situației de calm și legalitate. Chemăm toate forțele conștiente și responsabile să se adune în jurul clădirii guvernului și televiziunii pentru a curma încercările de forță ale acestor grupuri extremiste, pentru a apăra democrația atât de greu cucerită”. (...)

La ora 21:52 s-a mai transmis un alt comunicat, tot din partea președintelui **Ion Iliescu**:

„În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Au fost atacate și incendiate clădirile Poliției Capitalei,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ministerului de Interne și Casei de Modă, personalul fiind blocat în interior. A fost sustras armament, a fost distrus și un număr important de automobile parcate în zonă, au fost devastate magazine și localuri publice. Încercările pompierilor și forțelor de ordine de a interveni au fost sistematic împiedicate de aceleași elemente anarhice, legionare.

Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate, pregătite din timp, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democratic a țării la 20 mai a.c.

*Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale țării, care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România, **cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare**, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise”. (...).*

În seara zilei de 13 iunie 1990, președintele **Ion Iliescu** a apărut pe Postul Național de Televiziune, făcând un apel către cetățenii României, cu următorul conținut:

„Stimați concetățeni.

Mă adresez din nou dumneavoastră în momente dramatice pentru țara noastră.

Este vorba de o nouă încercare de forță, a unor grupuri ostile dezvoltării democratice a țării, care au acționat și în cursul lunii ianuarie, pe 12 și 28 ianuarie, și în cursul lunii februarie, care au încercat prin forță să destabilizeze situația țării și să înlocuiască puterea existentă în țara noastră.

Mai graveste că de astă dată este vorba, după desfășurarea alegerilor libere, când poporul și-a manifestat, în imensa sa majoritate, opțiunea pentru dezvoltarea democratică a țării.

Avem de a face cu o încercare de rebeliune de tip legionar. Elemente declasate, care au antrenat, probabil, și o serie de elemente naive, manevrate de forțe interesate în destabilizarea țării și în ignorarea opțiunii exprimate de poporul nostru, s-au dedat la grave acte de violență.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Este necesară unirea hotărâtă a tuturor forțelor conștiente ale țării, a întregului popor, pentru a da riposta necesară acestor acțiuni iresponsabile și ostile poporului nostru.

Fac apel la toate forțele politice, să facă front comun împotriva acestor elemente de tip fascist, de tip legionar, care acționează împotriva intereselor poporului nostru.

Fac apel la forțele de ordine, la armata noastră, să-și facă și de această dată datoria pentru a apăra ordinea de stat, ordinea de drept, pentru a apăra puterea legal instituită prin alegerile recente, pentru a apăra opțiunea poporului nostru și mersul său decisiv spre democrație.

Numai strâns uniți vom putea să asigurăm calmul, liniștea necesară, dezvoltarea noastră democratică”.

La rândul său și Guvernul României a transmis, pe data de 13 iunie 1990, ora 23:08, un comunicat care a fost prezentat, atât la Postul Național de Televiziune, cât și la Postul Național de Radio:

„Până la această oră, prin seria de acțiuni grave, responsabile, declanșate de forțe extremiste, legionare, se înregistrează atacuri violente și susținute împotriva clădirii și personalului Ministerului de Interne, apărute de forțe insuficiente, acolo unde se aruncă sticle incendiare împotriva celor blocați în interior. Este atacată acum și stația de benzină din apropierea clădirii Ministerului de Interne, de unde agresorii scot benzină pentru a pregăti sticlele cu amestec exploziv.

Sunt înregistrate – și nu numai aici, ci și în zona casei de Modă, a televiziunii – răniți grav, acte continue de agresiune împotriva populației și a celor aflați în aceste clădiri și obiective guvernamentale. Acei care le provoacă au, ni se confirmă, arme și muniții pe care le-au sustras din clădirea Ministerului de Interne.

*Se impune un **răspuns imediat, de o deosebită fermitate, împotriva acestor acte de terorism legionar** îndreptate contra tinerei noastre democrații, împotriva tuturor oamenilor cinstiți ai României.*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Guvernul asigură că această ripostă va fi asumată cu toată răspunderea și toată hotărârea pentru salvarea democrației în România (...).

Aceste comunicate au fost precedate de altele ale Guvernului și ale Ministerului de Interne, prin care se explică, într-un mod cu totul și cu totul deformat, acțiunile întreprinse de forțele de ordine în dimineața zilei de 13 iunie 1990.

Biroului de presă al Guvernului a transmis un comunicat care a fost preluat în fluxul de știri Rompres din 13.06.1990, orele 11:00, cu următorul conținut:

„În această dimineață, în zona Pieței Universității s-a desfășurat o acțiune a Poliției care a avut drept scop stabilirea ordinii publice și circulației rutiere perturbate de mai multă vreme de grupuri de persoane care s-au manifestat în afara legii.

*În legătură cu temeiurile legale ale acestei acțiuni, Poliția citează comunicatul Procuraturii dat publicității ieri, comunicat în care se cere Ministerului de Interne să ia măsurile corespunzătoare pentru încetarea abuzurilor asupra legalității în această zonă. Un argument în plus în sprijinul celor care au cerut această acțiune sunt și **acțiunile agresive și violente exercitate asupra forțelor de ordine în ultimele zile, în Piața Victoriei și la sediul Televiziunii.***

Operațiunea de poliție s-a desfășurat fără incidente. Au fost reținute 263 persoane pentru a fi cercetate sub incidența legală stabilită în comunicatul Procuraturii.

*În cursul operațiunii s-au manifestat **încercări de a răspunde prin violență** din partea persoanelor ce ocupau piața, confiscându-se **arme și obiecte contondente.***

În prezența a doi miniștri adjuncți ai sănătății, greviștilor foamei li s-a acordat întreaga asistență necesară fiind transferați în spitale, unde se vor afla sub îngrijirea cadrelor de specialitate.

La această oră, în piață administrația domeniului public execută igienizarea în vederea reluării normale a traficului pietonal și rutier”.

Biroului de presă al Ministerului de Interne a transmis, la rândul său, un comunicat preluat în fluxul de știri Rompres din 13.06.1990, orele 11:55:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

„[...] Acțiunea întreprinsă s-a realizat la cererea insistentă și repetată a cetățenilor care locuiesc în zonele limitrofe Pieței Universității, a unor colective de salariați din întreprinderi bucureștene și ca urmare a apelului adresat guvernului în seara zilei de 12 iunie a.c. de Procuratura României.

Pe timpul desfășurării intervenției organelor de ordine nu s-au înregistrat evenimente deosebite.”

Trebuie subliniat că, pe lângă mobilizarea populației a mai fost necesară și punerea la dispoziție a mijloacelor de transport cu care oamenii să vină în București. Prin grija acelorași inculpați menționați și a ministerelor de resort au fost puse la dispoziția oamenilor trenuri și autobuze, cu care aceștia au venit la București, situația acestor mijloace de transport va fi menționată în cele ce urmează.

În după-amiaza zilei de 13 iunie 1990, (...), președintele Federației Sindicatelor Miniere din România, împreună cu suspectul (...), s-au deplasat la sediul Guvernului, unde s-au întâlnit cu inculpații **Gelu Voican Voiculescu** și **Florescu Mugurel Cristian**, cu care au purtat discuții cu privire la intenția minerilor de a veni la București (...).

5a. Județul Alba

La solicitarea conducerii centrale a F.S.N., președintele filialei F.S.N. a jud. Alba, (...), s-a ocupat personal de mobilizarea muncitorilor din județul Alba și deplasarea acestora la București.

Au plecat în București, muncitori de la Întreprinderea Prefabricate Beton Aiud, (...).

De asemenea, și de la Uzina Mecanică Cugir s-a organizat plecarea muncitorilor la București, pentru a face „curățenie și ordine”. (...)

În dimineața zilei de 14 iunie 1990, s-au organizat să plece la București și minierii de la mina Roșia Montana: (...)

De asemenea, au mai plecat la București muncitori de la diferite întreprinderi din Zlatna, Baia de Arieș, etc. (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În cursul zilei de 13.06.1990, numitul (...), electrician la Mina Baia de Arieș, împreună cu (...), s-au deplasat la sediul I.P.J. Alba, pentru a solicita sprijin. Au intrat în biroul șefului I.P.J. Alba, (...), unde se mai aflau și alți polițiști. A scris pe loc un apel de sensibilizare a cetățenilor, iar șeful I.P.J. Alba, (...), le-a pus la dispoziție o mașină cu șofer, cu care s-au deplasat prin oraș, circa 2 ore.

În ziua de 14 iunie, numitul (...), împreună cu (...), au plecat din Alba Iulia, cu un tren având 4-5 vagoane, către București, împreună cu alte câteva sute de muncitori și mineri din Cugir și Roșia Montana, fără să aibă asupra lor obiecte contondente.

Au ajuns, în jurul orei 19:00, la Gara de Nord, după care s-au deplasat în Piața Victoriei și Piața Universității, unde se mai aflau și alte grupuri de mineri.

(...)

Trenul cu care s-au deplasat persoanele din județul Alba a fost pus la dispoziție de stația C.F.R., la solicitarea F.S.N. care, cu adresa nr. (...), a cerut aprobarea pentru o garnitură formată din 12 vagoane, pentru a se deplasa pe ruta Alba Iulia – București. Adresa a fost semnată de (...), președintele F.S.N. Alba (...).

Regionala de Căi Ferate Cluj, cu adresa nr. (...) din 13.06.1990, ora 23:00, Direcția RCR Cluj - DCF a solicitat să se aprobe circulația trenurilor nr. 345/2 și nr. 22/2 pe traseul Teiuș - Alba Iulia - București Nord și retur la cererea C.P.U.N. Alba Iulia, compus din 12 vagoane, cu plecarea din stația Teiuș la ora 23.30. Adresa a fost semnată de director (...).

A fost pus la dispoziție trenul nr. 22/2 (12 vagoane), care a plecat din gara Alba Iulia, în data de 14 iunie 1990, la orele 08:00 și a ajuns la București la orele 19.08.

(...)

5b. Județul Argeș

La Exploatarea Minieră Câmpulung Muscel, jud. Argeș, lider de sindicat în iunie 1990, era (...), iar vicelider (...). Încă din data de 11 iunie 1990, conducerea Sindicatului

Minerilor din Câmpulung Muscel, respectiv (...), primise semnale de la Federația Sindicatelor Miniere, mai exact de la președintele, (...), cum că inculpatul **Ion Iliescu** dorește ca minerii din țară să vină în București și să facă ordine, motivația fiind aceea că armata nu se implică, iar poliția este slăbită: (...).

În data de 14.06.1990, secretarul de stat (...), de la Ministerul Minelor, l-a contactat telefonic pe liderul de sindicat (...), căruia i-a cerut să mobilizeze oamenii, pentru a veni în București, să apere instituțiile statului, argumentându-i că minerii din Valea Jiului sunt deja în București și că a luat legătura cu primarul județului Argeș și cu directorul I.T.A. Argeș, pentru a-i pune la dispoziție 9 autobuze, cu care minerii să facă deplasarea: (...).

(...) au început imediat să mobilizeze minerii. Pentru aceasta l-a contactat, mai întâi, pe directorul Exploatarei Miniere Câmpulung, care a fost de acord ca 1.000 de mineri să plece spre București. (...), personal, a mers la magazia centrală și a ridicat 1.000 de costume de mineri și 1.000 de căști, pentru a fi îmbrăcați minerii. De asemenea, a mai luat cu el alte costume și căști de rezervă, pentru a fi folosite la București, dacă i se vor solicita (...).

În jurul orei 14:30, coloana cu mineri de la Exploatarea Minieră Câmpulung Muscel s-a pus în mișcare. La intrarea în mun. Pitești, minerii au fost așteptați de primarul județului Argeș și de alți membri ai F.S.N. Argeș. Până la București, unde a ajuns în jurul orei 17:00, minerii argeșeni au fost escortați de echipaj de poliție (...).

Grupuri de mineri de la E.M. Câmpulung, au făcut deplasarea în București cu nouă autobuze, împreună cu liderul de sindicat (...), aprobarea pentru cursele autobuzelor a fost dată de la Ministerul Transporturilor, beneficiar fiind I.M. Câmpulung (...).

Pe timpul deplasării la București, minerii au fost însoțiți și de către primarul județului Argeș și mai mulți membri ai organizației F.S.N. Argeș.

5c. Județul Bacău – Exploatarea Minieră Comănești

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În luna iunie 1990, directorul Exploatării Miniere Comănești, era inginerul (...). Acesta deținea funcția din luna mai 1990 și îl înlocuise pe inginerul (...) care, în urma alegerilor din 20 mai 1990, a fost ales senator în Circumscripția Electorală Bacău, pe listele F.S.N. Inginer șef la Exploatarea Minieră Comănești era (...), iar lider de sindicat era (...).

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, senatorul (...), a transmis telefonic ofițerului de serviciu de la sediul Exploatării Miniere Comănești, dispoziția ca angajații acestei unități să se deplaseze în capitală, pentru a ajuta la reinstaurarea ordinii, disciplinei și calmului. (...)

În seara zilei de 13 iunie 1990, în jurul orei 22:00, directorul (...), a fost anunțat de ofițerul de serviciu să se prezinte la unitate. (...)

În cursul nopții, (...), a anunțat, fie direct, fie prin intermediul dispecerului, pe toți șefii de sectoare ca aceștia să se prezinte la unitate, pentru a-i organiza pe mineri, în vederea deplasării la București.

În dimineața zilei de 14 iunie 1990, în jurul orei 05:00, în biroul directorului (...), a avut loc o ședință care a durat 10 minute, la care au participat și inginerul șef (...), liderul de sindicat (...) și toți șefii de sectoare. (...), (...) și (...) au solicitat șefilor de sectoare să mobilizeze minerii pentru a pleca la București, cu un tren special:

(...)

În jurul orei 06:30, curtea Exploatării Miniere Comănești se umpluse cu mineri veniți de la toate sectoarele, împreună cu conducătorii de sectoare.

(...) s-au adresat minerilor, spunându-le, în mod repetat, că s-a hotărât plecarea lor la București, că deplasarea este obligatorie, iar prezența lor se va face la București, de către șefii de sectoare și maiștri, iar cei care vor lipsi vor suporta consecințele. De asemenea, cei doi suspecti s-au adresat și celor aflați în curtea unității, spunându-le că trebuie să plece la București din dispoziția senatorului (...), pentru a ajuta la reinstaurarea ordinii, disciplinei și calmului în București. (...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Astfel, în noaptea de 13/14 iunie 1990, în jurul orei 02:00, (...), împreună cu mai mulți mineri, s-au deplasat mai întâi la domiciliul martorului (...) - șef stație rezervă C.F.R. Comănești, cerându-i să-i însoțească la gară, pentru a face demersurile necesare, în vederea asigurării unei garnituri de tren, pentru a transporta mineri la București.

La solicitarea martorului (...), (...) a întocmit o cerere scrisă, în care a specificat și modalitatea de plată, respectiv faptul că urmează ca Sindicatul Minerilor de la Exploatarea Minieră Comănești să achite contravaloarea transportului.

Sindicatul Liber Într. Miniere Comănești a formulat o cerere scrisă către Stația C.F.R. Comănești, pentru a asigura un tren cu care să se deplaseze la București aprox. 2.000 mineri, în scopul apărării televiziunii și a cuceririlor Revoluției din decembrie 1989. Solicitarea a fost semnată de liderul sindical minier, (...) (...).

La rândul său, martorul (...), a înaintat cererea la R.C.M. Adjud. A fost pus la dispoziție trenul nr. 544/2 (12 vagoane), care a plecat din gara Comănești, în data de 14 iunie 1990, la orele 07:00 și a ajuns la București, la orele 12.35.

La sosirea garniturii trimisă de la Adjud, martorul (...) a luat legătura cu suspectul (...), care i-a solicitat ca respectiva garnitura de tren să fie introdusă pe linia industrială a E.M. Comănești, pentru îmbarcarea minerilor (...).

Minerii urcați în tren au fost îmbrăcați în ținuta specifică de lucru, respectiv salopetă tip abataj cu întărituri de vatelină la coate, umeri și genunchi, cizme de cauciuc și cască specinică de culoare neagră, majoritatea cu lampă. Minerii aveau asupra lor diferite obiecte contondente, respectiv bucăți din lemn și bucăți din furtunuri de abataj. Din dispoziția suspectului (...), acestora li s-a asigurat câte un pachet cu mâncare de la cantina unității, pe care le-au primit înainte de a urca în tren (...).

După îmbarcarea minerilor de pe platforma E.M. Comănești, garnitura a fost adusă în gara Comănești, unde i s-au mai atașat două vagoane, pentru a urca și minerii de la sectoare Vermești, Leorda și Lapoși (...).

Trenul a plecat din Comănești, în jurul orei 07:00, cu aprox. 2.000 mineri și a mers, fără oprire, până în București, ajungând în Gara de Nord la ora 12:35.

Aici au fost așteptați de către numitul (...) inginer la Mina Dâlia din Petroșani, care l-a abordat pe martorul (...), dându-i un bilet despre care i-a spus că este scris de senatorul (...) și că trebuie să ajungă la (...). Martorul (...) precizează că înainte de a-i remite suspectului biletul, a văzut că pe acesta era scris: „Didi, te aștept la Guvern”, semnat indescifrabil, dar a recunoscut semnătura ca fiind a lui (...).

(...)

Din fața Gării de Nord, coloana minerilor de la Exploatarea Minieră Comănești, a fost preluată de echipaje de poliție care i-au condus la Guvern, apoi la T.I.B., asigurându-le securitatea pe traseu.

5d. Județul Brașov

În ziua de 13 iunie 1990, deputații F.S.N. de Brașov, alături de toți ceilalți membrii ai Camerei Deputaților, aleși în aceste funcții, în urma alegerilor din 20 mai 1990, se aflau la București, la Palatul din Dealul Mitropoliei, pentru a pregăti validarea alegerilor și constituirea legală a Parlamentului.

În dimineața acestei zile, inculpații **Nicolae S. Dumitru** și **Cazemir Ionescu** au convocat pe viitorii deputați F.S.N., la Camera 29 din Palatul Parlamentului din Dealul Mitropoliei și le-au cerut să ia legătura cu oamenii din conducerea județelor de unde proveneau, pentru a mobiliza oamenii muncii să vină la București deoarece, spuneau cei doi inculpați, se constituiseră bande de huligani, care doreau să pună mâna pe puterea politică din țară. Pentru a fi convingător și cunoscând că marea majoritate a celor care fuseseră aleși, în Parlament, pe listele F.S.N., proveneau din rândurile persoanelor care se afirmaseră, pe plan local, în Revoluția din decembrie 1989, **Cazemir Ionescu**, le-a solicitat să apere idealurile revoluției și să nu admită, sub nicio formă, să vină alții pentru a le lua puterea politică pe care abia o câștigaseră. (...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Martorul (...), care, până la validarea mandatului de denutat era încă președinte al C.P.U.N. Brașov, a luat legătura telefonic cu (...), șeful său de cabinet și i-a cerut să-l contacteze pe președintele F.S.N. Brașov, (...) (decedat) și cu alte persoane din conducerea acestui partid, pentru ca aceștia să mobilizeze oameni din Brașov și să vină cu ei în București, pentru a apăra Guvernul, deoarece manifestanții vor o nouă revoluție: (...).

(...)

Despre necesitatea mobilizării muncitorilor din județul Brașov, în scopul deplasării lor în capitală, a fost contactat și (...), la acea dată primar al județului Brașov. La rândul său, (...), a luat legătura cu directorii de la întreprinderile mari din municipiul Brașov, Tractorul și Steagul Roșu, cărora le-a spus că, de la București s-a solicitat mobilizarea muncitorilor în vederea apărării instituțiilor statului. Directorii celor două întreprinderi au fost de acord cu cererea primarului județului. De asemenea, (...), s-a mai implicat și pentru a fi pusă la dispoziția persoanelor din Brașov, o garnitură de tren, cu care urma să se facă deplasarea la București: (...).

(...)

Adresa Primăriei Brașov a ajuns, spre rezolvare, la (...) care, în iunie 1990, îndeplinea funcția de director exploatare la Regionala C.F.R. Brașov.

(...)

În baza acesteia, a întocmit adresa nr. (...), ora 20:50, prin care solicita la Direcția Generală a Mișcării București din Departamentul Căilor Ferate, aprobare pentru punerea în circulație a unui tren special comandat, compus din 12 vagoane B, 48 de osii, 600 tone pe distanța Brașov - București, cu plecare din Brașov la ora 22.00.

Întrucât pe adresa de solicitare era trecut contul din care se face plata și anume al C.J. Provizoriu Brașov, a trecut acest număr de cont și în adresa înaintată către București. Această adresă, martorul a transmis-o telefonic către directorul general adjunct al Direcției Operative de Exploatare, ing. (...). Acesta i-a răspuns martorului, prin dispoziția nr. (...), ora 20.50, adresată Regionalelor București și Brașov.

(...)

A fost pus la dispoziție trenul nr. 312/2 (5 vagoane) care a plecat din gara Brașov, în data de 13 iunie 1990, la orele 23:10 și a ajuns la București în ziua de 14 iunie 1990, orele 01:48.

(...)

Organizarea și deplasarea unor grupuri de muncitori din Brașov au fost coordonate de către conducerea F.S.N., prin intermediul sindicatelor, în mod direct, fiind implicat (...).

În ziua de 13.06.1990, ora 22:00, au plecat către București, cu trenul, 2 – 3 vagoane de muncitori din Brașov, cu sosire în Gara de Nord, la ora 00:35. Persoanele sosite din Brașov au mers și au ocupat loc în Piața Victoriei, alături de alți oameni ai muncii din alte județe.

5e. Județul Buzău

În ziua de 14 iunie 1990, au plecat la București și muncitori de la I.S.P.S. Buzău și de la Întreprinderea Metalurgică Buzău. Organizarea acestora, pentru a se deplasa în București, a fost făcută atât pe linie sindicală, syndicatele fiind cele care le-au asigurat două autobuze, dar și de către conducerea celor două întreprinderi, respectiv de către (...), director tehnic la I.S.P.S. și (...), director la Întreprinderea Metalurgică Buzău, care, de altfel, a și plătit vagoanele de tren, care au fost puse la dispoziția muncitorilor:

(...).

Pentru asigurarea trenurilor necesare deplasării muncitorilor în București, cu adresa nr. (...), Întreprinderea Metalurgică Buzău a solicitat Stației C.F.R. Buzău să aprobe punerea la dispoziție a două vagoane de persoane pe traseul Buzău - București la trenul special care urma să plece în ziua de 14.06.1990, orele 04.00, din stația Buzău. Adresa a fost semnată de directorul Întreprinderii Metalurgice Buzău, ing. (...) (...).

Întreprinderea de Sârmă și Produse din Sârmă Buzău - Cabinet Director (I.S.P.S.), a emis o adresă fără număr prin care a solicitat Regulatorului C.F. Buzău să îi pună la dispoziție vagoane, pentru deplasarea a 70-100 oameni de la Buzău la București Nord și înapoi (...).

A fost pus la dispoziție trenul nr. 628/2 (6 vagoane), care a plecat din gara Buzău, în data de 14 iunie 1990, la orele 04:45 și a ajuns la București la orele 06:30.

5f. Județul Călărași

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, în timp ce se afla la domiciliu, martorul (...), membru în Comisia de Apărare de pe lângă C.P.U.N. Călărași, a fost contactat telefonic de centralista de la sediul C.P.U.N., care i-a cerut să se prezinte la sediu, întrucât nu era nimeni din conducere și „a sunat pe firul scurt cineva din conducerea țării”, care avea ceva urgent de comunicat.

Martorul a mers la sediul Prefecturii, direct la centralistă, iar aceasta i-a făcut legătura telefonică cu o persoană de la București, care s-a recomandat a fi **Iliescu Ion**. Acesta din urmă i-a solicitat să ia măsuri pentru a-l găsi pe președintele C.P.U.N. sau alte persoane din conducerea județului, întrucât avea ceva important de discutat cu aceștia.

După ce martorul a dat mai multe telefoane pe la diverse instituții și restaurante, într-un final l-a găsit pe (...) - președintele C.P.U.N. Călărași, căruia i-a comunicat că trebuie să se prezinte urgent la sediu, pentru a vorbi cu **Iliescu Ion**.

La scurt timp, s-a prezentat la sediu numitul (...) și a vorbit cu **Iliescu Ion** la telefon. După această discuție telefonică, numitul (...) a convocat toți membrii C.P.U.N., iar în jurul orei 19:00 a ținut o ședință cu aceștia, în cadrul căreia s-au stabilit unele măsuri, pentru a veni în ajutorul instituțiilor statului din București, urmând a fi mobilizați muncitori din cadrul Combinatului Siderurgic, de la Întreprinderea de Antrepriză și Construcții Montaj Siderurgic, precum și alți cetățeni, locuitori ai orașului Călărași: (...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În vederea deplasării acestora la București, au fost mobilizați toți conducătorii auto pentru transport de persoane de la I.T.A. Călărași, respectiv toți șoferii care conduceau autobuze RD 111.

Unii dintre aceștia au efectuat numai curse tur-retur în localitățile învecinate, de unde au adunat locuitorii care doreau să se deplaseze la București (...), iar alții au efectuat cursa până la București, având ca antemergător o mașină a poliției din Călărași. Au existat însă și cazuri în care conducătorii auto au refuzat să efectueze această cursă și au ascuns chiar și autobuzele pe care le deserveau (...).

Urmare mobilizării făcute de persoanele cu funcții de conducere în Organizația Județeană F.S.N. Călărași și Organizația Municipală F.S.N. Călărași, în jurul orelor 20:30-21:00, au plecat din Călărași 7 autobuze RD 111, pline cu muncitori, locuitori ai municipiului, având ca antemergător pe șeful Serviciului Circulație Călărași.

La intrarea în București, respectiv în cartierul Pantelimon, autobuzele au fost așteptate de o mașină a Poliției, care le-a escortat până în Piața Victoriei, unde au ajuns în jurul orelor 22:00-23:00 (...).

Contravaloarea acestor curse a fost suportată de Autobaza Călărași, iar șoferii au fost nevoiți să scrie în foile de parcurs, „Cursă Specială Călărași-București”: (...).

În București au mai venit, în afara autobuzelor plecate din Călărași, încă două autobuze cu oameni din Oltenița și un autobuz cu persoane din Budești, mobilizarea acestor persoane făcându-se, pe plan local, sub coordonarea Orhanizației Județene a F.S.N. Călărași și, în special, a prof. (...), ales deputat pe listele F.S.N. , la alegerile din 20 mai 1990: (...).

Conducătorul persoanelor sosite din Călărași, (...), a intrat în sediul guvernului, unde a discutat cu inculpatul Cazemir Benedict Ionescu, care le-a mulțumit pentru promptitudinea cu care au venit în București și le-a cerut să se poziționeze în fața clădirii guvernului, în Piața Victoriei, fapt pe care l-au făcut și unde au rămas până în ziua de 14

iunie 1990, în jurul prânzului. În seara zilei de 13 iunie 1990 și în noaptea spre 14 iunie 1990 au apărut la balconul Palatului Victoria, inculpați **Ion Iliescu**, **Petre Roman**, **Cazemir Benedict Ionescu**, Nicole S. Dumitru, care le-a mulțumit tuturor persoanelor prezente întrucât dăduseră curs solicitării exprese de a veni să sprijine instituțiile democratice ale statului: (...).

După sosirea în București, din Pantelimon, autobuzele au fost escortate de o altă mașină de poliție, în Piața Victoriei.

Muncitorii din Călărași au rămas în Piața Victoriei, până a doua jumătate a zilei de 14.06.1990.

5g. Județul Dâmbovița

La data de 13 iunie 1990, în jurul orei 16:00, inculpatul **Gelu Voican Voiculescu** a telefonat la sediul C.P.U.N. Dâmbovița, pentru a discuta cu președintele C.P.U.N. Dâmbovița, (...) (decedat). Întrucât (...) nu se afla în sediul instituției, la telefon a răspuns martorul (...) care, împreună cu alte persoane, se afla în biroul președintelui C.P.U.N. Dâmbovița. Inculpatul **Gelu Voican Voiculescu** i-a cerut, pe un ton imperativ, lui (...) să-l aducă, de urgență, la telefon pe (...). La puțin timp după ce președintele C.P.U.N. Dâmbovița a revenit în instituție a sunat din nou inculpatul **Gelu Voican Voiculescu**, care i-a solicitat insistent să mobilizeze muncitori din Târgoviște și minerii de la Sotânga pentru a-i aduce în București să facă ordine: (...).

Declarația martorului (...) este confirmată și de martorul (...) care, în iunie 1990, îndeplinea funcția de vicepreședinte al C.P.U.N. Dâmbovița și a fost prezent la discuția telefonică dintre **Gelu Voican Voiculescu** și (...). Conform depoziției acestui martor, (...) a luat legătura cu directorii de la mina Sotânga, de la U.P.E.T. și C.O.S. Târgoviște, pentru a mobiliza minerii și muncitorii, în scopul deplasării lor la București, precum și cu directorul de la I.T.A. (Întreprinderea de Transporturi Auto), pentru a pune la dispoziție autobuzele necesare: (...).

(...)

Așa cum s-a arătat, după primirea solicitării din partea suspectului Voiculescu Gelu-Voican, președintele C.P.U.N. Dâmbovița – (...) a transmis, mai departe, conducerii Minei Șotânga, U.P.E.T. și C.O.S.T. S.A., cererea de mobilizare a muncitorilor și trimiterea acestora la București, făcând totodată și demersuri la autobazele care dispuneau de autobuze, în vederea asigurării mijloacele auto de transport necesare.

Astfel, conform declarației martorului (...), fost director la E.M. Șotânga, în ziua de 13 iunie 1990, a fost contactat telefonic de o persoană din cadrul C.P.U.N. Dâmbovița care i-a cerut să trimită la București minei din E.M. Șotânga, iar ulterior au sosit la Mină și autobuze care să-i transporte la București.

(...)

5h. Județul Galați

Din județul Galați, s-au mobilizat, pentru a pleca la București, muncitori de pe platforma industrială de la Șantierul Naval Galați, precum și muncitori de la Combinatul Siderurgic Galați. Pentru deplasarea acestora s-a solicitat Regionalei C.F.R. Galați, de către C.P.U.N. Galați, cu adresa (...)/13 iunie 1990, să asigure organizarea a două garnituri C.F.R. ce se vor deplasa de urgență la București, menționând faptul că, deplasarea se va face la rugămintea Guvernului și expresă a șefului de cabinet al primului-ministru, d-nul **Adrian Sârbu**, având în vedere situația gravă în care se găsește Televiziunea Română, sediul Guvernului și Inspectoratul General al Poliției. Adresa a fost semnată, în calitate de președinte C.P.U.N. Olt, 9, (...)(...).

Cu adresa (...) din 13.06.1990, ora 23:15, Direcția RCR Galați - DOE a solicitat să se aplice introducerea în circulație a 2 trenuri suplimentare de la Galați la București Nord, prin Buzău, remorcat electric, cu plecare din Galați, în jurul orei 24:00, cu oprire în stația Brăila. Adresa a fost semnată de dir. general (...) (...).

A fost pus la dispoziție trenul nr. 76/2 (10 vagoane), care a plecat din gara Galați, în data de 14 iunie 1990, la orele 00:45 și a ajuns la București la orele 04:22.

5i. Județul Giurgiu

În ziua de 13 iunie 1990, au plecat la București, pentru a veni în sprijinul guvernului și al președintelui **Ion Iliescu** și muncitori de la Șantierea Naval Giurgiu și Platforma Chimică Giurgiu. Deplasarea acestora s-a efectuat cu 2 autobuze, precum și cu autoturisme personale. Persoana care s-a ocupat, în mod deosebit, de mobilizarea lor a fost (...), ales deputat pe listele F.S.N., la alegerile din 20 mai 1990 și care, în dimineața zilei de 13 iunie 1990, s-a aflat la Palatul Parlamentului din Dealul Mitropoliei. Prin acțiunea sa, (...) a răspuns solicitărilor inculpaților N.S. Dumitru și Cazemir Benedict Ionescu, de a mobiliza oamenii, din județe, pentru a veni în București și a apăra puterea politică de bandele de huligani: (...)

5j. Județul Gorj

În dimineața zilei de 13 iunie 1990, în jurul orei 12:00, martorul (...), care era în acea perioadă era primarul orașului Motru, jud. Gorj, a fost contactat telefonic de către o persoană care s-a recomandat ca fiind **Miron Cozma** și care l-a înjurat și admonestat pentru că nu a plecat la București cu minerii.

(...)

În aceeași zi, în jurul orelor 17:00, s-au prezentat la Primăria Motru, (...), directorul Combinatului Minier Motru și (...), directorul Exploatarei Motru, precum și suspectul (...), lider de sindicat, care i-au solicitat primarului sprijin pentru deplasarea la București a minerilor din cadrul Combinatului Minier Motru. Din Primăria Motru, (...) a luat legătura cu directorul Regionalei C.F.R. Craiova, căruia i-a solicitat vagoane pentru călători în scopul deplasării minerilor la București: (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Cam în același interval de timp, la Primăria Motru, a avut loc o ședință, la care au participat primarul orașului, (...), președintele C.P.U.N. local, (...) și alții. În timpul acestei ședințe, (...) a declarat că s-au primit mai multe telefoane de la diverse persoane. La una dintre aceste convorbiri interlocutorul s-a recomandat ca fiind **Miron Cozma**, care le-a reproșat că minerii de la Motru stau și vor să profite de pe urma acțiunilor minerilor din Valea Jiului: (...).

Fiind audiat, suspectul (...), a declarat că, în seara zilei de 13 iunie 1990, a fost invitat la sediul Primăriei Motru de primarul localității - (...), pentru a purta unele discuții cu privire la evenimentele ce se petreceau în București. Când a ajuns în sediul primăriei, a constatat că în biroul primarului se mai gaseau câteva persoane, respectiv directorul Exploatării Miniere Motru - (...), precum și reprezentanți din conducerea altor întreprinderi din oraș, ulterior prezentându-se și (...) - directorul Combinatului Minier Motru (care cuprindea atât carierele de suprafață - respectiv Întreprinderea Minieră Motru, cât și Exploatarea Minieră de Subteran Motru).

Cei prezentați, susține suspectul, au fost informați, de către directorul (...), că a avut o discuție telefonică cu ofițerul de serviciu de la Combinatul Minier din Valea Jiului, care l-a informat că minerii din această zonă carboniferă au plecat la București și că au nevoie ca și ceilalți mineri din țară, să vină în capitală.

După ce primarul (...) i-a informat pe cei prezenți despre faptul că minerii din Valea Jiului au plecat către București, răspunzând astfel solicitării de a face ordine în Capitală, acesta le-a cerut, ca la rândul lor, să mobilizeze muncitorii de la unitățile pe care le conduceau, pentru a-i deplasa la București. (...)

În dimineața zilei de 14 iunie 1990, în jurul orei 09:00, minerii au plecat din gara Motru la București, fiind însoțiți de martorul (...) - secretar C.P.U.N. Motru. (...) minerii au fost așteptați în Gara de Nord, de către (...), fost director al Combinatului Minier Motru, (...), ambii aleși, la 20 mai 1990, parlamentari pe listele de candidați ale F.S.N. și (...).

De la Gara de Nord, minerii au fost conduși, la Palatul Victoria, de către numiții (...).

În Piața Victoriei se aflau la acea oră foarte mulți mineri iar de la balconul Palatului Victoria, acestora li se adresau inculpații N.S.Dumitru și Cazemir Benedict Ionescu.

(...)

Exploatarea Minieră Motru

Pentru mobilizarea și deplasarea minerilor la București, de la **Exploatarea Minieră Motru**, în data de 14.06.1990, au fost implicați direct liderii de sindicat, între care (...).

Președintele sindicatului Motru Vest, (...), a ținut o cuvântare minerilor, înștiințându-i că s-a hotărât să se deplaseze în București (...).

Au fost duși cu autobuzele, din curtea minei până la gară, iar de aici cu trenul au mers la București.

Au ajuns în Gara de Nord, în jurul orei 14:30. Înaintea lor au ajuns minerii de la Comănești (...). Din Gara de Nord au fost duși la Palatul Victoria, iar aici veneau basculante care îi duceau prin tot Bucureștiul (...).

În 15 iunie 1990, au plecat înapoi către Motru din Gara Băneasa. Au mai rămas câțiva mineri, care au fost cazați la o unitate militară, unde au primit și li s-a cerut să îmbrace haine militare. După două zile li s-a permis să plece acasă cu echipamentul primit (...).

În data de 14.06.1990, în jurul orei 07:00, urmare a ordinului transmis prin dispecerat, s-a plecat către București, cu trenul. Sosire Gara de Nord - 14.06.1990, în jurul orelor 16:00 – 16:30.

Mina Horăști

În dimineața de 14 iunie, în jurul orelor 05:30, toți minerii care urmau să intre în schimbul 1, precum și minerii care ieșeau din schimbul 3, au fost strânși în sala de apel și li s-a comunicat să urce în autobuze, cu care să meargă la gară, de unde să plece la București, cu trenuri (...).

Au fost duși cu autobuzele din curtea minei până la gară, iar de aici cu trenul au mers la București. Pe timpul deplasării au fost însoțiți de directorul (...).

Mina Ploștina

Minerii de la **Mina Ploștina**, au fost mobilizați și coordonați de către (...), liderul de sindicat de la mina Ploștina și directorul unității, inginer (...), pentru a se îmbarca în autobuze, cu destinația gara Motru, iar de aici să plece cu trenul spre București (...).

Mina Roșița

La **Mina Roșița**, minerii au fost mobilizați și coordonați, pentru a pleca la București, de către (directorul minei, (...), liderul de sindicat (...)). În capitală aceștia au fost așteptați de către senatorul (...) (**care a avut un rol de coordonare**), (...) și (...).

Mina Lupoia

La mina Lupoia, de organizarea plecării s-au ocupat (...).

Mina Albeni

Deși este amplasată în județul Gorj, Mina Albeni (mină de subteran), făcea parte din cadrul Exploatarei Miniere Râmnicu Vâlcea, alături de carierele de suprafață Berbești și Alunu.

Suspectul (...), care în iunie 1990 era ofițer S.R.I., la Secția Județeană S.R.I. Gorj, a însoțit minerii de la Mina Albeni, la București, împreună cu liderul de sindicat (...), ca urmare a solicitării făcute de către **Miron Cozma** (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Minerii s-au deplasat cu autobuzele la București.

(...)

Pentru deplasarea minerilor de la Bazinul Motru a fost pus la dispoziție trenul nr. 138/2 (7 vagoane), care a plecat din gara Motru, în data de 14 iunie 1990, la orele 09.30 și a ajuns la București la orele 13:55.

Ulterior efectuării deplasării, cu adresa (...), Întreprinderea Minieră Motru a comunicat Stației C.F.R. Motru Est, faptul că această deplasare „nu s-a făcut la cererea expresă a Guvernului, ci din proprie inițiativă a oamenilor din bazinul Motru”. Adresa a fost semnată de președinte sindical ing. (...) (...).

Cu adresa (...) - Regionala C.F.R. Craiova a informat că, singura referire în legătură cu circulația trenurilor cu muncitori la București, ce s-a găsit în evidențe, este cea făcută în data de 13/14.06.1990, în Registrul Unificat de Căi Libere Comenzi și Mișcare (RCLCM) al Hm. Motru privind reținerea trenului 1512 la dispoziția minerilor.

Nu au fost identificate documente care să ateste cine și când a dat dispoziția de a se forma și trimite aceste trenuri cu muncitori la București, precum și dacă a fost achitată vreo sumă de bani și în folosul cui (...).

Cu adresă R.C.R. Craiova 1088 ora 8.15 14.06.1990 D.O.E. (...) a solicitat: „Conform cererii RCM Craiova rugăm aprobați circ. unei garnituri călători cu 1.500 mineri de la I.M. Motru-Buc. Motru pl. 1512 ora 9:10 din Filiași ca tr. 138II cu pl. în jurul orei 9:45. Taxele de transport dus-întors achitate la st. Motru Est” (...).

Cu adresă D.O.E. 1501 ora 10:00 14.06.1990 (...) către Reg Cv-Buc s-a transmis: „La cererea reg. Craiova se aprobă circ. tr. 138II compus din 7 vag. Filiași pl. 10.15, Videle 13.45, Buc N sos. 14.40. Remorcarea și partida M asigură reg. Craiova. Întrucât taxele de transport au fost achitate numai Filiași-Buc, asupra circ. la înapoiere se va dispune.” (...).

5k. Județul Hunedoara

Combinatul Minier (Regia Autonomă a Huilei) Petroșani

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, în jurul orei 18:00, în biroul directorului general al Combinatului Minier Petroșani (...), se aflau (...) - inspector în cadrul Direcției de Protecție a Muncii - Departamentul Securitate Minieră din cadrul Combinatului Minier Petroșani, care fusese adus de acasă, din dispoziția directorului general pentru a răspunde la toate telefoanele, inclusiv la telefonul guvernamental.

La un moment dat, a sunat telefonul guvernamental, iar persoana de la celălalt capăt al telefonului s-a recomandat ca fiind consilierul primului-ministru, inculpatul **Petre Roman** și a solicitat să vorbească cu o persoană din conducerea Combinatului Minier Petroșani. Între timp, în biroul directorului (...) sosisera (...). (...) a cerut să vorbească la telefonul guvernamental, iar din modul în care a decurs discuția a reieșit că acesta discuta cu primul-ministru **Petre Roman**:

(...).

Discuția dintre inculpatul **Petre Roman** și suspectul (...) a avut ca obiect solicitarea primului, ca minerii din Valea Jiului să fie mobilizați pentru a se deplasa la București, în acea noapte. După terminarea acestei discuții telefonice martorul (...) a văzut un telex de la Guvernul României, semnat de către inculpatul **Petre Roman**, care solicita venirea minerilor în capitală, în scopul de a împiedica înlăturarea noii puteri politice. Același martorul a mai susținut că suspectul (...) a avut mai multe convorbiri telefonice, la București, purtate pe telefonul guvernamental, unele dintre acestea purtându-le și la Ministerul Mincilor cu inculpatul **Burlec Plăieș Cornel**: (...).

Existența telexului trimis de către inculpatul **Roman Petre**, a fost confirmată și de (...) - secretara directorului general de la R.A.H. Petroșani, în după amiaza zilei de 13.06.1990, în jurul orei 16:00-17:00, a fost chemată de acasă, din dispoziția liderului de sindicat TESA - ing. (...), pentru a deschide ușa biroului directorului general ing. (...), întrucât se primise un telex de la București: (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Totodată, martorul (...) - conducător auto la S.U.C.T., care în acea perioadă era detașat la Direcția Financiară din cadrul Combinatului Minier Petroșani, a văzut, în după-amiaza zilei de 13 iunie 1990, o hârtie în mână șefului său (...) - director economic al Regiei, (...).

În urma solicitării primite de la București, suspectii (...) – (...) i-au cerut, în jurul orelor 17:30-18:00, dispecerului de serviciu (...) să transmită la toate exploatările miniere din subordine, ordinul de încetare a lucrului, urmând ca minerii din schimburile 2 și 3 să vină la Petroșani, pentru a pleca la București. Întrucât dispecerul a refuzat, cei doi au transmis personal ordinul mai sus menționat, prin radio telefon, tuturor exploatărilor miniere (...).

(...)

Pentru a pregăti plecarea minerilor la București, (...) i-a cerut directorului general ing. (...), să pună la dispoziție mai multe autobuze, cu care minerii să se deplaseze la gară, precum și autobuze cu care să se meargă direct la București, urmând ca la intrarea în capitală, pe B-dul Armata Poporului, mașinile să fie preluate de către echipaje de poliție (...).

La scurt timp de la transmiterea ordinului de încetare a lucrului, la sediul Combinatului Minier Petroșani, a venit inculpatul **Miron Cozma**, nervos, înjurând, pe motiv că nu știa cine a dat ordin ca minerii să fie scoși din mină, pentru a veni la Petroșani și a pleca, de aici, la București (...).

Această atitudine a lui **Miron Cozma**, din după-amiaza zilei de 13.06.1990 și relatată mai sus a fost falsă deoarece, încă din jurul orelor 09.30, din dimineața aceleiași zile, inculpatul s-a prezentat la dispecerul (...), cerându-i să transmită o notă telefonică către toate unitățile miniere din cadrul Combinatului Minier Petroșani, pentru a organiza plecarea minerilor la București: (...).

Încă o dovadă că inculpatul a avut un comportament disimulat, o constituie faptul că în jurul orei 16:00, acesta se afla la sediul Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

împreună cu (...) și alții. La un moment dat, inculpatul **Miron Cozma** a primit un telefon, fiind auzit de cei din preajma sa, când a afirmat că o să rezolve problema. Cert este că în urma acestei discuții **Miron Cozma** a propus membrilor din conducerea Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului scoaterea imediată din mină a minerilor și plecarea lor la București, propunere ce a fost aprobată în unanimitate. Imediat după luarea deciziei, **Cozma Miron** i-a solicitat secretarei, care la acea dată era soția inculpatului **Drella Nicolae Matei**, să dea telefoane la dispeceratele exploatărilor miniere și să ceară scoaterea minerilor de la muncă, pentru a pleca urgent la București. De asemenea, tot **Miron Cozma** le-a transmis celorlalți lideri de sindicat să se deplaseze la unitățile miniere de unde proveneau, pentru a aduce minerii la gara din Petroșani. În timp ce sindicaliștii din Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului îndeplineau ordinele lui **Miron Cozma**, de a aduce minerii la gară, aceștia s-au întâlnit și cu (...), (...), (...) și (...), care și ei acționau pentru scoaterea minerilor din subteran, pentru a-i pregăti de plecarea spre București.

(...)

Revenind la derularea evenimentelor din jurul orelor 18:00, martorul (...), care era prezent în sediul Combinatului Minier Petroșani, i-a sugerat lui **Miron Cozma** să sune pe telefonul guvernamental, din biroul lui (...), pe președintele ales, **Ion Iliescu**, fapt pe care inculpatul **Miron Cozma** l-a și făcut. Inculpatul **Ion Iliescu** i-a confirmat lui **Miron Cozma** că este neapărat nevoie de prezența minerilor la București, iar **Miron Cozma** l-a asigurat că aceștia sunt pregătiți să plece spre București. Din această discuție rezultă că, inculpatul **Miron Cozma** era informat în legătură cu plecarea minerilor la București, dar probabil dorea ca președintele ales să-l roage personal să se ocupe de această problemă. Totodată, **Miron Cozma** dorea să-și întărească autoritatea de unic lider al minerilor din Valea Jiului și să-i marginalizeze pe (...), (...), (...) și alți lideri de sindicat, care își doreau același lucru ca și el. După evenimentele petrecute în perioada 13-15 iunie 1990, inculpatul **Miron Cozma** a reușit să devină liderul suprem al minerilor din România: (...)

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În vederea mobilizării minerilor pentru a se deplasa la București, precum și pentru ca acestora să li se asigure garniturile de tren s-au implicat, în mod direct, inculpatul **Mugurel Florescu** care, înainte de a fi numit adjunct al procurorului general al României și șef al Direcției Procuraturilor Militare, fusese consilier al inculpatului **Gelu Voican Voiculescu**. De precizat că, **Mugurel Cristian Florescu** și după numirea în funcția de adjunct al procurorului general al României mergea, în fiecare zi, după terminarea orelor de program la sediul guvernului și se implica în activități specifice fostei sale funcții. Inculpatul **Mugurel Florescu** împreună cu col. (...) și col. (...), ultimii doi ofițeri în cadrul U.M. (...), au purtat discuții telefonice, în după-amiaza și seara zilei de 13 iunie 1990, cu directorul Combinatului Minier Petroșani, (...), precum și cu suspectii (...) și (...), pentru ca aceștia să mobilizeze mineri și să-i aducă, de îndată, în București. De asemenea, inculpatul **Mugurel Florescu** și cei doi ofițeri de la U.M. (...), au avut discuții telefonice și la Ministerul Transporturilor, în scopul de a li se asigura minerilor garniturile de tren necesare sosirii lor în București: (...).

Din declarația inculpatului **Burlec Plăieș Cornel** rezultă că, acesta a luat legătura, în ziua de 13 iunie 1990, cu Combinatul Minier Petroșani, de unde i s-a comunicat că ordinul pentru iesirea minerilor din subteran și deplasarea lor la București, a fost dat de către **Miron Cozma**, despre acest fapt având cunoștință și directorul general (...). În ziua de 13 iunie 1990 **Miron Cozma** s-a deplasat la Postul de Poliție T.F. Petroșani, de unde a solicitat Regional C.F.R. Timișoara să fie puse la dispoziție garnituri de tren, în gara Petroșani, pentru mineri, cu destinația București (...).

Concomitent cu acțiunile întreprinse de **Miron Cozma**, suspectii (...) și (...), au acționat și ei pentru ca în gara Petroșani să fie aduse trenuri, în vederea plecării minerilor în București. În acest scop i-au cerut lui (...), președinte al C.P.U.N. Petroșani, să solicite, la stația C.F.R. Petroșani, transportul pentru circa 3.000 de mineri, pe ruta Petroșani – București (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La ora 20:32 s-au pus la dispoziția minerilor din Valea Jiului trei garnituri de tren, cu scopul de a efectua deplasarea la București. Rapiditatea cu care s-au pus la dispoziție aceste garnituri, în condițiile în care existau în circulație trenuri regulate și trenuri de marfă, dovedește că acțiunea a fost pregătită din timp. Modul în care s-au pus la dispoziție garniturile de tren urmează a fi detaliat într-un capitol separat.

În data de 13.06.1990, în jurul orei 20:30, au venit la domiciliul martorului Rădoi Dumitru, (...), (...), (...) și încă un bărbat pe care nu-l cunoștea, care i-au cerut să transporte mineri la București, spunându-i că acesta este ordinul șefului său, (...).

De la Petroșani au mers la București, două autobuze cu mineri conduse de (...) (cu mineri de la Petroșani) și (...) (care a preluat minerii de la Mina Iscrani), șoferi în cadrul IRTA Petroșani. Până la București, cele două autobuze au fost însoțite de autoturismul propriu al lui (...), în care se mai aflau (...).

După ce au ajuns în București, au fost conduși de către (...), acesta aflându-se într-un autoturism Dacia, până în Piața Universității, unde au coborât minerii. Autobuzele au fost parcate în apropierea sediului Guvernului, șoferii fiind conduși de către (...) în clădire, în biroul lui Voiculescu Gelu-Voican.

În seara zilei de 13 iunie 1990, **Miron Cozma** împreună cu (...) și alți lideri s-a ocupat cu îmbarcarea minerilor în trenuri și programarea plecării acestora către București. La plecarea din Petroșani, minerii au luat cu ei cozi de lopeți, târnăcoape, furtunuri de presiune și alte obiecte contondente. Minerii au fost îmbrăcați în salopetele de lucru (...).

În legătură cu evenimentele din 13-15 iunie 1990, (...) a declarat că, (...) i-a propus să meargă la București și că impresia sa este că (...) era cel care suna la toate exploatățile miniere, cerând minerilor să meargă spre București. Aceștia au mers la primărie și aici (...) pare să îl fi sunat pe **Gelu Voican Voiculescu**, pentru a-l asigura că situația era sub control, în legătură cu minerii. Acest lucru se întâmpla în data de 13 iunie, în jurul orei 20:00.

După ce au ajuns în Gara de Nord toți mineri din Valea Jiului au mers în Piața Universității, iar liderii acestora, în frunte cu **Miron Cozma**, au mers în sediul guvernului, unde s-au întâlnit cu **Ion Iliescu**, **Petre Roman**, **Gelu Voican Voiculescu**. După această întâlnire, **Ion Iliescu**, a ieșit la balconul Palatului Victoria, însoțit fiind, printre alții, de **Miron Cozma** și (...) și le-a cerut minerilor să se deplaseze în Piața Universității, pentru a face ordine.

Exploatarea Minieră Livezeni

Directorul Exploatării Miniere Livezeni și șefii de sectoare au dispus ca minerii din schimburile 2 și 3 să plece la București, întrucât s-a primit ordin în acest sens de la conducerea Combinatului Minier și de la Liga Sindicatelor Miniere. Unii dintre mineri au plecat cu mijloacele de transport ale exploatării miniere până la gara din Petroșani, iar alții au făcut drumul pe jos. Din gara Petroșani, li s-au pus la dispoziție o garnitură cu tren, cu care s-au deplasat în capitală. La plecarea din mină, majoritatea minerilor aveau asupra lor furtunuri de presiune, cabluri electrice, cozi de lopată: (...).

Exploatarea Minieră Lonea

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, în timp ce se afla la domiciliu, directorul Minei Lonea, (...), a fost sunat de dispecerul unității să se prezinte la serviciu, pe motiv că minerii nu vroiau să intre în mină, întrucât așa hotărâse sindicatul.

(...)

Exploatarea Minieră Petrita

În luna iunie 1990 lider la Exploatarea Minieră Petrita era (...).

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, dispeceratul central din cadrul Combinatului Minier Petroșani a transmis dispeceratului E.M. Petrita un comunicat prin care se solicita ca minerii să plece în București, pentru a susține guvernul. Conform declarației martorului

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(...) - inginer în cadrul dispeceratului E.M. Petrila, despre conținutul comunicatului, dispecerul de serviciu a informat telefonic conducerea unității, fără însă a-l mai menționa în registru.

(...)

După primirea comunicatului, (...) - lider de sindicat E.M. Petrila, a comunicat tuturor minerilor care urmau să intre în schimbul 3, că din dispoziția șefului statului trebuie să meargă la București pentru a face liniște în Piața Universității și să nu se mai intre în mină.

În consecință, toți cei care au ieșit din schimbul 2, precum și cei care trebuia să intre în schimbul 3 (aprox. 150-200 mineri), s-au înarmat cu securi, cozi de topoare, furtunuri cu inserție de oțel, bare metalice, iar în jurul orei 20:30 au plecat cu dubele spre Gara Petroșani, fiind însoțiți de (...) (...).

Astfel, numitul (...) a plecat la București cu un autovehicul, fiind însoțit din dispoziția directorului (...), de numiții (...), ajungând în Gara de Nord în dimineața zilei de 14 iunie 1990, în jurul orei 05:00 (...).

După ce s-a întâlnit cu minerii din cadrul E. M. Petrila sosiți în acest timp cu trenul, numitul (...) i-a însoțit în Piața Victoriei, fiind conduși de numiții (...) și (...) care i-a așteptat în gară, cu un microbuz de culoare albastră pe care erau instalate portavoci. De acolo, la indicația inculpatului **Iliescu Ion**, care le-a cerut să se deplaseze în Piața Universității, pentru a face curățenie și ordine, s-au deplasat cu toții la Universitate și sub îndrumarea numitului (...), au pătruns în subsolul Universității și au agresat persoanele aflate acolo, printre care și pe numitul Munteanu Marian.

Exploatarea Minieră Dâlja (situată chiar în localitatea Petroșani)

În urma dispoziției transmise prin dispecerat, minerii de la E. M. Dâlja s-au deplasat la București, aspect menționat într-una din notele telefonice primite la data de 13.06.1990 (...).

Exploatarea Minieră Paroșeni

În după seara zilei de 13 iunie 1990, în timp ce se afla la domiciliu, (...) - director al Exploatarea Minieră Paroșeni, a fost sunat de către dispecerul de serviciu, care i-a comunicat că de la dispeceratul Combinatul Minier Petroșani s-a transmis ordinul ca minerii din schimbul 2 și 3 să meargă la Petroșani, iar de acolo să se deplaseze la București, cu trenurile ce le vor fi puse la dispoziție.

După aceasta, suspectul a sunat la Combinatul Minier Petroșani, iar persoana cu care a discutat, i-a confirmat existența unui asemenea ordin. Acesta i-a transmis dispecerului ca prin intermediul șefului de serviciu să fie prelucrat ordinul cu toți angajații, fără a dispune scoaterea minerilor din mină, însă nici nu a interzis acest lucru, „comunicându-le minerilor că cei care doresc să meargă la București sunt liberi să o facă” (...).

Exploatarea Minieră Aninoasa

În data de 13.06.1990, prin radio-telefon, a fost transmis un comunicat de la dispeceratul central al Combinatului Minier Petroșani, prin care se anunța ca minerii din schimbul 2 să iasă din subteran, pentru a pleca spre București, prin gara Petroșani.

Ordinul a fost transmis liderilor sindicali de către (...), cu girul conducerii Combinatului Minier Petroșani (...).

De asemenea, solicitarea pentru scoaterea din subteran și deplasarea minerilor la București pentru restabilirea situației create de către manifestanți, a fost repetată și în urma convorbirii telefonice din data de 13.06.1990, care a avut loc între inculpații **Ion Iliescu** și **Miron Cozma**.

În desfășurarea acțiunii de organizare a minerilor și deplasarea acestora la București au fost angrenați toți liderii sindicali, respectiv **Miron Cozma**, (...).

În decizia ca minerii de la Exploatarea Minieră Aninoasa să plece la București, a fost implicat și directorul (...).

Minerii urmau să fie însoțiți de (...).

Au ajuns în Capitală, în jurul orelor 03.00-03.30 și au mers direct la Palatul Victoria.

Exploatarea Minieră Vulcan

La data de 13 iunie 1990, în jurul orelor 17:00, în timp ce efectua serviciul în dispeceratul Exploatarea Minieră Vulcan, numitul (...) a primit de la dispeceratul Combinatului Minier Petroșani, un comunicat cu următorul conținut: „sunt 01. Apel către toate unitățile miniere din Valea Jiului, mobilizați oamenii că se pleacă la București!”. Despre comunicatul primit, susnumitul a informat, de îndată, telefonic, pe directorul exploatării miniere, ing. (...) și pe viceliderul de sindicat (...), fără însă a menționa nota telefonică în registrul de note telefonice (...).

În consecință, în după amiaza zilei de 13 iunie 1990, un număr de aprox. 200 mineri coordonați de (...) -maistru minier la Exploatarea Minieră Paroșeni, au plecat către gara Petroșani, folosind mașinile de intervenție ale unității iar acolo, alături de mineri de la alte exploatări miniere din Valea Jiului, s-au îmbarcat în mai multe garnituri de tren, cu care s-au deplasat la București, ajungând în Gara de Nord în data de 14.06.1990, în jurul orei 05.00. Din gară au fost direcționați în coloană, către Piața Universității, în fața coloanei aflându-se o mașină de poliție (...).

(...)

Exploatarea Minieră Bărbăteni

În ziua de 13 iunie 1990, minerii de la Exploatarea Minieră Bărbăteni, au fost mobilizați și organizați pentru deplasarea la București, de către inculpatul **Drella Nicolae**.

Tot acesta i-a condus și la gara din Petroșani, iar de aici, la București. Toate aceste aspecte rezultă din declarațiile martorilor (...).

Exploatarea Minieră Câmpul lui Neag

Mobilizarea minerilor de la această exploatarea minieră a fost făcută, atât de către liderii de sindicat, printre aceștia aflându-se inculpatul **Miron Cozma**, cât și conducerea exploatării miniere, respectiv director (...) și șeful de sector (...). Trebuie remarcat faptul că organizarea minerilor la această exploatarea minieră a început să se facă după ora 15:00, iar în jurul orelor 19:00, aceștia deja se deplasau cu autobuzele mineri către gara Petroșani. Acest fapt dovedește că în Valea Jiului se transmisese de la București ordinul ca minerii să vină în capitală, cel puțin după orele prânzului.

(...).

Exploatarea Minieră Tebea

Exploatarea Minieră Tebea nu se număra printre exploatările miniere din Valea Jiului, fiind amplasată în localitatea Brad, însă se afla tot în subordinea Combinatului Minier Petroșani, iar sindicatul din cadrul exploatării era afiliat Ligii Sindicatelor Miniere Valea Jiului.

În cursul zilei de 13 iunie 1990, atât pe linie de sindicat, cât și din partea administrației locale Brad, au fost exercitate presiuni asupra conducerii Exploatării Miniere Tebea, pentru a se organiza deplasarea la București a minerilor din cadrul exploatării. Decizia privind plecarea minerilor la București a fost luată de conducerea minei, împreună cu liderul de sindicat (...).

(...)

Astfel, în dimineața zilei de 14 iunie 1990, după ce minerii din schimbul 1 s-au prezentat la serviciu, aceștia au fost duși în sala de apel, unde (...) împreună cu șefii de sectoare, au hotărât care dintre ei va merge la București. Au fost alese, aproximativ 40

persoane, care au fost îmbarcate în autobuzul condus de „Marcu”, iar în jurul orelor 11.30, au început deplasarea către București.

(...) s-au deplasat separat, cu autovehiculul Aro, împreună cu alte 4 persoane.

În apropierea localității Miercurea Sibiului, aceștia s-au întâlnit cu un alt autovehicul tip TV, aparținând Exploatării Miniere Tebea, care venea de la Mârșa, iar (...) i-a cerut conducătorului auto (...) să se întoarcă din drum și să-i însoțească până la București (...).

În jurul orelor 23:00, au ajuns în București, în Piața Universității, fiind îndrumați acolo de către un echipaj de poliție. În momentul în care au ajuns, (...), l-a căutat pe inculpatul **Cozma Miron**, pentru a-l raporta despre sosire, după care acesta, împreună cu colegii săi, au fost preluați de către un grup de mineri și conduși la Sala Polivalentă, unde au rămas cazați peste noapte.

(...)

În cursul zilei de 15 iunie 1990, după discursul președintelui de la Pavilionul Expozițional, s-au îmbarcat în autovehicule și s-au întors în comuna Brad.

Exploatarea Minieră Barza

În data de 13 iunie 1990, o delegație de la Exploatarea Minieră Barza a plecat la București, în jurul orei 13.00, îmbracați în haine de stradă. Deplasarea minerilor a fost organizată de către sindicate, lider de sindicat fiind (...).

Exploatarea Minieră Deva

În după amiaza zilei de 13 iunie 1990, în jurul orelor 18:00-19:00 inculpatul **Roman Petre** a contactat telefonic pe numitul (...) - președintele F.S.N. Hunedoara, căruia i-a solicitat să trimită mineri la București, întrucât „sunt necazuri”.

Despre discuția purtată cu primul-ministru **Petre Roman**, numitul (...) i-a informat pe cei aflați în birou, respectiv numiții (...), despre situația din București și că trebuie să organizeze deplasarea minerilor de la Exploatarea Minieră Deva, în capitală.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(...)

După aceasta, numitul a solicitat secretarei să ia legătura cu - liderul sindicatului pe Exploatarea Minieră Deva, pentru a-i cere „să vină minierii pentru a pleca la București”, după care i-a dat dispoziție numitului (...) să însoțească garnitura de tren respectivă la București (...).

(...) s-a deplasat la unitate, unde s-a întâlnit cu ceilalți lideri de sindicat de sectoare și împreună au convenit ca un grup de salariați să meargă la Gara Deva, în vederea deplasării cu trenul la București (...).

Astfel, în decurs de aprox. 2-3 ore, (...) a reușit să mobilizeze aprox. 80-90 de angajați, pe care i-a condus cu autobuzele în gara Deva, unde s-a întâlnit și cu (...) (trimis de să-i supravegheze), iar de acolo s-au deplasat toți cu trenul către București.

În Gara de Nord, minierii au fost așteptați de reprezentanți ai C.P.U.N., care i-au condus în Piața Victoriei, unde se aflau deja minierii sosiți din Valea Jiului.

După ce a ajuns în Piața Victoriei, numitul a intrat în sediul Guvernului și i-a raportat inculpatului **Roman Petre** că a ajuns cu minierii, iar acesta din urmă i-a cerut să rămână cu oamenii în fața Guvernului, până vor primi alte dispoziții.

După discuția purtată cu **Roman Petre**, numitul s-a întâlnit cu inculpatul Dumitru S. Nicolae - vicepreședintele F.S.N. și împreună s-au deplasat la sediul F.S.N. de pe str. Varșoviei, unde i-a întâlnit pe **Cozma Miron**, (...). Cu această ocazie, s-a stabilit, printre altele, ca, pentru noaptea de 14/15, toți minierii să se strângă și să fie cazați la Pavilionul Expozițional. Astfel, în jurul orelor 15:00-16:00, aceștia s-au deplasat cu niște autobuze la Pavilionul Expozițional, unde au rămas până a doua zi, când au plecat acasă.

De organizarea minerilor și transportul lor de la sediul F.S.N. la Pavilionul Expozițional s-a ocupat tot inculpatul Dumitru S. Nicolae (...).

Separat, din dispoziția numitului s-au deplasat la București și unii membrii F.S.N. Hunedoara, respectiv (...), cu autoturismul personal al acestuia din urmă. După ce au ajuns

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

în București, susnumiții s-au prezentat la sediul F.S.N., unde au discutat cu , după care au mers în Piața Victoriei unde se aflau minerii veniți din Deva (...).

Despre deplasarea, la București, a minerilor din județul Hunedoara se anunțase la Poliția Mun. Sibiu, încă din după-amiaza zilei de 13.06.1990, orele 14.00 – 15.00, pentru ca lucrătorii de poliție să asigure ordinea în gara Sibiu (...).

Pentru asigurarea trenurilor necesare transportului minerilor Regionala de căi ferate Timișoara, cu adresa nr. (...) din 13.06.1990, ora 20:03, Direcția RCR Timișoara - DOE a solicitat să se aprobe introducerea în circulație a trenurilor nr. 242/2, cu plecarea la ora 20:45 și nr. (...), cu plecarea la ora 21:04, ambele din Petroșani la București Nord, „conform decret Prezidențial ptr. transportul a 4.000 mineri în vederea restabilirii ordinii în Capitală”. Adresa a fost semnată de dir. exploatare ing. (...).

Cu adresa nr. (...), Stația Petroșani, a fost solicitate 3 trenuri. Au fost puse la dispoziție trenurile 242/2 (15 vagoane - format prin anularea trenului nr. 2086 și atașarea locomotivei D.A. 841 a Depoului Petroșani), 242/3 (10 vagoane - format prin anularea trenului nr. 2085 și atașarea locomotivei D.A. 888 a Depoului Petroșani) și 242/4 (10 vagoane - format prin anularea trenului nr. 2741 și atașarea locomotivei D.A. 835 a Depoului Petroșani), care au plecat din gara Petroșani, în data de 13 iunie 1990, la orele 22:00, 22:10, respectiv 23:06 și au ajuns la București, în dimineața zilei de 14 iunie 1990, la orele 04:08, 03:54, respectiv 04:38. Trenurile au circulat în regim „prezidențial”, fiind precedate de tren întemergător, compus din locomotiva E.A. 407, pe distanța Petroșani - Craiova. Aceste trenuri s-au întors de la București la Petroșani, în data de 16.06.1990, ca trenuri cu nr. 243/2, 243/3 și 243/4.

Aceste trenuri au fost puse în circulație de stația Petroșani, conform aprobării DMC București nr. (...) din 13.06.1990, ora 20:32, aprobare retransmisă de RCR Timișoara cu nr. (...), respectiv RCM Petroșani, cu nr. 96 la ora 20:45, la stația Petroșani.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Cu adresa nr. (...), Stația Deva, a fost solicitat 1 tren. A fost pus la dispoziție trenul nr. 242/5 (10 vagoane), care a plecat din gara Deva, în data de 14 iunie 1990, la orele 01:05 și a ajuns la București la orele 10:18.

Martorul (...) - șef Secție IFTE 1 Craiova, în 13 iunie 1990, îndeplinea funcția de șef al Secției Instalații Fixe Tracțiune Electrică (IFTE) Craiova, din cadrul Regionalei C.F. Craiova. În seara aceleiași zile, între orele 20:50-22:15 a procedat, având la bază instrucțiunile și atribuțiile de serviciu, la deconectarea liniei de contact pentru tracțiune electrică a trenurilor pe tronsonul de cale ferată Valea Sadului - Lainici, cu scopul de a interzice circulația trenurilor suplimentare cu mineri pregătiți pentru bătaie și care erau transportați de la Petroșani la București.

Aceste trenuri, în opinia sa, circulau ilegal, întrucât potrivit normativelor în vigoare, pentru a se forma și aproba un tren special trebuia făcută o comandă cu cel puțin 2 săptămâni înainte și trebuia achitată contravaloarea plății cu cel puțin trei zile înainte de efectuarea transportului comandat.

Pentru a dispune reconectarea la tensiunea electrică a locomotivelor acelor trenuri, asupra martorului au făcut presiuni deosebite (...). Toți cei enumerați mai sus s-au prezentat, personal, la Punctul Dispecer de unde martorul a acționat, și preluând comanda au asigurat condus și urmărit circulația trenurilor de la Petroșani și Motru la București.

La data de 15 iunie 1990, ca urmare a faptului că a oprit alimentarea cu energie a locomotivelor care trăgeau vagoane cu muncitori din bazinele miniere, i-a fost desfăcut contractul de muncă. (...)

La ora 20:30, în ziua de 13 iunie 1990, dispecerul feroviar de serviciu, l-a informat pe martor (aflat la domiciliu) că s-au pus la dispoziție 2 trenuri pentru mineri, la Petroșani. La orele 20:45, martorul s-a prezentat la sediul dispecerului, unde a solicitat o convorbire cu directorul general ing. (...), care în acel moment era ocupat. În continuare, i-a cerut ofițerului de serviciu de la cabinet, ca directorul general să sune de urgență la dispecerul

energetic feroviar. În același timp, martorul a solicitat prezentarea de urgență a reprezentanților sindicatului pe secție.

La orele 20:50, martorul a constatat, în coloana regulatorului de circulație Livezeni, că se puneau în circulație cele două trenuri de mineri. Față de această situație, martorul a solicitat dispecerului (...) scoaterea tensiunii din linia de contact, pe distanța Valea Sadului - Lainici. La refuzul acestuia că i-ar fi frică, martorul l-a înlocuit la comandă, cu înscriere în registru, preluând personal întreaga responsabilitate, a scos tensiunea din linia de contact pe distanța menționată mai sus, „pentru a interzice trenurile suplimentare de mineri pentru bătaie de la Petroșani la București”, această mențiune rămânând inscripționată în registrul operativ al dispecerului.

La orele 21:00, directorul general a ordonat telefonic repunerea tensiunii în linia de contact. Martorul a condiționat o de anulara circulației trenurilor suplimentare de mineri.

La orele 21:08, șeful Diviziei instalații (...), s-a prezentat cu șeful secției I.F.T.E. 3 Tg. Jiu (...), care a preluat comanda prin dispecer și a ordonat punerea sub tensiune manuală a liniei de contact, întrucât în prealabil instalațiile de telemecanică fuseseră scoase din funcțiune de către martor.

La orele 21:40, s-au prezentat la sediul dispecerului, reprezentanții sindicatului (...), care nu au intervenit cu nimic în aceste evenimente.

La orele 22:15, s-a terminat de pus manual tensiunea în linia de contact afectată, putându-se relua circulația trenurilor cu tracțiune electrică. Drept consecință, trenurile suplimentare de mineri au plecat cu o întârziere de două ore, din stația Petroșani, față de programarea inițială.

La orele 22:20, s-au prezentat la dispeceratul energetic feroviar ing. (dir. gen. al Regionalei CF Craiova), ing. (...) (director tehnic de linii), ing. (...) (director tehnic instalații), col. (...) (șeful Poliției TF Craiova) și procurorul (...). (de la Procuratura Județeană Dolj), care au încercat timorarea acestuia și i-au solicitat o notă explicativă.

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Trenul suplimentar pentru mineri 242/4, având în componere 10 vagoane, a fost format prin anularea trenului 2741 și atașarea locomotivei D.A. 835 a Depoului Petroșani, cu plecare din Petroșani la orele 22:30, cu trecere prin Craiova la orele 01:05, spre București.

(...)

Regionala de Căi Ferate Craiova a încercat să pună la dispoziția populației, care ar fi vrut să plece de la Craiova la București, trenurile 1004 și 2014, cărora li s-au devansat plecările din stația de plecare cu 120 de minute, dar s-a revenit asupra acestei măsuri, din lipsa publicului interesat, adică a unor alte persoane doritoare să se deplaseze la București în circumstanțe asemănătoare minerilor, în vederea „restabilirii ordinii și apărării instituțiilor democratice”.

(...)

Practic toți aceștia au fost prezenți, au organizat, supravegheat și impus formarea și circulația acestor trenuri, luând măsuri de intimidare a celor ce s-au împotrivit încălcării statutului și regulamentelor căilor ferate.

(...)

La ora 20:50, a solicitat dispecerului scoaterea tensiunii din linia de contact Valea Sadului - Iainici. Întrucât acesta a refuzat, a preluat, personal, întreaga responsabilitate și a procedat la întreruperea tensiunii în linia de contact pentru a împiedica transportul minerilor la București, mențiunea fiind inserată în registrul operativ al dispecerului.

La ora 21:00, directorul general, i-a ordonat telefonic repunerea tensiunii în linia de contact, martorul condiționând operațiunea de anularea circulației trenurilor suplimentare puse la dispoziția minerilor.

La ora 21:08, șeful Diviziei de instalații (...), s-a prezentat împreună cu șeful secției I.E.T.E. 3 Tg. Jiu, ing. (...), a preluat comanda prin dispecer și a ordonat punerea sub tensiune manuală a liniei de contact, acțiune finalizată la ora 22:15, trenurile cu mineri plecând, astfel, cu o întârziere de 2 ore din stația Petroșani.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(...)

Formarea trenurilor menționate și punerea acestora în mișcare impunea obligatoriu existența unui plan întocmit, cel mai târziu până la ora 18.30, iar potrivit normelor în vigoare, măsura pentru formarea trenurilor suplimentare, trebuia luată înainte cu cel puțin trei zile, la nivelul Ministerului Transporturilor.

Regionala C.F.R. Craiova a instituit o comisie care a cercetat fapta ing. (...), stabilindu-se că a încălcat, cu vinovăție, instrucțiunile de serviciu, prevederile art. 5 și 6 din Statutul Disciplinar al personalului din unitățile de transporturi, precum și prevederile art. 37 și 98 din Codul Muncii, fapta sa constituind o abatere deosebit de gravă, în condițiile în care sistemul feroviar este un domeniu strategic al țării.

În consecință, la data de 15.06.1990, membrii Consiliului de Administrație al Regionale de Căi Ferate Craiova, cu acordul liderilor de sindicat, au hotărât desfacerea disciplinară a contractului de muncă al ing. și sesizarea organelor de urmărire penală, respectiv Procuratura județului Dolj, unde a fost înregistrată sub nr. (...). Ulterior, prin rezoluția cu același număr, din 22.08.1990, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a susnumitului pentru săvârșirea infracțiunii prev. de art. 276 C.p., apreciindu-se că fapta pentru care a fost cercetat nu este prevăzută de legea penală.

La data de 30.11.1990, Consiliul de disciplină al Departamentului Căilor Ferate a admis plângerea formulată de și i-a înlocuit sancțiunea privind desfacerea contractului de muncă cu retrogradarea disciplinară pe o perioadă de 6 luni, totodată obligând Regionala C.F. Craiova să-i plătească drepturile bănești corespunzătoare funcției de inginer șef. În fapt, s-a reținut că era un bun specialist și îndeplinea o funcție care concura la siguranța circulației, iar deși abaterea era gravă, fapta lui perturbând circulația trenurilor pe relația Ig. Jiu - Petroșani, pentru aceasta a fost deja sancționat de conducerea Regionalei de Căi Ferate Craiova (...).

La data de 15.12.1990, a revenit la conducerea Secției IFTE 1 Craiova, de unde s-a pensionat la data de 01.05.1994.

Trebuie arătat faptul că, urmare acțiunii îng. (...) , trenul accelerat nr. 243, ocupat cu călători, a staționat în stația C.F.R. Valea Sadului aprox. 70 minute, din lipsă de curent din linia de contact, în stația C.F.R. Lainici, 5 minute și în stația C.F.R. Pietrele Albe, 6 minute, așteptând încrucișarea cu alte trenuri.

(...)

51. Județul Olt

În după-amiaza zilei de 13 iunie 1990, inculpatul **Ion Iliescu** a telefonat la C.P.U.N. Olt și a cerut sprijinul populației din județul Olt, pentru a se deplasa la București, în scopul susținerii conducerii nou alese a statului. (...).

În aceeași zi, în jurul orelor 18:00 - 19:00, la sediul C.P.U.N. Olt, a avut loc o ședință, în biroul președintelui C.P.U.N. Olt, (...) care, în urma alegerilor din 20 mai 1990, devenise deputat pe lista F.S.N. La această ședință au participat, printre alții, (...) și alții. În cadrul acestei întâlniri, s-a explicat evenimentele ce se desfășurau în București, concluzionând că se pregătește o lovitură de stat și că se dorește ca populația să intervină în sprijinul guvernului. Pentru a se putea face deplasarea urmau să se pună la dispoziție o garnitură de tren, așa cum fusese promisă de către primul ministru, inculpatul **Petre Roman** și câteva autobuze. În timpul acestei ședințe, atât în interiorul clădirii C.P.U.N. Olt, cât și în jurul acesteia începuseră să se strângă oameni care, văzând evenimentele așa cum erau transmise pe postul național de televiziune și luând la cunoștință de chemarea inculpatului **Ion Iliescu**, de a veni în București să apere instituțiile democratice ale statului, cereau ca autoritățile locale să le organizeze plecarea spre capitală.

Deoarece situația devenise tensionată, unul dintre cei prezenți la ședință a telefonat la Guvern, la cabinetul lui **Petre Roman**, de unde i s-a transmis că într-adevăr este necesar să fie trimiși oameni la București.

Deși directorii principalelor întreprinderi din Slatina fuseseră contactați de membrii F.S.N., aceștia au fost și ei convocați, la sediul C.P.U.N. Olt și li s-a cerut, de către cei din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

conducerea C.P.U.N. Olt, să organizeze oamenii din subordine, pentru a fi trimiși la București:

(...).

Cu câteva ore înaintea acestei ședințe, reprezentanții filialei Olt a F.S.N., deja întreprinseseră măsuri pentru a mobiliza muncitorii din întreprinderile din Slatina, pentru ca aceștia să plece la București, în sprijinul noii puteri politice.

Astfel, directorul general Întreprinderii de Aluminii Slatina, ing. (...), a convocat, la solicitarea reprezentanților Organizației Județene Olt a F.S.N. o ședință cu toți șefii de secții la care au participat și trei membri F.S.N., care le-a comunicat celor prezenți că în București au loc evenimente deosebite, întreprinse de huligani și este nevoie de susținere din partea muncitorilor, motiv pentru care urma să fie puse la dispoziție mai multe autobuze cu care aceștia să se deplaseze în București:

(...).

De remarcat faptul că organizatorii deplasării muncitorilor către București au folosit metode de manipulare, întrucât au încercat să creeze convingerea că se dorește o lovitură de stat, de către bande de huligani, realitatea fiind însă cu totul alta, autoritățile statului fiind cele care, prin acțiunile lor, au încercat să reducă la tăcere opoziția politici.

În urma acțiunilor întreprinse, atât de către C.P.U.N. Județean Olt, cât și de către Organizația Județeană F.S.N. Olt, în jurul orelor 23.00, au plecat din Slatina două autobuze cu muncitori, iar spre miezul nopții au mai plecat și alții cu trenul. Autobuzele au fost asigurate de către C.P.U.N. Olt.

Trenul a fost pus la dispoziție, în urma demersului F.S.N. Olt care, cu adresa nr. (...)/13.06.1990, a cerut Stației C.F.R. Slatina să asigure un tren compus din 10 vagoane de călători, pentru a transporta, pe ruta Slatina - Pitești - București, oamenii muncii care doresc să participe la demonstrația din data de 14 iunie 1990. Adresa a fost semnată de președintele F.S.N. Olt, (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Cu adresa nr. (...) din 14.06.1990, ora 02:55 Direcția RCR Craiova - DOE a solicitat să se aprobe circulația trenului nr. 146/2 cu 10 vagoane, pe traseul Slatina - București Nord, cu plecarea din stația Slatina la ora 03:05. Adresa a fost semnată de dir. general ing. Dobre (...).

A fost pus la dispoziție trenul nr. 146/2 (10 vagoane), care a plecat din gara Slatina, în data de 14 iunie 1990, la orele 03:25 și a ajuns la București la orele 07:45.

Marea majoritatea a celor care au plecat erau muncitori, care urmau să intre în schimbul 3, precum și muncitori care ieșeau din schimbul 2. Asupra acestora nu era nevoie să se insiste, pentru a fi convinși, deoarece văzuseră pe postul național de televiziune evenimentele care au avut loc în București, iar incendierea unor autovehicule și a sediului M.I., precum și întreruperea emisiunii la postul de televiziune, au avut un impact hotărâtor (...).

În dimineața zilei de 14.06.1990, în jurul orelor 02:00, cele două autobuze au ajuns în București, în cartierul Militari, unde au fost așteptate de un echipaj de poliție, care i-a condus până în apropierea Hotelului București, unde (...) s-a întâlnit cu (...), cu care a avut o discuție de circa 30 de minute, informându-l despre acțiunile întreprinse la nivelul județului Olt, pentru mobilizarea cetățenilor și asigurându-l că vor merge la Guvern. În apropierea guvernului, grupul celor de la Slatina a fost atacat de un grup de tineri, care erau înarmați cu bâte, cu care loveau în asfalt. În urma acestui atac, muncitorii s-au retras, dar un autoturism de culoare închisă le-a tăiat calea. Din această mașină au coborât patru persoane care, cu armele, i-au somat să rămână pe loc, dar când au aflat că au venit să-l susțină pe **Ion Iliescu**, le-a permis să se deplaseze spre Piața Victorie (...).

Muncitorii care s-au deplasat cu trenul, au ajuns în București, în jurul orelor 05:00, la Gara de Nord, unde au fost așteptați de reprezentanți ai F.S.N., care purtau pe braț o banderolă tricoloră. De la Gara de Nord muncitorii s-au încolonat și au fost trimiși către sediul Televiziunii care, în acele momente era apărată de către armată.

5m. Județul Prahova

În ziua de 13 iunie 1990, la chemarea lui **Ion Iliescu** și **Virgil Măgureanu**, s-au deplasat, de la Ploiești la București, în mod organizat, atât muncitori, cât și alte categorii sociale, care au venit în capitală cu mijloace proprii de transport, în scopul apărării guvernului și a instituțiilor democratice ale statului.

(...)

Trebuie menționat că (...) îndeplinea, la data respectivă, funcția de președinte al C.P.U.N. Prahova și fusese ales deputat, pe listele F.S.N., în urma alegerilor din 20 mai 1990.

(...)

Inculpații **Ion Iliescu**, **Petre Roman** și **Virgil Măgureanu** au fost informați, în aceeași zi de 13 iunie 1990, de către (...), că de la Ploiești s-a organizat plecarea unor persoane către București, pentru a apăra puterea aleasă.

Trebuie subliniat faptul că nu era pentru prima dată când persoane din județul Prahova au venit în București, la chemarea F.S.N. și a lui **Ion Iliescu**. Un precedent a fost și în data de 28 ianuarie 1990, așa cum a menționat martorul (...), care deținea, la vremea respectivă, funcția de primar al județului Prahova, funcție care, după constituirea celui de-al doilea guvern **Petre Roman**, s-a transformat în funcția de prefect: (...).

În după-amiaza zilei de 13 iunie 1990, inculpații **Ion Iliescu**, **Petre Roman** și **Virgil Măgureanu**, l-au sunat, personal, pe (...), interesându-se la acesta despre posibilitatea organizării unei deplasări la București, a minerilor de la mina Filipeștii de Pădure. (...)

Discuția telefonică dintre inculpații **Ion Iliescu**, **Petre Roman** și **Virgil Măgureanu** cu primarul județului Prahova, (...), având ca subiect mobilizarea minerilor de la mina Filipești de Pădure, în scopul deplasării lor în București, în vederea apărării instituțiilor statului, a fost confirmată și de (...), care în iunie 1990 îndeplinea funcția de vicepreședinte al C.P.U.N. Prahova și care a sunat înaintea lui (...) de către **Ion Iliescu**,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

pentru a mobiliza cetățenii din Prahova și minerii, în vederea trimerii lor la București : (...).

După discuțiile cu inculpații **Ion Iliescu**, **Petre Roman** și **Virgil Măgureanu**, (...) s-a consultat cu (...) -secretar al C.P.U.N. Prahova, discuții în urma cărora acesta din urmă l-a contactat telefonic, la mina Filipeștii de Pădure pe inginerul șef (...), căruia i-a cerut să trimită minerii la București, pentru apărarea capitalei, întrucât așa a dispus inculpatul **Ion Iliescu**: (...).

În aceeași zi, în jurul orelor 16:30, (...) l-a apelat și pe (...), directorul minei Filipeștii de Pădure, cerându-i și acestuia să trimită mineri la București, cu autobuzele, pentru a stopa acțiunile demonstrațiilor: (...).

(...).

Minerii care urmau să intre în schimbul 3, între orele 23:00 – 07:00, precum și minerii din schimbul 1, au avut posibilitatea să urmărească, la televizor, modul în care au decurs evenimentele în București, începând cu după-amiaza zilei de 13 iunie 1990 și până în dimineața zilei de 14 iunie 1990. Astfel, aceștia au luat la cunoștință că au fost incendiate clădirile Poliției Capitalei și ale Ministerului de Interne, că s-a întrerupt emisiunea Postului Național de Televiziune, fapt fără precedent până în acel moment, că inculpatul **Ion Iliescu** a transmis comunicatul prin care solicita cetățenilor să vină în capitală, pentru a apăra instituțiile statului împotriva așa zisei rebeliuni legionare, că în capitală au sosit minerii din Valea Jiului, toate acestea având drept rezultat crearea unei situații de tensiune în rândul minerilor. Această situație de tensiune s-a manifestat, la mina Filipeștii de Pădure, în dimineața zilei de 14 iunie 1990, când minerii care urmau să intre în schimbul 1 și cei care ieșeau din schimbul 3, au dorit să plece la București: (...).

În aceeași dimineață (...), directorul general al Combinatului Minier Ploiești a cerut inginerului șef (...) să plece cu minerii la București. Presiuni asemănătoare s-au făcut și de la Primăria Județului Prahova, precum și de la Federația Sindicatelor Miniere, care își avea sediul în București, în aceeași clădire cu Ministerul Minelor: (...).

(...)

Pentru ca minerii de la Filipeștii de Pădure să se deplaseze la București, conducerea minei și a sindicatului au solicitat Autobazei 7 Călători, Coloana Filipeștii de Pădure, care asigura transportul minerilor de la domiciliu la locul de muncă să le pună la dispoziție autobuzele necesare. În baza unei adrese semnate de către directorul (...) și liderul de sindicat (...), conducerea Autobazei 7 Călători a pus la dispoziția minerilor de la Filipeștii de Pădure, 9 autobuze, dintre care două articulate, fiecare dintre acestea având o capacitate de 150 călători: (...)

În jurul orelor 08:00, coloana de autobuze de la mina Filipeștii de Pădure în care se aflau aproximativ 800 de mineri s-a pus în mișcare. La plecare minerii s-au înarmat cu bâte, furtunuri de presiune și topoare. La intrarea în București, coloana a fost oprită de către un echipaj de poliție, care i-a condus pe mineri până în Piața Victoriei. Când au coborât din autobuze minerii de la Filipeștii de Pădure au observat că dinspre Gara de Nord soseau în Piața Victoriei minerii de la Bazinul Carbonifer Comănești, înarmați, la rândul lor, cu același fel de obiecte contondente: (...).

Imediat după ce au ajuns în București liderii de sindicat de la mina Filipeștii de Pădure, (...) au mers în Parcul Victoria, unde s-au întâlnit cu **Ion Iliescu** și **Petre Roman**, care le-a confirmat că ei i-au chemat, pentru a face liniște și ordine în București: (...).

După întâlnirea cu cei doi inculpați, aceeași lideri de sindicat de la mina Filipeștii de Pădure au mers la sediul Federației Sindicatelor Miniere, unde s-au întâlnit cu vicepreședintele acestei organizații, subinginerul (...), care i-a însoțit până în Piața Victoriei, comunicându-le că misiunea lor este să asigure securitatea în această zonă: (...).

5n. Județul Teleorman

În ziua de 13 iunie 1990, la sediul F.S.N. din Alexandria, se aflau persoanele cu funcții de conducere în organizația locală a F.S.N. și urmăreau la televizor evenimentele ce se petreceau în București. Starea lor de îngrijorare a atins cote maxime, în momentul în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

care s-a întrerupt emisiunea, la postul național de televiziune. În acest timp s-a primit un telefon de la sediul central al F.S.N. din București, din str. Modrogan, fără a putea stabili cine a fost apelantul prin care s-a solicitat ca oameni din Alexandria să vină în acea zi, în București, pentru a ocupa zona din fața guvernului și din fața sediului F.S.N., în scopul de a-i împiedica pe manifestanți să pătrundă în aceste instituții. La sediul F.S.N. din Alexandria a apărut, la un moment dat, (...) inginer la Întreprinderea de Rulmenți Alexandria, devenit deputat F.S.N., în urma alegerilor din 20 mai 1990.

Proaspătul deputat F.S.N., care tocmai venise din București, a solicitat colegilor săi de partid organizarea oamenilor, pentru a efectua deplasarea în capitală, în scopul de a apăra guvernul, pentru a nu fi ocupat de către opoziții politici. Personal, (...), a contactat Întreprinderea de Rulmenți Alexandria, cerând ca muncitorii care ies din schimbul 2 să meargă în București. În jur de 100 de muncitori din Alexandria s-au deplasat, în noaptea de 13-14 iunie 1990, în București, cu 3 autobuze puse la dispoziție de Întreprinderea de Transport Auto, care asigura naveta salariaților. Muncitorii au fost însoțiți în București, de către (...), (...) - vicepreședinte al Biroului Permanent Local al Organizației F.S.N. Alexandria, (...) - președinte al organizației F.S.N. Alexandria.

Muncitorii din Alexandria au ajuns în fața guvernului, în noaptea de 13-14 iunie 1990, în jurul orelor 00:30-01:00 și au constatat că Palatul Victoria era înconjurat de către forțele de ordine, iar în Piața Victoriei se aflau mulți civili. Unii dintre aceștia erau conduși de către (...) și formaseră un filtru pentru controlul autovehiculelor. În urma unui asemenea filtru a fost oprit autoturismul condus de către unul dintre fruntașii P.N.Ț.-C.D., Liviu Petrina, care era însoțit de către fiica sa. Mașina în care se aflau cei doi a fost devastată, iar aceștia au fost luați cu forța și au fost duși în sediul guvernului. (...)

7. Sosirea muncitorilor și minerilor în Capitală și acțiunile desfășurate de aceștia în zilele de 14-15 iunie 1990

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Încă din seara zilei de 13 iunie 1990, ca urmare a apelurilor făcute către populație, de inculpații **Iliescu Ion, Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu, Virgil Măgureanu, Adrian Sârbu, Mugurel Florescu, Cazemir Benedict Ionescu, Dumitru S. Nicolae**, pentru a veni în București și a ajuta la lichidarea „bandelor de huligani”, „a mișcării legionare” pentru apărarea instituțiilor democratice ale statului, au început să se strângă, în Piața Victoriei, muncitori, atât din București, cât și din zonele limitrofe.

În jurul orelor 22:00, inculpatul **Ion Iliescu** s-a adresat celor câteva mii de oameni prezenți în fața sediului guvernului și le-a mulțumit pentru că au dat curs apelului făcut către ei, după care, a trecut în revistă, în mod subiectiv, evenimentele care au avut loc în acea zi, la Poliția Capitalei, la sediul Ministerului de Interne și la Televiziunea Română, iar apoi a spus:

„Au încercat să ocupe televiziunea. A fost întreruptă emisiunea. Este clar o încercare de lovitură de tip legionar. Este necesar să strângem rândurile tuturor acelor care s-au pronunțat pentru dezvoltarea democratică a țării. Trebuie să punem capăt acțiunilor rebele ale elementelor extremiste, reacționare. Vă mulțumesc tuturor încă o dată!

*Rămânți pe loc! Vor veni și alte forțe din județele vecine. Să fim pregătiți pentru orice încercare a acestor elemente lipsite de rațiune, lipsite de respect pentru opțiunea, pentru alegerea poporului nostru! **Săle dăm riposta cuvenită! Să înăbușim din fașă rebeliunea legionară** și să asigurăm dezvoltarea democratică a țării! Vă mulțumesc încă o dată!”.*

Din acest discurs reiese, în mod clar, că inculpatul **Ion Iliescu** avea cunoștință că urmează să vină în București forțe și din alte județe, pentru a susține puterea politică și a intimida opoziția politici.

De asemenea, inculpatul **Ion Iliescu** a continuat să manipuleze masele, făcând referire la „rebeliunea legionară”, fapt care nu era real.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În noaptea de 13 spre 14 iunie 1990, după miezul nopții au continuat să vină muncitori în Piața Victoriei, așa cum a fost prezentat în Cap.5.

Concomitent cu venirea muncitorilor în București, în aceeași noapte de 13 spre 14 iunie 1990, inculpații **Virgil Măgureanu, Gelu Voican Voiculescu și Emil Dumitrescu**, s-au deplasat în diferite zone ale Bucureștiului, respectiv la sediul Ministerului de Interne, pe Calea Victoriei, pentru a constata care este situația pe teren și a vedea starea de spirit din rândul forțelor de ordine: (...).

În dimineața zilei de 14 iunie 1990, în jurul orelor 05:00, au sosit garniturile de tren care au adus în București minerii din Valea Jiului.

Aceștia au fost așteptați în Gara de Nord, de către inculpatul **Burlec Plăieș Cornel**, care i-a salutat și i-a condus în Piața Victoriei, la sediul Guvernului.

După ce au ajuns în Piața Victoriei liderii de sindicat ai minerilor din Valea Jiului, inculpații **Miron Cozma, Drella Matei** și suspecții (...), (...) și alți lideri de sindicat au intrat în sediul Guvernului. La scurt timp, la balconul Palatului Victoria, a apărut inculpatul **Ion Iliescu**, însoțit de către inculpații **Gelu Voican Voiculescu, Cazemir Benedict Ionescu, Miron Cozma**, suspectul (...) și alții (...).

Inculpatul **Iliescu Ion** s-a adresat minerilor veniți în Piața Victorie, la ora 06.23, spunându-le:

„Dragi mineri,

Mă adresez dumneavoastră de astă-dată, mulțumindu-vă pentru răspunsul de solidaritate muncitorească pe care și acum l-ați dat, la chemarea noastră. Mulțumesc, de asemenea, tuturor celorlalte delegații din județe care au venit și s-au adăugat acestei forțe solidare a muncitorimii române.

Îi rugăm pe ceilalți să rămână aici, în piață. Delegația de mineri, în frunte cu domnul Cosma, se va deplasa spre Piața Universității, pe care vrem să o reocupăm dvs.

Așa cum ați văzut, de astă-dată avem de-a face cu elemente de-a dreptul fasciste, care ieri s-au dedat la acte de vandalism. După ce, în cursul dimineții de ieri, 13 iunie,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

forțe organizate ale ordinii publice au evacuat o serie de elemente care zăceau pe spațiul verde, au eliberat tot spațiul, s-au apucat de curățirea zonei pentru că a rămas mizerie în urma acestora. De asemenea, s-a trecut la curățirea carosabilului, la spălarea și pregătirea lui pentru circulație.

În după amiaza zilei precedente, grupuri organizate de elemente incitate, multe din ele drogate, înarmate cu diverse elemente contondente – cuie, cu lanțuri, cu pietre, cu cărămizi, cu țigle – au atacat cordoanele de polițiști și, înarmați cu sticle incendiare, au dat foc la autobuze, la mașini, iar apoi s-au îndreptat în grupuri spre clădirea Ministerului de Interne și a Poliției, pe care au incendiat-o. Spre seară, precum știți, au invadat și clădirea televiziunii, care a trebuit să-și întrerupă emisiunea. În cursul serii, grupuri de muncitori, de polițiști și ostași au reușit să reelibereze clădirea televiziunii și, apoi, și spațiul din jurul acesteia. Peste noapte au fost, de asemenea, eliberate clădirile Poliției și Ministerului de Interne. Unii din ei s-au reîntors în Piața Universității. Acum, spre dimineață, se pare că din nou au evacuat-o, au părăsit-o. Sunt acolo câteva formațiuni de parașutiști și polițiști.

V-am ruga pe dumneavoastră – minerii – care sunteți grupați, organizați, să vă îndreptați în colană, pe bulevard, până la Piața Universității, s-o ocupați definitiv dumneavoastră, după care, în colaborare cu forțele de ordine, să asigurați paza Pieței Universității, pentru ca să se efectueze lucrări de curățire și de redare a circulației a acestui nod. Dumneavoastră să fiți paznicii, în colaborare cu forțele de ordine, a acestui punct central din capitală.

Vă mulțumim foarte mult. Vă rugăm să facem totul pentru a elimina excesele, pentru a elimina actele sângeroase. **Și dumneavoastră să asigurați paza necesară împotriva tuturor elementelor extremiste care și-ar mai face apariția în această zonă!**

Celelalte delegații rămân aici, pe loc, în Piață. Vom vedea dacă e nevoie să mai ajutăm în alte puncte din capitală.

Vă mulțumim foarte mult tuturor. Drum bun și cu bine. Succes”(...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

La ora 06.47, Biroul de Presă al F.S.N. a emis o declarație intitulată: "Chemare la unitate în apărarea democrației și a idealurilor Revoluției" (...), cu următorul conținut:

„În ziua de 13 iunie, prin acțiuni violente ale unor forțe extremiste, de tip legionar, au fost provocate în Capitală numeroase distrugerii, fiind săvârșite acte de o deosebită cruzime, de barbarie, de către elemente declarate, iresponsabile. [...]

În spatele acestor acte de vandalism se află adevărați răspunzători, autori morali și, nu în ultimul rând, o serie de gazetari iresponsabili ce manipulează minciuna și calomnia, incitând direct la violență și acțiuni destabilizatoare.

Considerăm că sunt inacceptabile cererile de toleranță și dialog cu aceste grupări organizate ce utilizează violența și teroarea ca forme de acțiune politică. Există, de altfel, cadrul politic necesar pentru dialog – Parlamentul țării, ca rezultat al alegerilor din 20 mai – ale cărui lucrări abia au început.

Dialogul ar fi fost posibil cu oameni raționali, care operează cu argumente, și nu cu cei ce utilizează bâta, ciomagul, sticle incendiare.

Cerem organelor de ordine să-și facă datoria, să manifeste fermitate față de aceste manifestări agresive, să asigure liniștea și ordinea necesare desfășurării normale a vieții în Capitală.

Cerem opiniei publice să manifeste mai multă combativitate față de elementele extremiste, fasciste. Să nu ne lăsăm intimidați de aceste forțe violente; să luptăm pentru a nu pierde cu toții ceea ce am câștigat atât de greu în ultimele luni.

Chemăm toate forțele politice ale țării la unitate în apărarea democrației și idealurilor Revoluției din Decembrie”.

Se poate lesne observa că, inculpatul **Ion Iliescu** le-a cerut minerilor să meargă în Piața Universității, pentru a o ocupa și să fie paznicii acestei zone, împreună cu forțele de ordine, iar F.S.N. cerea opiniei publice mai multă combativitate față de elementele extremist și să lupte pentru a nu pierde tot ceea ce cu toții au câștigat în ultimele luni.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Potrivit declarațiilor mai multor mineri, în dimineața de 14 iunie 1990, după ce **Ion Iliescu** li s-a adresat, așa cum s-a specificat mai sus, au fost înclonați și conduși în Piața Universității de către inculpatul **Burlec Plăieș Cornel** (...). Pe drum, unii dintre mineri s-au desprins de grup și au devastat sediile P.N.L. și P.N.Ț.-C.D.

Sediul P.N.Ț.-C.D.

În jurul orei 06:00, un grup de mineri înarmați cu bâte, răngi și furtunuri cu capete metalice, au forțat poarta de la intrarea în sediul P.N.Ț.-C.D., iar după ce au pătruns în interior, unde au avariat și sustras mai multe bunuri, inclusiv un fișet încastrat într-un perete și a cărui față era mascată de un tablou (...). Tot aici au fost lovite mai multe persoane, după cum urmează:

Persoană vătămată (...)

(...) în după-amiaza zilei de **14.06.1990**, în jurul 16:00-17:00, se afla la sediul P.N.Ț.-C.D., moment în care un grup de circa 20-30 mineri înarmați cu bâte și furtunuri de presiune, au pătruns cu forța în sediu și au început să-i lovească pe toți cei aflați în clădire, susnumitul **fiind la rândul său lovit de mineri cu bâtele în zona capului**, pierzându-și cunoștința. S-a trezit, în dimineața zilei de 15.06.1990, într-un garaj al unității militare din **U.M. (...) Măgurele**.

(...)

La data de 02.07.1990, a fost înregistrată la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sector 2 București, plângerea formulată de numitul (...), prin care acesta reclama faptul că, în dimineața zilei de 14.06.1990, a fost agresat de mai mulți mineri, în incinta sediului central al P.N.Ț.-C.D., **fiind lovit cu furtunuri de cauciuc și alte obiecte contondente**. (...)

Sediul P.N.L.

În jurul aceleiași ore, 06:00, minerii sosiți în București au devastat și sediul Partidului Național Liberal.

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Minerii care au pătruns în clădirea în care își avea sediul P.N.L., au agresat, în schimb, alte persoane găsite în clădire: (...) și au devastat și sediile redacției revistei Europa, al Departamentului Protecției Muncii din cadrul Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale și cel al Comisiei Naționale pentru Standarde, Metrologie și Calitate, ce funcționau în aceeași clădire.

(...)

După devastarea sediilor celor două partide politice, aflate în opoziție, forțele de ordine au asigurat paza lor, scop în care U.M. (...) Ploiești a trimis, în București, un subofițer și 20 de militari în termen, dotați cu ținuta de serviciu cu cască, armamentul din dotare și bastoane de cauciuc (...).

În Piața Universității, minerii erau coordonați de către liderii de sindicat, în mod special de inculpatul **Miron Cozma** și suspecții (...) și (...). La un moment dat, în zonă, a apărut și inculpatul **Virgil Măgureanu**, care și el coordona minerii, dându-le indicații acestora. A mai fost sesizată prezența și a unei persoane, (...), care a transmis lucrătorilor din subteran că vine din partea lui **Ion Iliescu** și a dirijat operațiunile care trebuiau făcute de către mineri. La rândul său și inculpatul **Gelu Voican Voiculescu** a trecut în subordinea sa un grup de mineri cu care s-a deplasat în anumite zone din capitală pe motiv că trebuie să reinstaureze ordinea.

Minerii au fost însoțiți de către ingineri care, spre deosebire de ei, purtau căști albe și de către tehnicieni și maiștri, care purtau căști portocalii. De asemenea, minerii au mai fost însoțiți și de ofițeri de poliție.

(...)

După ce au ajuns în Piața Universității minerii, sub conducerea liderilor de sindicat, a inginerilor, a șefilor de exploatare care i-au însoțit, a ofițerilor de poliție au pătruns în Institutul de Arhitectură și în sediul Universității București, unde au provocat imense pagube materiale și au exercitat acte de violență asupra persoanelor pe care le-au găsit în cele două instituții de învățământ, după cum urmează:

Institutul de Arhitectură

Persoane vătămate: (...)

Cu excepția numiților (...), care după ce au fost bătuți au fost abandonați, toate celelalte persoane găsite în sediu, după ce au fost agresate, au fost duse la sediul organelor de poliție, iar numiții (...) au fost duși în sediul Guvernului. În ce privește pe numiții (...), aceștia au fost transportați la Spitalul de Urgență Floreasca, unde au primit îngrijiri medicale.

(...)

Tot la Institutul de Arhitectură, în cursul zilei de 14 iunie 1990, a fost adus inculpatul **Miron Cozma**, de către inculpatul **Măgureanu Virgil**, care, pentru de a-i întări convingerea că trebuie să acționeze cu fermitate, ca să pună capăt oricărei manifestări îndreptate împotriva puterii, i-a arătat liderului Ligii Sindicatelor Miniere din Valea Jiului, mai multe arme de tir sportiv, aflate într-un rastel.

Despre aceste arme directorul S.R.I. a afirmat că sunt arme cu glonț, pe care protestatarii le-au procurat, în scopul de a le folosi, pentru înlăturarea ordinii de drept, cu alte cuvinte pentru înlăturarea de la putere a celor care oferiseră minerilor nenumărate facilități de ordin economic și care reprezentau garanția că aceștia își vor păstra locurile de muncă.

Universitatea București

La Universitatea București, minerii au distrus laboratoarele, în special acele laboratoare în care își desfășurau activitatea profesorii care au simpatizat manifestațiile din Piața Universității.

Tot la sediul Universității, minerii au exercitat acte de violență asupra tinerilor pe care i-au găsit în clădire, astfel:

Persoane vătămate: (...).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

(...)

În afara Institutului de Arhitectură și a clădirii Universității din piața cu același nume, în ziua de 14 iunie 1990, minerii s-au deplasat și la Facultatea de Drept din București, unde se afla sediul Ligii Studenților din Universitatea București.

În jurul orei 08:00, un grup mic de mineri au venit la Facultatea de Drept din cadrul Universității București, pentru a vedea ce se petrece în clădire, după care au plecat. Acest aspect a fost adus la cunoștință profesorului (...), decanul Facultății de Drept.

În jurul orelor 10:00 -11:00, au ajuns în curtea Facultății de Drept, circa 60-70 de mineri, conduși de către **Miron Cozma**. Aceștia au fost văzuți de către (...), care a ieșit pe scările facultății, pentru a purta discuții cu ei, cu privire la scopul sosirii lor în instituția de învățământ superior. Minerii l-au informat pe decanul Facultății de Drept, că doresc să meargă la sediul Ligii Studenților din Universitatea București.

Dintre mineri s-a desprins un grup de circa 20 și l-au însoțit pe profesorul (...), în interiorul facultății. Printre mineri se afla și **Miron Cozma**. Mai întâi minerii au fost conduși la parter, unde se aflau sălile de sport, după care, circa 7-8 minerii, au întrebat „unde se află sala 109?”. Sala 109, împreună cu sălile 110 și 111, formau sediul Ligii Studenților din Universitatea București, iar sala 109 era biroul președintelui Ligii Studenților Marian Munteanu.

Minerii au fost conduși la sala 109, de unde au scos mai multe bunuri, care nu prezentau absolut nicio relevanță, din niciun punct de vedere. Aceste bunuri au fost încărcate într-un camion cu care veniseră. Tot timpul acești mineri au fost însoțiți de către col. (...), din cadrul M.I., cumnatul inculpatului **Petre Roman**. Una dintre cutiile scoase din sediul Ligii Studenților, a rămas mult timp în fișetul din biroul său (...).

(...).

Sub îndemnul liderilor de sindicat ale ofițerilor de poliție, ale inculpaților menționați și chiar a unor bucureșteni, minerii opreau oameni pe stradă, îi loveau, pe unii chiar cu bestialitate, iar apoi polițiștii și unii civili îi rețineau. De asemenea, erau loviți,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

atât bărbații, cât și femeile care interveneau în sprijinul celor agresați, sau își manifestau dezaprobarea față de comportamentul minerilor.

Erau agresați, cu precădere, persoanele care purtau barbă ori mustață, aveau părul mai lung, care purtau blugi și ochelari, adică tineri și persoane care aveau o figură de intelectual. Aceste persoane constituiau mentalul minerilor manipulați, chipul „huliganilor”, care atentau la instituțiile democratice ale statului.

Minerii erau luați din zonele în care se aflau, de către polițiști sau persoane în civil, dar care după comportament dădeau impresia că fac parte din structurile de ordine publică și siguranță națională, erau urcați în autocamioane și trimiși în diferite locuri din București, pentru reinstaurarea ordinii. În acest mod au fost transportați mineri în cartiere mărginașe ale orașului, unde aceștia au exercitat acte de agresiune, în special asupra populației de etnie rromă și au devastat mese și tarabe amplasate prin piețele publice.

Trebuie menționat că însoțitorii minerilor le dădeau ordin acestora să îi ia pe rromi și bișnițari cu ei și să-i ducă la poliție, ordin care a fost îndeplinit.

De asemenea, minerii au procedat, fără a avea niciun drept, la legitimarea civililor care treceau pe stradă, opreau autoturisme, pe care le percheziționau.

În Piața Victoriei s-a făcut apariția, în dimineața zilei de 14.06.1990, minerii de la mina Filipeștii de Pădure din județul Prahova, având asupra lor furtunuri de presiune, bâte, topoare. În piață se mai aflau muncitori de la diferite întreprinderi bucureștene: APACA, IMGB. La sosirea acestora au fost întâmpinați de către un ofițer M.Ap.N. și (...), vicepreședinte al Federației Sindicatelor Miniere din România, acesta din urmă fiind cel care supraveghea activitatea acestora în zonă.

În jurul orelor 13.00-14.00, acești mineri, împreună cu polițiști au început să efectueze filtre în Piața Victoriei, oprind autovehiculele care circulau în zonă și le verificau bunurile care se aflau în acestea, întrucât se lansase zvonul că se găsesc în circulație mașini în care se află sticle incendiare (...).

În după-amiaza zilei de 14 iunie 1990, inculpatul **Ion Iliescu** a mai ținut, de la balconul Guvernului, un nou discurs celor prezenți în Piața Victoriei:

„În această **rebeliune legionară** cu care s-a confruntat în aceste zile poporul român, unele elemente au apărut chiar în **costumație legionară**, au afișat **drapelul verde**, au folosit **limbajul legionar**. Vizavi de această situație mai există oameni care, nu se știe cu ce intenție, încearcă să facă din acești agresori victime, aruncând răspunderea pe capul organelor de ordine”.

„**Trebuie ridicat gradul de combativitate al românilor**, în special al cetățenilor Capitalei, al muncitorilor Capitalei, al liderilor sindicali care i-au împiedicat ieri pe aceștia să vină în sprijinul organelor de ordine, lideri sindicali care se preocupă numai de bunăstarea proprie și-i împiedică pe muncitori să-și manifeste combativitatea”.

„Democrația trebuie apărată cu fermitate, nu cu slăbiciune în fața vandalilor”.

„Armata trebuie să constituie un element de stabilitate și de apărare a cuceririlor poporului, nu să stea indiferentă când vandalii se dedau la asemenea acte barbare împotriva poporului. Teoria armatei pasive, avansată de Grupul pentru democratizarea armatei, este periculoasă, căutând să dezavueze armata, să o rupă de popor. Dar armata și-a făcut și de această dată datoria” (vol. 317, fila 278 verso).

Din acest discurs este lesne de observat că **Ion Iliescu** justifică acțiunea forțelor de ordine din ziua precedentă și își manifestă dezacordul față de persoanele care simpatizau cu opoziția politică. De asemenea, președintele ales al țării a dezavuat atitudinea unor lideri de sindicat, care s-au opus scoaterii muncitorilor în stradă și a criticat, în același timp, opiniile exprimate de Comitetul de Acțiune pentru Democratizarea Armatei, care considera nociv interesele politicului în armată.

Tot în Piața Victoriei s-au aflat și minerii de la mina Șotânga, jud. Dâmbovița, care erau coordonați de către (...).

În ziua de 14 iunie 1990, minerii au fost folosiți pentru atacarea sediilor unor asociații, a unor publicații, locuința unor personalități, așa cum vom expune în continuare.

Sediul Asociației „21 Decembrie”

În dimineața zilei de 14.06.1990, în sediul Asociației 21 Decembrie, se aflau numai (...). La un moment dat a venit numitul (...), care i-a informat că minerii au ocupat Piața Universității și că ar fi bine să evacueze clădirea. (...) a apucat să plece, iar la scurt timp, respectiv în jurul orei 06:15 minerii au început să forțeze ușa. Cel care le-a deschis a fost (...), după care minerii s-au năpustit și i-au lovit cu furtunuri de cauciuc și bâte pe (...). Cei careau reușit să se ascundă pe acoperiș au fost numiții (...), dar și aceștia au fost găsiți și bătuți de mineri.

Astfel, în urma atacului minerilor, au fost suferit vătămări fizice: (...).

După ce au fost agresați, numiții (...) fost duși de mineri la sediul organelor de poliție, iar numiții (...) au fost duși la sediul Guvernului.

Sediul Asociației Foștilor Deținuți Politici din România

Potrivit declarației martorului (...), când a ajuns la sediul Asociației Deținuților Politici, a văzut că juristul (...) era ținut de mineri. Minerii au devastat cabinetul medical al asociației și au sustras medicamentele. Aceștia îl cautau pe Ticu Dimitrescu.

Din declarația persoanei vătămate (...) rezultă că, la data de 14.06.1990, în jurul orei 08:15, se afla la sediul AFDPR din București, moment în care au intrat mai mulți mineri care au făcut percheziție, l-au luat și l-au dus la sediul organelor de poliție, fără a-l agresa fizic.

Sediul Societății Scriitorilor Români

Persoane vătămate (...).

Sediul Revistei Actualitatea Românească

Persoană vătămată (...) (neidentificat).

Din declarația persoanei vătămate (...), dată în fața Comisiei parlamentare de anchetă, rezultă că la data de 14.06.1990 se afla la sediul Revistei Actualitatea Românească și a fost bătut de mineri.

Sediul ziarului „România Liberă”

În ziua de 14 iunie 1990, în jurul prânzului, câteva zeci de mineri au plecat din Piața Universității, cu camioane, cu destinația Casa Presei. Scopul acestora era acela de a se răzbuna pe ziariștii care aveau alte orientări politice decât cele ale persoanelor care câștigaseră alegerile din 20 mai 1990 și a de interzice apariția ziarelor, care criticau puterea politică. Cel care s-a ocupat de organizarea minerilor, pentru îndeplinirea acestei misiuni a fost (...), și care din 1986, până la data de 2 mai 1990, fusese ofițer de securitate. A fost vizată, în mod special, redacția ziarului „România Liberă”.

După ce au ajuns la Casa Presei, în frunte cu (...), au pătruns în redacția ziarului „România Liberă”, circa 35-40 de mineri înarmați cu bâte, târnăcoape, furtunuri de presiune. Cel care s-a adresat minerilor a fost (...), membru în comitetul director al ziarului „România Liberă”. Printre cererile minerilor au fost ca ziariștii din conducerea ziarului să-și dea demisia, iar ziarul „România Liberă” să nu mai apară. La un moment dat, au mai sosit la Casa Presei, alte 3 – 4 camioane pline cu mineri, la fel înarmați și care erau violenți în exprimare. Dându-și seama de pericolul pe care-l reprezentau acestia, ziariștii care au apărut într-un timp, i-au cerut lui (...) să intervină, pentru a-i liniști. (...), întrucât avea autoritate asupra minerilor, a reușit să îi calmeze. După vizita minerilor la redacția ziarului „România Liberă”, acesta nu a mai apărut în ziua de 15 iunie 1990 (...).

(...).

Persoană vătămată (...)

În aceeași zi, minerii au mers și la apartamentul în care locuia Petre Băcanu, redactor șef al ziarului „România Liberă”, pentru a se răzbuna pe acesta, datorită poziției pe care și-o exprimase, în mod deschis, după decembrie 1989. Trebuie subliniat faptul că,

minerii care l-au căutat pe acesta îi știau adresa și configurația blocului. Aceste amănunte nu puteau fi știute de persoane din provincie, decât dacă ele le fuseseră comunicate de către autorități, în mod special de către cele cu atribuții privind securitatea statului și apărarea ordinii și liniștii publice. Petre Băcanu nu a fost găsit acasă deoarece, încă din 12 iunie 1990, plecase la Congresul Academiei Româno-Americane, în Canada: (...)

Locuința lui Ion Rațiu

În ziua de 14 iunie 1990, după amiaza, mai mulți mineri au mers la locuința lui Ion Rațiu, unde au distrus bunuri și au sustras o sumă considerabilă de bani. Cei care au sustras bani au fost lt. Col. (...) și minerul (...). Lt. col. (...) era ofițer la U.M(...), împreună cu el și cu minerii au mai fost la locuința lui Ion Rațiu și plt. adj. (...), subofițer la U.M(...). Atât (...), cât și (...) au fost prezentanți minerilor, de către (...), ca fiind foștii săi colegi de la securitate:

Minerii care au pătruns în locuința lui Ion Rațiu, au vrut să-l lovească iar, la un moment dat, a apărut (...) și alte două persoane, care l-au luat pe Ion Rațiu și l-au dus la sediul guvernului.

(...).

Locuința lui Corneliu Coposu

În noaptea de 13 spre 14 iunie 1990, în jurul orelor 01:00, dintr-o mașină marca Dacia, de culoare gri deschis, s-a aruncat cu o substanță inflamabilă în peretele casei lui Corneliu Coposu. Focul a fost stins de către acesta, împreună cu sora sa (...). În ziua de 14 iunie 1990, în jurul orelor 09.00, mai mulți mineri au încercat să intre în locuința președintelui partidului P.N.Ț.-C.D. dar, la un moment dat, s-au retras. La ora 11:00, la aceeași locuință, au venit mai mulți mineri și persoane îmbrăcate în salopete de muncitori și forțând ușile au pătruns în interior, de unde au luat mai multe bunuri pe care le-au încărcat într-o dubă (...).

Locuința lui (...)

În ziua de 14 iunie 1990, (...), secretarul personal al lui Corneliu Coposu, președintele P.N.Ț.-C.D., a mers la sediul P.N.Ț. – C.D., pentru a lua niște documente. Când a ajuns în Piața Rosetti a fost recunoscut de mineri, care au vrut să îl agreseze fizic. Dând dovadă de prezență de spirit, s-a urcat în mașina cu care venise, moment în care unul dintre mineri i-a spart luneta cu o bâtă. (...) a mers, apoi, la locuința lui Corneliu Coposu, constatând că și aceasta fusese devastată. (...)

Locuința lui Dumitru Mazilu

În 14 iunie 1990, minerii au descins și la imobilul în care locuia Dumitru Mazilu care, începând cu evenimentele din 12 ianuarie 1990, era perceput în rândul maselor populare, ca un opozant al lui **Ion Iliescu**. Minerii nu au pătruns în locuința lui Dumitru Mazilu, datorită intervenției notărite a soției acestuia și a telefoanelor pe care le-a dat, ministrului de externe - Sergiu Celac, ministrului justiției - Pop Teofil, care la rândul său l-a informat pe **Ion Iliescu**, iar acesta l-a trimis la fața locului, pentru a rezolva situația, pe inculpatul **Dumitrescu Emil**: (...).

Editura Humanitas

În ziua de 14 iunie 1990, muncitorii tipografi din Casa Presei l-au căutat, la Editura Humanitas, la biroul său, pe Gabriel Liiceanu, strigându-i lozinci care incitau la crimă. Pentru a scăpa de furia muncitorilor, Gabriel Liiceanu a ieșit din clădire cu ajutorul secretarei sale. (...)

În cursul zilei de 14 iunie 1990, g-ral.col. Mihai Chițac a fost revocat din funcția de ministru de interne, în locul său, fiind numit judecătorul militar (...), al cărui decret de numire a fost publicat în Monitorul Oficial din 16 iunie 1990. Motivul oficial al revocării

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

lui Mihai Chițac l-a constituit modul în care a gestionat situația din zilele de 13 și 14 iunie 1990. Prin această revocare, însă, s-a dorit, oarecum și o calmare a foștilor manifestanți din Piața Universității, întrucât demisia ministrului de Interne reprezenta una dintre revendicările lor.

În noaptea de 14 spre 15 iunie 1990, a fost petrecută, de către minerii aduși în București, la Sala Polivalentă, la Pavilionul Expozițional din Piața Scânteii, precum și sub cerul liber, pe spațiul verde din Piața Victoriei. Spațiile de cazare au fost asigurate, prin grija persoanelor cu funcții de conducere în F.S.N., iar hrana le-a fost asigurată prin grija conducerii centrale a F.S.N., în special a lui (...) și alții, de către sindicatele din componența Confederației Naționale a Sindicatelor Libere Independente și Ministerul Apărării Naționale. Li s-a pus la dispoziția minerilor hrană, atât caldă, cât și rece, în special, preparate din carne, precum și apă plată și minerală, sucuri, în cantități mai mult decât îndestulătoare.

După ce minerii au fost duși, pentru a înnopta, la Sala Polivalentă și la Pavilionul Expozițional din Piața Scânteii, unii dintre ei erau solicitați să meargă, în diferite camioane, în anumite puncte din oraș, pentru a acționa împotriva unor persoane. Cei care coordonau această activitate făceau parte tot din conducerea F.S.N.

În ziua de 15 iunie 1990, minerii au continuat agresiunile asupra populației civile din București, precum și reținerea acestora, așa cum au procedat și în ziua de 14 iunie 1990.

În aceeași zi, inculpatul **Miron Cozma** l-a contactat pe martorul (...), președintele Sindicatului Șoferilor din România și Confederației Sindicatelor Independente Frăția, căruia i-a propus să-l ajute să facă ordine în București. Poziția Confederației Sindicatelor Independente Frăția era, însă, total opusă Ligii Sindicatelor Miniere și Federației Naționale a Sindicatelor Miniere, în sensul că dorea ca minerii să părăsească Bucureștiul, motiv pentru care șoferii începuseră să se organizeze pentru a riposta. Datorită acestei poziții martorul (...) Tudor i-a comunicat lui **Miron Cozma** că nu este de acord, motiv pentru

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

care, inculpatul a devenit agresiv verbal, amenințând ca va veni cu minerii la sediul Confederației Sindicatelor Independente Frăția.

(...)

Tot în data de 15 iunie 1990, inculpatul **Ion Iliescu** l-a contactat telefonic pe liderul Confederației Sindicatelor Independente Frăția, întrucât aflase că au început să se mobilizeze șoferii și dorea ca minerii să nu fie tratați cu violență. Pentru clarificarea poziției Confederația Sindicatelor Independente Frăția, președintele ales al României, l-a invitat pe (...) Tudor, în aceeași zi, la ora 15.00, la sediul F.S.N., din str. Varșoviei nr.4. Aproape imediat după această discuție telefonică, la sediul C.S.I. Frăția, a venit un reprezentant al C.P.U.N. București, care a ținut să transmită că inculpatul **Petre Roman** este supărat pe (...) Tudor, deoarece nu înțelege poziția minerilor, care sunt patrioți adevărați și care au venit în București să facă un bine.

(...)

La întâlnirea de la sediul F.S.N., nu a venit inculpatul **Ion Iliescu**, în schimb au venit inculpații Dumitru S. Nicolae și **Miron Cozma**, alături de alte persoane din conducerea F.S.N. și a altor organizații sindicale. În timpul acestor discuții, Dumitru S. Nicolae i-a propus lui (...) Tudor, ca după plecarea minerilor șoferii să asigure ordinea în București, în situația în care populația capitalei ar ieși din nou în stradă, propunere care a fost refuzată.

(...)

În jurul orei 17.00, minerii care veniseră în București cu trenurile, au fost Adunați la Pavilionul Expozițional din Piața Scânteii. Facem precizarea că, între timp, minerii și muncitorii sosiți în capitală cu mijloace de transport auto, plecaseră în zonele de proveniență. La Pavilionul Expozițional inculpatul **Ion Iliescu**, le-a ținut un discurs, spunându-le:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

“Vă mulțumesc încă o dată tuturor pentru ceea ce ați demonstrat și în aceste zile: că sunteți o forță puternică, cu o înaltă disciplină civică, muncitorească, oameni de nădejde și la bine, dar mai ales la greu.

Aici sunt reprezentanții Guvernului, ai Ministerului Transporturilor, în mod organizat, eșalonat, să asigurăm această deplasare ordonată a tuturor spre locurile dumneavoastră.

Vă rog să transmiteți salutările noastre călduroase colegilor dumneavoastră de muncă, pentru că știu că toți au fost cu inima alături de noi, să urez dumneavoastră, familiilor dumneavoastră multă sănătate. Să ne vedem cu bine!”(...).

După ce inculpatul **Ion Iliescu** s-a adresat minerilor, liderii acestora li s-a transmis că, la inițiativa inc. Dumitru S. Nicolae, **Bulec Plăieș Cornel**, s-au luat o serie de măsuri pentru formarea unei așa-zise „Gărzi naționale”, formată din aproximativ 1000 de mineri dar și din alți muncitori din țară, care trebuiau să mai rămână în București pentru a acționa în cazul în care ar fi apărut noi forme de protest față de puterea politică existentă.

Pentru formarea acestei gărzi naționale, s-a solicitat liderilor de sindicat, de la exploatarea minieră prezente să desemneze câteva zeci de mineri, dintre cei a căror situație familială le permitea să lipsească mai multe vreme de acasă și care erau cunoscuți cu o conduită mai adecvată.

Astfel, din probe rezultă că au fost cazați în două unități militare din București un nr. de 958 de persoane civile, mineri, care au fost echipate cu uniforme și salopete militare, au fost alocate la drepturi de hrană și cazare timp de 3 zile.

Comandamentul Serviciilor Armatei a transmis comandantului Armatei 1 **adresa nr. (...)/18.09.1990** prin care a comunicat faptul că, în perioada 16-19.06.1990, au fost cazate și hrănite la Regimentele 1 și 2 Mecanizate un nr. total de 958 de persoane civile. Pe timpul staționării în aceste unități, efectivele de civili au fost îmbăiate și au avut timp liber la dispoziție, fără a părăsi cazarmile, vizionând programul la televizor și practicând diferite jocuri sportive.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Situația materialelor distribuite forțelor civile este prezentată în anexa la această adresă, unde se mai menționează și că beneficiarii au refuzat să înapoieze materialele și, ca urmare, au fost aprobate la scădere cu nr. (...) din 19.06.1990 (...).

(...)

Pe toată perioada în care minerii, muncitori și alte categorii de persoane, care s-au aflat la București, la chemarea puterii politice și-au primit, în totalitate, drepturile salariale de la locurile de muncă, drepturi ce le-au fost achitate de către Statul Român. Contravaloarea transportului pentru persoanele care au venit și au plecat din București, a fost suportată, fie de către stat, fie de către sindicate sau de către organizațiile locale F.S.N.

*

*

*

Trebuie arătat faptul că, în cauză s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de civil **Ionescu Cazimir Benedict**, civil **Sârbu Adrian**, civil **Cozma Miron**, civil **Drella Matei** și civil **Burlec Plăieș Cornel**, sub aspectul infracțiunii prev. de art. 439 alin. 1 lit. g din Codul penal, reținându-se în sarcina acestora faptul că, în cursul evenimentelor din zilele de 14 și 15 iunie 1990, în urma acțiunii minerilor, un număr total de **875 persoane** au suferit vătămări fizice și psihice.

În cursul urmăririi penale s-a stabilit însă că dintre aceștia, un număr de **18 persoane**, nu au suferit vreo vătămare fizică sau psihică în urma acțiunii minerilor, urmând ca în ce privește aceste persoane vătămate, în temeiul art. 16 alin. 1 lit a din C.p.p. să se dispună clasarea, după cum urmează: (...).

Astfel, în cursul acțiunii minerilor din zilele de 14-15 iunie 1990, au fost vătămați fizic și psihic un număr de **856 persoane**: (...).

Astfel, în urma acțiunii minerilor din zilele de 14-15.06.1990, au fost private de dreptul fundamental la libertate un număr de **748 persoane** (...).

*

*

*

În cursul zilei de 14 iunie 1990, alături de mineri au acționat, în mod organizat și alte categorii de muncitori din capitală, înregistrându-se victime și ca urmare a agresiunilor comise de aceștia. Astfel, din actele aflate la dosarul cauzei, rezultă că, la data de 14 iunie 1990, în timp ce numitul (...) se deplasa către facultate, acesta a fost acostat de mai mulți manifestanți ce purtau o pancartă cu inscripția „Metaloglobus”, care, după ce l-au lovit cu pumnii și cu diverse obiecte contondente, l-au condus la U.M. Băneasa.

De asemenea, în zilele de 14 și 15 iunie 1990, s-au înregistrat victime în rândul civililor, mai multe persoane fiind agresate fizic de forțele de ordine, în timp ce acestea se deplasau prin zona centrală: (...).

7. Unitățile în care au reținute persoanele ridicate de mineri alături de forțele de ordine, în zilele de 14 și 15 iunie 1990

Majoritatea persoanelor reținute de mineri, au fost predate lucrătorilor de poliție, de la secțiile de poliție din raza cărora au fost ridicate acestea, iar de acolo au fost transportate imediat la Băneasa și Măgurele.

7a. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” (U.M. (...) București) (fosta Școală Militară Superioară de Ofițeri a Ministerului de Interne)

La începutul anului 1990, a fost numit comandant al Școlii Militare Superioare de Ofițeri a Ministerului de Interne – U.M. (...) București, inc. col. (...). La fel ca și inculpatul **Peter Petre**, inculpatul **Dobrinou Vasile** a participat, alături de alte persoane cu funcții în cadrul Ministerului de Interne, Procuratura Generală și alte instituții cu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

atribuții pe linie de securitate națională, la ședința din data de 12 iunie 1990, de la Poliția Capitalei, când s-a discutat despre modalitatea în care se va efectua înlăturarea manifestațiilor din Piața Universității.

La acea ședință s-a stabilit ca U.M. (...) București să participe cu efective, în ziua de 13 iunie 1990, în Piața Universității, la acțiunile de ordine și să preia și persoanele care vor fi reținute. Inculpatul **Dobrinioiu Vasile** a acceptat misiunea ce a fost stabilită, pentru Școala Militară Superioară de Ofițeri a Ministerului de Interne, cu toate că în Consiliul de Conducere al unității se luase hotărârea de a nu fi permise persoane reținute în unitate. Fiind conștient de faptul că U.M. (...) București, deși este unitate a Ministerului de Interne, nu avea organizate spații pentru cazarea persoanelor reținute sau arestate, precum și de faptul că nu va exista un mandat de arestare sau ordonanță de reținere pentru aceia care vor fi aduși la Școala Militară Superioară de Ofițeri, inculpatul **Dobrinioiu Vasile** i-a cerut adjunctului ministrului de interne, să-i trimită ordin scris în acest sens.

Ca urmare a acestui fapt, la data de 14 iunie 1990, a fost emisă de către g-ral mr. (...), Dispozițiunea nr. (...) cu următorul conținut:

„Din ordinul D-lui ministru de interne - gl.col.Mihai Chițac:

Preluare temporară, la capacitatea de care dispuneți, reținuții din ziua de 14.06.1990:

Preluarea va dura maximum 24 de ore”.

Acestei dispozițiuni i-a mai fost emisă o urmare, la data de 15.06.1990, semnată tot de către adjunctul ministrului de interne, g-ral.mr. (...), cu următorul conținut:

Se prelungește preluarea reținuților din Capitală cu încă 24 de ore.

Luați măsurile ce se impun”.

Conținutul celor două ordine scrise, deși a fost vădit nelegal, a fost executat întocmai de către inculpatul **Dobrinioiu Vasile**. Acesta a permis ca în curtea Școlii Militare Superioare de Ofițeri din cadrul Ministerului de Interne să fie aduși civili, reținuți din București, atât din zilele de 14 și 15 iunie 1990, atât de către mineri, cât și de către

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

polițiști. Persoanele reținute au fost transportate, în marea lor majoritate, cu camioane a căror escortă era asigurată de către mineri. La intrarea în unitate, contrar ordinelor și regulamentelor militare, nu au fost înregistrate mijloacele de transport, numele minerilor și a ofițerilor de poliție, care au adus pe cei reținuți și nici identitatea acestora din urmă.

Cazarea civililor aduși de pe străzile Bucureștilui s-a realizat în condiții total improprii, într-un garaj, atât bărbați cât și femei, tineri și bătrâni. În permanență, aceste persoane s-au aflat sub pază militară, inclusiv atunci când trebuiau să meargă la toaletă. Pe toată perioada cât au fost ținute la U.M. (...) București, timp de 7 zile, persoanelor vătămate nu li s-a permis să ia legătura cu rudele sau cu altcineva din exterior. În momentul în care erau aduși în unitate oamenilor li se atribuia câte un număr pentru identificare, exact așa cum se proceda în lagăre, cu prizonierii de război:

(...)

În data de 15 iunie 1990, s-au prezentat și la Școala Militară Superioară de ofițeri a Ministerului de Interne, o echipă de procurori și ofițeri de poliție, în vederea cercetării celor reținuți. Toți reținuții de la U.M. (...) București au fost fotografiați și s-a întocmit un album foto, ce se afla la dosarul cauzei. (...).

*

*

*

Trebuie arătat faptul că, în cauză s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de colonel (rez.) **Dobrinou Vasile**, sub aspectul infracțiunii prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din Codul penal, constând în vătămarea fizică și psihică precum și privarea de dreptul fundamental la libertate a unui număr total de **433 persoane**, în cursul evenimentelor din zilele de 14 și 15 iunie 1990, în intervalul de timp cât acestea s-au aflat în incinta Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” (U.M. (...) București).

În cursul urmăririi penale s-a stabilit, însă, că unul dintre aceștia, respectiv numitul (...) nu a fost dus la Băneasa, fiind lipsit de libertate în incinta sediului Secției 11 Poliție.

Astfel, în intervalul 14-15 iunie 1990, au fost duse la **Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” (U.M. (...) București)** un număr total de **432 persoane**, dintre care **1** persoană, respectiv numitul **Ifrim Cornel** (neidentificat), a fost lăsată să plece imediat după ce a fost introdus în unitate, fără a suferi vreo vătămare fizică sau psihică, iar restul de **431** persoane au suferit vătămări fizice și psihice și au fost private de dreptul fundamental la libertate, după cum urmează: (...).

Persoanele susmenționate au fost ținute în incinta Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” (U.M. (...) București) diferite intervale de timp, cuprinse între **1 zi și 7 zile**, situația fiecărei persoane vătămate fiind tratată separat, în capitolul „**VI. Situația fiecărei persoane vătămate**”.

Dintre aceste persoane, au fost arestate preventiv un număr de **21 persoane**:
(...).

7b. U.M. (...) Măgurele

În iunie 1990, U.M. (...) Măgurele era o unitate militară a trupelor de securitate și care, așa cum s-a specificat mai sus, fusese trecută în subordinea Ministerului Apărării Naționale având ca eșalon superior Comandamentul Trupelor de Apărare Teritorială care era continuatorul Comandamentului Trupelor de Securitate.

În luna martie 1990, Comandamentul Trupelor de Apărare Teritorială a trecut în subordinea Ministerului de Interne, sub denumirea de Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine, pentru ca, în urma Hotărârii de Guvern nr. 0749 din 5 iulie 1990 cu privire la creșterea capacității de acțiune și îmbunătățirea structurii organizatorice a Ministerului de Interne, Comandamentul Trupelor de Pază și Ordine să fie transformat în Comandamentul Trupelor de Jandarmi. Prin Legea nr.40 din 18 decembrie 1990, s-au legiferat structura și atribuțiile Jandarmeriei Române.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

În luna iunie 1990, comandant al U.M. (...) Măgurele era inculpatul maior **Peter Petre**.

În seara zilei de 12.06.1990, **Peter Petre** a participat la ședința care a avut loc la sediul Poliției Capitalei, ședință convocată de către g-ral. mr. (...)iu și în cadrul căreia s-a discutat despre punerea în aplicare a Planului de acțiune privind evacuarea Pieței Universității, plan de acțiune aprobat de către primul-ministru, inculpatul **Petre Roman**. Despre această ședință și despre planul de acțiune s-a făcut vorbire în Cap.3 al prezentului rechizitoriu.

În ziua de 13 iunie 1990, la U.M. (...) Măgurele, au fost aduse, de către polițiștii care au intervenit împotriva protestatarilor, un număr de 276 de persoane, din care au fost identificat numai 228 de persoane, care au fost ridicate din Piața Universității. Cu toate că U.M. (...) Măgurele era o unitate militară a Trupelor de Pază și Ordine, care nu avea organizate spații de reținere sau arest, inculpatul **Peter Petre** a acceptat primirea acestor persoane, fără a exista vreun document justificativ trimis de către organele competente, care să ateste starea lor de reținere sau arestare.

În baza unui ordin telefonic primit de la procurorul general (...), în după-amiaza aceleiași zile, respectivele persoane au fost lăsate să plece de la U.M. (...) Măgurele. Pentru plecarea lor, inculpatul a pus la dispoziție două autobuze, cu care respectivele persoane au fost transportate în zone opuse ale capitalei.

În zilele de 14 și 15 iunie 1990, o dată cu venirea minerilor în București și acțiunile violente declanșate de către aceștia asupra populației civile din capitală, au continuat să fie reținute persoane care au fost aduse tot la U.M. (...) Măgurele. Inculpatul **Peter Petre** a susținut că a primit ordin de la comandantul Trupelor de Pază și Ordine, g-ral (...), pentru a primi aceste persoane reținute. Cu toate că ordinul de a fi primite la U.M. (...) Măgurele persoane ridicate de pe stradă de către mineri, fără existența unor mandate de arestare sau ordonanțe de reținere, era vădit nelegal, inculpatul **Peter Petre** a executat acest ordin și a

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

ținut aceste persoane în unitatea pe care o conducea, pe parcursul mai multor zile, ultima fiind pusă în libertate pe data de 22 iunie 1990.

Aproape fără nicio excepție persoanele care au fost aduse la Măgurele prezentau multiple leziuni pe corp, ce le fuseseră cauzate, atât de către polițiști, cât și de către mineri. Foarte multe persoane au fost aduse, avându-i ca și escortă pe mineri. În momentul în care victimele erau coborâte din mașini, în curtea U.M. (...) Măgurele, atât minerii, polițiștii, cât și militarii în termen, se încolonav pe două rânduri paralele și loveau cu bastoane, băte sau patul armei, persoanele care coborau din autovehicule. La intrarea în curtea unității nu s-a ținut niciun fel de evidență a persoanelor care au intrat în unitatea militară, nici victime, nici însoțitori și nicio evidență a mijloacelor de transport cu care acestea au venit.

(...)

Spațiul în care au fost ținute persoanele reținute ilegal era total impropriu, acesta fiind fostul garaj al unității. În același spațiu, au fost ținuți, laolaltă, bărbații și femeile, copii, tinerii și persoanele mai în vârstă. Paza acestor persoane a fost asigurată de către militarii în termen, consemnul ce le-a fost transmis de către inculpatul **Peter Petre** a fost acela de a nu se permite niciunei persoane din garaj să iasă, cu excepția situațiilor determinate de satisfacerea nevoilor fiziologice.

(...)

Perimetrul unității era păzit cu câinii de serviciu. Pe toată perioada în care victimele s-au aflat la U.M. (...) Măgurele nu li s-a permis să ia legătura cu membrii de familie.

(...)

Condițiile de deținere de la U.M. (...) Măgurele erau foarte bine cunoscute de către inculpatul **Gelu Voican Voiculescu**, care, în ziua de 14 iunie 1990, s-a prezentat la sediul unității, unde a avut o discuție personală cu inculpatul **Peter Petre**, în biroul acestuia.

(...)

Abia în data de 15 iunie 1990, s-au prezentat, la U.M. (...) Măgurele, o echipă de anchetatori, formată din procurori civili și ofițeri de poliție, în vederea cercetării

persoanelor reținute. Au fost întocmite albume fotografice cu persoanele reținute la U.M. (...) Măgurele.

Persoanele reținute ilegal la U.M. (...) Măgurele, deși erau grav rănite, ca urmare a loviturilor primite de la polițiști, mineri și militari în termen, nu au beneficiat de îngrijiri medicale adecvate.

(...)

Condițiile ce au trebuit să fie suportate de către persoanele vătămate, care au fost reținute la U.M. (...) Măgurele, sunt comparabile cu cele pe care au trebuit să le suporte prizonierii de război din timpul celui de-al doilea război mondial, de acestea fiind răspunzător, întru-totul, inculpatul **Peter Petre**, care a permis ca în unitatea pe care o comanda să se întâmple astfel de atrocități.

Trebuie arătat faptul că în cauză s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de inc. col. (rez.) **Peter Petre** sub aspectul infr. prev. de art. 439 alin. 1 lit. g și j din C.p., constând în vătămarea fizică și psihică precum și privarea de dreptul fundamental la libertate a unui număr total de **762 persoane**, însă în cursul urmăririi penale s-a stabilit că dintre acestea, **6 persoane nu** au fost duse la sediul U.M. (...) Măgurele, fiind reținute nelegal în incinta altor sedii aparținând Ministerului de Interne: (...).

Astfel, în intervalul 13-15 iunie 1990, au fost duse la U.M. (...) Măgurele, un număr total de **756 persoane** (**235 persoane** în ziua de 13.06.1990 și **542 persoane** în zilele de 14-15.06.1990, cu mențiunea că un număr de **21 persoane** au fost duse atât în cursul zilei de 13 iunie 1990 cât și în zilele de 14-15 iunie 1990), dintre care **741 persoane** au suferit vătămări fizice și psihice și au fost private de dreptul fundamental la libertate în incinta unității, iar **15 persoane** au fost lăsate să plece imediat după ce au fost introduse în unitate sau arestate preventiv după ce au fost audiate (dintre cele duse în zilele de 14-15.06.1990).

1. În ziua de 13 iunie 1990

235 persoane: (...).

2. În zilele de 14 și 15 iunie 1990

În zilele de 14 și 15 iunie 1990, au fost duse la **U.M. (...) Măgurele** un număr total de **542 persoane**, dintre care:

un număr de **7 persoane**, respectiv numiți (...) au fost duși la inițial la U.M. (...) Măgurele, însă au fost lăsați imediat să plece sau au fost duși mai departe la U.M. (...) Băneasa, fără a fi suferit vreo vătămare în incinta U.M. (...) Măgurele

un număr de **8 persoane**, respectiv numiți (...) nu au suferit vreo vătămare, în incinta U.M. Măgurele, fiind arestați preventiv imediat după audiere: (...)

iar restul de **527 persoane** au suferit vătămări fizice și psihice și au fost private de dreptul fundamental la libertate în incinta unității, după cum urmează:

Persoanele susmenționate, au fost ținute în incinta **U.M. (...) Măgurele**, diferite intervale de timp, cuprinse între **1 zi și 7 zile**, situația fiecărei persoane vătămate fiind tratată separat, în capitolul „**VI. Situația fiecărei persoane vătămate**”.

Așa cum se poate constata, un număr de **21 persoane**, au fost duse la U.M. (...) Măgurele atât în cursul zilei de 13 iunie 1990, cât și în zilele de 14-15 iunie 1990: (...).

Dintre persoanele aduse la **U.M. (...) Măgurele**, în zilele de 14 și 15 iunie 1990, un număr de **144 persoane** au fost arestate preventiv: (...).

Totodată, un număr de **10 persoane** au fost arestate contravențional de către instanța de judecată: (...).

7c. Alte sedii ale Ministerului de Interne

Așa cum s-a arătat, majoritatea persoanelor reținute de mineri, au fost predate lucrătorilor de poliție de la secțiile de poliție din raza cărora au fost ridicate acestea, iar de acolo au fost transportate imediat la Băneasa și **U.M. (...) Măgurele**.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Au fost însă și cazuri în care, persoanele vătămate au fost ținute fără vreun document legal în incinta sediilor organelor de poliție și chiar în Arestul acestor secții, pentru diferite intervale de timp cuprinse între câteva ore, și chiar câteva zile.

Astfel, în zilele de 14 și 15 iunie 1990, un număr de **39 persoane** dintre cele **ridicate de către mineri**, au fost duse și în alte sedii ale Ministerului de Interne, unde au fost ținute fără vreun document legal diferite intervale de timp, după care au fost transferate la Băneasa și **U.M. (...) Măgurele**:

(...),

Totodată, în zilele de 14 și 15 iunie 1990, au fost operate rețineri și **de către forțele de ordine**, persoanele ridicate fiind duse la sediile organelor de poliție, unde, dintre acestea, un număr de **9 persoane** au fost ținute fără vreun document legal diferite intervale de timp, după care au fost transferate la Băneasa și **U.M. (...) Măgurele**: (...).

Situația fiecărei persoane vătămate este tratată separat, în capitolul „**VI. Situația fiecărei persoane vătămate**”, iar pentru exemplificare, prezentăm câteva cazuri:

Numitul (...) în ziua de 14.06.1990 a fost dus de mineri la **Secția 14 Poliție** și ținut în arest fără vreun document legal până la 18.06.1990 (**4 zile**), când față de acesta a fost luată măsura arestării preventive. În aceeași situație este și (...), care în ziua de 15.06.1990 a fost dus de polițiști la **Secția 3 Poliție** și ținut în arest fără vreun document legal până la 18.06.1990 (**3 zile**), când față de acesta a fost luată măsura arestării preventive. De asemenea și (...) care în ziua de 14.06.1990 a fost dus **la Poliția Capitalei** unde a fost băut de polițiști și introdus în Arest fără vreun document legal până la data de 16.06.1990 (**2 zile**).

La data de 14 iunie 1990 numitul (...) a fost dus la **Secția 22 Poliție**, unde a fost ținut fără vreun document legal până la data de 16.06.1990 (**2 zile**).

În data de **14.06.1990** numitul (...) a fost dus de mineri la **Poliția Capitalei** și a fost introdus în Arest, în care a fost ținut câteva ore.

De asemenea, în ziua de 14 iunie 1990 minerii au ridicat din zona Piața Romană pe minorul (...) **în vârstă de 10 ani**, pe care l-au dus la Secția 3 Poliție. Acolo a fost ținut fără vreun document legal până la data de 16 iunie 1990 (**2 zile**), când a fost predat la Centrul de primire minori București.

Au fost și cazuri în care, persoanele aduse la sediile organelor de poliție, au fost percheziționate și depozitate de bunurile de valoare, iar unele dintre acestea bătute „în mod bestial” de către polițiști, fiind necesară internarea lor de urgență la spital, pentru îngrijiri medicale. Exemplificăm în acest sens cazul persoanei vătămate (...), care, din cauza loviturilor primite de la lucrători de poliție din cadrul Poliției Capitalei, a necesitat internarea la Spitalul Clinic Fundeni, unde i-a fost extirpat un rinichi.

(...)

7d. Alte instituții publice în care au fost reținute persoane în zilele de 13 și 14.06.1990

Așa cum s-a arătat, în afara sediilor Ministerului de Interne, în care, în noaptea de 13/14 iunie 1990 au fost reținute nelegal persoanele ridicate în cursul intervențiilor forțelor de ordine, au fost folosite drept **locuri de deținere** și alte instituții publice, respectiv clădirile în care își aveau sediul Guvernul, Televiziunea Română, acolo fiind reținute în același interval de timp, alte **75 persoane**, ridicate din zonele aflate în proximitatea acestor sedii, de către militarii aflați în dispozitivele de pază, sau au fost aduse de către reprezentanții Ministerului de interne din locurile în care aceștia au acționat.

Spre deosebire însă de sediile Ministerului de Interne (Băneasa, Măgurele, sediul Ministerului de Interne și al Poliției Capitalei, Secția de Poliție), unde persoanele au fost primite în vederea efectuării de cercetări față de acestea, fie de către personalul propriu (în incinta Poliției Capitalei și Secția de Poliție), fie de către lucrători de poliție anume desemnați din cadrul altor unități de poliție sau chiar de către procurori (la Băneasa și Măgurele), în cazul celor două instituții (Televiziune și Guvern), persoanele din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

conducerea acestora, au acceptat ca respectivele persoane să fie introduse în unitate de către militarii din dispozitivul de pază, care fie le-au reținut ei direct în urma unor acțiuni desfășurate în afara perimetrului obiectivului, fie le-au fost predate persoanele de către minerii care le-au reținut în urma acțiunilor desfășurate la sediile Institutului de Arhitectură, P.N.Ț.-C.D., etc.

Mai mult chiar, atât la sediul Televiziunii cât și la Guvern, persoanele reținute au fost anchetate de către persoane care nu aveau atribuite de lege aceste competențe, fiind relevante în acest sens, înregistrările audio video realizate în incinta TVR în noaptea de 13/14.06.1990, în care se poate observa cum persoanele reținute sunt agresate și chestionate de către militari, printre cei care adresau întrebări fiind și inc. **Dumitrescu Emil**.

În ce privește persoanele reținute în sediul Guvernului, acestea au fost chestionate chiar și de unii membrii ai C.P.U.N.

(...)

În cazul structurilor Ministerului de interne în care persoanele au fost ținute nelegal, comandanții acestora aveau competența de a pune la dispoziția organelor de urmărire penală sediile unităților pentru a efectua acte de cercetare penală în incinta acestora, aceasta cu atât mai mult cu cât, conducerea persoanelor reținute la aceste sedii s-a făcut cu aprobarea procurorului general, care coordona întreaga activitate de urmărire penală.

În schimb, aceștia au acceptat ca persoanele conduse la aceste sedii, să fie ținute fără vreun document legal peste limita de timp necesară audierii, iar în cazul secțiilor de poliție, persoanele au fost introduse chiar în Arest fără vreun document legal, timp de mai multe zile.

Sediul Guvernului

Așa cum s-a arătat, în noaptea de 13/14 iunie 1990, în sediul Guvernului au fost conduse pentru verificări mai multe persoane reținute de forțele de ordine în zona Piața

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Victoriei, dintre care un număr de **28 persoane** au fost lipsite de libertate în incinta clădirii pe tot parcursul nopții: (...).

Cu excepția numitei (...) care în cursul dimineții de 14.06.1990, a reușit să fugă, precum și a numiților (...), care au fost lăsați să plece în cursul dimineții, toate celelalte persoane reținute au fost duse în ziua de 14.06.1990 la **U.M. (...) Măgurele** și Băneasa, iar numitul (...) la sediul organelor de poliție, de unde a fost apoi eliberat.

De remarcat este faptul că, spre deosebire de celelalte instituții în incinta cărora au fost ținute în noaptea de 13/14.06.1990 mai multe persoane, sediul Guvernului nu a fost niciun moment atacat.

Reținerea și agresarea acestor persoane în sediul Guvernului, s-a făcut cu știința celor aflați în sediu (președinte, prim ministru și alți lideri ai F.S.N), care nu numai că nu au pus capăt acestei situații, dar chiar și-au exprimat poziția, afirmând că "Îmi pare rău că nu v-am omorât", (...), care de altfel, a și făcut anchetă cu cei reținuți, tratându-i ca pe niște infractori (...).

Sediul Guvernului, a reprezentat un **centru de detenție și de triere** pentru persoanele reținute în zona Piața Victoriei de către militarii din dispozitivul de pază al sediului Guvernului, dar tot aici au fost aduse **de către mineri** în dimineața zilei de 14 iunie 1990, persoanele ridicate de aceștia din sediul Institutului de Arhitectură: (...).

De asemenea, la sediul Guvernului au fost aduse **de către mineri** în dimineața zilei de 14 iunie 1990, persoanele ridicate de aceștia din sediul Asociației 21 Decembrie: (...) aveau grave probleme de sănătate, primul având afecțiuni cardiace, iar cel de-al doilea fiind operat la rinichi, au fost transportați la Spitalul de Urgență pentru a primi îngrijiri medicale, de unde au fost externați în jurul prânzului. În ce privește pe numitul (...), acesta a fost dus mai departe la Băneasa, unde a fost ținut fără vreun document legal până la data de 16.06.1990.

În cursul dimineții zilei de 14 iunie 1990, la sediul Guvernului au fost aduse, pentru verificări și alte persoane reținute de forțele de ordine în zona centrală, acestea fiind suspectate că ar fi participat la acțiunile violente din seara precedentă: (...).

Pe tot parcursul zilei de 14.06.1990, mineri au continuat să ducă în sediul guvernului și alte persoane reținute de aceștia în diferite zone ale Capitalei: (...).

Televiziune

În cursul nopții, în jurul orelor 01:00, militarii aflați în dispozitivul de pază al TVR, au lansat un atac asupra persoanelor care se mai aflau în apropierea sediului Televiziunii, deși la acel moment situația în zonă se liniștise.

În aceste condiții, militarii au reținut un număr total de **47 persoane**, considerând că acestea nu-și justificau prezența în zonă: (...).

Totodată, în cursul acțiunii lansate de militari, numitul (...) a fost agresat fizic de aceștia, fiind abandonat în stare de inconștiență.

Persoanele reținute de către militari, au fost ținute în incinta clădirii Televiziunii pe tot parcursul nopții, iar în dimineața zilei următoare, cu excepția numitului (...), care a fost dus la spital pentru îngrijiri medicale, toate celelalte persoane au fost duse la **U.M. (...)**

Măgurele.

Din probele administrate în cauză rezultă că persoanele din conducerea Televiziunii au avut cunoștință de prezența persoanelor reținute în incinta clădirii, fiind filmate în încăperea în care au fost ținute, de către **Șoloc Paul**, însoțit și de **Theodorescu Răzvan**, cei doi fiind și „cei ce au făcut interviuri la acea perioadă asupra victimelor în număr de cel puțin 60 de persoane victime torturate în subsolul televiziunii române” (...).

Din imaginile surprinse în subsolul televiziunii, în acea perioadă, se constată că aici se mai afla o persoană, care interoga pe cei reținuți și vătămați, persoană a cărei voce și fizionomie, din profil, se aseamănă cu a inculpatului **Dumitrescu Emil**, iar una dintre persoanele vătămate i s-a adresat cu apelativul „domnule general”, întrucât așa se

recomandase. De altfel, gradul de amiral în marină corespunde gradului de general pentru armata terestră.

Cu toate acestea, nu au fost luate măsuri pentru predarea către organele de poliție a persoanelor în cauză, pentru efectuarea de cercetări, fiind ținute în subsol până în dimineața zilei următoare, când au fost transportate de către militari, la **U.M. (...) Măgurele**.

Mai mult chiar, după ce acestea au fost filmate în subsolul TVR, câteva dintre persoanele reținute **au fost luate de niște polițiști** și duse într-unul din studiourile Televiziunii, unde au fost interogate și agresate fizic, reproșându-li-se faptul că au încercat să atace sediul acelei instituții și să distrugă bunuri, după care au fost duse înapoi în camera din subsol, unde au fost ținute peste noapte.

De altfel, **Theodorescu Păzvan**, în calitate de director general al Televiziunii a avut cunoștință de acțiunea declanșată de militarii din dispozitivul de pază asupra persoanelor civile aflate în proximitatea clădirii TVR, fiindu-i prezentat de către comandanți planul de acțiune, respectiv despre modul de intervenție.

(...).

V. CONSECINȚELE INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE ALE EVENIMENTELOR DIN 13-15 Iunie 1990 DIN BUCUREȘTI

Pe plan intern

În ziua de 16 iunie 1990, la ora 15:00, a avut loc o ședință de Guvern, condusă de către primul-ministru, inculpatul **Petre Roman**. Acesta a expus evenimentele care au avut loc în București, începând cu data de 11 iunie 1990, când s-ar fi încercat un dialog între Guvern și reprezentanți manifestanților.

(...).

La un moment dat, în ședința de guvern, ministrul Folea l-a întrebat pe inculpatul **Petre Roman**, dacă există cazuri din care să rezulte că minerii au bătut oameni din senin,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

fără să fie ei provocați sau agresați. Inculpatul îi confirmă acest lucru și i-a mai spus: „De exemplu, a fost publicat cazul lui Munteanu. Acum dacă Munteanu, acum dacă pe Munteanu îl includem în categoria neprihăniților, ne-am arătat” (...).

Prin această remarcă, reiese, fără putință de tăgadă, dorința primului-ministru **Petre Roman**, de a fi prezentată opiniei publice evenimentele din 13-15 iunie 1990, într-un mod denaturat, astfel încât populația să nu aibă percepția că persoanele care dețineau puterea politică se fac vinovate de ceea ce s-a întâmplat.

La această ședință de guvern a participat, din partea Ministerului Minelor, (...), adjunct al ministrului minelor. (...).

Din această intervenție a ministrului adjunct al minelor reiese că, inculpatul **Burlec Plăieș Cornel**, alături de liderii de sindicat, au fost implicați, în activitatea de mobilizare a minerilor din Valea Jiului, pentru ca aceștia să facă deplasarea la București, la chemarea persoanelor cu funcții de conducere în stat.

Pe plan intern, puterea politică s-a străduit din răspuțeri, prin mijloace specifice, pentru a manipula percepția publică, cu privire la evenimentele din București, petrecute la jumătatea lunii iunie, astfel încât să pară că acestea au fost provocate de opoziția politică. În acest scop au fost prezentate, în presa scrisă, interviuri luate minerilor, prin care acestea justificau acțiunile, astfel:

„Am găsit la PNT droguri, armament, muniție, mașină de scris automată, tipărit bani la PNL, este în ziarul Adevărul rubrică...”.

„Nu s-au justificat partidele astea, pentru că au coordonat din umbră, drogând pe unul și pe altul...”.

„Contra studenților și tinerilor n-avem nimic, să fie liniștiți”.

„Studenții care sunt pașnici și își desfășoară activitatea pe stradă, plimbarea, și n-are nimic la un moment dat cu nicio personalitate, n-avem nici noi nimica cu ei. În momentul când sunt violenți și noi trebuie să ne apărăm și să ne gândim la viitorul nostru că înainte muream de foame, nu găseai un salam în alimentara...”.

În noaptea de 13 spre 14 iunie 1990, în timp ce trecea cu mașina prin Piața Victoriei, Liviu Petrina, fruntaș al P.N.Ț.-C.D., a fost oprit de către simpatizanții F.S.N., care i-au vandalizat autoturismul, după care a fost condus, împreună cu fiica sa, în sediul Guvernului, iar de aici la arestul Direcției Cercetări Penale unde, Alexandru Stark, redactor la Televiziunea Română, i-a luat un interviu, cu următorul conținut:

„A.S.: Am aflat cu stupefacție că ați fost reținut în calitate de conducător de partid?

L.P.: Nu am fost reținut, domnule Stark. Mi s-a spus că sunt protejat în Palatul Victoriei.

A.S.: Păi... un moment. Ăăă... Iertați-mă, dar am venit în goană când am auzit că sunteți aici. Dumneavoastră... Mi s-a spus că ați făcut toată noaptea niște curse, televiziune, consiliul de miniștri...

L.P.: Nu, n-am făcut niște curse. Nu, n-am făcut cursele acestea. Am...

A.S.: Ați fost văzut la televiziune, colegii noștri ne-au spus și noi am spus „e treaba domnului Petrina, face ce dorește”...

L.P.: Eu am fost, dar pe o stradă laterală, mi-am căutat niște copii, da.

A.S.: Ă, hm... Și totuși, ați provocat și un accident.

L.P.: Nu, n-am provocat niciun accident.

A.S.: Există o femeie care este accidentată, e mașina dumneavoastră și erați în stare de ebrietate.

L.P.: Mda. Este o înscenare întreagă.

A.S.: Adică toată lumea are ceva cu dumneavoastră? Special?

L.P.: Nu, dar se pregătește, constat, o înscenare.

A.S.: Credeți că înscenare a fost și găsierea în subsolurile PNT-CD a unor cantități de... droguri, să le spunem, halucinante, sticle cu incendiere, arme? Tot înscenare a fost? Le-am filmat, le avem, dacă le vreți le puteți vedea.

L.P.: Nu am văzut, nu pot crede așa ceva. Suntem un partid creștin și democrat, nu avem asemenea ocupații.

A.S.: În ultimele zile, în ziarul Dreptatea au fost niște articole de analiză ale activității partidului dumneavoastră, conducerea dumneavoastră de partid l-a exclus chiar pe unul din vechii membri pentru anumite acțiuni care nu au fost acceptate nici de partidul dumneavoastră, deci chestiunea cu armele și cu tot ce s-a găsit în subsoluri ar fi tot o înscenare a cuiva?

L.P.: Nu am nicio cunoștință, partidul nostru nu are asemenea ocupații. Noi suntem un partid politic, nu folosim asemenea...

A.S.: Dar în sediul partidului dumneavoastră s-au găsit astea. Le-a adus cineva?

L.P.: Eu nu am știere despre asemenea lucruri, nu puteau să fie la partidul nostru asemenea lucruri, domnule.

A.S.: Dar din moment ce au fost găsite acolo? Iar dumneavoastră vi s-au făcut analize pentru stare de ebrietate, conducând în stare de ebrietate...

L.P.: Nu este exact, domnule. Mi s-a făcut analiza care se face... în mod forțat mi s-a făcut. Și rezultatul mi se va da mâine, mi s-a spus. De ce veniți dumneavoastră să...

A.S.: Am aflat că sunteți aici și ne-a uimit...

L.P.: ... deturnați din nou...

A.S.: Ce înseamnă „din nou”? Când am mai deturnat-o? Conducerea partidului dumneavoastră, la emisiunea în care dumneavoastră...

L.P.: *Vă rog să nu amestecați lucrurile.*

A.S.: *Conducerea partidului dumneavoastră, în ziua în care nu a acceptat să participați la emisiunea noastră, a recunoscut obiectivitatea emisiunilor făcute de televiziune. Ce am deturnat? Ați spus deturnare... Ce am deturnat?*

L.P.: *Domnule Stark, nu sunt în... nu suntem în situația să vă povestim acuma toate... Lăsați oamenii să se liniștească...*

A.S.: *Un moment...*

L.P.: *...să ne vedem fiecare de treburile lui...*

A.S.: *Un moment. De ce apelați..*

L.P.: *Nu incitați oamenii. Oamenii trebuie să se înțeleagă în aceste vremuri...*

A.S.: *Dar acei...*

L.P.: *Nu trebuie să puneți paie pe foc.*

A.S.: *Sunt de acord cu dumneavoastră, dar, presupunând că se pun paie pe foc acum, presupunând, ceea ce au declarat cei reținuți, că au primit bani, nu vrem să dăm nume...*

L.P.: *N-are nicio legătură cu prezența mea aici, care este abuzivă. Este abuzivă. Am fost protejat la Palatul Victoriei, dimineața am fost adus aici și sunt purtat pe drumuri.*

A.S.: *Deci are cineva ceva cu dumneavoastră, da?*

L.P.: *Sper că nu are nimeni nimic cu mine. Sper că cu toții vom fi drepecți și adevărul va ieși la iveală.*

A.S.: *Care adevăr socotiți dumneavoastră că trebuie să iasă la iveală?*

L.P.: *Adevărul tuturor. Adevărul tuturor.*

A.S.: *Bandajul din capul meu este tot un adevăr?*

L.P.: *Este inacceptabil să se folosească violența în orice împrejurare. Am condamnat, condamnăm și vom condamna totdeauna orice recurgere la violență.*

A.S.: *Și dacă vă spun acumă că acela care a dat în mine și în colegii mei a primit fonduri de la dumneavoastră ca să vină la televiziune?*

L.P.: *O spuneți pe răspunderea dumneavoastră, domnule Stark.*

A.S.: *Eu am întrebat numai.*

L.P.: *Răspunsul acesta este.*

A.S.: *Îmi pare rău, domnule Petrina, că dumneavoastră, conducător de partid istoric, vă găesc aici, am venit special, am crezut că v-a luat așa simplu de pe stradă, mi s-a spus că totuși nu așa simplu a fost și că nu ați fost numai o dată să vă căutați copii – spuneți dumneavoastră – în jurul televiziunii, că ați făcut mai multe curse cu diferiți...*

L.P.: *Am făcut două curse. Am mers o dată acolo, copiii mei au coborât și în timpul acesta eu am mers cu mașina mai departe și ei n-au venit la mașină unde aveam întâlnire și atunci am rugat să-i caute. Nevenind, am plecat acasă și am constatat că ei erau acasă și prietenul care i-a căutat... i-am promis că mă voi întoarce, m-am întors și l-am luat și am plecat spre Piața Victoriei. Au fost lucruri foarte simple. Și nu am avut nimic comun cu acțiunea de la Televiziune.*

A.S.: *Noi constatăm ceea ce spuneți dumneavoastră, înregistrăm, aveți dreptul să declarați ceea ce doriți și așa cum spuneți dumneavoastră așa vom...*

L.P.: *Vă mulțumesc frumos!”*

Despre caseta cu acest interviu a fost informată și presa scrisă, care a manipulat informația, afirmând că există o înregistrare video, cu un conducător de partid, care

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

distribuia sticle cu benzină din propriul autoturism, pentru a fi folosite ca și cocktailuri Molotov. Abia în data de 10.07.1990, a apărut o precizare din partea Televiziunii Române, publicată în ziarul Adevărul și care făcea referire la caseta pe care o deținea, cu interviul ce îi fusese luat lui Liviu Petrina. (...)

Parlamentul României, prin cele două camere, a hotărât înființarea unei comisii de anchetă, pentru elucidarea evenimentelor din 13 – 15 iunie 1990, stabilirea cauzelor și condițiilor care au generat și, respectiv, favorizat producerea lor. Prin hotărârea Senatului nr.12 din 18 iunie 1990 și hotărârea Adunării Deputaților nr.11 din 19 iunie 1990, s-a stabilit componența nominală a Comisiei de anchetă, respectându-se configurația politică a celor două camere ale Parlamentului. Din această Comisie de anchetă, unde cei mai mulți reprezentanți erau din grupul parlamentar al F.S.N., a făcut parte, printre alții și inculpatul Dumitru S. Nicolae, adică unul dintre aceia care au organizat și au dirijat modul de desfășurare a tot ceea ce s-a petrecut la jumătatea lunii iunie, în București.

Concluzia comisiei, fără punctul de vedere al parlamentarilor opoziției, au fost că:

„1. În zilele de 13-15 iunie 1990 au avut loc în Capitală și în unele localități din țară evenimente violente în care au fost implicate grupuri de populație, efective ale Ministerului de Interne și Ministerului Apărării Naționale, în urma cărora au rezultat morți, răniți și importante daune materiale...;

2. Evenimentele din 13-15 iunie 1990 s-au produs în anumite condiții favorizante, decurgând din specificul perioadei de tranziție de la statul totalitar comunist, spre statul de drept...;

3. S-a încercat constant, de anumite forțe, înlocuirea câmpului politic existent, rezultat în urma constituirii Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, cu un alt câmp politic, bazat pe grupuri de presiune...;

4. Manifestația din Piața Universității s-a permanentizat și desfășurat într-o atmosferă marcată de violență verbală și uneori chiar și fizică, a determinat situații ilegale speciale...;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

5. Pe fondul degradării fenomenului Piața Universității, mai ales după alegerile din 20 mai 1990, decizia de degajare a acestuia de către forțele de ordine este legitimă...;

6. Pretextul violențelor din după-amiaza zilei de 13 iunie soldate cu devarstarea sediilor unor instituții de stat-Ministerul de Interne, Poliția Capitalei, Serviciul Român de Informații, Televiziune – l-a reprezentat evacuarea demonstranților din Piața Universității în dimineața aceleiași zile...;

7. Amploarea pe care au luat-o violențele în ziua de 13 iunie 1990 a fost posibilă datorită slăbiciunii sau chiar inacțiunii forțelor de poliție, dovedite, de altfel și în ocazii anterioare, în perioada guvernului provizoriu...

8. Din materialul probator, la dispoziția Comisiei, rezultă că există probe în sensul implicării unor personalități de frunte ale unor partide și grupuri politice în evenimente... și că există indicii privind implicarea unor partide politice și grupări în aceste evenimente;

9. În susținerea materială, morală și politică a manifestațiilor din Piața Universității au fost implicate atât unele partide prin persoane cu responsabilități în cadrul acestora, cât și unele asociații, instituții și particulari;

10. În condițiile stări de necesitate existente în după-amiaza zilei de 13 iunie, Președintele ales și Guvernul provizoriu au recurs la o modalitate excepțională pentru apărarea ordinii publice atunci când, confrunțați cu actele de violență împotriva unor instituții fundamentale ale statului, care luau amploare, au lansat apeluri populației de a contribui la oprirea acestora;

11. Faptul că minerii au venit în număr mare în Capitală este consecința directă a impactului pe care l-au avut evenimentele violente din 13 iunie, a întreruperii emisiunii Televiziunii Române și are o motivație civică cât și o explicație psiho-sociologică specifică;

12. Se constată că venirea minerilor în Capitală conține, pe lângă elemente de spontaneitate și elemente de organizare...;

13. Între evenimentele din 13 iunie, pe de o parte, și evenimentele din 14-15 iunie, pe de altă parte, există un raport cauză-efect, izbucnirea violentă din 13 iunie fiind urmată de o replică de autoapărare...;

14. Prin natura lor, grupurile de menținere a ordinii, alcătuite ad-hoc din mineri și alte categorii de populație nu aveau capacitatea de a acționa după regulile specifice forțelor de ordine...;

15. În starea generală de confuzie creată de intervențiile grupurilor ad-hoc de cetățeni, forțele de poliție și ale armatei au procedat la ridicarea unor persoane bănuite a se fi dedat la acte de violență împotriva instituțiilor de stat. Parte din aceste acțiuni s-au efectuat în mod abuziv;

16. În același timp, forțele de ordine nu au procedat, de îndată, așa cum ar fi fost firesc în condiții normale și la reținerea aceluia dintre participanții la grupurile ad-hoc de ordine – mineri sau alte categorii de cetățeni - care s-au dedat la violențe excesive ori s-au făcut în alt fel vinovați de încălcarea legii și trimiterea lor în fața justiției;

17. În activitatea Ministerului de Interne, a forțelor de ordine în zilele de 14-15 iunie se remarcă grave deficiențe...;

18. Intervenția tardivă a trupelor Ministerului Apărării Naționale și ezitarea cu care au acționat în prima fază a intervenției lor se explică prin: precaritatea informațiilor..., starea psihomorală a trupelor..., inadecvarea tehnicii militare existente în dotare..

[...]

20. În perioada premergătoare datei de 13 iunie s-a constatat implicarea unor parlamentari și cetățeni străini, ziariști, reporteri, reprezentanți ai ambasadelor în susținerea acțiunii din Piața Universității.

Se poate conchide că evenimentele din 13-15 iunie 1990 au fost de o deosebită gravitate, au traumatizat societatea românească și au deteriorat imaginea României pe plan internațional” (...).

O singură remarcă ne permitem să facem, pentru respectarea adevărului, referitor la concluzia de la pct.10 și anume că, în România nu a fost decretată stare de necesitate, în perioada evenimentelor din luna iunie 1990.

Reprezentanții partidelor de opoziție, care au făcut parte din comisie, au avut o opinie separată, concluziile acestora fiind:

„1. Hotărârea de evacuare a Pieței Universității a fost luată la 11 iunie 1990 într-o întrunire condusă de Președintele României și de Primul Ministru. S-a prevăzut ca forțele de ordine să fie sprijinite de circa 5.000 de cetățeni civili...;

2. Acțiunea violentă a forțelor de ordine în zorii zilei de 13 iunie, a depășit necesitatea măsurilor de restabilire a ordinii și s-a transformat într-un act de represiune asupra manifestanților care nu au opus niciun fel de rezistență, cei mai mulți încercând chiar să fugă...;

3. Violența cu care manifestanții au ripostat la acțiunea forțelor de ordine prin reocuparea Pieței și atacarea instituțiilor de stat (Poliția Capitalei, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații și Televiziunea) a constituit o încălcare gravă, cu caracter penal a dispozițiilor legale...;

4. Abandonarea de către forțele de ordine a misiunii de pază și apărare a obiectivelor atacate de agresori și retragerea în momentele când Capitala avea nevoie de prezența și intervenția lor, a constituit un act grav de indisciplină militară și de comandă...;

5. Apelurile către populație ale Președintelui României și ale Guvernului pentru a participa la restabilirea ordinii nu erau necesare în raport cu situația reală existentă în Capitală...;

6. Informarea opiniei publice de către televiziune, în mod selectiv în zilele de 13, 14 și 15 iunie, oprirea nejustificată a emisiunii în seara zilei de 13 și intervenția incitatoare a conducerii televiziunii în seara respectivă a constituit un factor major în amplificarea

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

situației reale, în implicarea civililor în acțiuni agresive și incitarea împotriva comunității rromilor...;

7. Mobilizarea și organizarea transportului la București, a cca. 20.000 de persoane, majoritatea mineri, s-a efectuat în baza unor solicitări ale organizațiilor partidului de guvernământ și a puterii locale din numeroase centre miniere și orașe din țară...;

8. Cu toate că în zorii zilei de 14 iunie armata restabilise ordinea în Capitală, Președintele României a ținut discurs minerilor sosiți în București în care au fost îndemnați să reocupe Piața Universității, discurs care conținând neadevăruri a constituit și o incitare la agresiune...;

9. Conducerea grupurilor de mineri la adrese precise ale unor partide politice de opoziție, asociații, facultăți, redacții de ziare și locuințe de lideri politici, pătrunderea fără drept în aceste sedii și locuințe și comiterea de distrugeri și furtului însemnate au constituit infracțiuni grave...;

10. Suprimarea temporară a apariției unor ziare de opoziție sau independente, molestarea și punerea în imposibilitate de a-și desfășura activitatea a ziariștilor români și străini constituie o gravă încălcare a libertății presei, ale prevederilor documentului final al reuniunii de la Helsinki și Viena...;

11. Alacarea instituțiilor de învățământ superior, distrugerea laboratoarelor și bibliotecilor acestora, agresarea unor studenți și cadre didactice, a diverșilor cetățeni suspecți de a fi intelectuali sau participanți la fosta manifestație din Piața Universității, a unor femei care deranjau prin ținută vestimentară, a unor cetățeni care au protestat la legitimarea lor de către mineri ori interveneau în favoarea victimelor, a constituit o gravă încălcare a Drepturilor Omului și a dispozițiilor Codului Penal...;

12. Dirijarea și pătrunderea unor grupe de mineri în cartiere și locuințe ale romilor sub pretextul unor controale economice, reținerea și maltratarea acestora, efectuarea de percheziții și confiscări abuzive au constituit încălcări ale legii penale și ale

Convenției Internaționale din 7 martie 1966 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, ratificată și de România...;

13. Discursul Președintelui României cu ocazia plecării minerilor din Capitală prin care adresa mulțumiri și încurajări minerilor, pentru «atitudinea lor civică», a cuprins și unele neadevăruri dar a avut și un caracter aprobativ pentru actele ilegale comise...;

14. Deținerea cu privare de libertate a peste 1.000 de persoane în alte locuri decât cele de reținere, neadecvate, mai multe zile în mod abuziv, fără forme legale, minori și majori împreună, adesea bărbați și femei în aceleași încăperi, supunerea la rele tratamente inumane și degradante, lipsiți de dreptul de apărare, privați de orice contact cu familiile constituie grave încălcări ale legii penale române, a Declarației Universale ale Drepturilor Omului și Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice...;

15. Neidentificarea celor care a instigat, condus și dirijat grupurile de mineri în actele de agresiune comise, în zilele de 14 și 15 iunie, se datorește organelor Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații” (...).

Pe plan internațional

Evenimentele din 13-15 iunie 1990 din București au fost redade de presa străină și transmise, în direct, de numeroase posturi de televiziune, mai ales din Europa și America de Nord. Imaginile au stârnit puternice emoții în rândul cetățenilor occidentului care, până atunci, nu mai văzuseră cum forțele de ordine, dar mai ales o anumită categorie socială, în speță minerii, să lovească cu atâta sălbăticie simpli cetățeni, care se aflau pe stradă, a căror vină nu era alta, decât aceea de a avea alte idei decât persoanele care se aflau la conducerea țării sau care aveau o înfățișare de intelectuali, imagine ce era asimilată cu aceea de „huligani” sau de reprezentanți ai „forțelor reacționare”, care vor răul țării.

(...)

De asemenea, ca urmare a tot ceea ce s-a întâmplat la jumătatea lunii iunie 1990, în România, unele personalități ale diasporei românești au refuzat să mai vină în țară,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

hotărârea fiindu-le determinată, fie ca reacție la violențele care au avut loc, fie, pur și simplu, temându-se pentru viața lor.

(...)

Tot capitalul de simpatie de care se bucura România în occident, ca urmare a Revoluției din decembrie 1989, a fost șters, peste noapte, de evenimentele din 13-15 iunie 1990.

(...)

Țările occidentale și numeroase organisme internaționale, fie au înghețat relațiile cu țara noastră, iar în cel mai fericit caz, au avut o atitudine de răceală. Alte țări au căutat să speculeze climatul politic existent în România, pentru rezolvarea relațiilor bilaterale, conform intereselor proprii.

La 18 iunie 1990, miniștrii de externe ai Comunității Economice Europene au luat decizia de a îngheța relațiile C.E.E. – România. De asemenea Grupul celor 24 de state membre ale OECD, au luat hotărârea amânării includerii României în Programul de Asistență Phare.

Adrian Năstase a fost numit ministru al afacerilor externe, în guvernul **Petre Roman II**, care a condus țara, în perioada 28 iunie 1990 până în 26 septembrie 1991. În cartea sa instituită „România după Malta”, publicată în anul 2006, la Editura Fundația Europeană Titulescu, a afirmat, la pag. 24, că „a fost obligat, ca ministru de externe, alături de colegii din minister, să adun cioburile rămase în urma mineriadelor. Dar se pare că unele cioburi erau produse și de alte instrumente, nu doar de bâtele minerilor”.

(...) În aceeași carte, „România după Malta”, în vol. 2, pag.168-175, Adrian Năstase a redat întâlnirea pe care a avut-o la masa rotundă, organizată de Institutul Francez de Relații Internaționale (I.F.R.I.), în data de 21 noiembrie 1990. La începerea discuțiilor Thierry de Montbrial, directorul I.F.R.I., a spus că s-a organizat acest eveniment, dedicat României, pentru că se face o anumită injustiție țării. Tot acesta a afirmat, la un moment dat, însă, că „evenimentele din iunie 1990 ocupă un loc considerabil în viața politică. Au

fost similare cu evenimentele din Piața Tien An Men. Rămân numeroase semne de întrebare. Guvernul a dat explicații contradictorii, mineilor li s-a mulțumit de către președinte. Cei ce au urmărit evenimentele, au constatat că mineii erau foarte bine organizați, că li s-au pus la dispoziție trenuri, că știau adrese ale unor instituții și persoane, care au fost agresate. Acestea vor lăsa urme asupra României”.

Acest fapt dovedește că, în cancelariile occidentale, se cunoștea foarte bine că puterea din România, inițiasse și organizase, în mod amănunțit, evenimentele petrecute în București, în 13-15 iunie 1990.

Evenimentele din 13-15 iunie 1990, au marcat nu numai istoria României, dar au influențat și destinul unei generații și anume al tinerilor care, în 1990, au avut curajul, voința și maturitatea să ceară, ca în țară, să se înfăptuiască o democrație reală.

VI. SITUAȚIA FIECĂREI PERSOANE VĂTĂMATE: (...) (1392 persoane vătămate).

În cauză au mai fost audiate, la solicitarea acestora, în calitate de persoană vătămată, sau cu ocazia audierii în calitate de martor au declarat că se constituie părți civile, ori au existat date că au fost cercetate cu privire la evenimentele din 13-15 iunie 1990, însă (din actele de urmărire penală efectuate, a rezultat că nu au suferit vreo vătămare în urma comiterii infracțiunii ce formează obiectul cauzei, ori aspectele sesizate nu s-au confirmat: (...)) (55 persoane).

VII. MIJLOACELE DE PROBĂ

Starea de fapt expusă în rechizitoriu rezultă, atât din mijloacele de probă expuse în cuprinsul său, cât și din următoarele:

DECLARAȚIILE MARTORILOR: (...)

ÎNSCRISURI: (...)

ÎNREGISTRĂRI AUDIO-VIDEO:

- **procesele verbale** de redarea a înregistrărilor audio-video.

FOTOGRAFII:

- **planșe foto** cu capturi după înregistrările audio-video;
- **albume foto** conținând fotografii ale persoanelor reținute la unități militare: (...)

DECLARAȚIILE PERSOANELOR VĂTĂMATE ȘI DECLARAȚIILE PĂRȚILOR CIVILE: volumele și fila sunt indicate la poziția fiecărei persoane vătămate.

DECLARAȚIILE SUSPECȚILOR: (...)

VIII. ANALIZA ÎN DREPT A FAPECTELOR

Analiza tipicității infracțiunilor contra umanității - art. 439 din Noul Cod

Penal

Noua legislație penală grupează într-un singur articol mai multe modalități normative, acestea fiind de fapt infracțiuni autonome, așa cum sugerează și titlul marginal, care folosește pluralul în ceea ce reprezintă denumirea unei singure infracțiuni. Ceea ce

face ca toate aceste modalități să se încadreze în prevederile art. 439 Cod penal este condiția comună, aceea ca faptele ce constituie elementul material al infracțiunii, în fiecare dintre modalitățile acesteia, să fi fost comise în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile.

Pentru fiecare dintre modalitățile normative grupate în cadrul alin. (1) al art 439, sunt prevăzute sau nu și condiții particulare pentru existența tipicității infracțiunii, iar în măsura în care este realizat conținutul constitutiv al mai multor astfel de modalități normative care satisfac condiția comună, va exista practic un concurs de infracțiuni. *Consecința grupării lor, prin voința legiuitorului, într-o singură infracțiune, este aceea a lipsei tratamentului sancționator reglementat pentru concursul de infracțiuni.*

Iată una dintre explicațiile pentru care, după redeschiderea urmăririi penale în cauză, schimbarea încadrării juridice a faptelor a avut loc dintr-un concurs de infracțiuni într-o infracțiune unică.

Analiza condițiilor de tipicitate, prin raportare la starea de fapt reținută în cauză

1. Condiții de tipicitate comune pentru toate variantele normative

Ca și în cazul genocidului, faptele ce îndeplinesc condițiile de tipicitate a infracțiunii nu pot fi comise decât de o pluralitate naturală de făptuitori, întrucât nu poate fi conceput un atac generalizat sau sistematic împotriva unei populații civile și care să fie realizat de un autor unic. În cadrul acestei pluralități de făptuitori, contribuțiile acestora pot fi diferite, așa cum este cazul și în cauza de față, cu atât mai mult cu cât subiectul pasiv este și el unul colectiv.

Având în vedere această particularitate, înainte de a arăta, în concret, în ce constă activitatea infracțională a fiecăruia dintre inculpați, este necesară o analiză de ansamblu a

acestor fapte care se întrepătrund și se completează pentru atingerea scopului comun al autorilor.

Numai astfel, contribuția individuală a fiecărui inculpat la conceperea și/sau punerea în practică a atacului sistematic sau generalizat lansat împotriva unei populații civile poate fi pusă în evidență, alături de poziția subiectivă a inculpaților față de faptele fiecăruia dintre ei, dar și față de cele ale celorlalți coinculpți.

Înainte de orice, se cuvine să subliniem că acest atac sistematic sau generalizat lansat împotriva unei populații civile este situația premisă, condiția *sine qua non* pentru ca faptele comise să se situeze în sfera infracțiunilor împotriva umanității și să nu intre sub incidența textelor tradiționale de incriminare.

Alături de existența acestui atac, tot ca o condiție *sine qua non* pentru ca faptele să constituie infracțiuni împotriva umanității este și condiția legată de poziția subiectivă a autorilor faptelor, fiind esențial ca, în săvârșirea lor, fiecare autor al acestora să aibă reprezentarea că ele se subsumează acestui atac și contribuie la realizarea scopului comun al pluralității de făptuitori.

Aceste două condiții, alături de realizarea eventualelor condiții particulare de tipicitate edictate pentru fiecare dintre variantele normative ale art.439, reprezintă esența tipicității infracțiunilor împotriva umanității.

De asemenea, în acest punct se impune o precizare cel puțin la fel de importantă ca și existența celor două condiții arătate anterior, și anume precizarea cu privire la consecințele concrete, produse după ce a fost conceput și lansat atacul împotriva unei populații civile, deci după crearea situației premisă necesară pentru existența infracțiunilor împotriva umanității.

Astfel, autori ai infracțiunii sunt, în primul rând și în mod necesar, autorii atacului lansat împotriva populației civile, respectiv cei care au conceput planul și/sau modul de aducere la îndeplinire a acestui plan, ori au creat condițiile pentru ca acest plan să fie dus la îndeplinire.

Aducerea la îndeplinire a planului poate fi realizată de autorii săi, împreună cu alte persoane, dar poate fi realizată și doar de alte persoane, poziția subiectivă a acestora din urmă față de atacul lansat de primii fiind cea care califică faptele lor ca infracțiuni împotriva umanității, ca fapte penale ce intră sub incidența textelor tradiționale de incriminare sau chiar ca fapte săvârșite fără vinovăție.

Astfel, autorii planului presupus de atacul lansat împotriva populației civile și/sau cei care acționează pentru crearea condițiilor necesare punerii în practică a acestui plan, sunt responsabili de toate faptele comise ulterior în cadrul acestui atac, indiferent dacă autorii nemijlociți pot sau nu să fie trași la răspundere și indiferent dacă faptele ce constituie modalități normative ale infracțiunii au fost sau nu urmărite în mod necesar sau doar acceptate de autorii atacului lansat împotriva populației civile.

În ce privește acceptarea ca posibile a urmărilor infracționale, trebuie spus că, odată conceput planul și create condițiile pentru punerea lui în practică, autorii planului vor fi responsabili ca autori ai infracțiunilor împotriva umanității în toate variantele normative ale căror condiții de tipicitate sunt îndeplinite de faptele comise ulterior în mod nemijlocit de alte persoane care acționează pentru punerea în practică a atacului lansat, indiferent de poziția subiectivă a autorilor nemijlociți.

De asemenea, sunt responsabili pentru o participație, proprie sau improprie, în funcție de poziția subiectivă a autorilor nemijlociți, la toate faptele penale comise de aceștia din urmă și care s-ar putea afla în concurs cu infracțiunile împotriva umanității. Cei care au conceput planul și au creat condițiile pentru punerea lui în practică sunt autori mediați ai tuturor faptelor penale comise ulterior, față de care au o poziție subiectivă caracterizată de intenția indirectă.

În termenii unei confruntări între două părți beligerante, autorii creării stării de conflict și punerii față în față a combatanților sunt responsabili de toate consecințele acestui conflict, indiferent de amploarea mai mică sau mai mare a conflictului și a consecințelor sale.

Această responsabilitate intervine în măsura în care sconul creării conflictului este unul nelegitim, chiar dacă, privite în afara contextului și în mod izolat, faptele autorilor nemijlociți ar putea apărea ca necesare și chiar legale, aceștia putând, deci, acționa și fără vinovăție, fiind posibil ca răspunderea lor să nu poată fi antrenată nici măcar pentru infracțiunile prevăzute de textele tradiționale de incriminare.

Pentru a pune în evidență modul în care intervine responsabilitatea autorilor atacului, trebuie să ne raportăm, evident, chiar la situația particulară din cauza de față.

Astfel, Piața Universității a fost evacuată prin folosirea unor violențe care nu erau justificate de o necesitate practică, dar care nu erau justificate nici din punct de vedere legal, decât în aparență și doar parțial, iar aceasta aparență a fost creată, în mod conștient și voit, tot de către autorități, ca o pregătire a planului pus ulterior în practică.

După evacuarea în acest mod a pietei, autoritățile au amplificat artificial conflictul prin răspândirea de știri false și chiar prin acte de violență puse pe seama manifestanților, pentru a arăta că forțele de ordine sunt depășite de amploarea evenimentelor și pentru a justifica în acest mod intervenția planuită anterior a muncitorilor, în special a minerilor, dar și a armatei, nici muncitorii și nici armata neavând atribuții în reprimarea unor manifestații de stradă, fie ele și ilegale.

În același timp, toate aceste manevre au avut menirea să ațâțe sentimentul de revoltă al manifestanților care, timp de aproape două luni, acționaseră nonviolent și chiar au clamat acest mod de acțiune.

În aceste condiții, autorii planului prin care este lansat și pus în practică atacul împotriva populației civile sunt responsabili de toate consecințele produse, indiferent dacă au participat sau nu la punerea în practică a acestui plan și indiferent dacă este atrasă sau nu răspunderea autorilor nemijlociți a faptelor care constituie modalități noramative ale infracțiunilor împotriva umanității.

În condițiile arătate mai sus, intervenția forțelor de ordine pentru a-i respinge pe manifestanții care luaseră cu asalt poliția, ministerul de interne sau televiziunea,

intervenție privită în afara contextului dat de existența unui plan și a unui atac lansat împotriva populației civile, este una care apare chiar legală, fiind necesară pentru restabilirea unei ordini publice puternic tulburate.

Condiția privind existența unui atac generalizat sau sistematic

Textul art. 439 din Noul cod penal preia fără deosebiri de substanță art. 7 din Statutul CPI, pentru a alinia legislația națională la cea internațională, însă nu preia și Elementele Crimelor, partea în care Statutul CPI explicitează termenii folosiți, motivul fiind acela că noțiunile din legislația internă au un înțeles autonom, mai larg față de aceiași termeni folosiți de Statutul CPI. Elementele Crimelor au rolul nu doar de a explicita termenii, ci și de a delimita competența instanței internaționale. Termenii cuprinși în art. 439 din Noul cod penal au un înțeles mai larg decât cei preluați din Statutul CPI, având cel puțin înțelesul arătat în Elementele Crimelor, dar fără să se limiteze la acest înțeles.

Așadar, în analiza tipicității infracțiunilor împotriva umanității vom face trimitere și la elementele crimelor, însă vom avea în vedere și înțelesul autonom al acestor termeni în legislația națională.

Revenind la analiza începută anterior cu privire la situația premisă, în literatura de specialitate se arată că elementul material specific, comun categoriei crimelor împotriva umanității, constă în săvârșirea unor fapte care prezintă o caracteristică aparte ce ține de circumstanța contextuală în care sunt comise, și anume atac răspândit sau sistematic direcționat împotriva populației civile.

De asemenea, se arată că faptele care pot fi incluse în elementul material al crimelor împotriva umanității nu sunt specifice numai acestora, putând fi regăsite și în structura elementului material al genocidului sau al crimelor de război, acestea fiind diferite, fie prin specificul elementului subiectiv care le antrenează, fie printr-o anumită circumstanță specială în care are loc fapta incriminată, iar încadrarea faptelor în categoria crimelor

împotriva umanității este determinată de contextul extrem de grav în care sunt săvârșite, context ce presupune includerea lor într-un atac răspândit sau sistematic îndreptat împotriva populației civile¹.

Noțiunea de „atac” are un sens mult mai larg decât sensul propriu al termenului chiar și în Statutul CPI, nu doar în legislația națională. În primul rând, se poate observa că, spre deosebire de Statutul Tribunalului Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie, (TPIFI) Statutul CPI nu face nicio referire la faptul că ar exista o intercondiționare între crimele împotriva umanității și conflictele armate, așa cum susțin inculpații în memoriile depuse la dosarul cauzei.

Concluzia, subliniată și în literatura de specialitate², este aceea că **infracțiunile împotriva umanității pot fi săvârșite și în afara existenței unor conflicte armate.**

În ce privește sensul noțiunii de atac, literatura de specialitate arată faptul că atacul poate exista și în lipsa unor acte de violență, nefiind necesar să aibă un conținut material, astfel că intervenția militară nu este obligatorie.³ Se mai arată că o legislație ce duce la persecutarea unui grup determinat de persoane este susceptibilă de a fi subsumată noțiunii de atac⁴.

Acest atac trebuie să fie unul sistematic sau generalizat și să fie îndreptat împotriva unei populații civile. Paragraful 2 al art. 7 din Statutul CPI definește atacul ca fiind „*comportamentul care constă în comiterea multiplă de acte vizate la paragraful 1 împotriva oricărei populații civile, în aplicarea sau sprijinirea politicii unui stat ori unei organizații având ca scop un asemenea atac*”.

După cum se observă, în accepțiunea Statutului CPI, caracterul sistematic sau generalizat rezidă, în principal, în multitudinea de acte dintre cele menționate în paragraful

¹ *Explicațiile noului Cod penal*, George Antoniu, Tudorel Toader-coordonatori, Versavia Brutaru, Mirela Gorunescu, Nicolae Croft, Ion Ifrim, Viorel Pașca, Vasile Păvăleanu, Constantin Sima, Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice, Editura Universul Juridic, București 2016, vol. V, p.358.

² Op cit 1, p. 359

³ *Noul cod penal, Partea Specială, Analize, Explicații, Comentarii*, Serviu Bogdan, coordoantor, Doris Alina Șerban, George Zlati, Editura Universul Juridic, București 2014, p.866

⁴ Cauza Akayesu, citată în R. Dixon, C. Hall, Crimes against Humanity, Comenariu în O. Triffterer, Commentary on the Rome Statute of the International Criminal Court, ed a 2-a, C.H. Beck, Germania 2008, p.175 și în op. cit. 2, p.865

1, acte care pot constitui una sau mai multe dintre modalitățile normative în care sunt incriminate faptele.

Mergând mai departe și analizând caracterul multiple asupra căreia vorbește Statutul CPI, acest caracter nu poate face trimitere la un anumit număr minim de acte, ci face trimitere la un număr de acte suficient de mare astfel încât să rezulte caracterul de masă al acestora și să excludă atât caracterul lor întâmplător, cât și acele acte care, fiind izolate, ar crea ambiguitate cu privire la împrejurarea că ele s-ar subsuma sau nu aplicării ori sprijinirii politicii unui stat sau organizații al cărui scop îl constituie atacul.

În literatura de specialitate⁵ se arată că diferența dintre cele două tipuri de atac, respectiv sistematic sau generalizat, poate fi apreciată pe baza jurisprudenței TPIFI și a TPIR, care folosesc criteriul gradului de organizare a atacului pentru a face distincție între cele două tipuri de atac.

De asemenea, cu trimitere la jurisprudența instanțelor internaționale, se arată că pentru existența caracterului sistematic sau generalizat nu este necesar ca fiecare act privit individual să îndeplinească *per se* această condiție, fiind suficient ca întreaga activitate, subsumând toate actele materiale, privite în ansamblul ei, să aibă un caracter generalizat sau sistematic⁶.

În ceea ce privește cauza de față, caracterul sistematic al atacului rezultă cu evidență din faptul că autoritățile au conceput un plan pentru evacuarea și reprimarea demonstranților care se opuneau politicii promovate de acestea, plan care arată fără îndoială o organizare și o concepție unitară în activitatea infracțională a autorilor atacului. De asemenea, multitudinea actelor, care evidențiază caracterul sistematic al atacului, este și ea evidentă.

Planul conceput de inculpați nu s-a limitat doar la evacuarea manifestanților din Piața Universității, ci a prevăzut și acțiuni ulterioare, acțiuni care devoalează scopul real, scop care constă în îngrădirea libertății opiniilor politice, în descurajarea oricăror alte

⁵ Op. cit. 1 p. 358

⁶ Cauza Tadic, citată în R. Dixon p. 176 și în op. cit. 2, p. 866

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

acțiuni îndreptate împotriva politicilor duse de autoritățile ai căror exponenți erau inculpații.

Astfel, dacă acest plan s-ar fi limitat la evacuarea manifestanților existenți la un moment dat în Piața Universității, pentru ca această zonă să fie redată circulației publice, așa cum afirmă cei care nu s-au prevalat de dreptul la tăcere, fără a amplifica intenționat violențele, fără a răspândi știri false și fără a plănui anterior aducerea muncitorilor și a armatei, precum și lipsirea de libertate a unor persoane care nu comiseseră până la acel moment nicio faptă penală, ar fi existat posibilitatea ca aceștia să afirme că evoluția ulterioară a evenimentelor și escaladarea violențelor nu a fost un scop urmărit de aceștia, însă toate aceste părți ale planului inițial, conceput într-un moment în care nu putea fi anticipată nici măcar nevoia unor forțe de ordine numeroase, arată fără dubiu că scopul autorităților nu a fost acela de a restabili o ordine publică despre care afirmă că a fost încălcată, ci a fost unul mult mai amplu, constând în reprimarea libertății de exprimare, a libertății opiniilor politice contrare celor ale autorităților autoinstalate.

Legat de acest scop, chiar dacă alegerile recent desfășurate consemnaseră o victorie zdrobitoare a forței politice care a preluat puterea în 1989, această putere avea la bază acțiuni profund nedemocratice, care țineau de modul în care CFSN se transformase în partid politic, capitalizând astfel în plan politic toate actele firești prin care, oricine ar fi preluat puterea după decembrie 1989, ar fi încercat să îndrepte societatea cât mai departe de constrângerile comuniste.

În ce ne privește, nu facem decât să subliniem care era punctul de vedere al oponentilor politici ai autorităților de la acel moment, fiind irelevant dacă acest punct de vedere era sau nu unul just sau dacă el este împărtășit sau nu de o majoritate.

Chiar și în condițiile unei victorii zdrobitoare în alegerile din 20 mai 1990, momentul în care o forță politică mult mai puternică, așa cum a fost Partidul Comunism Român, fusese îndepărtată de la putere, nu era deloc departe în timp, iar acțiunile manifestanților riscau să confere partidelor de opoziție o forță mult mai mare decât era de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

dorit de către guvernanți, existând pentru aceștia riscul ca, pe fondul respingerii de către întreaga societate a tot ceea ce era legat de fosta nomenclatură comunistă, punctul 8 al Proclamației de la Timișoara să capete tot mai mulți adepți, iar exponenții noii formațiuni politice instalate la putere să fie îndepărtați în acest mod. Ulterior a devenit de notorietate că majoritatea acestora proveneau din diverse esaloane ale puterii politice anterioare ori avuseseră legături strânse cu nomenclatura comunistă, fapt ce nu era cunoscut la acel moment decât de cercuri restrânse de persoane, care nu erau oricum interesate să facă publice aceste aspecte.

O dovadă în acest sens, dovadă pe care timpul a făcut-o să fie certă, este și faptul că, deși au fost numeroase încercări ale societății civile pentru impunerea în legislație a punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, o lege a lustrației, așa cum a fost numită, nu a fost adoptată nici până astăzi, când s-au împlinit deja 27 de ani de la data acestor evenimente, deși societatea, în ansamblul ei, îmbrățișa fără rezerve nevoia unei astfel de legi.

Alături de impunerea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, o altă revendicare a manifestanților din Piața Universității, revendicare a cărei punere în practică era evitată cu obstinație de către puterea autoinstalată, era înființarea unui post privat de televiziune, post care, spre deosebire de postul public, a cărui conducere era numită de guvernanți, nu putea fi controlat de aceștia și ar fi existat riscul major ca acest post să devină o portavoce a manifestanților din Piața Universității.

Există mărturii ale unor personalități ale vieții publice, așa cum este Stere Gulea sau Victor Rebengiuc, care arată că postul public prezenta acțiunile manifestanților în mod voit deformat, acesta fiind și motivul pentru care, după escaladarea violențelor, manifestanții au încercat, între altele, să pătrună în sediul televiziunii române și să arate întregi țări resorturile și dimensiunea reală a protestelor lor, pentru a se delimita de ceea ce guvernanții induceau opiniei publice prin prezentarea acestor manifestanți ca fiind

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

traficantii de droguri, cerșetori, speculanți și, în general, tot ceea ce cuprindea eticheta de „golan”, cu care fuseseră gratulați de inculpatul **Ion Iliescu**.

Abia în anul 1995, după mai mult de 5 ani de la aceste evenimente, a fost înființat primul post privat de televiziune cu acoperire națională, urmat apoi de multe alte astfel de posturi, iar, așa cum este unanim acceptat, diversitatea mass-media este o condiție fără de care nu poate exista o societate democratică.

Faptul că scopul autorităților nu se limita la evacuarea Pieței Universității, ci urmărirea reprimarea libertății de exprimare a opiniilor politice, este pus în evidență de aceea că, așa cum rezultă din majoritatea declarațiilor, dar și din mass-media de la acea vreme, în dimineața zilei de 13 iunie 1990, în Piața Universității nu se mai aflau decât un număr redus de persoane, unele dintre acestea având o stare precară de sănătate, întrucât se aflau de mai multă vreme în greva foamei.

Cu toate acestea, pentru evacuare au fost mobilizate forțe impresionante raportat la numărul persoanelor aflate în piață și la posibilitatea acestora de a se opune forțelor de ordine, o dovadă fiind chiar faptul că aceste forțe nu au întâmpinat niciun fel de rezistență, iar evacuarea pieței a durat aproximativ 30 de minute, timp în care au fost strânse și corturile instalate.

După evacuarea pieței, cei găsiți aici, ca și cei care au încercat să protesteze, au fost reținuți și transportați la unitatea militară din Măgurele pentru a fi anchetați, deși până la acel moment nu fusese comisă nicio faptă penală.

Deși numărul manifestanților nu impunea, mobilizarea muncitorilor și a armatei fusese deja planuită anterior, ca și reținerile operate, fapt ce nu denotă decât ducerea la îndeplinire a planului autorităților, acela de a amplifica ele însele violențele de care să-i acuze ulterior pe manifestanți, dar aceștia nu erau capabili de aceste violențe decât prin atragerea mult mai multor persoane decât cele existente. Inculpații au urmărit ca, în urma răspândirii unor știri false prin toate mijloacele, să creeze aparența unui conflict de o amploare mult mai mare decât cea reală, conflict cu origini și resorturi altele decât cele

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

reale, implicarea mișcării legionare și atacarea instituțiilor statului de persoane despre care se afirma că sunt înarmate de forțe oculte fiind menite să justifice implicarea plănuită a armatei și a unor mase mari de muncitori pentru o reprimală a cărei violență și urmări să descurajeze orice alte manifestări fățișe împotriva exponenților puterii politice.

Însăși evacuarea Pieței Universității prin folosirea nejustificată a violenței de un număr nejustificat de mare al forțelor de ordine a fost de natură să conducă la revolta unei părți a populației, revoltă care nu era generată neapărat de convingeri politice, ci, pur și simplu, de această modalitate de intervenție, populația având încă proaspăt în memorie modul brutal de acțiune al autorităților din perioada anterioară revoluției. Această revoltă a fost urmărită de autorități ca parte a planului conceput pentru atac, iar această concluzie este determinată și de faptul că a existat un astfel de precedent în ziua de 24 aprilie 1990 când, în jurul orei 05.00, au fost aduse în Piața Universității mai multe autovehicule cu ofițeri, subofițeri și soldați din cadrul Ministerului de Interne și Ministerului Apărării Naționale.

Ziua anterioară, cea de 23 aprilie 1990, a fost prima zi în care în Piața Universității s-au adunat mii de persoane, iar peste noapte au rămas aproximativ 150 de tineri. Aceștia au fost loviți cu brutalitate de către cadrele M.I. și M.Ap.N. aduse în piață în dimineața zilei de 24 aprilie, când au și fost reținute câteva zeci de persoane, toate acestea având loc deși nu se comisese nicio faptă antisocială.

Forțele de ordine nu au întâmpinat nicio rezistență, piața fiind eliberată în câteva minute, însă această intervenție deosebit de violentă i-a indignat pe cetățenii capitalei, fapt ce a făcut ca în Piața Universității să vină tot mai multe persoane, ajungându-se la un număr de aproximativ 30.000 de persoane care scandau împotriva violenței.

Cele arătate, alături de primele descinderi ale minerilor, care au venit în capitală în lunile ianuarie și februarie 1990, au constituit precedente care, la 12 iunie 1990, le arătaseră deja guvernanților ce consecințe au acest tip de acțiuni pe care le-au folosit în totală cunoștință de cauză.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Consecințele urmărite sau doar acceptate de către autorii planului conceput pentru atacul lansat s-au concretizat în uciderea a patru persoane, vătămarea integrității fizice și psihice, precum și lipsirea de libertate în mod ilegal a câtorva mii de persoane.

Din punct de vedere al legislației existente la acel moment, acțiunile autorităților, cel puțin cele inițiale, apar total ilegale, așa cum ilegală a fost și implicarea Procuraturii Generale în acțiunea de evacuare a Pieței Universității.

Astfel, Constituția României, adoptată în anul 1965, a fost abrogată de puterea instalată după 22 decembrie 1989, care a guvernat prin decrete și decrete-legi, până la începerea activității primului Parlament ales, schimbând treptat legislația anterioară.

Libertatea de exprimare, inclusiv și în primul rând a opiniilor politice, ca și pluripartitismul, au fost recunoscute și consacrate de noua legislație, iar faptul că manifestații ocupaseră Piața Universității, manifestând non-violent, nu putea fi încadrat decât ca o contravenție.

În orice caz, evacuarea Pieței Universității prin folosirea de violențe în noaptea de 12/13.06.1990 nu era justificată de starea de fapt de la acel moment, iar pentru a crea aparența de legalitate s-a stabilit ca Procuratura Generală să emită comunicatul prin care cerea poliției să evacueze Piața Universității.

Ca și astăzi, organele de procuratură aveau și au o relație instituționalizată cu poliția, iar autoritatea procurorilor asupra poliției se limita la cadrul creat de cauzele penale instrumentate de poliție sub supravegherea procurorilor sau de procurori cu sprijinul poliției. La data de 12.06.1990 nu era înregistrată nicio cauză penală care să privească tulburarea ordinii publice de manifestațiile din Piața Universității, iar exprimarea unor opinii politice într-un mod neviolent nu poate constitui o faptă penală în niciun stat democratic.

În orice caz, în măsura în care Procuratura Generală ar fi considerat necesar să solicite poliției să restabilească ordinea publică în Piața Universității, această solicitare putea fi transmisă în mod instituționalizat, pe căile obișnuite de comunicare între cele două

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

instituții, fără a fi necesar să fie transmisă prin intermediul presei. Acest mod de comunicare cu poliția este, prin el însuși, dincolo de conținutul comunicării și de încadrarea sau nu în atribuțiile procuraturii, încă o dovadă a faptului că autoritățile publice aveau scopul de a prezenta opiniei publice o stare de fapt deformată față de cea reală și de a crea aparența de legalitate a acțiunilor inițiale, urmând ca, ulterior, într-un mod diversionist, să se ajungă la o escaladare a violențelor și să apară ca justificată reprimarea brutală a manifestațiilor și lipsirea lor de libertate. Scoase din context, aceste urmări pot apărea ca legitime dacă nu se are în vedere că ele au fost parte a unui plan conceput anterior de autorități pentru a reprimă astfel libertatea opiniilor politice, garantată de legislația existentă la acel moment în vigoare.

În cuprinsul comunicatului transmis de Procuratura Generală se face din nou trimitere la faptul că în Piața Universității sunt exclusiv sau majoritar persoane care au ocupații contrare legii, ceea ce ar fi însemnat însă că autoritățile au tolerat această stare de fapt timp de aproape două luni.

Din declarația procurorului (...), care era și purtător de cuvânt al instituției, rezultă că Procurorul General al României, Gheorge Robu, a intenționat să transmită acel comunicat la o oră de maximă audiență, însă purtătorul de cuvânt nu a putut fi contactat în timp util, iar comunicatul, care nu a putut fi transmis în jurnalul de seară, a fost transmis în jurnalul de noapte și reluat a doua zi.

În fapt, se poate spune că atacul lansat împotriva populației civile a început la 11.06.1990, odată cu ședința de la Scroviștea, unde s-a decis convocarea unei ședințe restrânse la sediul Guvernului și la care au participat cei care au decis și organizat astfel atacul lansat împotriva populației civile.

Ședința a fost condusă de inculpații Ion Iliescu și Petre Roman – președinte ales, respectiv prim-ministru al Guvernului interimar, participanți fiind inculpatul Gelu Voican Voiculescu – vicepremier, generalul Mihai Chițac – Ministru de Interne, generalul (...) – șeful Inspectoratului General al Poliției Române, generalul Victor Atanasie Stănculescu –

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Ministrul Apărării Naționale, Generalul (...) - șeful Marelui Stat Major al Armatei, inculpatul Virgil Măgureanu – directorul Serviciului Român de Informații, (...) – primarul Bucureștiului, Gheorghe Robu - Procuror General al României, și inculpatul Nicolae Dumitru – primvicepreședinte al F.S.N

În această ședință s-a discutat despre evacuarea Pieței Universității, însă problema evacuării s-a pus prima dată în ședința de Guvern din 10 mai 1990 de către generalul Mihai Chițac, când acesta a afirmat, într-un mod sugestiv pentru legalitatea a ceea ce a urmat, că „*aplicarea legii înseamnă să intru cu câteva mii de polițiști între ei și, să zicem așa, să facem praf tot ce se poate face praf.*”⁷

Tot generalul Mihai Chițac a fost cel care, în ședința din 11 iunie 1990, a cerut ca poliția să fie sprijinită de armată, însă generalul (...) s-a opus, cerându-i inculpatului **Ion Iliescu** să nu implice armata. În această situație, soluția găsită de **Ion Iliescu**, cu care au fost de acord toți participanții, a fost de a mobiliza 4-5 mii de muncitori care să fie aduși în piață. Mai târziu s-a decis și aducerea minerilor.

În urma acestei ședințe, s-a decis ca generalul Mihai Chițac să întocmească un plan de acțiune, cu implicarea forțelor M.I., trupelor de poliție militară ale M.Ap.N. și forțelor antitero ale S.R.I., acțiuni total ilegale.

Planul de acțiune a fost întocmit de generalul Mihai Chițac, cu sprijinul generalului (...) și a inculpatului Nicolae Dumitru, care s-a și angajat că va aduce muncitorii de pe platformele industriale „Pipera”, „23 August”, I.M.G.B., etc, așa cum i-a cerut inculpatul **Ion Iliescu**. Planul a fost aprobat apoi de primul ministru, inculpatul **Petre Roman**, care a avut o discuție telefonică pe această temă cu **Ion Iliescu**, după care i-a cerut ministrului de interne să organizeze în cursul serii de 12 iunie 1990 o ședință cu șefii militari desemnați să participe la acțiune.

(...)

⁷ Stenograma ședinței Biroului Executiv al Guvernului din 10 mai 1990, vol. II, anexă secretă, p. 218-224

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Tot cu acest prilej, s-a stabilit și ca Procuratura generală să emită comunicatul cu privire la solicitarea adresată poliției de a „restabili ordinea”.

În urma celor stabilite anterior, în dimineața zilei de 12 iunie 1990, Piața Universității a fost înconjurată de 1400 de militari din M.I., 3 mașini de pompieri, 80 de militari din Batalionul de Poliție Militară al M.Ap.N., 10 autosanitare cu personal medical, dar și efective neprecizate ale S.R.I.

Conform planului, la ora 04:00 a fost blocată Piața Universității cu 21 de autovehicule grele și cordoane ale poliției, iar 300 de militari în termen și 100 de subofițeri de poliție au intrat, au ridicat baricadele și i-au reținut pe cei aflați în corturi sau pe spațiul verde. Dispozitivul a fost întărit și cu militari în termen și stundenți de la Școala de Ofițeri a M.I., iar această defășurare de forțe nu poate fi explicată prin numărul celor aflați în piață la acel moment, care nu depășea 20 de persoane.

Scopul inculpaților a fost însă altul și a fost atins, pentru că, după ocuparea pieței de către forțele de ordine, acestea au început să rețină fără niciun motiv persoanele care încercau să protesteze împotriva evacuării în forță a pieței. Până la ora 07:00 au fost reținute 263 de persoane, care au fost conduse inițial la Arestul Serviciului Independent de Poliție Transporturi București, iar ulterior în cazarma U.M (...) București.

Decizia ca aceste persoane să fie conduse în cazarma de la Măgurele era cuprinsă în planul de acțiune, deși nu a existat niciun temei pentru reținerea acestor persoane și, cu atât mai mult, un temei care să fi putut fi anticipat la 12 iunie 1990, când a fost întocmit acest plan. Au fost reținuți inclusiv studenți de la Institutul de Arhitectură, care se aflau în incinta instituției de învățământ, fiind în sesiune de examene.

În mod evident, de aceste acțiuni au aflat ulterior și ceilalți studenți, dar și alte persoane, care au început să se adune în grupuri pentru a protesta față de reținerile ilegale și față de evacuarea în forță a pieței. Așa cum se stabilise inițial, împotriva acestora au fost aduși câteva sute de muncitori de la IMGB, iar între aceștia și studenți au avut loc confruntări violente.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Toate acțiunile descrise, începând cu conceperea planului și până la acest moment, au fost complet nelegale și au generat, așa cum era de prevăzut și cum s-a și dorit, destabilizarea masivă a ordinii publice, acțiunile autorităților fiind receptate de cei care protestaseră anterior în piață ca acțiuni împotriva libertății exprimării libertăților politice.

Având în vedere aceste acțiuni ilegale, precum și scopul arătat al acestora, autorii conceperii planului și creării condițiilor pentru aplicarea lui devin responsabili pentru toate actele ce au urmat în zilele de 13-15 iunie 1990.

Deosebit de relevant în ce privește caracterul ilegal al acțiunilor din dimineața zilei de 13 iunie 1990 este că, după ce s-a constatat că în sarcina celor conduși la Măgurele nu poate fi reținută vreo faptă anti-socială, aceștia fiind puși în libertate, inculpatul **Ion Iliescu** i-a reproșat ministrului de interne punerea lor în libertate, deși **Ion Iliescu** nu avea niciun fel de atribuție în a decide cu privire la libertatea acestor persoane, ca și toți ceilalți care luaseră această decizie încă din ziua de 12 iunie 1990.

Așa cum era previzibil, cei eliberați s-au alăturat grupurilor de protestatari formate în piață, iar în acest context, întregul dispozitiv polițienesc a fost retras, piața fiind reocupată de manifestanți. Această retragere apare ca nejustificată în raport cu scopul declarat al autorităților de a evacua piața și arată că planul acestora era de a-i pune pe protestatari față în față cu forțele de ordine și cu muncitorii aduși din țară, într-o confruntare al cărei rezultat previzibil să descurajeze pe viitor pe oricine ar contesta viziunea politică a guvernanților.

Caracterul vădit nelegal al acțiunilor descrise, la care se adaugă aducerea, în dimineața zilei de 14 iunie 1990, a minerilor, îi face responsabili pe inculpați pentru toate consecințele produse ulterior, chiar dacă, începând cu a doua jumătate a zilei de 13 iunie 1990, acțiunile violente ale protestatarilor, privite scoase din context, pot apărea ilegale și ar părea că justifică acțiunile ulterioare ale autorităților. Această aparență a fost tocmai ceea ce au urmărit inculpații prin tot ceea ce au întreprins în legătură cu manifestațiile din Piața Universității.

Condiția ca atacul să fie lansat împotriva unei populații civile

În ce privește noțiunea de „populație civilă”, Elementele Crimelor nu cuprind criterii de delimitare a populației civile de alt tip de populație. Legat de acest aspect, în literatura de specialitate se arată că, inițial, sintagma a fost folosită pentru civilii combatanți, iar ulterior practica tribunalelor internaționale a lărgit înțelesul ei, incluzând și persoanele fizice care s-au implicat activ în desfășurarea ostilităților⁸.

Această discuție se referă la practica tribunalelor internaționale, creată exclusiv cu privire la conflicte armate, însă, așa cum am arătat și cum este unanim recunoscut atât de literatura de specialitate, cât și de practica recentă a instanțelor internaționale, noțiunea de „atac” este mult mai largă, din moment ce poate exista chiar și în afara oricăror acte de violență, putând fi chiar lipsită de un conținut material.

Din aceste caracteristici ale atacului, ca element material în cadrul tipicității infracțiunilor împotriva umanității, decurge, în mod firesc și cu evidență, concluzia că nici noțiunea de „populație civilă” nu se suprapune aceleia din dreptul internațional umanitar și nu poate fi analizată prin raportare la un conflict armat, ci prin raportare la orice tip de conflict. Dezvoltând această idee, cu luarea în considerare a oricărui tip de conflict, se poate spune că, și în cauza de față, populația civilă a fost constituită atât din combatanți, cât și din necombatanți.

Noțiunea de combatant se analizează nu prin raportare strictă la un conflict armat și nici măcar la o confruntare fizică, ci prin raportare la tipul de confruntare care a determinat, în concret, lansarea atacului, chiar dacă, ulterior, atacul lansat a avut drept urmare și a presupus sau nu și o confruntare fizică.

În speță, confruntarea existentă inițial a fost una între adepții unor opinii pro și contra opiniilor politice ale guvernărilor, iar din această perspectivă guvernările înșiși au fost părți combatante și au atras de partea lor muncitorii, având deja de partea lor forțele

⁸ Op. cit. 1, p. 358

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

de ordine ai căror conducători făceau parte din clasa politică aflată la putere și care au implicat în mod ilegal aceste forțe în lupta politică.

Confruntarea a fost inițial una a opiniilor politice, criteriul politic fiind cel care a delimitat populația împotriva căreia a fost lansat atacul, chiar dacă această delimitare nu a fost și nici nu putea fi una clară, „combatanții” atrași într-un mod ilegal dintr-o confruntare de idei într-o confruntare fizică, fiind identificați pe măsură ce, într-un mod sau altul, își manifestau opinia politică pro sau contra autorităților autoinstalate.

Confruntarea inițială, aceea între opinii politice, a început să existe încă din luna ianuarie 1990 și s-a acutizat începând cu 22 aprilie 1990. Prin politicile promovate de autorități, acestea au atras de partea lor muncitorii în confruntarea cu intelectualitatea identificată ca exponent al opiniilor politice contrare autorităților, iar această atragere a avut loc prin acceptarea tuturor revendicărilor minerilor, măsuri care, așa cum am arătat, deși poate firești în conținut, au avut scopul de a face acceptată de către societate modul incorect politic în care forța politică ce a preluat puterea și-a asigurat ulterior succesul zdrobitor în alegerile ce au avut loc la 20 mai 1990.

Ca și un conflict armat pornit cu respectarea prevederilor cuprinse în *jus ad bellum*, această confruntare a fost dusă în limitele legalității, manifestarea nonviolentă a convingerilor politice fiind garantată de orice stat democratic. În același timp, atragerea într-un mod sau altul, moral sau mai puțin moral, a diverselor segmente ale populației de partea formațiunii politice aflate la putere nu poate fi sancționată decât tot politic, în procesul electoral, însă recurgerea la violență pentru înfrângerea opiniilor politice contrare și pentru a sancționa pe cei care clamează lipsa de moralitate a autorităților, așa cum considerau exponenții intelectualității, iese din limitele licitului și se plasează în sfera penalului.

În momentul lansării atacului, autoritățile au fost cele care nu au respectat regulile de *jus in bello*, reguli care sunt apreciate, ca și cele de *jus ad bellum*, nu prin raportare la un conflict armat, ci prin raportare la un conflict de idei, așa cum este și cum trebuie să

rămână o confruntare politică. Această nerespectare a regulilor de *jus in bello* a constat în reprimarea cu violență a manifestațiilor care își exprimau convingerile politice contrare guvernării, iar combatanții, în conflictul devenit fizic, fie că este unul armat sau nu, pot să nu fie aceiași, cuprinzând, așa cum a fost cazul în speță, toate persoanele care, chiar fără a-și manifesta în vreun fel afinitățile politice, au fost considerate adversari de către forțele de ordine și de către mineri, potrivit unor criterii adoptate ad-hoc.

Legislația națională nu oferă niciun criteriu pentru a defini noțiunea de „populație civilă”, însă credem că cele expuse anterior evidențiază faptul că persoanele vătămate în cauza de față constituie o „populație civilă”, atât în accepțiunea legislației internaționale, cât și a celei naționale, ambele admitând săvârșirea infracțiunilor împotriva umanității fără o interdependență între atacul lansat împotriva populației civile și conflictele armate. Inclusiv legislația internațională a fost reformată și concepută pentru a fi aplicată nu doar în cazul conflictelor armate, ci oricăror situații în care drepturile fundamentale ale persoanelor au fost încălcate la scară de masă.

Criteriul care a definit populația civilă în cadrul evenimentelor din 13-15 iunie 1990 a fost criteriul convingerilor politice ale membrilor săi.

2. Condiții de tipicitate ale variantelor normative reținute în cauză

a). În ce privește modalitatea normativă reglementată de art. 439 alin. (1) lit. a) din Noul cod penal, respectiv „uciderea unor persoane”, este suficient ca suprimarea vieții persoanei să aibă loc în cadrul atacului lansat împotriva populației civile, antrenând răspunderea penală, în primul rând, a autorilor acestui atac și a celor care au aderat la el, dar și a autorului nemijlocit, în măsura în care, analizând poziția sa subiectivă, concluzia este în sensul că acesta a cunoscut existența acestui atac și a înțeles să contribuie în acest mod la realizarea scopului său.

În condițiile în care analiza poziției subiective a autorului nemijlocit, atât în ce privește varianta normativă de la litera a), cât și în ce privește variantele normative de la

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

literele g) și j)), conduce la concluzia că autorul nemijlocit nu a avut reprezentarea că aderă la atacul lansat de autorități, acesta ar putea să răspundă pentru faptele incriminate în textele tradiționale de incriminare, respectiv omor, infracțiuni de violență sau lipsire de libertate, dacă raportat la contextul concret în care au fost comise, întrunesc condițiile de tipicitate ale acestor infracțiuni, însă este posibil ca aceștia să fi acționat fără vinovăție chiar și în cazul acestor din urmă infracțiuni, care, în prezent, nu mai pot fi oricum urmărite și judecate din cauza împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale, cu excepția infracțiunilor de omor.

Deși folosirea formei de plural a substantivului „persoană” sugerează că ar putea subzista infracțiunea în varianta normativă de la art. 439 alin.1) lit. a) doar dacă există cel puțin două victime, ipoteză în care nu ne regăsim oricum în cauza de față, considerăm că nu există nicio justificare pentru ca uciderea unei singure persoane, cu îndeplinirea și a celorlalte condiții de tipicitate, să nu fie încadrată în această variantă normativă.

În cauză au fost ucise patru persoane prin împușcare de către forțele de ordine care au respins manifestații ce intenționau să pătrundă în sediul Ministerului de Interne, respectiv au atacat cordoanele de militari ai Ministerului Apărării Naționale veniți în sprijinul forțelor de ordine. Față de precizările făcute anterior, este mai mult decât evident că uciderea acestor persoane a avut loc în cadrul atacului sistematic lansat împotriva populației civile.

În cazul variantei normative edictate în art. 439 alin. (1) lit. a), în afara săvârșirii faptei în acest context al atacului, nu sunt prevăzute alte condiții de tipicitate pentru existența infracțiunilor împotriva umanității.

Răspunderea pentru uciderea celor 4 persoane revine celor care au decis și organizat atacul, iar autorii nemijlociți, chiar dacă ar fi fost identificați, nu pot fi trași la răspundere, pentru motivele pe care le vom arăta în motivarea soluțiilor de clasare dispuse în cauză față de aceștia.

b). În ce privește varianta normativă prevăzută de art. 439 alin. (1) lit. g) din Noul Cod penal, ca și în cazul variantei anterioare, nu sunt prevăzute alte condiții de tipicitate, fiind suficient ca vătămarea fizică ori psihică să aibă loc în contextul atacului lansat împotriva populației civile, noțiune al cărei conținut a fost arătat anterior.

Ca și în cazul tuturor infracțiunilor îndreptate împotriva drepturilor fundamentale ale unor colectivități, încălcarea acestor drepturi trebuie să aibă o anumită gravitate, însă această gravitate nu se analizează în funcție de gravitatea leziunilor, ci în funcție de caracterul de masă al consecințelor.

Astfel, textul alin.(1) lit. g) face vorbire de „*vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane*”, iar acest text nici măcar nu sugerează un anumit nivel al gravității vătămărilor concrete. De asemenea, textul nu face nici trimitere la textele tradiționale în care sunt incriminate fapte de violență fizică sau psihică, nefiind folosită niciuna dintre denumirile marginale ale infracțiunilor clasice în care sunt încadrate faptele de violență, așa cum sunt lovirile sau alte violențe ori vătămarea corporală.

Acest fapt denotă că este suficientă existența unor fapte de violență, nefiind necesar ca aceste violențe să producă urmări de o anumită gravitate, faptele putând fi încadrate de textele tradiționale atât ca vătămări corporale, cât și ca loviri sau alte violențe. Gravitatea vătămărilor este determinată de numărul mare de victime, de contextul și scopul în care au fost comise, aceste criterii calificând faptele ca infracțiuni împotriva umanității.

Aceasta este și opinia unei părți a literaturii de specialitate⁹, în timp ce o altă parte¹⁰ în analiza tipicității infracțiunii în această variantă, face trimitere doar la vătămarea corporală, fără a justifica în niciun mod această trimitere.

În cauză, violențele exercitate asupra persoanelor vătămăte s-au produs pe tot parcursul evenimentelor din zilele 13-15 iunie. Acestea au avut loc atât în cadrul confruntărilor fizice generate de situația creată de guvernanți prin lansarea atacului, dar și după ce persoanele vătămăte au intrat în custodia autorităților, fiind sub autoritatea forțelor

⁹ Op. cit. 1 p. 363

¹⁰ Op. cit. 2 p.866

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

de ordine ori a grupurilor de mineri, atât violențele fizice exercitate asupra acestora, cât și condițiile de detenție, asemănătoare lagărelor de exterminare, generând o puternică afectare a psihicului acestor persoane. Toate acestea au generat și un puternic sentiment de insecuritate, după ce minerii au acționat ca adevărate forțe de ordine, însă fără a respecta vreuna dintre regulile impuse de legislație chiar și în cazul acțiunilor forțelor de ordine veritabile, minerii lovind pur și simplu persoanele întâlnite pe stradă și lipsindu-le de libertate fără ca poliția sau alte forțe de ordine să intervină, atitudine justificată de faptul că însăși conducerea statului solicitase intervenția minerilor, ceea ce nu putea induce decât reprezentarea existenței unei stări de anarhie, de disoluție totală a oricărei autorități a statului, ceea ce este de natură să genereze puternice tulburări psihice victimelor ce au fost concepute ca persoane vătămate în cauză și care, aflate în custodia autorităților, tocmai această postură le-a creat un sentiment de totală insecuritate. În măsura în care autoritățile nu vor și, la un moment dat, nici nu pot, să mai asigure respectarea dreptului la viață, la integritate fizică sau la libertate și ele însele încalcă deliberat aceste drepturi, acționând discreționar față de acestea, psihicul victimelor puse în această postură este, dincolo de orice îndoială, puternic afectat.

c). În ce privește varianta normativă prev. de art. 439 alin. 1 lit. c) din Noul Cod penal, aceasta constă în *„persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional”*.

Spre deosebire de primele două, această variantă normativă conține condiții proprii de tipicitate, care trebuie îndeplinite alături de condiția comună care se referă la atac. Modalitatea normativă cuprinsă în această variantă și care se regăsește în cauza de față este *„persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privarea sau restrângerea gravă a dreptului fundamental la libertate, pe motive de ordin politic”*.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Potrivit DEX¹¹, persecuția unor persoane constă în prigonirea acestora, asuprirea, provocarea de necazuri ori nedreptățirea, acțiuni ce rezultă fără echivoc din expunerea faptelor, iar motivul de ordin politic este și el evident. Noțiunile de „grup” sau „colectivitate”, folosite alternativ și determinate de criteriul politic, au fost analizate anterior, iar nelegalitatea privării sau restrângerii grave a dreptului fundamental la libertate trebuie analizată pe două planuri.

Primul plan este acela al aparenței de legalitate a măsurii, privită ca măsură luată în cadrul unei proceduri legale în care lipsirea de libertate apare ca posibilă, iar în acest plan trebuie să distingem între forma și fondul măsurii privative de libertate. Al doilea plan se referă la mobilul acestei măsuri, acela care ține de motivul politic al acesteia, plan în care, pentru cei care cunoșteau acest motiv politic este indiferent dacă măsura apare ca legală, atât în formă, cât și în fond, pentru ei fiind una nelegală. Acest caracter nelegal, apreciat ca atare indiferent de forma și fondul măsurii, decurge din motivul real care stă la baza ei și care este unul politic, cunoscut doar de autorii atacului lansat. De asemenea, acest caracter decurge și din actele de dezinformare a opiniei publice, acte care sunt cunoscute tot doar de autorii atacului și care privesc prezentarea deformată a manifestanților și a scopului pentru care aceștia sunt prezenți în piață.

În ce-i privește pe autorii nemijlociți, pentru care are relevanță atât forma, cât și fondul măsurilor privative de libertate, caracterul legal sau nelegal al acestora trebuie analizat prin prisma poziției lor subiective, atât față de motivul politic real al măsurii, cât și față de existența sau nu a unei dezinformări cu privire la ceea ce s-a numit „fenomenul Piața Universității”. În măsura în care acești autori nemijlociți nu cunosc motivul politic și nici actele de dezinformare, aceștia cunosc inițial tot atât cât cunosc și alte persoane fără atribuții în vreo procedură în care apare posibilă privarea de libertate, iar poziția lor subiectivă se poate schimba pe măsură ce, exercitându-și atribuțiile într-o procedură ce

¹¹ Dicționarul Explicativ al Limbii Române, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București 1975, p.680

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

presupune cercetarea persoanelor private de libertate, ia cunoștință de starea de fapt concretă pentru fiecare situație particulară.

De asemenea, în ce privește nelegalitatea privării de libertate a manifestanților din Piața Universității, este absolut necesar să distingem, în primul rând, între două momente în care au avut loc acțiuni de privare de libertate, și anume în prima parte a zilei de 13 iunie 1990, imediat după evacuarea Pieței Universității, ori după acțiunile violente care au avut loc în după amiaza zilei de 14 iunie 1990.

Astfel, reținerile din prima parte a zilei de 13 iunie au fost operate de forțele de ordine asupra celor găsiți în piață, asupra persoanelor care au încercat să protesteze împotriva evacuării pieței și asupra studenților care au fost găsiți la acea oră în incinta celor două instituții de învățământ.

Din punctul de vedere al autorilor atacului, aceste acțiuni sunt nelegale, atât în fond, cât și în formă, pentru că ele nu au avut caracterul unor măsuri privative de libertate în cadrul unei proceduri în care aceste măsuri apar posibile, persoanele fiind, pur și simplu, lipsite de libertate, fără niciun temei, nici de fapt, nici de drept, însă autorii nemijlociți au executat un ordin care, pentru ei, nu era un ordin vădit ilegal, întrucât nu cunoșteau și nu puteau cunoaște care sunt motivațiile pentru care li s-a ordonat ca aceste persoane să fie reținute, motivații cunoscute doar de autorii atacului.

Aceste așa-zise rețineri au fost făcute din ordinul inculpaților, ca parte a planului, și, deși s-au limitat doar la conducerea forțată în cazarma de la Măgurele, în vederea efectuării de cercetări, durata scurtă nu s-a datorat voinței inculpaților, fiind independentă de această voință. Reținerile sunt nelegale, atât în fond, cât și în formă, întrucât, din punctul de vedere al inculpaților, nu exista nici măcar un motiv aparent pentru cercetarea acestor persoane, iar conducerea lor nu s-a făcut la sediul unei unități al cărei obiect îl constituie cercetarea unor fapte antisociale (poliție, procuratură), ci într-o cazarmă, chiar dacă aceasta aparținea Ministerului de Interne, ceea ce denotă scopul urmărit, acela de a

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

intimida, de a etala forța de coerciție a statului, dar nu într-o formă legală, ci într-un mod discreționar.

Din punct de vedere al autorilor nemijlociți, ordinul primit nu este unul vădit ilegal, ei neavând o imagine de ansamblu asupra a tot ceea ce a avut loc în Piața Universității, aceștia având, înainte de o cercetare a faptelor, ca și restul opiniei publice, cel puțin păreri contradictorii față de acest fenomen, în urma dezinformărilor care au avut loc, motiv pentru care cei care au reținut persoanele în vederea conducerii lor pentru cercetări nu-și puteau asuma nerespectarea ordinului. În ce privește celelalte persoane reținute și conduse pentru cercetări, altele decât manifestanții găsiți în piață, respectiv cei care au protestat față de măsura evacuării și studenții, față de aceștia nu se poate spune decât că a existat un exces de zel care ar putea îmbrăca, cel mult, forma unei acțiuni abuzive a autorilor nemijlociți, în măsura în care s-ar dovedi că nu a existat nici măcar o legătură aparentă între aceștia și persoanele din piață, a căror activitate nu era cunoscută de agentul de ordine, iar misiunea acestuia nu se limita la cei găsiți în piață, ci la orice ar putea avea legătură cu piața, cu privire la care nu avea suficiente date pentru a-i aprecia caracterul legal sau nelegal.

În urma conducerii la unitatea din Măgurele, procurorii trimiși pentru cercetări au decis că nu există motive pentru a priva de libertate persoanele cercetate, condiții în care acestea au fost eliberate. Astfel, pentru inculpați, lipsirea de libertate subzistă pe toată perioada în care persoanele au fost reținute, conduse la cazarma din Măgurele și supuse unei cercetări sumare, dar suficiente pentru a se constata lipsa oricărui motiv pertinent pentru dispunerea unor măsuri privative de libertate într-o procedură penală.

După ce procurorii trimiși la cazarma din Măgurele pentru a-i ancheta pe cei aduși aici nu au considerat necesar să ia măsuri privative de libertate, chiar și ministrul de interne, generalul Mihai Chițac, cel care afirmase că ar „face praf tot ce se poate face praf”, a realizat că un ordin de menținere a privării de libertate a acestor persoane este de o ilegalitate devenită mult prea evidentă pentru a-și asuma un astfel de ordin, ceea ce i-a

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

adus și demiterea, fiind înlocuit cu martorul (...), a cărui numire a avut loc oficial la 16 iunie 1990, însă această demitere este cât se poate de relevantă pentru legalitatea acțiunilor care au urmat. Această demitere, alături de faptul că inculpații au decis reținerea persoanelor fără a avea atribuții în acest sens, într-un moment în care nu se comiseseră fapte susceptibile să atragă măsuri privative de libertate, arată modul discreționar în care aceștia au acționat, nefiind interesați decât de aparența de legalitate a acțiunilor lor.

În ce privește reținerile care au avut loc după evenimentele violente din a doua jumătate a zilei de 13 iunie 1990, alături de cele două planuri, trebuie distins în funcție și de natura acestora, dată de procedura în care au avut loc.

Astfel, o parte dintre persoanele reținute au fost conduse la cazarma din Măgurele ori la Școala de Ofițeri de Poliție de la Băneasa, reținerile fiind făcute de către agenții de ordine, dar și de mineri, care au acționat, atât singuri, cât și împreună cu agenții de ordine. Până la momentul depunerii în cele două cazărmi, ca și în cazul anterior, în ce-i privește pe autorii nemijlociți, se poate spune că privarea de libertate era necesară pentru efectuarea cercetărilor, cu atât mai mult cu cât, spre deosebire de cele anterioare, de această dată, urmare a dezinformărilor făcute, dar și a creării de către autorii atacului a condițiilor unor confruntări violente, urmărind de către aceștia, confruntări care au generat o stare similară anarhiei, fuseseră comise fapte care, scoase din context, erau infracțiuni și chiar infracțiuni grave, pentru că numai așa puteau justifica inculpații intervenția armatei și chemarea minerilor. Ca și anterior, decizia ca persoanele reținute să fie conduse în cele două cazărmi nu le-a aparținut și nu le poate fi imputată celor care au efectuat aceste rețineri, ci inculpaților, care au dat un astfel de ordin.

În condiții normale, reținerile efectuate în vederea cercetărilor de către mineri nu ar putea fi legale nici în fond, nici în formă, însă, aceștia, ca și agenții de ordine, aveau doar reprezentarea obiectivă a evenimentelor, de o violență fără precedent, cu excepția evenimentelor din timpul revoluției, fără să cunoască faptul că aceste evenimente sunt parte a unui plan al inculpaților, astfel că nici minerii care au acționat ca forțe de ordine,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

nici agenții de ordine care au acționat alături de aceștia și au tolerat acest mod de acțiune, nu pot fi făcuți responsabili de nelegalitatea în fond sau în formă a conducerilor forțate a celor reținuți pentru a fi supuși unor cercetări.

Spre deosebire de ziua anterioară, când, cu privire la libertatea persoanelor reținute s-a luat o decizie în urma unor cercetări efectuate într-o perioadă de timp scurtă, în ziua de 14 iunie persoanele au fost introduse în cazărmi și private de libertate până la opt zile, timp în care se susține că au fost supuse cercetărilor, fără a fi emise în această perioadă mandate de reținere sau de arestare.

După momentul depunerii acestor persoane în cele două cazărmi, procedura și regimul juridic al privărilor de libertate se schimbă, responsabilitatea acestora revenindu-le autorilor atacului, ca și șefilor celor două unități devenite centre de reținere ad-hoc, iar după acest moment privarea de libertate în afara formelor legale prevăzute de lege nu se mai plasează în sfera necesității unei cercetări, care nu poate depăși un termen considerat rezonabil, ci intră în sfera penalului.

Pentru cercetarea celor privați astfel de libertate au fost trimiși procurori și lucrători de poliție judiciară, însă faptul că persoanele au fost private de libertate mai multe zile, fără respectarea formei legale, nu poate fi pus în sarcina acestora, pentru că, deși potrivit atribuțiilor funcționale aveau competența să dispună asupra stării de libertate, nu ei au fost cei care au dispus conducerea în cele două cazărmi și nici nu au putut dispune asupra timpului cât durează cercetarea, timp pe care nici nu aveau cum să-l cunoască. Astfel, ei au fost puși în fața unui fapt împlinit, respectiv starea de privare de libertate, cerându-li-se să dispună nu asupra începerii, ci asupra continuării acestei stări. Persoanele cercetate nu au fost aduse în același timp, ci erau aduse pe rând, iar pe măsură ce erau supuse cercetării, erau eliberate sau era legalizată starea de privare de libertate prin emiterea unui mandat, astfel că, în timp ce unele persoane erau aduse, altele plecau, fiind eliberate sau conduse în centre de reținere.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Astfel, cei însărcinați cu cercetarea nu aveau posibilitatea și, în împrejurările date, nici obligația ținerii unor evidențe cu privire la timpul în care o persoană este privată de libertate înainte de a fi prezentată pentru cercetări, responsabilitate care revenea celor responsabili de primirea în aceste condiții a persoanelor reținute și, evident a celor care au dat ordinele în acest sens, fiind lesne de prevăzut că, cele două cazărmi nefiind centre de deținere sau reținere, acestea nu îndeplinesc niciun fel de condiții necesare pentru astfel de activități, fiind deschisă calea pentru orice tip de abuz, inclusiv cel care îmbracă forma unei lipse a evidențelor necesare pentru ca persoanelor reținute să nu li se încalce dreptul la libertate.

De asemenea, anchetatorii trimiși la Magurele nu erau responsabili nici de faptul că numărul lor era insuficient pentru o cercetare efectuată într-un termen rezonabil, număr pe care nu îl stabileau ei, și nici măcar superiorii lor direcți și nemijlociți, putând fi stabilit numai de cei care aveau cunoștință de numărul posibil al celor supuși cercetării și care putea fi prevăzut doar de cei care, creând acea stare similară anarhiei, trebuiau să-l anticipeze, însă aceștia, chiar dacă ar fi anticipat această stare de fapt, ei aveau interesul ca ea să continue sau măcar să dureze o perioadă suficientă pentru a descuraja repetarea unor manifestații de amploarea celor din Piața Universității..

Odată cu emiterea unui mandat de reținere sau arestare, regimul juridic al privării de libertate se schimbă din nou, acesta fiind momentul de la care poate interveni și responsabilitatea celor care au dispus aceste măsuri și de la care este evident că, sub aspectul formei, privarea de libertate devine una perfect legală.

În ce privește fondul acestor măsuri, din punctul de vedere al anchetatorilor, acest aspect se rezumă la temeinicia măsurilor, a cărei lipsă nu poate fi sancționată decât în cadrul procesului penal în care au fost dispuse aceste măsuri. Doar în măsura în care s-ar fi stabilit că privările de libertate dispuse în cadrul procesual penal ar fi fost nelegale ori vădit netemeinice și s-ar fi stabilit reaua credință a anchetatorilor, aceștia ar fi putut fi trași la răspundere în funcție de poziția lor subiectivă față de atacului lansat împotriva

populației civile, însă dosarul având acest obiect a fost clasat disjungerea sa având loc anterior redeschiderii urmăririi penale, iar plângerea formulată împotriva soluției a fost respinsă definitiv de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Față de cele expuse, este evident că faptele de lipsire de libertate arătate atrag răspunderea penală a autorilor planului și a celor care au creat condițiile pentru punerea lui în practică, aceștia fiind autori mediați ai infracțiunilor împotriva umanității, indiferent de legalitatea în fond sau în formă a măsurilor, întrucât cunoșteau motivul de ordin politic al acestor acțiuni, iar conjunctura în care s-a ajuns să fie dispuse aceste măsuri, cu sau fără respectarea formei legale, a fost un rezultat urmărit de autorii atacului.

În măsura în care au existat și situații izolate, în care o persoană sau un număr redus de persoane au fost private de libertate o perioadă mai mare de timp înainte de a se dispune în formele legale asupra libertății lor, aceste situații izolate nu satisfac condiția de a se încadra în atacul generalizat sau sistematic, astfel că nu ar putea atrage răspunderea decât, eventual, pentru textele tradiționale de incriminare.

Încadrarea juridică a faptelor fiecăruia dintre inculpați

1. Inculpatul civil ILIEȘCU ION

În calitate de președinte ales al României, președinte al C.P.U.N. și F.S.N., în perioada 11-15.06.1990 a decis, organizat și coordonat, alături de alți inculpați, un atac generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;

*-vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) persoane;
-privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250
(unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, inculpatul **Iliescu Ion**, a hotărât, în ziua de 11 iunie 1990, alături de inculpații **Roman Petre**, Voiculescu Gelu Voican, **Măgureanu Virgil**, **Florescu Mugurel Cristian** și alte persoane, în prezent decedate, să evacueze în mod brutal, prin folosirea nejustificată și în mod ilegal a forțelor menționate anterior, manifestații din Piața Universității, ale căror acțiuni de protest neviolente nu reprezentau altceva decât exprimarea liberă a opiniilor lor politice. De asemenea, în același scop, a decis aducerea a câtorva mii de muncitori din aproape întreaga țară, pe care i-a determinat, prin acțiuni constante de dezinformare (care i-au vizat nu numai pe aceștia, ci și întreaga populație a țării), să acționeze cu violență asupra celor care aveau alte opțiuni politice, ca veritabile forțe de ordine, molestând și lipsind de libertate manifestații, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente, lipsirea de libertatea a manifestațiilor fiind hotărâtă odată cu decizia privind lansarea atacului.

*În condițiile arătate, inculpatul **Iliescu Ion**, ca și ceilalți inculpați, a prevăzut, a acceptat și chiar a urmărit producerea consecințelor arătate.*

Pentru atingerea scopului urmărit, inculpatul a dezinformat, prin intermediul mass-media, populația țării, cu privire la scopul manifestațiilor și natura neviolentă a acestora, cărora le-a atribuit caracterul unor mișcări de tip legionar, cunoscând că acest fapt este nefreal.

De asemenea, inculpatul a solicitat dotarea militarilor implicați în evenimente cu armament și muniție de război, folosirea acestora împotriva unor civili fiind nelegală.

Tot prin intermediul mass-media, prin acțiuni de manipulare a determinat alți civili să vină în punctele fierbinți ale evenimentelor, afirmând că este necesară apărarea instituțiile democratice ale statului nu de cei care își exprimă opiniile politice, ci de elemente fasciste, huligani și alte categorii reacționare, expunând, în acest mod, populația

municipiului București la acțiunile violente care au avut loc la sediul Televiziunii Române, al Ministerului de Interne, Poliției Municipiului București sau Serviciului Român de Informații.

În scopul aducerii la București a muncitorilor, pentru a-i implica împotriva manifestanților, inculpatul a solicitat personal liderilor de sindicat și conducerii întreprinderilor să mobilizeze muncitorii. Aceleași solicitări le-au fost adresate conducerilor centrale și locale ale C.P.U.N., organ legislativ provizoriu, care nu-și încetase încă activitatea și al cărui președinte era, precum și persoanelor din conducerea filialelor F.S.N., formațiune al cărei președinte era tot inculpatul **Iliescu Ion**.

Faptele inculpatului Iliescu Ion constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera a – 4 (patru) acte materiale (...),
 - litera g -1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) acte materiale (...),
 - litera j-1250 (unamieciouăscincizeci) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

2.Inculpatul civil ROMAN PETRE

În calitate de prim-ministru al Guvernului provizoriu al României., în perioada 11-15.06.1990 a decis, organizat și coordonat, alături de alți inculpați, un atac generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;

*-vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) personae;
-privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250
(unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, inculpatul **Roman Petre a hotărât**, în ziua de 11 iunie 1990, alături de inculpații **Iliescu Ion, Voiculescu Gelu Voican, Măgureanu Virgil, Florescu Mugurel Cristian** și alte persoane, în prezent decedate, *să evacueze în mod brutal*, prin folosirea nejustificată și *în mod ilegal* a forțelor menționate anterior, manifestații din Piața Universității, ale căror acțiuni de protest neviolente nu reprezentau altceva decât exprimarea liberă a opiniilor lor politice.

În același scop, *a hotărât* aducerea a câtorva mii de muncitori din aproape întreaga țară, pe care *i-a determinat*, prin acțiuni constante de dezinformare (care i-au vizat nu numai pe aceștia, ci și întreaga populație a țării) *să acționeze cu violență* asupra celor care aveau alte opțiuni politice, acționând ca veritabile forțe de ordine, molestând și lipsind de libertate manifestații, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente, lipsirea de libertatea a manifestațiilor fiind stabilită odată cu decizia privind lansarea atacului.

În urma ședinței din 11 iunie 1990, *a aprobat* planul de intervenție pentru evacuarea Pieței Universității, plan întocmit de ministrul de interne, gen. Chițac Mihai.

Inculpatul *s-a implicat* și *a solicitat* aducerea minerilor la București, pe care *i-a determinat* astfel *să acționeze cu violență* asupra celor care aveau alte opțiuni politice, aceștia molestând și lipsind de libertate manifestații, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente.

De asemenea, ca și inculpatul Iliescu Ion, *a transmis* comunicate de presă din partea Guvernului, inducând în eroare opinia publică cu privire la scopul manifestațiilor și natura neviolentă a acestora. În acest mod, populația *a fost incitată* la acțiuni violente îndreptate împotriva manifestațiilor și totodată expusă reacției lor violente.

În condițiile arătate, inculpatul **Roman Petre**, ca și ceilalți inculpați, *a prevăzut, a acceptat și chiar a urmărit* producerea consecințelor arătate.

Faptele inculpatului **Roman Petre** constituie *infracțiuni* *contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera a – 4 (patru) acte materiale (...),
 - litera g -1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) acte materiale(...),
 - litera j-1250 (unamiedouăsutecincizeci) acte materiale(...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

3.Inculpatul civil VOICULESCU GELU VOICAN

În calitate de viceprim ministru al guvernului interimar al României, în perioada 11-15.06.1990, a decis, organizat și coordonat, alături de alți inculpați, un atac generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;*
- vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) persoane;*
- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250 (unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, inculpatul Voiculescu Gelu Voican *a hotărât*, în ziua de 11 iunie 1990, alături de inculpații **Iliescu Ion, Măgureanu Virgil, Roman Petre, Florescu Mugurel Cristian** și alte persoane, în prezent decedate, *să evacueze în mod brutal*, prin folosirea nejustificată și în mod ilegal a forțelor menționate anterior, manifestanții din Piața

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Universității, ale căror acțiuni de protest neviolente nu reprezentau altceva decât exprimarea liberă a opiniilor lor politice. De asemenea, în același scop, *a decis* aducerea a câtorva mii de muncitori din aproape întreaga țară, pe care i-a determinat, prin acțiuni constante de dezinformare, care i-au vizat nu numai pe aceștia, ci și întreaga populație a țării, să acționeze cu violență asupra celor care aveau alte opțiuni politice, muncitorii acționând ca veritabile forțe de ordine, molestând și lipsind de libertate manifestanții, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente, lipsirea de libertatea a manifestanților fiind hotărâtă odată cu decizia privind lansarea atacului.

În scopul aducerii la București a muncitorilor, pentru a-i implica împotriva manifestanților, inculpatul *a solicitat* personal liderilor de sindicat și conducerii întreprinderilor să mobilizeze muncitorii, dar a adresat solicitări în acest sens și conducerilor centrale și locale ale C.P.U.N. și F.S.N.

După sosirea minerilor în București, **inculpatul Voiculescu Gelu Voican a trecut în subordinea sa un grup de mineri cu care s-a deplasat în mai multe zone din capitală pe motiv că trebuie să reinstaureze ordinea.**

Ca și ceilalți inculpați, *a prevăzut, a acceptat și chiar a urmărit* producerea consecințelor arătate mai sus.

Faptele inculpatului Voiculescu Gelu Voican constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera a - 4 (patru) acte materiale (...),
 - litera g - 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) acte materiale (...),
 - litera j - 1250 (unamiedouăsutecincizeci) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

4. Inculpatul civil MĂGUREANU VIRGIL

În calitate de director al Serviciului Român de Informații, în perioada 11-15.06.1990 a decis, organizat și coordonat, alături de alți inculpați, un atac generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;*
- vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) personae;*
- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250 (unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, inculpatul **Măgureanu Virgil** a hotărât, în ziua de 11 iunie 1990, alături de inculpații **Iliescu Ion, Voiculescu Gelu Voican, Roman Petre, Florescu Mugurel Cristian** și alte persoane, în prezent decedate, să evacueze în mod brutal, prin folosirea nejustificată și în mod ilegal a forțelor menționate anterior, manifestanții din Piața Universității, ale căror acțiuni de protest neviolente nu reprezentau altceva decât exprimarea liberă a opiniilor lor politice. De asemenea, în același scop, a decis aducerea a câtorva mii de muncitori din aproape întreaga țară, pe care i-a determinat, prin acțiuni constante de dezinformare, care i-au vizat nu numai pe aceștia, ci și întreaga populație a țării, să acționeze cu violență asupra celor care aveau alte opțiuni politice, muncitorii acționând ca veritabile forțe de ordine, molestând și lipsind de libertate manifestanții, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente, lipsirea de libertatea a manifestanților fiind hotărâtă odată cu decizia privind lansarea atacului.

În urma ședinței din 11 iunie 1990, l-a determinat pe inculpatul **Roman Petre** să aprobe planul de intervenție pentru evacuarea Pieței Universității, plan întocmit de ministrul de interne, gen. Chițac Mihai. Conform acestui plan de acțiune, inculpatul a fost

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

prezent la punerea în practică a evacuării pieței, după ce *i-a dezinformat* pe subordonații săi cu privire la faptul că există locații în București în care sunt depozitate arme albe de agresiune-bâte, cocktailuri Molotov etc.

Alături de ceilalți inculpați, *a contactat personal* factori de decizie de la nivelul organelor locale ale puterii de stat, precum și unii lideri de sindicat, cerându-le să mobilizeze cetățenii din respectivele zone, inclusiv minerii, pentru a veni în București și a-i sprijini în acțiunea de reducere la tăcere a opozițiilor politici, deși funcția de director al Serviciului de Informații nu îi permitea să se implice în vreun mod în politică.

Ca și ceilalți inculpați, *a prevăzut, a acceptat și chiar a urmărit* producerea consecințelor arătate mai sus.

Faptele inculpatului **Măgureanu Virgil** constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera a – 4 (patru) acte materiale (...),
 - litera g -1388 (unamie treisute optzecișiopt) acte materiale(...),
 - litera j-1250 (unamiedouăsutecincizeci) acte materiale(...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

5. Inculpatul general(rez.) FLORESCU MUGUREL CRISTIAN

În calitate de adjunct al Procurorului General al României și șef al Direcției Procuraturilor Militare, în perioada 11-15.06.1990 a decis, organizat și coordonat, alături de alți inculpați, un atac generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne,

Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;*
- vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) persoane;*
- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250 (unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, inculpatul **Florescu Mugurel Cristian** a hotărât, în ziua de 11 iunie 1990, alături de inculpații **Iliescu Ion**, **Voiculescu Gelu Voican**, **Roman Petre**, **Măgureanu Virgil** și alte persoane, în prezent decedate, să evacueze în mod brutal, prin folosirea nejustificată și în mod ilegal a forțelor menționate anterior, manifestații din Piața Universității, ale căror acțiuni de protest neviolente nu reprezentau altceva decât exprimarea liberă a opiniilor lor politice. De asemenea, în același scop, a decis aducerea a câtorva mii de muncitori din aproape întreaga țară, pe care i-a determinat, prin acțiuni constante de dezinformare, care i-au vizat nu numai pe aceștia, ci și întreaga populație a țării, să acționeze cu violență asupra celor care aveau alte opțiuni politice, muncitorii acționând ca veritabile forțe de ordine, molestând și lipsind de libertate manifestații, singuri sau împreună cu forțele implicate în aceste evenimente, lipsirea de libertatea a manifestațiilor fiind hotărâtă odată cu decizia privind lansarea atacului.

Participând la ședința ce a avut loc în seara de 12.06.1990, la sediul poliției capitalei, a indus celor care au participat efectiv la punerea în practică a acestui atac sentimentul că acțiunile lor sunt legale. În cadrul acestei ședințe, inculpatul a confirmat, posibilitatea folosirii legale a armamentului din dotare de către forțele de intervenție, deși, în împrejurările date, folosirea acestui armament împotriva unor civili nu era legală.

Dincolo de atribuțiile funcției deținute și în considerarea faptului că anterior îndeplinise funcții în cadrul cabinetului prim-viceprim-ministrului, inculpatul **Voiculescu Gelu Voican**, inculpatul **Florescu Mugurel Cristian** s-a implicat în mobilizarea minerilor pentru ca aceștia să vină la București, ținând legătura în acest sens, la telefon, cu liderii

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

sindicali și cu factorii de conducere ai minelor, precum și în *acțiunea de organizare* a transportului minerilor la București. În acest scop, *a purtat discuții* cu directorul Combinatului Minier Petroșani, (...), precum și cu suspectii (...) și (...) pentru ca aceștia să mobilizeze minerii și să-i aducă, de îndată, în București. De asemenea, inculpatul **Mugurel Florescu** a avut discuții telefonice și la Ministerul Transporturilor, în scopul de a li se asigura minerilor garniturile de tren necesare sosirii lor în București:

În scopurile menționate, l-a însoțit pe inculpatul Voiculescu Gelu Voican, prim-viceprim-ministru al cărui consilier a fost anterior ocupării funcției de adjunct al procurorului general, acesta acționând în aceleași scopuri, girând astfel, din punct de vedere legal, acțiunile acestuia și contribuind, și prin prezența sa alături de prim-viceprim-ministru, la acțiunile acestuia din urmă.

Caracterul pur politic al acțiunilor sale rezultă, atât din faptul că *avea cunoștință*, din ședințele la care a participat, *despre scopul real al acțiunilor* cu privire la care s-a luat decizia să fie întreprinse, ca și din *implicare sa efectivă* alături de inculpații cu funcții politice, **deși funcția deținută la acel moment nu-i permitea din punct de vedere legal această implicare.**

Ca și ceilalți inculpați, a prevăzut, a acceptat și chiar a urmărit producerea consecințelor arătate mai sus.

Faptele inculpatului **Florescu Mugurel Cristian** constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera a - 4 (patru) acte materiale (...),
- litera g -1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) acte materiale(...),
- litera j-1250 (unamiedouăsutecincizeci) acte materiale (...),

cu aplic. art. 5 Cod penal.

8. Inculpatul Amiral(rez.) DUMITRESCU EMIL

În calitate de membru al C.P.U.N. și șef al Direcției Generale de Cultură, Presă și Sport din cadrul Ministerului de Interne, în perioada 13-15.06.1990, a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- uciderea prin împușcare a 4 (patru) persoane;*
- vătămarea fizică și psihică a 1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) persoane;*
- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a 1250 (unamiedouăsutecincizeci) persoane.*

În concret, așa cum rezultă din jurnalul operațiunilor de luptă al armatei, inc. **Dumitrescu Emil** a cerut armatei să intervină împotriva manifestanților la Poliția Capitalei. Ulterior s-a implicat în „anchetarea” persoanelor reținute la TVR, Ministerul de Interne și Poliția Capitalei și a dispus trimiterea acestora la cazărmile de la Băneasa și Măgurele, *deși nu avea niciun fel de atribuții în acest sens.*

Tot în astfel de ordin, în afara oricăror atribuții legale, a transmis inculpatul și la R.A.H. Petrosani, solicitându-le liderilor de sindicat ca minerii să înceteze lucrul și să vină la București, *ordin care nu putea fi dat de inculpat dacă nu ar fi avut cunoștință de hotărârile luate de inculpații care au decis lansarea atacului asupra populației civile.*

De asemenea, după venirea minerilor, inculpatul **Dumitrescu Emil** a participat împreună cu aceștia la acțiunile de violență la care au fost supuse persoanele reținute la sediul poliției capitalei, aceste persoane fiind lipsite de libertate în mod ilegal, *inculpatul având cunoștință de acest caracter ilegal pe care l-au avut nu numai reținerile, ci toate acțiunile întreprinse de factorii de conducere și de mineri în perioada 11-15 iunie 1990.*

Faptele inculpatului **Dumitrescu Emil** constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- litera g -1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) acte materiale (...),
 - litera j-1250 (unamiedouăsutecincizeci) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

9. Inculpatul civil IONESCU CAZEMIR BENEDICT

În calitate de vicepreședinte C.P.U.N., în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestațiilor din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- *vătămarea fizică și psihică a unui număr de 856 (optsutecincizecișase) persoane;*
- *privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a unui număr de 748 (șaptesutepatrzecișiopt) persoane.*

În concret, împreună cu inculpatul **Nicolae Dumitru, Ionescu Cazemir Benedict** s-a implicat în aducerea muncitorilor la București și le-a cerut viitorilor parlamentari ai F.S.N., aleși în urma scrutinului de 20 mai 1990, pe care i-a convocat la Camera 29 din Palatul Parlamentului din Dealul Mitropoliei și le-a cerut să ia legătura cu oamenii din conducerea județelor de unde proveneau, pentru a mobiliza oamenii muncii să vină la București deoarece, spuneau cei doi inculpați, se constituiseră bande de huligani, care doreau să pună mâna pe puterea politică din țară. De asemenea, inculpatul s-a implicat activ pentru aducerea la București a muncitorilor din Motru, Giurgiu, Alba și Călărași, de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

asememenea prin intermediul liderilor locali ai F.S.N. și prin intermediul organelor administrației locale.

În același timp inculpatul *a dat dispoziții*, atât forțelor de ordine, cât și minerilor cu privire la modalitățile concrete de acțiune, *luând măsuri* pentru asigurarea hranei minerilor.

Atacul îndreptat împotriva populației civile a continuat *prin constituirea* unei forțe care a rămas la dispoziția inculpaților *pentru a acționa* în același mod împotriva populației civile, în ipoteza în care manifestațiile ar fi continuat și după reprimarea violență a acestora. Inculpatul **Ionescu Cazemir Benedict** *a fost unul dintre inițiatorii* acestei măsuri și *s-a implicat* în materializarea acesteia, iar forța de intervenție a fost constituită din mineri de la mai multe exploatare miniere din țară, care au fost echipați, cazați și hrăniți de Ministerul Apărării Naționale.

Unele dintre cele mai relevante acțiuni ale inculpaților cu privire la scopul pur politic al acțiunilor desfășurate de aceștia au fost discursurile adresate minerilor de către inculpatul **Iliescu Ion**, care a fost însoțit și de inculpatul **Ionescu Cazemir Benedict**, funcția deținută de acesta din urmă și faptul că l-a însoțit pe Iliescu Ion contribuind la crearea unei aparențe de legalitate a acțiunilor întreprinse.

Caracterul pur politic al acțiunilor sale *rezultă* cu evidență din afirmațiile făcute în fața viitorilor deputați, aleși pe listele F.S.N., cărora, pentru *a-i determina* să mobilizeze muncitorii de plată local, *le-a transmis* că trebuie să *apere* idealurile revoluției și să *nu admită*, sub nicio formă, să *vină* alții pentru a le lua puterea politică pe care abia o câștigaseră.

Faptele inculpatului **Ionescu Cazemir Benedict** constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g – 856 (opsute cincizeci și șase) acte materiale (...),
 - lit. j – 748 (șaptesute patruzeci și opt) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

8. Inculpatul civil SÂRBU ADRIAN

În calitate de consilier al primului-ministru al Guvernului provizoriu al României, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu

- vătămarea fizică și psihică a unui număr de 856 (optsutecincizecișase) persoane

-privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a unui număr de 748 (șaptesutepatruezeciiopt) persoane.

În concret, inculpatul **Sârbu Adrian** a participat la organizarea atacului asupra populației civile din București, facilitând transportul la București al unor grupuri de muncitori din Galați și ocupându-se, alături de **Ionescu Cazemir Benedict și Dumitru Nicolae**, din ordinul inculpatului **Roman Petre**, de cazarea și hrănirea minerilor, aprovizionarea fiind făcută de către (...).

Caracterul politic al acțiunilor inculpatului rezultă din faptul că, așa cum afirmă martorul (...), acesta a fost cel care a redactat un comunicat transmis la postul de televiziune ca fiind din partea guvernului, iar în comunicat se preciza, în esență, că ceea ce se întâmplă în ziua de 13 iunie 1990 este rezultatul acțiunilor unei mișcări legionare. Aceasta în condițiile în care, potrivit martorului (...), informările făcute de către Serviciul Român de Informații și de Direcția de Informații a Armatei, informări care reflectau starea de fapt reală și care erau transmise președintelui și primului-ministru, erau gestionate de

inculpatul **Sârbu Adrian**, acesta *cunoscând* conținutul lor și fiind la fel de bine informat ca și președintele și primul ministru.

Același caracter pur politic rezultă și din faptul că, în luna mai 1990, înainte de se decide evacuarea Pieței Universității, inculpatul **Sârbu Adrian** a avut chiar o inițiativă personală pentru o acțiune mult mai radicală decât evacuarea forțată a manifestanților din Piața Universității. Astfel, acesta *i-a cerut* Ministrului Apărării Naționale *să-i pună la dispoziție* o cantitate de trotil cu care să realizeze un autoturism capcană pe care *să-l detoneze* în mijlocul manifestanților.

Faptele inculpatului **Sârbu Adrian** constituie *infracțiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g – 856 (opsutecincizecișase) acte materiale (...),
 - lit. j – 748 (șaptesutepatrizecișopt) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

10. Inculpatul civil COZMA MIRON

În calitate de lider de sindicat în cadrul Ligii Sindicatelor Miniere Libere „Valea Jiului, în perioada 13-15.06.1990, a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- *vătămarea fizică și psihică a unui număr de 856 (opsutecincizecișase) persoane;*

- *privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a unui număr de 748 (șaptesutepatruezecișiopt) persoane.*

În concret, inculpatul **Cozma Miron** a răspuns solicitării inculpaților care aveau funcții de conducere în stat și în F.S.N., implicându-se, atât direct, prin acțiuni de convingere a minerilor din Valea Jiului să se deplaseze la București, cât și indirect, prin girarea acestei acțiuni, în considerarea calității sale de lider de sindicat. De asemenea, s-a implicat activ și în aducerea minerilor din alte bazine carbonifere din țară, cărora le-a transmis că avantajele obținute prin satisfacerea revendicărilor minerilor trebuie apărute și de acești mineri, alături de cei din Valea Jiului, împreună cu care trebuie să acționeze.

Prin prezența sa alături de inculpații aflați la conducerea provizorie a statului, în special alături de inculpatul **Iliescu Ion**, a transmis nu doar minerilor, ci tuturor muncitorilor implicați, faptul că acțiunile infracționale ale acestora sunt susținute de autorități.

Din biroul Sălii Polivalente din București, acolo unde erau cazați minerii, a dirijat prin telefon acțiunile acestora, acțiuni în cadrul cărora minerii au folosit violența împotriva celor considerați oponenți ai puterii politice, au privat în mod nelegal de libertate aceste persoane, singuri sau împreună cu forțele de ordine. Aceleași acțiuni de coordonare a minerilor au avut loc și în momentul în care Piața Universității a fost ocupată de mineri.

Inculpatul a participat el însuși la acțiuni violente, comise chiar de acesta sau rămânând în pasivitate atunci când violențele erau exercitate de minerii pe care îi coordona, deși, având în vedere autoritatea sa, ar fi putut opri acțiunile violente ale minerilor. De asemenea, a acționat, alături de minerii din subordinea sa, la acțiuni nelegale, cum au fost pătrunderea nelegală în sediile instituțiilor de învățământ sau ale partidelor politice, unde au avut loc adevărate percheziții, cu motivarea că sunt căutate

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

arme, droguri, dispozitive de falsificat bani etc., acțiuni ce au avut drept urmare inducerea în eroare cu privire la scopul real al evenimentelor din aceste zile.

Atacul îndreptat împotriva populației civile a continuat prin constituirea unei forțe care a rămas la dispoziția inculpaților pentru a acționa în același mod împotriva populației civile, în ipoteza în care manifestațiile ar fi continuat și după reprimarea violentă a acestora. Inculpatul **Miron Cozma** a fost unul dintre inițiatorii acestei măsuri și s-a implicat în materializarea acesteia, iar forța de intervenție a fost constituită din mineri de la mai multe exploatări miniere din țară, care au fost echipați, cazați și hrăniți de Ministerul Apărării Naționale.

Toate aceste acțiuni sau inacțiuni ale inculpatului **Cozma Miron** au fost comise ca urmare a înțelegerii care a existat cel puțin între acesta și inculpatul **Iliescu Ion** de a acționa în așa fel încât minerii să descurajeze acțiunile oricăror oponenți politici ai acestuia și ai formațiunii politice care preluase puterea, fapt care rezultă atât din modul de acțiune al inculpatului, cât și din afirmațiile directe făcute anterior în sensul că, dacă organele statului nu sunt capabile să-l apere pe **Ion Iliescu**, atunci o s-o facă el împreună cu minerii, afirmație făcută în prezența inculpatului **Măgureanu Virgil**.

Caracterul pur politic al acțiunilor inculpatului **Cozma Miron**, fără nicio legătură cu ceea ce caracterizează mișcarea sindicală, rezultă din faptul că acesta a folosit fiecare prilej pentru a transmite minerilor că numai cei aflați la putere în acel moment le conferă garanții că vor obține și vor păstra avantajele conferite de acceptarea revendicărilor minerilor.

Faptele inculpatului **Cozma Miron** constituie *infrațiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g – 856 (opsute cincizecișase) acte materiale (...),
 - lit. j – 748 (șaptesute patruzecișopt) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

11. Inculpatul civil DRELLA MATEI NICOLAE

În calitate de lider de sindicat la Exploatarea Minieră Bărbăteni, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestațiilor din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- vătămarea fizică și psihică a unui număr de 856(optsutecincizecișase) persoane*
- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a unui număr de 748(șaptesutepatruezecișiopt) persoane.*

În concret, inculpatul **Drella Matei Nicolae** a participat la organizarea transportului minerilor la București, la plecarea acestora de la mina Bărbăteni, precum și la organizarea acțiunilor desfășurate în capitală, fiind una dintre persoanele care i-a însoțit pe mineri în diverse puncte ale capitalei, minerii fiind conduși de indivizi care cunoșteau adrese și persoane împotriva cărora trebuie să se îndrepte acțiunile violente ale minerilor, fapt care denotă fără echivoc că inculpatul *avea cunoștință* de caracterul pur politic al acțiunii minerilor, de participarea acestora fără vinovăție la punerea în practică a ceea ce a constituit un atac împotriva populației civile. Aceeași concluzie se impune și în ce privește faptul că inculpatul **Drella Matei Nicolae** l-a însoțit pe **Miron Cozma**, lider de sindicat cu privire la care este evident nu numai că era la curent cu atacul declanșat împotriva populației civile, dar era persoana care a sugerat posibilitatea unui astfel de atac și a acționat chiar și anterior prin aducerea minerilor la București.

De asemenea, inculpatul *a avut contacte directe* și nemoilocite, în sediul guvernului, cu inculpații **Iliescu Ion, Roman Petre, Voiculescu Gelu – Voican**, hotărând împreună cu aceștia rămânerea în București a celor aproximativ 1.000 de mineri.

Faptele inculpatului **Drella Matei Nicolae** constituie *infracțiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g – 856 (opsutecincizecișase) acte materiale (...),
 - lit. j – 748 (șaptesutepatruezecișiopt) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 Cod penal.

12. Inculpatul civil BUREC PLĂIEȘ CORNEL

În calitate de ministru adjunct la Ministerul Minelor, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Roman de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- *vătămarea fizică și psihică a unui număr de 856 (opsutecincizecișase) persoane*
- *privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a unui număr de 748(șaptesutepatruezecișiopt) persoane.*

În concret, în perioada 13-15 iunie 1990 *a coordonat, împreună și în înțelegere cu ceilalți inculpați, persoane din conducerea statului, atacul îndreptat împotriva populației civile, prin luarea măsurilor de organizare a transportului minerilor în București și însoțirea acestora pe perioada în care s-au aflat în capitală.*

Astfel, inculpatul **Burlec Plăieș Cornel** a fost una dintre persoanele prin care inculpații din conducerea statului *au ținut legătura* cu liderii de sindicat, cu organele din conducerea minelor și cu minerii. Inculpatul a fost una dintre persoanele care *i-a întâmpinat* pe mineri în gară și, după discursul președintelui **Iliescu Ion**, *i-a condus* pe aceștia în Piața Universității. De asemenea, inculpatul *a organizat și coordonat* plecarea minerilor, fiind una dintre persoanele care *au decis* ca în București să rămână cei aproximativ 1.000 de mineri care să constituie o forță de intervenție în cazul în care manifestațiile ar fi reluate.

Faptul că inculpatul **Burlec Plăieș Cornel** avea cunoștință de planurile celorlalți inculpați din conducerea statului *în ce-l privește* pe minerii, inclusiv de caracterul politic al măsurilor care au urmat, rezultă din stenograma ședinței de guvern din 16.06.1990.

Faptele inculpatului **Burlec Plăieș Cornel** constituie *infracțiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g – 856 (opsute cîmîzecișase) de acte materiale (...),
 - lit. j – 748 (gaptese patruzecișiopt) de acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

13. Inculpatul General (rez.) DOBRINOIU VASILE

În calitate de comandant al U.M. (...) Băneasa - Școala Militară Superioară de Ofițeri a Ministerului de Interne, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

- *vătămarea fizică și psihică a unui număr de 431(patrusutetreizecișunu) persoane*
- *privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a acelorași 431(patrusutetreizecișunu) persoane.*

În concret, *a participat* la ședința de la poliția capitalei, în seara de 12 iunie 1990, când i s-a transmis că, în urma evacuării Pieței Universității, s-a hotărât ca manifestații din Piața Universității să fie reținuți și conduși la sediul Școlii de Ofițeri și la U.M. (...) Măgurele.

Deși, inițial nu a fost de acord cu cazarea în incinta școlii a persoanelor ridicate din piață, ulterior *a cerut* ca ordinul să-i fie transmis în scris, primind acest ordin scris de la adjunctul ministrului, g-ralul (...), ordin conform căruia persoanele urmau să fie aduse în incinta școlii pentru o perioadă de 24 de ore. A doua zi, g-ralul (...) a emis un alt ordin, tot în scris, pentru prelungirea perioadei cu alte 24 de ore.

Deși cele două ordine erau *vădit nelegale*, *au fost executate* de către inculpatul **Dobrinou, Vasile**, care *a permis* ca în curtea Școlii Militare Superioare de Ofițeri din cadrul Ministerului de Interne *să fie aduși* civili, reținuți din București în zilele de 14 și 15 iunie 1990, atât de către mineri, cât și de către polițiști. Persoanele reținute au fost transportate, în marea lor majoritate, cu camioane a căror escortă era asigurată de către mineri. La intrarea în unitate, contrar ordinelor și regulamentelor militare, nu au fost înregistrate mijloacele de transport, numele minerilor și ale ofițerilor de poliție, care au adus pe cei reținuți și nici identitatea acestora din urmă.

Civili capturați de pe străzile București-ului au fost aduși în U.M. (...) București fiind ținuti în condiții total improprii, într-un garaj, atât bărbați cât și femei, tineri și bătrani. În permanență, aceste persoane s-au aflat sub pază militară, inclusiv atunci când trebuiau să meargă la toaletă. Pe toată perioada cât au fost ținute la U.M. (...) București -

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

timp de 7 zile, persoanelor vătămate nu li s-a permis să ia legătura cu rudele sau cu altcineva din exterior.

În condițiile în care ordinul este vădit nelegal, acest caracter nu depinde de forma orală sau scrisă în care este transmis ordinul, iar solicitarea inculpatului de a primi un ordin scris denotă poziția subiectivă a inculpatului, care a realizat caracterul nelegal al ordinului. Chiar și în măsura în care aceste ordine ar fi fost legale sau, cel puțin, nu ar fi fost vădit nelegale, ele nu acoperă, oricum, decât 48 de ore, iar persoanele au fost reținute până la 7 zile fără să se emită o ordonanță de reținere sau arestare, condiții în care nelegalitatea ordinului este vădită încă de la momentul emiterii acestuia.

În afară de acest aspect de nelegalitate, condițiile total improprii existente constituie un alt aspect de nelegalitate, alături de faptul că aceste condiții, coroborate cu faptul că li s-a permis minerilor să însoțească în incinta persoanele reținute, pe care le loveau, atât ei, cât și organele de ordine, au fost de natură să creeze puternice traume psihice, alături de vătămrile fizice suferite.

Faptele inculpatului general(rez.) **Dobrinou Vasile** constituie *infracțiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g-431 (patrusutetreizecișunu) acte materiale (...),
 - lit. (-431 (patrusutetreizecișunu) acte materiale (...),
- cu aplic. art. 5 din Cod penal.

13. Inculpatul general(rez.) Peter Petre

În calitate de comandant al U.M. (...) Măgurele, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne,

Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu:

-vătămarea fizică și psihică a unui număr de 741 (șaptesutepatruezecișunu) persoane;

- privarea nelegală de dreptul fundamental la libertate a acelorași 741 (șaptesutepatruezecișunu) persoane.

În ziua de 13 iunie 1990, la U.M. (...) Măgurele au fost aduse, de către polițiștii care au intervenit împotriva protestatarilor, un număr de 276 de persoane, care au fost ridicate din Piața Universității. Cu toate că U.M. (...) Măgurele era o unitate militară a Trupelor de Pază și Ordine, care nu avea organizate spații de reținere sau arest, inculpatul **Peter Petre** a acceptat primirea acestor persoane fără a exista vreun document justificativ trimis de către organele competente, care să ateste starea lor de reținere sau arestare.

În baza unui ordin telefonic primit de la procurorul general (...), în după-amiaza aceleiași zile, respectivele persoane au fost lăsate să plece de la U.M. (...) Măgurele. Pentru plecarea lor inculpatul a pus la dispoziție două autobuze, cu care respectivele persoane au fost transportate în diferite zone ale capitalei.

În zilele de 14 și 15 iunie 1990, o dată cu venirea minerilor în București și acțiunile violente declanșate de către aceștia asupra populației civile din capitală, au fost aduse din nou persoane pentru a fi cercetate la U.M. (...) Măgurele. Astfel, au fost aduse 456 de persoane, între care s-au regăsit și unele care fuseseră aduse și în ziua de 13 iunie.

Inculpatul **Peter Petre** a susținut că a primit ordin de la comandantul Trupelor de Pază și Ordine g-ral (...), pentru a primi aceste persoane reținute. Cu toate că ordinul de a fi primite la U.M. (...) Măgurele persoane ridicate de pe stradă de către mineri, fără existența unor mandate de arestare sau ordonanțe de reținere, *era vădit nelegal*, inculpatul **Peter Petre** a executat acest ordin și a ținut aceste persoane în unitatea pe care o conducea, pe parcursul mai multor zile, ultima fiind pusă în libertate pe data de 22 iunie 1990.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

Aproape fără nicio excepție, persoanele care au fost aduse la Măgurele prezentau multiple leziuni pe corp, ce le fuseseră cauzate, atât de către polițiști, cât și de către mineri. Foarte multe persoane au fost aduse, avându-i ca și escortă pe mineri. În timpul ce victimele erau coborâte din mașini, în curtea U.M. (...) Măgurele, atât minerii, polițiștii, cât și militarii în termen, se încolonav pe două rânduri paralele și loveau cu bastoane, bâte sau patul armei, persoanele care coborau din autovehicule. La intrarea în curtea unității nu s-a ținut niciun fel de evidență a persoanelor care au intrat în unitatea militară, nici victime, nici însoțitori și nicio evidență a mijloacelor de transport cu care acestea au venit.

Spațiul în care au fost ținute persoanele reținute ilegal era total impropriu, acesta fiind fostul garaj al unității. În același spațiu, au fost ținuți, laolaltă, bărbații și femeile, copii, tinerii și persoanele mai în vârstă. Paza acestor persoane a fost asigurată de către militarii în termen, consemnul ce le-a fost transmis de către inculpatul **Peter Petre** a fost acela de a nu se permite niciunei persoane din garaj să iasă, cu excepția situațiilor determinate de satisfacerea nevoilor fiziologice.

Ca și în cazul inculpatului **Dobrinou Vasile**, **Peter Petre** a participat la ședința care a avut loc la sediul poliției capitalei, ședință convocată de către g-ral. mr. (...) iu și în cadrul căreia s-a discutat despre punerea în aplicare a planului de acțiune privind evacuarea Pieței Universității, plan de acțiune aprobat de către primul-ministru, inculpatul **Petre Roman**.

Civilii capturați de pe străzile București-ului au fost duși la U.M. (...) Măgurele în mod vădit nelegal, fiind ținuți în condiții total improprii, tot o perioadă de până la șapte zile. Nerespectând regulile specifice unui obiectiv militar, inculpatul a permis ca minerii care au participat la capturarea acestor persoane să le supună violențelor fizice și psihice într-un mod în care făcea evidentă complicitatea autorităților.

Faptele inculpatului **Cozma Miron** constituie *infracțiuni contra umanității*, prevăzute de art. 439 alin.1 Cod penal, în variantele de la:

- lit g-741(șaptesutepatruezecișunu) de acte materiale (...),

- lit. j-741(șaptesutepatruezecișunu) de acte materiale (...).
cu aplic. art. 5 din Cod penal.

14.Inculpatul civil GHINESCU ALEXANDRU

În calitate de director al I.M.G.B. București, în perioada 13-15.06.1990 a aderat la atacul generalizat și sistematic lansat împotriva unei populații civile, respectiv împotriva manifestanților din Piața Universității și a altor persoane din municipiul București, atac motivat de rațiuni de ordin politic și în care au fost implicate, în mod nelegal, forțe ale Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, precum și a peste zece mii de mineri și alți muncitori din mai multe zone ale țării, atacul soldându-se, în ce-l privește pe inculpat, cu vătămarea fizică a 5(cinci) persoane.

În dimineața zilei de 13 iunie 1990, directorul general al I.M.G.B. inculpatul **Ghinescu Alexandru**, răspunzând solicitărilor F.S.N.-ului, a dat dispoziție șefilor de secție să mobilizeze muncitorii pentru a face ordine în centrul Capitalei. În jurul orei 9,30 susnumitul a plecat către sediul guvernului în fruntea unei coloane formate din aprox. 1.000 de muncitori înarmați cu obiecte contondente, iar sub coordonarea acestuia, în momentul în care muncitorii au ajuns în Piața Universității, în apropierea Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, au spart ușile instituției de învățământ superior și au atacat studenții aflați în exteriorul clădirii, identificându-i ca fiind opozanți ai regimului F.S.N. În aceste împrejurări, cinci studenți au suferit vătămări fizice. În continuare, muncitorii de la I.M.G.B. s-au deplasat la sediul Guvernului sub conducerea inculpatului, unde acesta s-a întâlnit cu inculpații **Ion Iliescu** și **Petre Roman**, oferindu-le sprijinul pentru a pune capăt demonstrațiilor opozanților politici. Ulterior, în cursul serii, la solicitarea inculpatului **Ion Iliescu**, **Ghinescu Alexandru** a mobilizat și adus în Piața Victoriei și muncitori din

schimbul III, rămânând în fruntea acestora, în fața guvernului, până în dimineața zilei de 14 iunie 1990, când i-a chemat în fața guvernului și pe muncitorii din schimbul I de la I.M.G.B.

Motivația de ordin politic ce a stat la baza acțiunilor inculpatului rezultă din însăși expunerea faptelor, iar această motivație privea păstrarea funcției de conducere în întreprindere, care depindea de decidenții politice.

Faptele inculpatului **Ghinescu Alexandru** constituie infracțiuni contra umanității, în varianta prev. de art. 439 alin. 1 lit g Cod penal – 5 (cinci) acte materiale (persoane vătămate – (...)), cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal.

Până la data redeschiderii urmăririi penale, faptele descrise au fost încadrate ca infracțiuni de genocid, prev. de art. 358 alin. 1 lit. a și b, respectiv tratamente neomenoase, prev. de art. 359 alin. 1 și 2 lit. d din Codul penal din 1968.

În reglementarea penală actuală, cele trei fapte care constituiau variante normative ale infracțiunilor de genocid și tratamente neomenoase sunt incriminate în art. 439 alin. 1 lit. a, g și j, întrunind toate elementele de tipicitate ale infracțiunilor contra umanității.

IX. CONSIDERAȚII REFERITOARE LA CONTINUITATEA INCRIMINĂRII JURIDICE A FAPTEI

Infracțiunile contra păcii și omenirii au fost reglementate în Codul penal anterior, în cadrul unui titlu distinct (titlul XI), care cuprindea propaganda pentru război (art. 356), genocidul (art. 357), distrugerea unor obiective și însușirea unor bunuri (art. 359), distrugerea, jefuirea sau însușirea unor valori culturale (art. 360), precum și un articol distinct, care prevedea sancționarea tentativei, tănuirii și favorizării pentru infracțiunile menționate. În actualul Cod penal, infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, sunt prevăzute în titlul XII, care este împărțit în două capitole: Capitolul I - Infracțiuni de genocid și contra umanității și Capitolul II - Infracțiuni de război. Așa cum rezultă din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

tezele prealabile ale proiectului Codului penal, aprobate prin H.G. nr. 1183/2008, actualul Cod penal reglementează, într-o formă complet revizuită, într-un titlu distinct, infracțiunile de genocid, infracțiunile contra umanității și infracțiunile de război, în acest mod fiind aliniată legislația penală română la standardele Statutului Curții Penale Internaționale, adoptat la Roma la 17 iulie 1998, care a fost ratificat de către România, prin Legea nr. 111/2002. Prin urmare, relațiile sociale ocrotite în Codul penal din 1968, în Titlul XI - Infracțiuni contra păcii și omenirii, sunt protejate în prezent, prin incriminările cuprinse în Codul penal, Titlul XII- Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război.

Având în vedere obiectul cauzei penale analizate, cât și cuprinsul hotărârii dată în cauza Mocanu și alții contra României, ne vom referi, în continuare, la infracțiunile de genocid, tratamente neomenoase și omor, inclusiv la modul în care faptele care intrau în conținutul constitutiv al acestor infracțiuni sunt incriminate în actualul Cod penal.

În Codul penal din 1968, constituia genocid săvârșirea, în scopul de a distruge în întregime sau în parte o colectivitate sau un grup național, etnic, rasial sau religios, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea membrilor colectivității sau grupului;
- b) vătămarea gravă a integrității fizice sau mintale a colectivității sau grupului;
- c) supunerea colectivității sau grupului la condiții de existență sau tratament de natură să ducă la existență fizică;
- d) luarea de măsuri tinzând la împiedicarea nașterilor în sânul colectivității sau grupului;
- e) transferarea forțată a copiilor aparținând unei colectivități sau unui grup, în altă colectivitate sau în alt grup.

În actualul Cod penal, infracțiunea de genocid este prevăzută în art. 438, fiind corespondentă infracțiunii de genocid, prevăzută în art. 357 din Codul penal din 1968.

Textul nu este modificat în mod semnificativ, una dintre modificări constând în renunțarea la noțiunea de "colectivitate" și păstrarea unei singure noțiuni, cea de "grup".

Conform Codului penal anterior, infracțiunea de tratamente neomenoase consta în supunerea la tratamente neomenoase a răniților ori bolnavilor, a membrilor personalului civil sanitar sau al Crucii Roșii ori a organizațiilor asimilate acesteia, a naufragiaților, a prizonierilor de război și, în general, a oricărei alte persoane căzute în puterea adversarului, ori supunerea acestora la experiențe medicale sau științifice, care nu sunt justificate de un tratament medical în interesul lor. De asemenea, această infracțiune consta și în săvârșirea, față de persoanele menționate, a vreuneia dintre următoarele fapte:

- a) constrângerea de a servi în forțele armate ale adversarului;
- b) luarea de ostateci;
- c) deportarea;
- d) dislocarea sau lipsirea de libertate fără temei legal;
- e) condamnarea sau execuția fără o judecată prealabilă efectuată de către un tribunal constituit în mod legal și care să fi judecat cu respectarea garanțiilor judiciare fundamentale prevăzute de lege;
- f) torturarea, mutilarea sau exterminarea.

În Codul penal actual infracțiunea de tratamente neomenoase nu mai are, ca atare, un corespondent, elemente specifice acestei infracțiuni regăsindu-se, în special, în cadrul infracțiunilor de război contra persoanelor (art. 440 din Codul penal actual), cu precizarea că aceste infracțiuni au ca situație premisă existența unui conflict armat (cu sau fără caracter internațional), pe când infracțiunea de tratamente neomenoase putea fi săvârșită în timp de pace sau de război, această ultimă ipoteză constituind o formă agravată a infracțiunii. În Codul penal aflat în vigoare, a fost introdus un nou text, și anume art. 439 (infracțiuni contra umanității), care constă, în forma tip, în săvârșirea, în cadrul unui atac

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea unor persoane;
- b) supunerea unei populații sau părți a acesteia, în scopul de a o distruge în tot sau în parte, la condiții de viață menite să determine distrugerea fizică, totală sau parțială, a acesteia;
- c) sclavia sau traficul de ființe umane, în special de femei sau copii;
- d) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau spre un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;
- e) torturarea unei persoane aflate sub paza făptuitorului sau asupra căreia acesta exercită controlul în orice alt mod, cauzându-i vătămări fizice sau psihice, ori suferințe fizice sau psihice grave, ce depășesc consecințele sancțiunilor admise de către dreptul internațional;
- f) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau deținerea ilegală a unei femei rămasă gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;
- g) vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane;
- h) provocarea dispariției forțate a unei persoane, în scopul de a o sustrage de sub protecția legii pentru o perioadă îndelungată, prin răpire, arestare sau deținere, la ordinul unui stat sau al unei organizații politice ori cu autorizarea, sprijinul sau asentimentul acestora, urmate de refuzul de a admite că această persoană este

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

privată de libertate sau de a furniza informații reale privind soarta care îi este rezervată ori locul unde se află, de îndată ce aceste informații au fost solicitate;

- i) întemnițarea sau altă formă de privare gravă de libertate, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional;
- j) persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional;
- k) alte asemenea fapte inumane ce cauzează suferințe mari sau vătămări ale integrității fizice sau psihice.

De asemenea, în cadrul variantei asimilate a infracțiunii, sunt sancționate faptele menționate, dacă sunt săvârșite în cadrul unui regim instituționalizat de oprimare sistematică și de dominare a unui grup rasial asupra altuia, cu intenția de a menține acest regim.

Textul acestui articol reia, într-o formă adaptată, prevederile art. 7 din Statutul Curții Penale Internaționale și utilizează definițiile anterioare cuprinse în art. 6, lit. c) din Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg și în statutele altor tribunale penale internaționale.

Deși între infracțiunea de tratamente neomenoase și infracțiunile contra umanității nu există, ca atare, o continuitate a incriminării, se constată faptul că unele dintre modalitățile normative alternative de săvârșire a infracțiunii de tratamente neomenoase se regăsesc în cuprinsul infracțiunilor contra umanității: lipsirea de libertate în mod ilegal sau tortura. De asemenea, elemente privind supunerea la tratamente neomenoase a categoriilor de persoane prevăzute de art. 358 alin. (1) din Codul penal din 1968, se regăsesc în cadrul infracțiunilor contra umanității din actualul Cod penal (art. 439 lit. j) – persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional sau art. 439 lit. k) - alte asemenea fapte inumane ce cauzează suferințe mari sau vătămări ale integrității fizice sau psihice).

Valoarea socială protejată este, în esență, aceeași, respectiv, siguranța populației civile, în cazul infracțiunii de tratamente neomenoase ală fiind restrânsă la persoanele căzute în puterea adversarului sau dușmanului, în timp ce varianta tip a infracțiunilor contra umanității presupune săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile, în timp de pace sau de război, a uneia dintre modalitățile normative descrise mai sus.

În cauza Irlanda contra Regatului Unit al Marii Britanii, din anul 1978 (pct. 167), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a definit pentru prima dată "tratamentele inumane" ca fiind acele acte prin care se provoacă victimei leziuni sau suferințe fizice și morale, susceptibile de a-i produce puternice tulburări psihice. Aceste acte au a fi săvârșite cu intenția de a produce suferințe intense victimei. De asemenea, ca și în materie de tortură, suferința trebuie să se situeze la un nivel de gravitate deosebit, să fie provocată de agenți ai statului sau prin tolerarea ei din partea autorităților statale, ceea ce înseamnă că actele în sine pot fi săvârșite asupra victimei chiar și de către particulari. În această din urmă situație, autoritățile statale se fac vinovate de a fi permis săvârșirea unor asemenea acte sau, dacă ele l-au produs, eventual de neîndeplinirea obligației de a-i urmări și de a-i pedepsi pe autori lor.

Totodată, atât infracțiunea de genocid și tratamentele neomenoase, cât și infracțiunile contra umanității includ, în conținutul lor, fapte care sunt incriminate ca infracțiuni contra persoanei. Astfel, spre exemplu, uciderea unei persoane constituie una din formele în care pot fi săvârșite, în condițiile prevăzute de lege, atât infracțiunea de genocid, cât și infracțiunile contra umanității. Deosebirea constă, însă, în faptul că dacă, spre exemplu, faptele de omor sau omor calificat sunt îndreptate doar împotriva membrilor

unui grup și nu împotriva populației civile, în general, infracțiunea comisă va fi cea de genocid și nu cea contra umanității.

X. DATE DESPRE INCULPAȚI: (...)

XI. MOTIVARE CU PRIVIRE LA SOLUȚIILE DE CLASARE ȘI ALTE SOLUȚII CE SE VOR DISPUNE ÎN CAUZĂ (...)

XII. ISTORICUL CAUZEI ȘI DATE CU PRIVIRE LA URMĂRIREA PENALĂ

Date privind modalitatea de sesizare și istoricul cauzei (...)

Față de cele trei persoane menționate în ordonanță și care au comis faptele în calitate de membri ai guvernului, a fost parcursă procedura specială prevăzută de Legea nr. 155/1999 privind responsabilitatea ministerială, iar la data de 26.10.2015, președintele României a transmis Ministrului Justiției cererea de urmărire penală pentru faptele ce fac obiectul prezentului dosar, urmând a se proceda conform legii.

DISPUNEM:

1. Trimiterea în judecată a inculpaților:

1. Civil Iliescu Ion, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de infracțiuni contra umanității, prev. de art. 439 alin. 1 lit a-4 (patru) acte materiale (...),

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

art. 439 alin. 1 lit g-1388 (unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250 (unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

2.Civil Roman Petre, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit a-4(patru) acte materiale (...), art. 439 alin. 1 lit g-1388(unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250(unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

3.Civil Voiculescu Gelu Voican, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit a-4(patru) acte materiale (...), art. 439 alin. 1 lit g-1388(unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250(unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

4. Civil Măgureanu Virgil, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit a-4(patru) acte materiale (...), art. 439 alin. 1 lit g-1388(unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250(unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

5. General maior (rez.) Florescu Mugurel Cristian, având la data faptelor gradul de colonel, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit a-4(patru) acte materiale (...), art. 439 alin. 1 lit g-

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

1388(unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250(unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

6. Amiral (rez.) Dumitrescu Emil, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-1388(unamietreisuteoptzecișiopt) de acte materiale (conform anexei I, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit j-1250(unamiedouăsutecincizeci) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

7. Civil Ionescu Cazemir Benedict, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-856(opsutecincizecișisase) de acte materiale (...) și art. 439 alin. 1 lit. j-748(șaptesutepatruezecișiopt) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

8. Civil Sârbu Adrian, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-856(opsutecincizecișisase) de acte materiale (conform anexei III, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-748(șaptesutepatruezecișiopt) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

9. Civil Cozma Miron, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-856(opsutecincizecișisase) de acte materiale (conform anexei III, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-748(șaptesutepatruezecișiopt) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

10. Civil Drella Matei, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-856(opsutecincizecișisase) de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

acte materiale (conform anexei III, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-748(șaptesutepatruezecișiopt) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

11.Civil Burlec Plăieș Cornel, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-856(opsutecincizecișisase) de acte materiale (conform anexei III, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-748(șaptesutepatruezecișiopt) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

12.General (rez.) Dobrinoiu Vasile, având la data faptelor gradul de colonel, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-431(patrusutetreizecișiuunu) de acte materiale (conform anexei V, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-431(patrusutetreizecișiuunu) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

13.Colonel (rez.) Peter Petre, având la data faptelor gradul de maior, (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g-741(șaptesutepatruezecișiuunu) de acte materiale (conform anexei VI, care face parte integrantă din rechizitoriu) și art. 439 alin. 1 lit. j-741(șaptesutepatruezecișiuunu) de acte materiale (...), toate cu aplic. art. 5 alin. 1 din Codul penal;

14.Civil Ghinescu Alexandru – (...), cercetat, în stare de libertate, sub aspectul săvârșirii de **infrațiuni contra umanității**, prev. de art. 439 alin. 1 lit g - 5(cinci) acte materiale (persoane vătămate – (...)), cu aplic. art. 5 alin. 1 din C. penal.

(...)

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

13. În conformitatea cu prevederile art. 20-21 din Codul de procedură penală, la cererea părților civile, se introduce în cauză **Guvernul României**, prin **Ministerul Finanțelor Publice**, cu sediul în București, str. Apolodor nr.17, sector 5, în calitate de persoană responsabilă civilmente.

În temeiul art. 329 din Codul de procedură penală, prezentul rechizitoriu, însoțit de copii certificate și de dosarul cauzei se trimite la **Înalta Curte de Casație și Justiție**, instanță competentă să judece cauza conform dispozițiilor art.40, alin.1 din Cod procedură penală, urmând a fi citate următoarele persoane.

INCULPAȚI:

1. **Iliescu Ion** – (...)
2. **Roman Petre** – (...);
3. **Voiculescu Gelu Voican** – (...);
4. **Măgurcanu Virgil** – (...);
5. **Florescu Mugurel Cristian** – (...);
6. **Dumitrescu Emil** – (...);
7. **Ionescu Cazemir Benedict** – (...);
8. **Sârbu Adrian** – (...);
9. **Cozma Miron** – (...);
10. **Drella Matei** – (...);

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Biroul de informare și relații publice

11. Burlec Plăieș Cornel – (...);

12. Dobrinoiu Vasile – (...);

13. Peter Petre – (...);

14. Ghinescu Alexandru – (...).

PĂRȚI CIVILE: (...)

PARTE RESPONSABILĂ CIVILMENTE:

Guvernul României, prin Ministerul Finanțelor Publice (...)

PERSOANE VĂTĂMATE: (...).

REPREZENTANȚI: (...)

SUCCESORI: (...).

MARTORI: (...).

PROCURORI MILITARI: (...)